

Talousarvio 2022

Taloussuunnitelma 2022–2024

Sipoon kunta

Valtuusto 13.12.2021

SIPOO
SIBBO

Sisällys

1 YLEISPERUSTELUT 5

1.1 Kunnanjohtajan katsaus 5

1.2 Strategiset tavoitteet ja niiden toteuttaminen 6

1.2.1 Koko kuntaa koskevat sitovat tavoitteet 6

1.2.2 Konserniyhteisöille asetetut sitovat tavoitteet 9

1.3 Sipoon kunnan organisaatio 10

1.4 Toimintaympäristö 11

1.4.1 Väestö 11

1.4.2 Väestönkehitys 12

1.4.3 Sipoon väestösuunnite ja ennuste 2021–2030 17

1.4.4 Rakentaminen 19

1.4.5 Yhdyskuntarakenteen ja rakennetun ympäristön kehitys 20

1.4.6 Työllisyys 20

1.4.7 Sosiaali- ja terveyspalveluiden rakenneuudistus, hyvinvointialueet 21

1.5 Taloudelliset lähtökohdat 23

1.5.1 Talouden kehitysnäkymät ja kunnallistalous 23

1.5.2 Sipoon kunnan talous 25

1.6 Riskit 28

1.7 Henkilöstö 29

2 TALOUSARVIO 2022 TALOUSSUUNNITELMA 2022–2024 33

2.1 Tuloperusteet 33

2.1.1 Toimintatuotot 33

2.1.2 Verotulot 33

2.1.3 Valtionosuudet 36

2.1.4 Toimintatuotot ja verorahoitus yhteensä 38

2.2 Menoperusteet 38

2.2.1 Talousarvion keskeiset vaikutukset kunnan toimintaan vuonna 2022 39

2.2.2 Peruskunnan talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto 40

2.3 Talousarvion rakenne ja sitovuus 41

2.3.1 Talousarvion rakenne 41

2.3.2 Talousarvion ja taloussuunnitelman sitovuus 41

2.3.3 Tilivelvollisuus 45
2.3.4 Toiminnallisen ja taloudellisen tuloksen seuranta 45
3 KÄYTTÖTALOUSOSA 2022-2024 47
3.1 Keskusvaalilautakunta 47
3.2 Tarkastuslautakunta 47
3.3 Kunnanhallitus 48
3.4. Sosiaali- ja terveysvaliokunta 60
3.5 Sivistysvaliokunta 71
3.6. Tekninen valiokunta, Rakennus- ja ympäristövaliokunta 85
3.7 Kohderahoitteisten tehtävien käyttötalous 99
3.8 Käyttötalous toimielimittäin, yhteenveto 101
3.9 Sisäiset erät 102
4 SIPOON VESI 103
4.1 Tuloslaskelma 103
4.2 Investoinnit 103
4.3 Rahoituslaskelma 104
5 TULOSLASKELMAOSA 105
5.1 Tuloslaskelma, kunta ilman Sipoon Vesi-liikelaitosta 106
5.2 Tuloslaskelma Sipoon kunta ja Sipoon vesi 108
5.3 Sipoon veden vaikutus tilikauden tuloksen muodostumiseen 109
5.4 Rahoitustuotot ja -kulut 110
6 INVESTOINTIOSA 111
6.1 Investoinnit 112
6.1.2 Investoinnit, muut osastot 135
6.2 Sipoon veden investoinnit 136
7 RAHOITUSOSA 141
7.1 Rahoituslaskelma, Sipoon kunta 141
7.2 Rahoituslaskelma, Sipoon kunta ja Sipoon vesi 142
7.3 Kunnan lainakanta ja lainakanta/asukas 143
8 SIPOON KUNTAKONSERNI 144
8.1 Sipoon kuntakonsernin rakenne 144

8.2 Sipoon kunnan osakonserni 144
8.3 Asunto Oy Sipoon Tiltaltti – Bostads Ab Sibbo Gransångaren 145
8.4 Oy Sipoon Jäähalli – Sibbo Ishall Ab 145
8.5 Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 14 146
8.6 Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 18 146
9 LIITE: Sipoon Vesi- liikelaitoksen talousarvio vuodelle 2022 148

1 YLEISPERUSTELUT

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Sipoo tulee budjettivuoteen 2022 tilanteessa, jossa eduskunta on päättänyt siirtää kunnan sosiaali- ja terveyspalvelut Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023 ja jossa toipuminen koronakriisin vaikutuksista on alkanut. Jo ennen koronakriisin alkamista maaliskuussa 2020, Suomen kuntatalous oli erittäin huono ja myös Sipoolla taloustilanne oli haastava. Kunnanvaltuusto oli siksi joulukuussa 2019 päättänyt sopeutusohjelman laadinnasta. Koronakriisi on tämän lisäksi laskenut kunnan tuloja ja lisännyt menoja vuoden 2020 aikana, mutta valtio päätti avustaa kuntia rahallisesti vuoden 2020 kuntatalouden pelastamiseksi. Koronakriisin palautuminen aiheuttaa edelleen epävarmuuksia kunnan tuloihin ja menoihin budjettivuonna 2022. Tämän lisäksi hyvinvointialueiden perustaminen ja tähän kytkeytyvä tuloverojen leikkaus ja ns. ”muutosrajoitin” tuovat epävarmuutta suunnittelukauden käyttötalouteen. Tämä talousarvio on kuitenkin tasapainoinen sisältäen sopeutusohjelman puitteissa linjatut toimenpiteet.

Sipoo kuuluu jo seitsemättä vuotta Suomen prosentuaalisesti nopeimmin kasvavien kuntien joukkoon. Uskon, että voimakas kasvu jatkunee myös lähivuodet, koska koronakriisin aikana ihmiset ovat oppineet arvostamaan enemmän väljyyttä ja on odotettavissa, että etätyöskentely tulee pysyvästi lisääntymään. Nämä molemmat tekijät ovat Sipoon eduksi ja ne pitää huomioida eritoten kunnan kaavoituksessa. Monimuotoisen asumisen voimakas kasvu haastaa vuorostaan palveluntuotantoamme entisestään ja aiheuttaa myös suuria investointipaineita. Samalla kasvu tuo myös erittäin tervetulleita verotuloja sekä maanmyyntituloja. Kasvun hallinnan hyvä suunnittelu sekä hyvä kaavatalous ovatkin nousseet keskeiseen asemaan kunnassa. Viimeisimmät väestöennusteet Suomessa näyttävät kuitenkin voimakasta väestönkasvun hidastumista sekä väestön vanhenemista, ja Sipoon pitää jatkossa tarkasti miettiä palveluinvestointiensa tarpeellisuutta ja ajoitusta. Näillä näkymin Sipoo voi pärjätä ehkä jopa tämän vuosikymmenen ilman suuria investointeja palveluverkkoon. Tämä tilanne on huomioitu investointibudjetissa, jonka kokoa on laskettu ja painopiste on kaavataloudellisesti suotuisien alueiden toteuttamisessa.

Koska valtuustokausi alkoi vasta elokuussa 2021, uuden valtuuston strategiatyön tulokset eivät ehdi vaikuttamaan tämän budjetin sisältöön. Valmistelutyö on siksi tehty tarkastuslautakunnan suosituksen mukaan perustuen edellisen valtuuston strategisiin tavoitteisiin.

Keskeinen tehtävä kuntaorganisaatiolla budjettivuonna on sosiaali- ja terveyspalvelujen toiminnallisesti ja taloudellisesti hallittu siirto hyvinvointialueelle huomioiden myös tukipalvelujen toiminnallisuus sekä kunnalle että hyvinvointialueelle. Myös henkilökunnan jaksamisesta on pidettävä huolta tämän suuren muutoksen yhteydessä.

Tarvitsemme jokaisen hyvää työpanosta tässä haastavassa muutostilanteessa, jotta sipoolaisilla olisi hyvät peruspalvelut myös tulevaisuudessa elinvoimaisessa ja taloudellisesti vakaassa kunnassa.

Mikael Grannas
kunnanjohtaja

1.2 Strategiset tavoitteet ja niiden toteuttaminen

Sipoon kunnan strategiassa vuosille 2018–2021 on päätavoitteiksi asetettu:

a) Sipoossa asuu onnellisia ja hyvinvoivia ihmisiä.
b) Kunta toimii ja kehittyy kestävällä tavalla.
c) Talous on tasapainossa.

Valtuustokauden tavoitteiksi strategiassa on asetettu:

a) Asiointi kunnan kanssa on helppoa ja sujuvaa.
b) Sipoo kasvaa 600–800 asukkaalla vuosittain.
c) Sipoon elinkeinoelämä vahvistuu ja yksityiset palvelut lisääntyvät.
d) Sipoon kuntaorganisaation toimintaa ja rakenteita uudistetaan.
e) Sipoon kunnan talous on tasapainossa.

1.2.1 Koko kuntaa koskevat sitovat tavoitteet

Kunnan yhteiset sitovat tavoitteet vuodelle 2022 perustuvat tarkastuslautakunnan suosituksen mukaisesti vielä vuosien 2018–2021 kuntastrategiaan. Uusi kuntastrategia on valmisteilla.

- Sitovien tavoitteiden pitää tukea yllä mainittujen kunnan yleisten tavoitteiden saavuttamista.
- Sitovat tavoitteet eivät saa olla este kokeilukulttuurin luomisessa kuntaorganisaatioon.
- Sitovan tavoitteen toimenpiteeseen kytketyn mittarin pitää olla kunnan yhteisiä tavoitteita tukeva.
- Mitattavan tavoitearvon pitää olla selkeä ja eri tulkintoja pois sulkeva.
- Käytämme vuonna 2022 jokaisella osastolla samaa rakennetta, joka pohjautuu edellisen valtuustokauden (2017–2021) strategisiin tavoitteisiin.
- Uusi strategia hyväksytään keväällä 2022.

Koko kuntaa koskevat, edellisen valtuustokauden strategiasta johdetut, sitovat tavoitteet vuodelle 2022

NRO	a) Asiointi kunnan kanssa on helppoa ja sujuvaa.	2022	Mittari
1	*Asiakaskokemuksen mittaus on jatkuvaa. Asiakaskokemuksen mittaustulos julkaistaan kuukausittain.*	Mittaustulos julkaistaan kuukausittain kunnan nettisivuilla.	75 prosenttia vastanneista on tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä.
2	*Teemme asiointien käsittelyn läpinäkyväksi.*	*Valtuustokauden tavoite saavutettiin 2020, kun asiointiportaali otettiin käyttöön.* Vuoden 2022 tavoitteena on vastata asiakkaalle mahdollisimman pian.	Vastausaika on vuoden mittausjaksolla alle 4 työpäivää. Asiakkaan asiointiin voi liittyä useita eri prosesseja, mutta Sipoossa otetaan asiakkaan asiointi haltuun ja vastataan. Vastauksessa kerrotaan asiakkaalle vähintään, miten ja milloin asia etenee ja ohjataan tarvittaessa asiakasta eteenpäin.
3	*Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille.*	*Tavoite saavutettu vuonna 2021.*	Jokaista palvelulupausta kehitetään tai riittävä jo saavutettu palvelutaso ylläpidetään, ja asetetaan niille laadullinen/määrällinen tavoite.
4	*Asiakas voi käyttää kunnan palveluita 24/7 digitaalisten välineiden avulla. Yli 50 prosenttia digitalisoitujen palvelujen asioinneista tehdään sähköisesti.*	*Valtuustokauden tavoite saavutettiin vuonna 2019.* Vuoden 2022 tavoitteena on jatkaa sähköisen asioinnin tukemista uusien vaatimusten mukaisesti.	Kunnassa on otettu käyttöön Sähköinen allekirjoitus -palvelu kaikissa allekirjoitusprosesseissa.

	Uusi: Parannetaan kuntalaisen digitaalisia asiointipalveluita.	Vaatimuksia asettavat erityisesti Laki digitaalisen asioinnin tarjoamisesta ja Tiedonhallintalaki.	

NRO	b) Sipoo kasvaa 600–800 asukkaalla vuosittain.	2022	Mittari
5	*Sipoon kunnalla on noin 2 vuoden kaavavaranto eri asumismuodoille tällä valtuustokaudella.*	Keskitetään kaavoitusresurssit kasvua tukevaan monipuolista asuinkaavavarantoa taajamiin tuottavien asemakaavojen eteenpäin viemiseen.	Sipoossa on jatkuvasti tarjolla AO, AP, ja AK-tontteja. MAL-tavoite 434 asuntoa/vuosi tai 32 000–39 000 k-m².
6	*Henkilöjunaliikenneratkaisu Nikkilä–Kerava–Helsinki on tehty valtuustokauden aikana.*	Jatketaan neuvotteluja valtion kanssa hankkeen toteuttamisesta.	KeNi-radan aluevaraussuunnitelma ja selvitykset valmistuvat ratasuunnittelun ja asemanseutujen asemakaavoituksen mahdollistamiseksi.
7	*Rakennamme vähintään yhden liityntäpysäköintialueen lisää Nikkilään ja yhden Söderkullaan.*	*Tavoite toteutunut valtuustokauden osalta.*	Tavoite ylittynyt ja uudet liityntäpysäköintialueet käytössä.
8	*Lisäämme kevyen liikenteen väyliä vähintään 20 km valtuustokauden aikana.*	Uusia kevyen liikenteen väyliä yli 20 km valtuustokauden alusta. Vuonna 2021 väylistä toteutetaan vähintään 3 km.	Tavoite toteutunut ja uudet väylät käytössä.
9	*ARA- ja ASO-vuokratuotanto on valtuustokaudella alueittain (Nikkilä, Söderkulla, Talma) enintään 25 prosenttia kokonaisasuntotuotannosta.*	Uusilla alueille ARA- ja ASO-tuotanto ei ylitä 20 % kokonaisasunto-tuotannosta.	ARA-kohteiden prosentti yksittäisellä alueella ei ylitä 20 %, ja Pähkinälehdossa ei enää myydä tontteja perinteiseen ARA-tuotantoon. Suunnittelussa Ara-korttelit hajautetaan ja valitaan sitovasti ennakolta alueella.

NRO	c) Sipoon elinkeinoelämä vahvistuu ja yksityiset palvelut lisääntyvät.	2022	Mittari
10	*Sipoon yritysten määrä kasvaa vähintään sadalla.*	Yhteistyötä kunnan ja yritysten välillä tiivistetään.	Yrityskoordinaattorilla väh. 60 yritystapaamista ja sijoittumistiimillä (yleensä elinkeinopäällikkö + tonttipäällikkö) väh. 40 tapaamista.
11	*Sipoon työpaikkaomavaraisuus nousee 70 prosenttiin.*	Parannetaan monipuolista kysyntää vastaavaa yritystonttitarjontaa.	Käynnistetään Söderkullan työpaikka-alueen (K10) asemakaavoitus. K10-yrityskaavan pohjaselvitykset tehty, mm. maaperä, kaavaluonnos nähtävillä.
12	*Vähintään 1 iso (väh. 500 työntekijää tai liikevaihto 200M€) yritys on päättänyt etabloitua Sipooseen.*	Markkinoidaan Boxin yritystonttia kansainvälisille toimijoille.	Tehdään Sipoolle markkinointisuunnitelma, jossa selvitetään sekä kansainvälisen että kansallisen markkinoinnin keinoja. Markkinointisuunnitelma esitellään kunnanhallitukselle.
13	*Sipoolaisten matkailu- ja vapaa-ajanyritysten liikevaihto kasvaa 25 prosenttia valtuustokauden aikana.*	Tuotteistetaan sipoolaisia matkailutuotteita ja löydetään niille oikeat jakelukanavat.	Tehdään sekä kunnan sisäisiä että kuntarajat ylittäviä matkailun edistämishankkeita, joilla etsitään jakelukanavia sipoolaisille matkailutuotteille.

NRO	d) Sipoon kuntaorganisaation toimintaa ja rakenteita uudistetaan.	2022	Mittari
14	*Suunnitelma kuntaorganisaatiosta uudessa tilanteessa ja sen toiminnasta sekä henkilöstöjärjestelyistä on tehty 2022.*	Suunnitelma on valmis toteutettavaksi vuoden 2023 alusta lukien.	Kunnan ja hyvinvointialueen rajapinta on kuvattu ja huomisen kunnan organisaatio on mallinnettu.
15	*Työntekijöiden hyvinvointiin ja johtamisen muutokseen panostetaan. Uudet tehtäväkuvaukset on tehty ja organisaatio on selkeä.*	Työntekijöiden työhyvinvointi paranee ja sairaspoissaolot käännetään laskuun. Esimiestyötä tuetaan koulutuksia lisäämällä.	Henkilöstökyselystä johdetut kehittämishankkeet on toteutettu. Sairauspoissaolojen seuranta ja raportointi on säännöllistä. Esimiestyötä tuetaan tavoitteellisilla koulutuksilla.
16	*Työhyvinvointikysely tehdään vuosittain.*	Vuonna 2022 toteutetaan koko henkilöstölle suunnattu sosiaalisen pääoman kysely.	Kysely on toteutettu ja tulosten käsittelylle on laadittu malli ja ohje.
17	*Kunnan toimitilat ovat terveet ja turvalliset.*	Kaikista kunnan käytössä olevista kuntaomisteisista kiinteistöistä on mitattu radonpitoisuudet ja korjaavat toimenpiteet on toteutettu tai suunniteltu toteutettavaksi.	Mittaukset suoritettu ja toimenpiteet on tehty ja raportoitu tai toteuttamissuunnitelmat ovat valmiit.

NRO	e) Sipoon kunnan talous on tasapainossa.	2022	Mittari
18	*Sipoon kunnan käyttötalous ilman tontinmyyntituloja on positiivinen.*	Tavoite on realistinen kuntatalouden heikentyneessä tilanteessa, mm. koronaepidemian takia, vasta vuonna 2023.	Tavoite toteutuu suunnitelmavuonna 2023.
19	*Sipoon kunnan verrannolliset toimintamenot asukasta kohden laskevat joka vuosi.*	Sopeutusohjelman toimenpiteitä alettu toteuttaa vuosina 2021–2023. Tavoite on kuitenkin erittäin haasteellinen kuntasektorin kustannuskehityksen takia.	Sopeutusohjelman toimenpiteet vuoden 2022 osalta toteutettu.
20	*Sipoon kunta ei omalla toiminnallaan aiheuta kuntalaisten kokonaisverotaakan nousua.*	Ei nosteta kunnallisveroa eikä kiinteistöveroa.	Kunnallisveroa ja kiinteistöveroa ei ole nostettu vuoden aikana.

1.2.2 Konserniyhteisöille asetetut sitovat tavoitteet

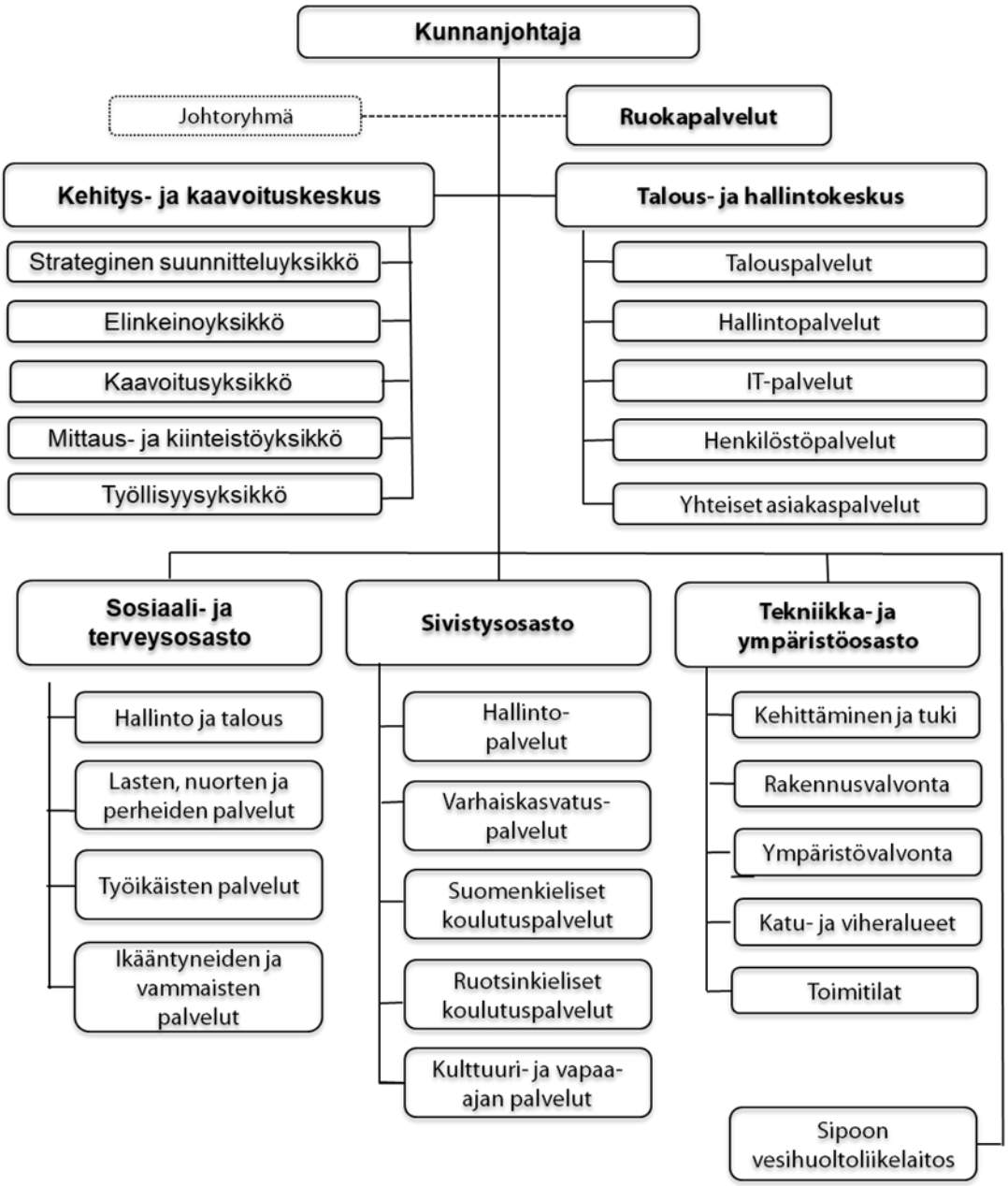
Kuntalain 110 §:n 1 momentin mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Kuntalain 110 §:n 2 momentin mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Kuntalain taloutta koskevia säännöksiä muutettiin 1.5.2015 voimaan tulleessa uudessa kuntalaissa. Konserninäkökulmaa on korostettu kunnan toiminnan ja talouden suunnittelussa ja raportoinnissa. Säännösmuutoksilla on pyritty korostamaan kunnan vastuunkantoa ja turvaamaan toiminnan taloudellinen kestävyys pitkällä aikavälillä. Konserninäkökulmaa korostetaan sillä, että talousarviossa on huomioitava kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet entistä selkeämmin. Tarkoituksena on, että talousarviossa ja -suunnitelmassa esitettäisiin omana kokonaisuutenaan kuntakonsernin kannalta olennaisia tulevia tapahtumia.

Vuoden 2022 talousarviossa asetetaan valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnan tytäryhteisöille. Asetetuilla tavoitteilla pyritään tukemaan kunnan strategisten tavoitteiden toteuttamista ja niillä pyritään vaikuttamaan konsernin talouden tasapainoon, konsernin tuottamien palveluiden laatuun ja palvelutuotannon tehokkuuteen sekä konsernin omaisuuden arvon säilymiseen. Tavoitteet on esitetty luvussa 8.

Tytäryhteisöt ovat velvollisia raportoimaan tavoitteiden toteutumisesta sekä toiminnastaan ja taloudestaan osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Tarkastuslautakunta ja kunnan tilintarkastajat arvioivat tavoitteiden toteuttamista kuntalain edellyttämällä tavalla.

1.3 Sipoon kunnan organisaatio

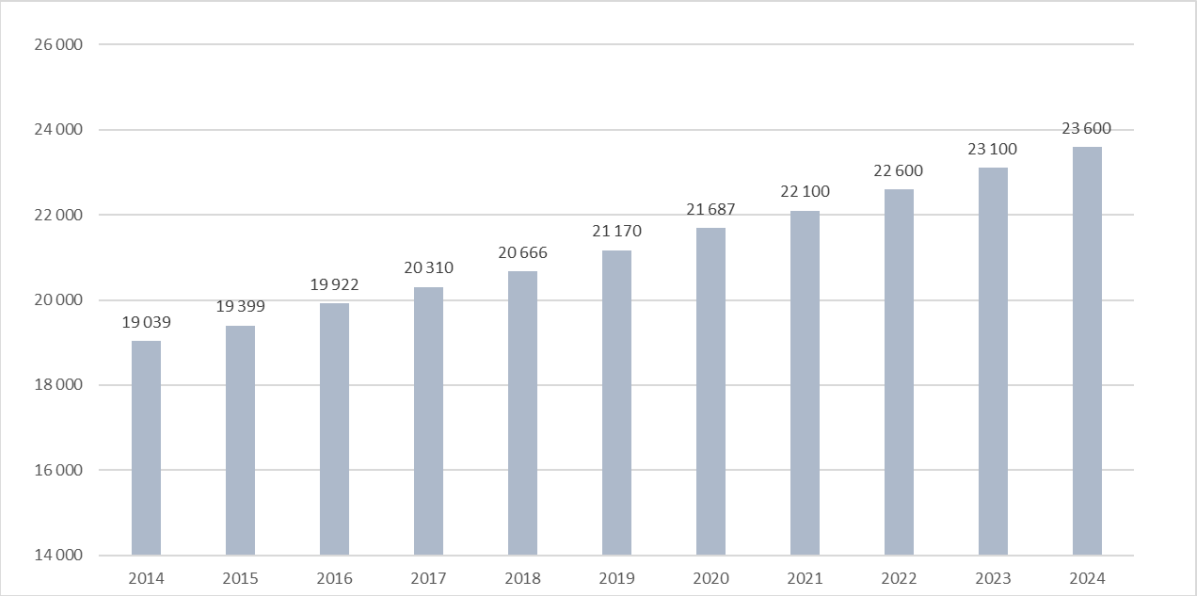

1.4 Toimintaympäristö

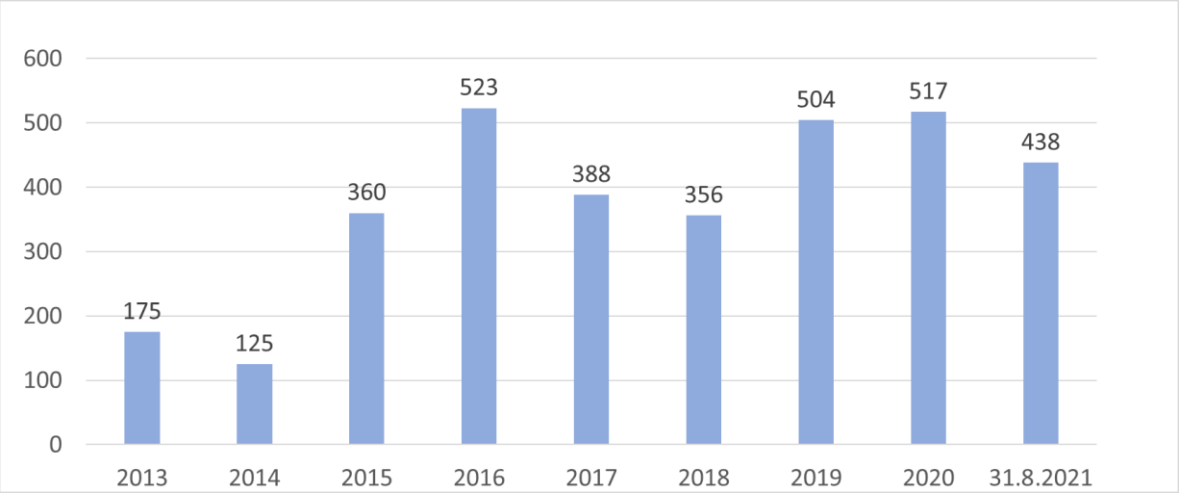
1.4.1 Väestö

Kuntastrategian mukaisen väestönkasvun tavoitteena oli, että asukasluku kasvaisi suunnittelukaudella vuosittain 600–800 asukkaalla. Vuoden 2022 talousarvion operatiivisena vuosittaisena väestönkasvuna on alla olevassa taulukossa käytetty 500 asukasta.

Sipoon vuotuinen väestönkasvu 2014–2024

Väestönmuutokset (väestönkasvu vuositasolla kpl)

1.4.2 Väestönkehitys

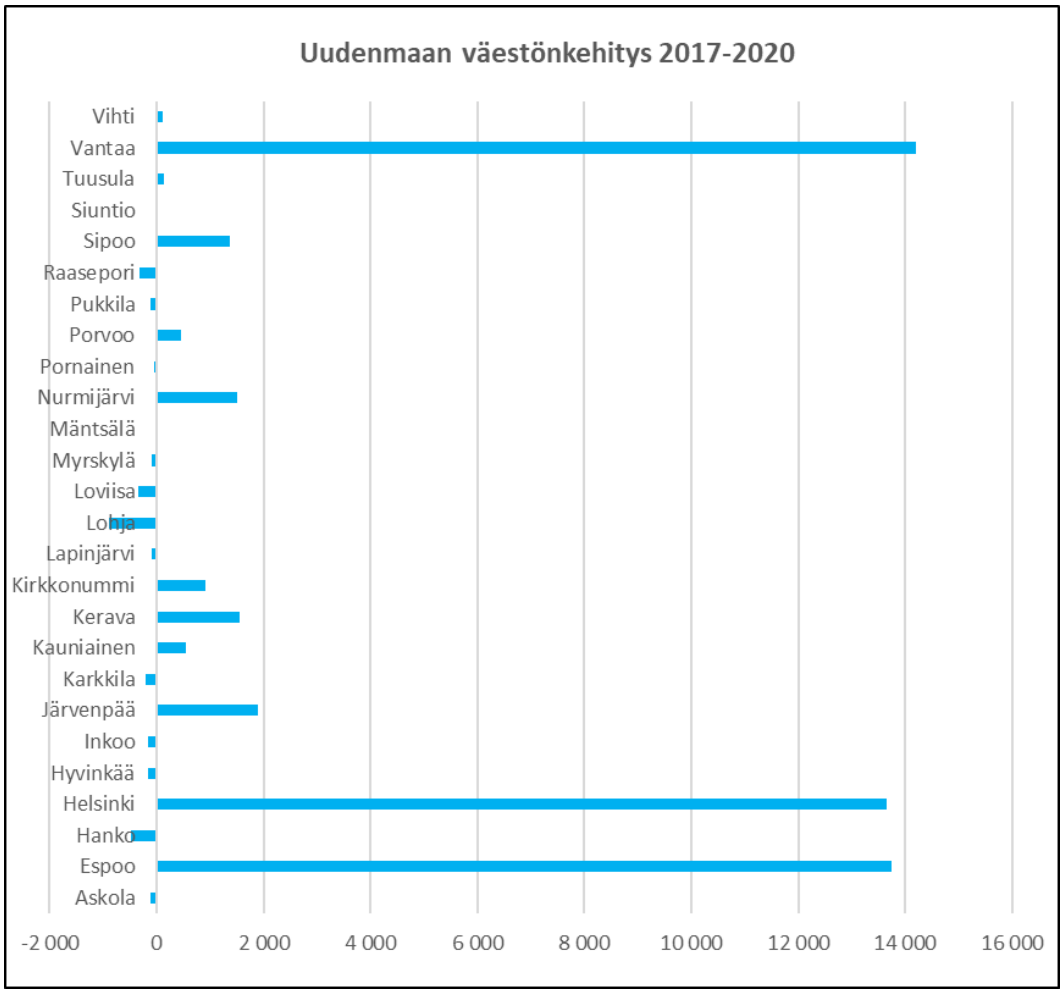
Vuodesta 2017 vuoteen 2020 väestö kasvoi yhdeksässä Suomen yhdeksästätoista maakunnasta. Määrällisesti eniten väestö lisääntyi Uudenmaan maakunnassa 47 054 henkilöllä ja Pirkanmaan maakunnassa 10 771 henkilöllä. Suhteellisesti eniten väestö lisääntyi Uudenmaan maakunnassa, 2,8 prosenttia ja Päijät-Hämeen maakunnassa, 2,3 prosenttia.

Väestöllinen huoltosuhde eli alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrä sataa 15–64-vuotiasta (työikäistä) kohti oli 61,9 koko maassa ja Sipoossa 55,7 vuoden 2020 lopussa.

Uudenmaan maakunnan väestönkasvusta huolimatta väki vähenee useissa uusmaalaisissa kunnissa. Vuodesta 2017 vuoteen 2020 Uudellamaalla väkiluku kasvoi määrällisesti eniten Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla sekä pääkaupunkiseudun ulkopuolella määrällisesti eniten Järvenpäässä, Keravalla, Nurmijärvellä ja Sipoossa.

Uudenmaan väestönkehitys	**31.12.2017**	**31.12.2020**	**2017–2020**	
				%
Askola	4 990	4 878	-112	-2,2
Espoo	279 044	292 796	13 752	4,9
Hanko	8 517	8 042	-475	-5,6
Helsinki	643 272	656 920	13 648	2,1
Hyvinkää	46 739	46 576	-163	-0,3
Inkoo	5 481	5 321	-160	-2,9
Järvenpää	42 572	44 455	1 883	4,4
Karkkila	8 900	8 696	-204	-2,3
Kauniainen	9 624	10 178	554	5,8
Kerava	35 554	37 105	1 551	4,4
Kirkkonummi	39 170	40 082	912	2,3
Lapinjärvi	2 706	2 621	-85	-3,1
Lohja	46 785	45 886	-899	-1,9
Loviisa	15 085	14 745	-340	-2,3
Myrskylä	1 969	1 871	-98	-5,0
Mäntsälä	20 803	20 783	-20	-0,1
Nurmijärvi	42 159	43 663	1 504	3,6
Pornainen	5 121	5 070	-51	-1,0
Porvoo	50 159	50 619	460	0,9
Pukkila	1 940	1 833	-107	-5,5
Raasepori	27 851	27 528	-323	-1,2
Sipoo	20 310	21 687	1 377	6,8
Siuntio	6 146	6 149	3	0,0
Tuusula	38 646	38 783	137	0,4
Vantaa	223 027	237 231	14 204	6,4
Vihti	29 054	29 160	106	0,4
Uusimaa	1 655 624	1 702 678	47 054	2,8

Vuodesta 2017 vuoteen 2020 Sipoo kasvoi suhteellisesti nopeimmin kaikista uusmaalaisista kunnista. Kasvu oli 6,8 prosenttia. Väestön määrä lisääntyi 1 377 henkilöllä. Vuoden 2020 lopussa Sipoossa asui 21 687 henkilöä. Suomenkielisiä oli 13 945 (64 %), ruotsinkielisiä 6 496 (30 %) ja vieraskielisiä 1 243 (5 %). Lisäksi kunnassa asui muutama saamenkielinen.

Sipoon väestönkasvu on keskittynyt lähinnä Nikkilään ja Söderkullaan. Useassa kylässä väki on vähentynyt.

Sipoon väestönkehitys osa-alueittain 2017–2020

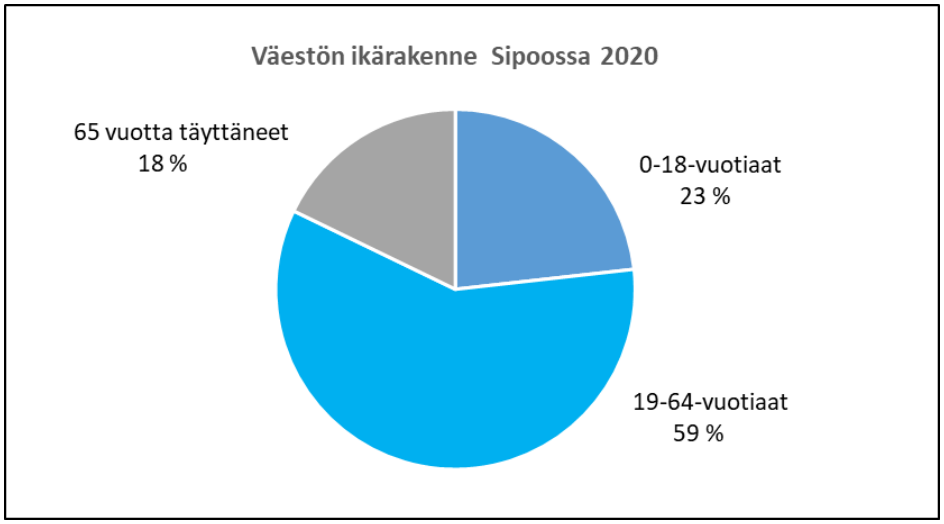
	henkilöitä
Pohjois-Paippinen, Etelä-Paippinen, Linnanpelto	36
Talma, Martinkylä	-55
Nikkilä	728
Myyras, Kirkonkylä, Hindsby	-63
Gesterby, Savijärvi, Ollkärr, Herrala	33
Immersby, Massby, Majvik, Västerskog, Hitå	-46
Söderkulla	655
Eriksnäs	23
Box, Hangelby, Träskby, Spjutsund	38
Saaristo	-14
Jakamattomat arvot	42
Sipoo	1 377

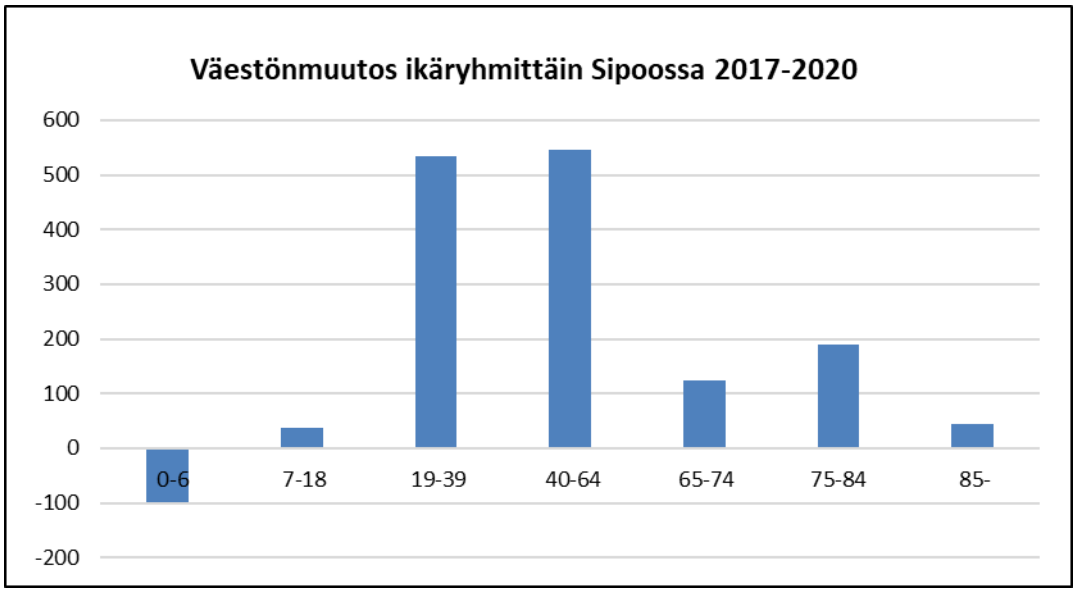
Sipoon väkiluku osa-alueittain vuosina 2017–2020

	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	*2017–2020*
henkilöitä					
1–3. Saaristo	163	161	153	149	*-14*
4. Västerskog	814	809	796	817	*3*
5. Majvik	515	505	502	508	*-7*
6. Immersby	274	273	265	261	*-13*
7. Hitå	123	115	113	115	*-8*
8. Söderkulla	3 782	3 952	4 210	4 437	*655*
9. Hangelby	266	269	262	278	*12*
10. Massby	416	413	413	395	*-21*
11. Träskby	578	564	562	596	*18*
12. Spjutsund	237	236	233	241	*4*
13. Box	832	839	826	836	*4*
14. Myyras	609	593	582	587	*-22*
15. Hindsby	345	345	339	326	*-19*
16. Kirkonkylä	435	427	413	413	*-22*
17. Talman keskusta	625	614	599	586	*-39*
18. Talman seutu	641	642	642	637	*-4*
19. Martinkylä	635	624	614	623	*-12*
20. Gesterby	532	532	521	513	*-19*
21. Savijärvi	250	245	258	249	*-1*
22. Nikkilä	3 122	3 225	3 223	3 248	*126*
23. Itäinen Jokipuisto	689	801	1 100	1 207	*518*
24. Nikkilän kartano	637	644	668	721	*84*
25. Linnanpelto	562	548	571	576	*14*
26. Etelä-Paippinen	866	878	865	871	*5*
27. Pohjois-Paippinen	719	732	729	736	*17*
28. Ollkärr	321	324	314	315	*-6*
29. Herrala	343	360	378	402	*59*
30. Eriksnäs	737	739	753	760	*23*
Jakamattomat arvot	242	257	266	284	*42*
Sipoo	20 310	20 666	21 170	21 687	*1 377*

Vuodesta 2017 vuoteen 2020 Suomen ikärakenne on vanhentunut. Näin on tapahtunut myös Sipoossa. Kunnan väestönkasvusta huolimatta 0–18-vuotiaiden määrä on pienentynyt 61 henkilöllä, kun taas 19–64-vuotiaiden määrä on kasvanut 1 081 henkilöllä ja 65 vuotta täyttäneiden määrä 357 henkilöllä.

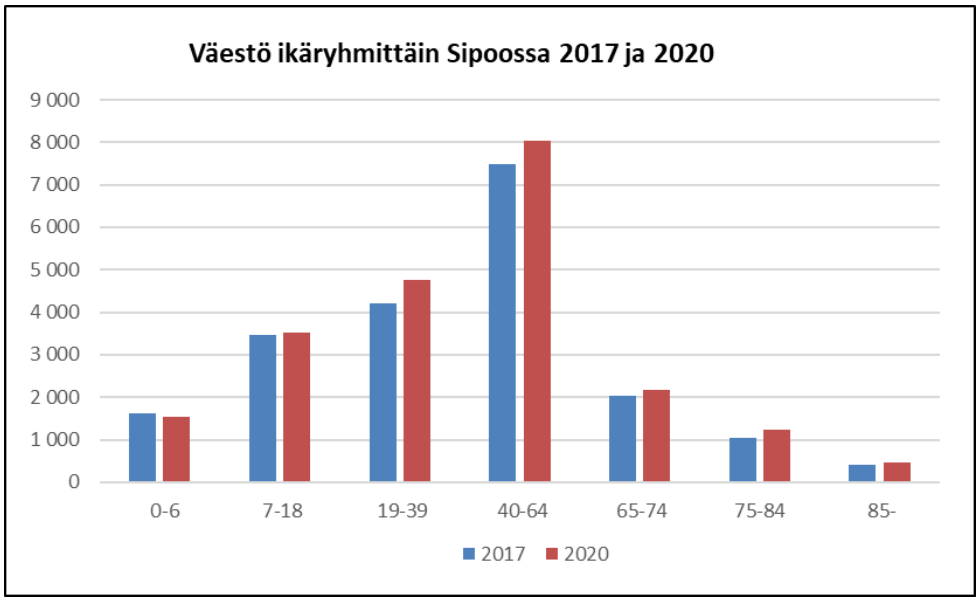
Viime vuosina 0–6-vuotiaiden määrä on laskenut, muut ikäryhmät ovat kasvaneet.

Väestö ikäryhmittäin Sipoossa vuosina 2017 ja 2020

	0–6	7–18	19–39	40–64	65–74	75–84	85-	0–100
2017	1 625	3 472	4 222	7 482	2 045	1 042	422	20 310
2020	1 526	3 510	4 757	8 028	2 168	1 231	467	21 687
2017–2020	-99	38	535	546	123	189	45	1 377

Vuoden 2020 lopussa 0–6-vuotiaiden osuus oli 7 prosenttia, 7–18-vuotiaiden osuus 16 prosenttia, 19–39-vuotiaiden osuus 22 prosenttia, 40–64-vuotiaiden osuus 37 prosenttia, 65–74-vuotiaiden osuus 10 prosenttia, 75–84-vuotiaiden osuus 6 prosenttia ja 85 vuotta täyttäneiden osuus 2 prosenttia.

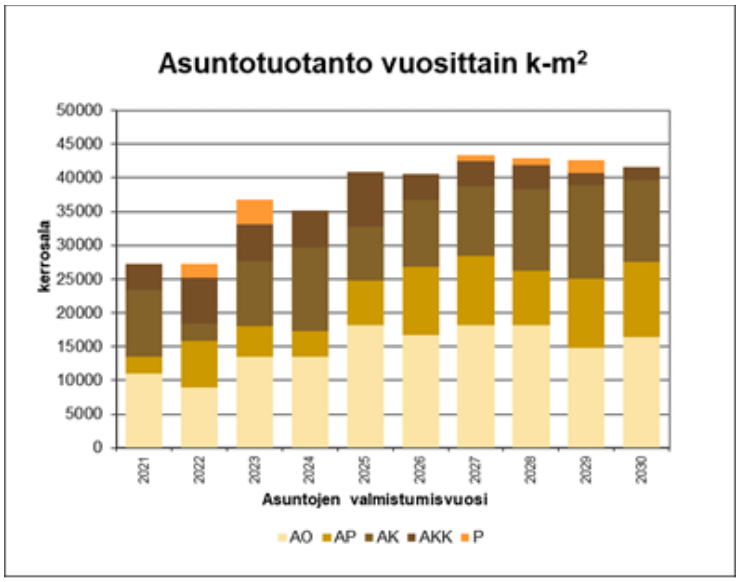
1.4.3 Sipoon väestösuunnite ja ennuste 2021–2030

Sipoon kunnan väestönkehityksestä on laadittu osaksi talousarvion 2022 käsittelyä kaksi väestösuunnitetta (tavoitesuunnite ja trendisuunnite) vuosille 2021–2030 vastaamaan kuntasuunnittelun eri tavoitteisiin ja tarpeisiin. Väestösuunnitteiden pohjana toimivat rakentamisennusteet, jotka perustuvat kunnan maankäytön kymmenen vuoden toteuttamisohjelmaan. Rakentamisennusteet on laadittu yhteistyössä kehitys- ja kaavoituskeskuksen ja tekniikka- ja ympäristöosaston kanssa, ja ne linjaavat uusien asemakaava-alueiden toteuttamisen aikataulun ja vaikutukset kunnan väestönkasvun osalta.

Kunnan maankäytön toteutuksen ja investointien suunnittelua ja ohjelmointia varten on laadittu ns. **tavoitesuunnite**. Suunnite vastaa kasvun määrän ja suuntautumisen osalta kunnan strategisiin tavoitteisiin. Kunnan infrainvestoinnit mitoitetaan ja suunnitellaan tämän kasvuennusteen mukaisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että hankkeet suunnitellaan etupainotteisesti, mutta varsinainen rakentaminen käynnistetään vuosittain seurattavan toteutuneen väestönkasvun perusteella. Tavoitesuunnite osoittaa, millaista kasvua kunta pystyy omilla toimillaan (kaavoitus, infrarakentaminen, tontinluovutus) tukemaan ja mahdollistamaan.

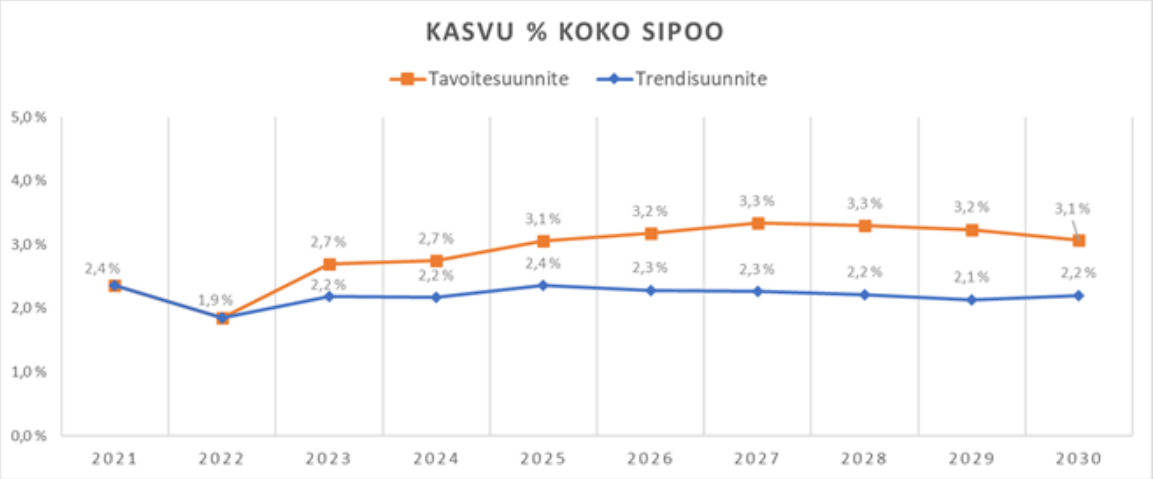
Tavoitesuunnitteen ohella on laadittu myös ns. **trendisuunnite**. Se on kasvultaan maltillisempi kuin tavoitesuunnite. Trendisuunnite pohjautuu menneeseen kehitykseen liittyviin kasvutrendeihin kasvun suuntautumisen ja määrän suhteen. Trendisuunnitetta käytetään mm. kunnan verotulokertymän ja tonttien myyntitulokertymän arvioinnin pohjana.

Kunnan väestömäärä kasvaa kymmenen vuoden aikajaksolla tavoitesuunnitteessa keskimäärin 3 %:n tai 600–800 asukkaan vuosivauhdilla, ja trendisuunnitteessa keskimäärin 2–2,5 %:n tai 400–600 asukkaan vuosivauhdilla. Vuosien 2021–2022 osalta suunnitteiden väestökasvussa ei ole eroavaisuuksia, koska näiden vuosien asukasmäärää lisäävät rakennushankkeet ovat jo varsin varmoja ja toteutuksessa.

AO = omakotitalot
AP = Pari- ja rivitalot
AK = Kerrostalot (< 5 kerrosta)
AKK = Kerrostalot (yli 5 kerrosta)
P = Palveluasunnot

Kuvassa on esitetty tavoitesuunnitteen mukainen koko kunnan asuntotuotanto asuntotyypeittäin vuosina 2021–2030 väestöennusteen pohjana toimivan rakentamisennusteen mukaisesti. Väestösuunnitteen pohjalla toimiva rakentamisennuste on yhteinen näkemys maankäytön toteutuksen järjestyksestä taajamittain. Rakentamisennusteiden lähtöoletuksena on taata kunnan toimilla (kaavavaranto, tonttien luovutukset jne.) monipuolinen asuntotuotanto niin koko kunnan tasolla kuin kaikissa taajamissa ja vastata näin laajasti asumisen erilaisiin kysyntöihin.

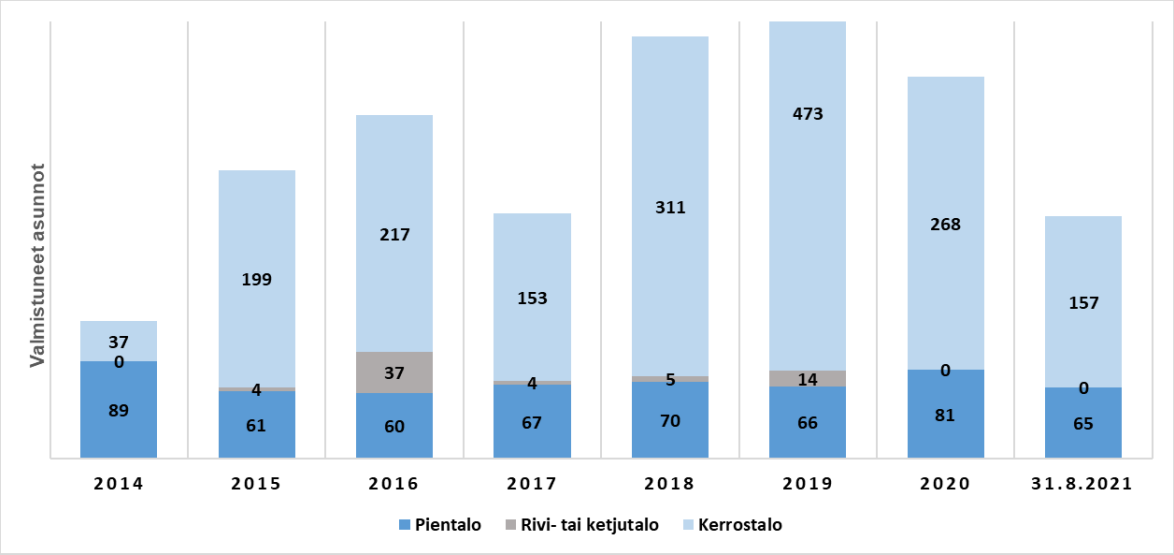
Koko kunnan prosentuaalinen kasvu vuosina 2021–2030 tavoite- ja trendisuunnitteen mukaisesti.

	Koko Sipoo										
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Tavoitesuunnite	21 687	22 198	22 609	23 218	23 855	24 584	25 365	26 212	27 076	27 951	28 812
kasvu	517	511	411	609	637	729	781	847	864	875	860
kasvu %	2,4 %	2,4 %	1,9 %	2,7 %	2,7 %	3,1 %	3,2 %	3,3 %	3,3 %	3,2 %	3,1 %
Trendisuunnite	21 687	22 198	22 609	23 104	23 606	24 163	24 715	25 274	25 834	26 386	26 967
kasvu	517	511	411	495	502	556	552	559	560	551	582
kasvu %	2,4 %	2,4 %	1,9 %	2,2 %	2,2 %	2,4 %	2,3 %	2,3 %	2,2 %	2,1 %	2,2 %

Väestökehitys kaikkien ikäluokkien osalta Sipoossa vuosina 2021–2030. Vuoden 2020 väestömääränä on esitetty taulukossa kunnan tilastollinen väestö 31.12.2020.

1.4.4 Rakentaminen

Uudisrakentamisen asuntotuotanto Sipoossa talotyypeittäin 2014–8/2021

1.4.5 Yhdyskuntarakenteen ja rakennetun ympäristön kehitys

Sipoon kunta on viimeksi kuluneet viisi vuotta kuulunut Suomen nopeimmin kasvaviin kuntiin. Viime vuonna kasvuprosentti oli noin 2,4 prosenttia. Kasvu on suurelta osin perustunut uusiin kerrostalovaltaisiin asuinalueisiin. Suurin osa kasvusta on aiemmin tapahtunut Söderkullan alueella.

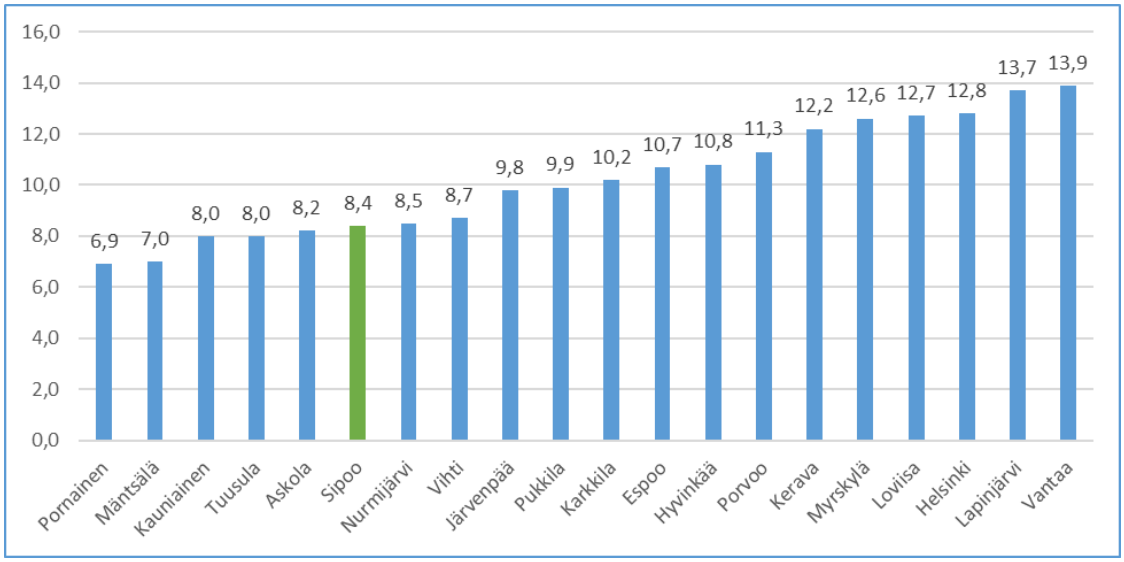
Sipoon strategia perustuu jatkossakin kasvuun. Nikkilän ja Söderkullan sekä myöhemmin Talman keskustojen tavoitellaan olevan tulevaisuudessa pikkukaupunkimaisia, noin 10 000 asukkaan keskenään omaleimaisia, monipuolisia ja toiminnoiltaan sekoittuneita taajamia.

Nykyisin myös Nikkilä kasvaa nopeasti ja myöhemmin Talma tulee kasvamaan. Tavoitteena on täydentää, uudistaa ja luoda yhdyskuntarakennetta niin, että keskuksiin voidaan järjestää julkiset palvelut ja tehokas joukkoliikenne (ensin bussiliikenteenä ja myöhemmin myös raideliikenteenä) ja niissä on houkuttelevia sijainteja kaupallisille palveluille. Sipoo kasvaa myös Sipoolle tärkeiden omakotitaloalueiden myötä.

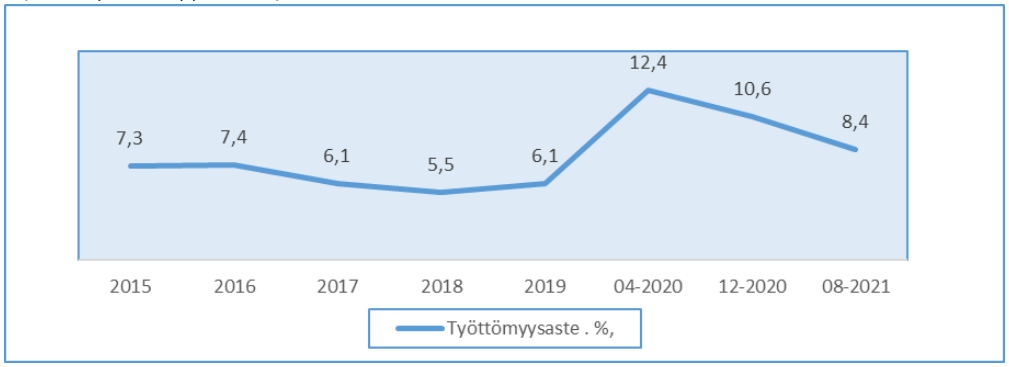
Kyliä kehitetään osayleiskaavoituksella niiden omista lähtökohdista ja vahvuuksiin tukeutuen.

1.4.6 Työllisyys

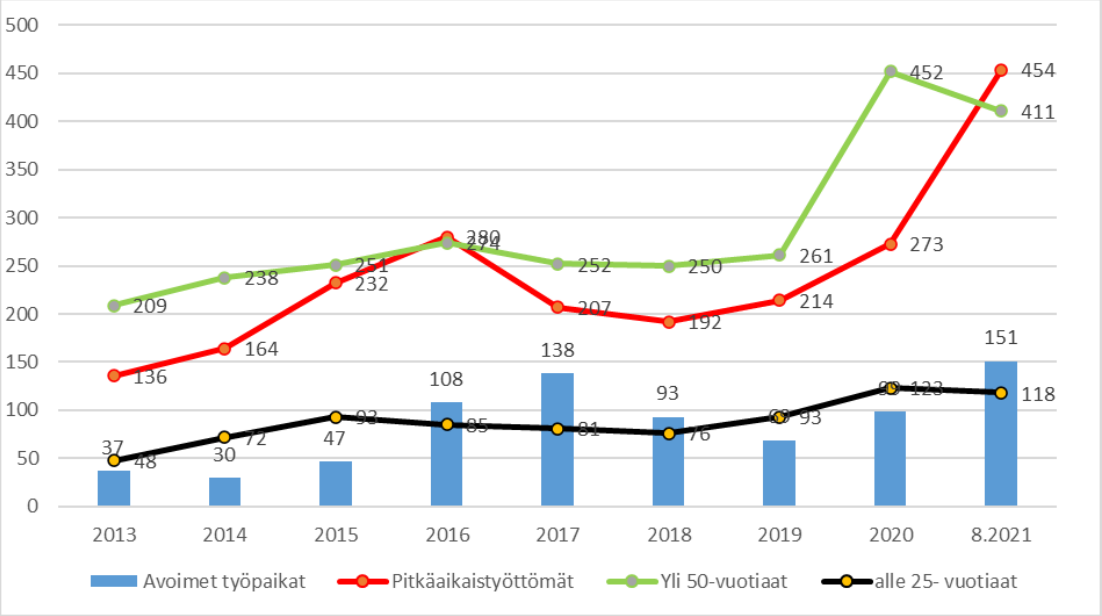
Työttömyysaste Sipoossa ja lähikunnissa elokuussa 2021

Sipoon työttömyysaste (prosenteissa) 2015–8/2021

Avoimet työpaikat sekä työttömät eri ryhmissä vuosina 2013–2021

	2017	2018	2019	08.2020	08.2021
Työttömät työnhakijat, kpl	599	565	641	1062	919

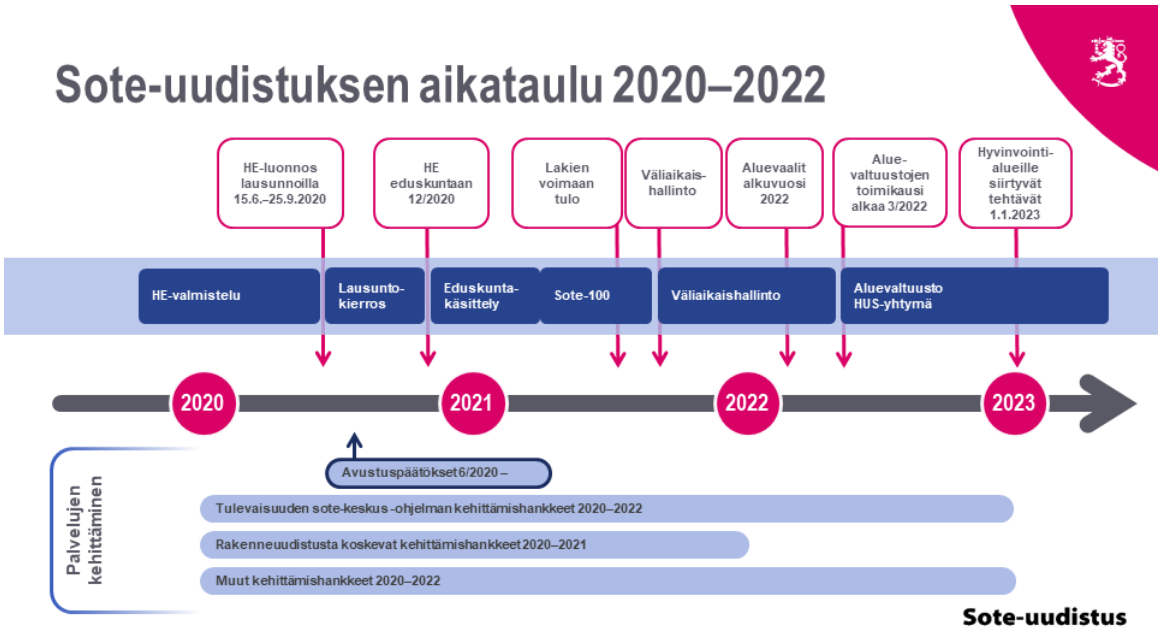
	31.8.2020	31.12.2020	31.8.2021
Työttömyysaste . %, koko maa	16,5	13,6	**10,7**
Työttömyysaste . %, Sipoo	12,4	10,6	**8,4**
Nuorisotyöttömät	166	135	**118**
Pitkäaikaistyöttömät	230	329	**454**
Avoimet työpaikat	95	105	**151**

1.4.7 Sosiaali- ja terveyspalveluiden rakenneuudistus, hyvinvointialueet

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksen koskien hyvinvointialueiden perustamista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistamista 23.6.2021. Tasavallan presidentti vahvisti lait 29.6.2021.

Esitykseen liittyvien lakien voimaantulo porrastetaan siten, että osa tulee voimaan heinäkuun alusta 2021 ja osa 1.3.2022, kun uudet aluevaltuustot aloittavat toimintansa. Viimeiset lait tulevat voimaan 1.1.2023. Uudistuksen voimaanpanolaki tuli voimaan 1.7.2021. Lisäksi hyvinvointialueista annettavaa lakia sovelletaan osittain jo heti hyvinvointialueiden toimintaan.

Sote-uudistus aiheuttaa teknisiä muutostarpeita laajasti lainsäädäntöön, muutosten valmistelu on käynnistetty.

Sote-uudistus vaikuttaa merkittävästi kuntien toimintaan ja talouteen. Se vaikuttaa muun muassa kuntien tehtäviin ja niitä koskevaan rahoitukseen, verotusoikeuteen ja valtionosuusjärjestelmään, omaisuuteen, velkoihin ja sopimuksiin sekä henkilöstöön.

Kuntasektorin työntekijämäärä vähentyy merkittävästi. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen henkilöstö siirtyy kokonaisuudessaan hyvinvointialueiden palvelukseen. Yli 173 000 ihmisen työnantaja vaihtuu.

Uudistuksen seurauksena kuntien toiminnan kustannukset vähenevät ja käyttötalousmenoista siirtyy pois noin puolet. Pitkällä aikavälillä oleellisin kuntavaikutus on, että väestön ikääntymiseen ja sairastavuuteen liittyvät kustannukset ja niistä seuraavat kuntatalouteen kohdistuvat riskit siirtyvät pois yksittäisten kuntien vastuulta.

Kunnilta siirtyviä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien järjestämistä varten Suomeen perustetaan 21 uutta itsehallinnollista hyvinvointialuetta. Ne ottavat järjestämistehtävät vastaan vuodesta 2023 alkaen.

1.5 Taloudelliset lähtökohdat

1.5.1 Talouden kehitysnäkymät ja kunnallistalous

Bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 2,6 % v. 2021. Talouden selvä toipuminen covid-19-pandemiasta siirtyy vuoden 2021 loppupuolelle, sillä tautitapausten määrän voimakas nousu vuoden 2021 keväällä luo edelleen epävarmuutta taloudenpitäjien toiminnalle. Kotimaassa palveluiden kysyntä pysyy edelleen heikkona ja vienti kärsii pandemian jatkumisesta. Talous voi normalisoitua vasta, kun epidemiatilanteen voidaan arvioida olevan hallinnassa.

BKT:n arvioidaan kasvavan 2,5 % v. 2022 ja 1,5 % v. 2023. Vuoden 2021 loppua kohden kiihtyvä kasvu nostaa myös vuoden 2022 talouskasvua. Julkisen talouden alijäämä pienenee v. 2022 voimakkaasti, kun covid-19-epidemian vuoksi päätetyt tukitoimet päättyvät ja talous elpyy. Julkinen talous jää kuitenkin edelleen alijäämäiseksi. Julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen kasvaa nykyisestä vajaasta 70 prosentista yli 75 prosenttiin vuoteen 2025 mennessä.

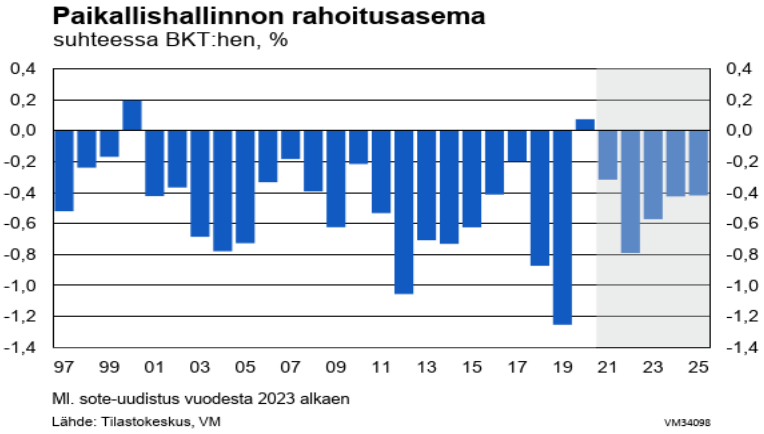
	2018	2019	2020	2021**	2022**	2023**
Bruttokansantuote, mrd. euroa	234	240	237	248	258	267
Palvelut, määrän muutos, %	2,1	1,5	-3,0	2,6	3,0	1,4
Koko teollisuus, määrän muutos, %	-2,8	2,6	-2,2	3,2	3,0	1,8
Työn tuottavuus, muutos, %	-1,3	0,2	-0,8	2,0	1,6	1,0
Työlliset, muutos, %	2,7	1,0	-1,5	0,1	1,2	0,6
Työllisyysaste, %	71,7	72,5	71,6	71,7	72,6	73,2
Työttömyysaste, %	7,4	6,7	7,8	7,8	7,2	6,9
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	1,1	1,0	0,3	1,4	1,5	1,7
Ansiotasoindeksi, muutos, %	1,7	2,1	1,8	2,7	2,5	2,5
Vaihtotase, mrd. euroa	-4,3	-0,8	0,7	0,3	0,9	1,3
Vaihtotase, suhteessa BKT:hen, %	-1,8	-0,3	0,3	0,1	0,4	0,5
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	-0,3	-0,4	-0,4	-0,5	-0,5	-0,4
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	0,7	0,1	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1
Julkisyhteisöjen menot, suhteessa BKT:hen, %	53,4	53,2	56,7	56,3	54,0	53,1
Veroaste, suhteessa BKT:hen, %	42,4	42,2	41,7	42,3	41,6	41,2
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen, %	-0,9	-1,0	-5,4	-4,7	-2,9	-2,2
Valtion rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen, %	-1,3	-1,1	-5,6	-5,0	-2,9	-2,3
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:hen, %	59,7	59,5	69,2	71,6	72,4	73,9
Valtionvelka, suhteessa BKT:hen, %	44,9	44,3	52,6	55,3	56,1	57,6

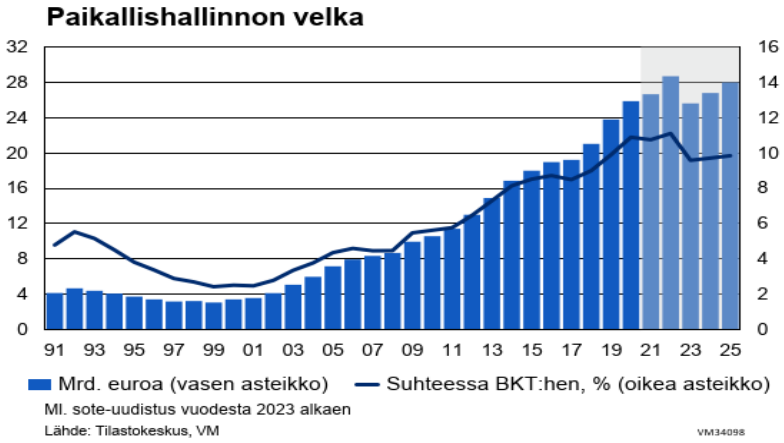
Lähde: Taloudellinen katsaus, kevät 2021, VM

Vuonna 2021 kunnallishallinnon rahoitusasema heikkenee n. 0,8 mrd. euroa alijäämäiseksi talouden elpymisestä ja valtion tukitoimista huolimatta. Tähän vaikuttaa kulutusmenojen kasvun kiihtyminen, mikä aiheutuu mm. suojavarusteisiin ja covid-19-viruksen testaukseen käytettävien menojen kasvusta, hallitusohjelman tehtävämuutoksista ja kunta-alan palkankorotuksista. Lisäksi viime vuodelta ja kuluvalta keväältä arvioidaan kertyvän mm. palvelu- ja hoitovelkaa, joiden purkaminen aiheuttaa menopaineita epidemian helpottaessa. Hallitus on sitoutunut rahoittamaan kuntien uudet ja laajenevat tehtävät sekä kompensoimaan koronavirukseen välittömästi liittyvät kustannukset kunnille täysimääräisesti.

Vaikka kunnallishallinnon menojen kasvu hidastuu huomattavasti v. 2022 covid-19-kriisin helpottaessa, heikkenee paikallishallinnon rahoitusasema jälleen voimakkaasti v. 2022 määräaikaisten tukitoimien päättyessä. Kertaluonteiset covid-19-kriisistä johtuvat tuet eivät ratkaise kuntatalouden rakenteellista tulojen ja menojen epätasapainoa, joka on seurausta väestön ikääntymisen aiheuttamasta sosiaali- ja terveydenhuoltomenojen kasvupaineesta ja työikäisten määrän vähenemisestä.

Vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirretään hyvinvointialueille ja niitä vastaava rahoitus valtiolle. Sekä kunnallishallinnon tulot että menot lähes puolittuvat uudistuksen seurauksena. Väestön ikääntyminen on lisännyt hoito- ja hoivapalvelujen tarvetta ja siten kuntatalouden menopaineita jo pitkään. Tämä kunnallishallinnon menojen kasvupaine helpottuu sote-uudistuksen myötä. Kunnallishallintoon luettavat tehtävät painottuvat uudistuksen jälkeen entistä vahvemmin nuorien ikäluokkien palveluihin kuten varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden palveluntarve laskee 2010-luvun syntyvyyden laskun vuoksi.

Lähde: Taloudellinen katsaus, kevät 2021, VM

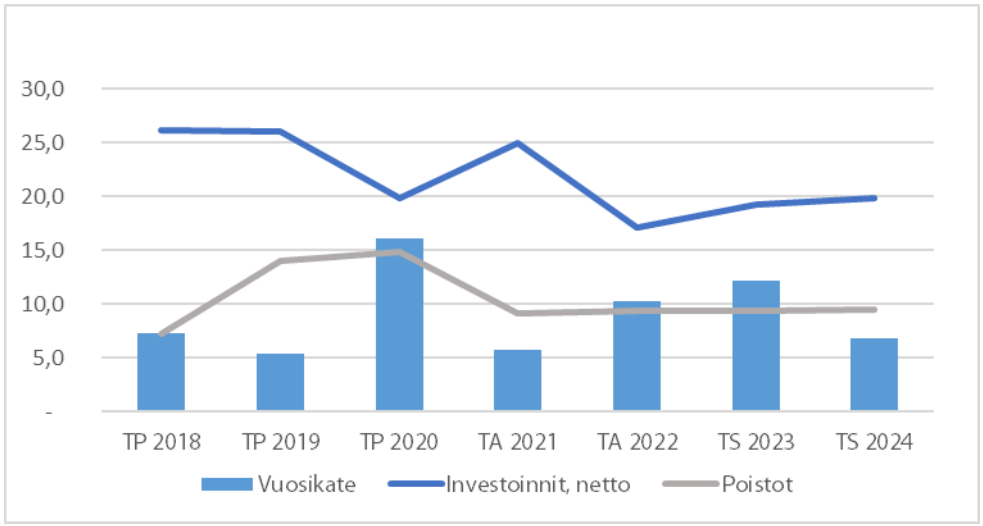
Kansantalouden ennusteet vuodelle 2022

Laitos	Julkaisu-ajankohta 2021	BKT, muutos %	Työttö-myys-aste, %	Ansiotaso-indeksin muutos, %	Inflaatio, %
Hypo	tammikuu	2,5	7,5	2,0	1,0
ETLA	maaliskuu	2,4	7,2	2,1	1,2
PTT	maaliskuu	3,5	7,3	3,0	1,2
PT	huhtikuu	3,1	6,9	1,8	1,2
Swedbank	huhtikuu	2,8	7,0	..	1,4
Handelsbanken	huhtikuu	3,0	7,3	2,0	1,4
Nordea	toukokuu	3,0	7,0	2,0	1,5
OP	toukokuu	3,0	7,0	2,0	1,2
Euroopan komissio	toukokuu	2,8	7,2	..	..
OECD	toukokuu	2,7	7,0	..	..
Kuntarahoitus	kesäkuu	3,0	7,1	..	1,7
Danske Bank	kesäkuu	2,9	7,1	2,7	1,6
Suomen Pankki	kesäkuu	3,0	6,9	2,0	1,4
VM	kesäkuu	2,8	6,9	2,5	1,5

1.5.2 Sipoon kunnan talous

Keskeiset luvut 2018 - 2022 Kunta ja Sipoon vesi milj. eur	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Asukasluku	20 643	21 170	21 687	22 100	22 600	23 100	23 600
Toimintakate	- 104,7	- 112,7	- 114,3	- 121,3	- 126,3	- 61,9	- 63,2
Verotulot	98,9	103,2	107,0	109,5	119,1	61,1	57,6
Vuosikate	7,4	5,4	16,1	5,8	10,3	12,2	6,8
Poistot	7,2	14,0	14,8	9,2	9,4	9,4	9,6
Tilikauden yli-/alijäämä	1,5	1,1	2,7	- 2,3	1,9	3,9	- 1,6
Investoinnit, brutto	33,5	37,8	26,6	30,4	- 23,8	- 25,1	- 25,2
Toiminnan & investointien rahavirta	- 25,8	- 21,4	- 9,0	- 24,4	- 13,2	- 12,7	- 18,2
Lainamäärä	69,0	105,7	109,4	135,2	147,2	158,5	176,8
Ulkoiset toimintakulut €/asukas	- 6 327	- 6 538	- 6 424	- 6 626	- 6 752	- 4 503	- 4 501
Lainamäärä €/asukas	3 343	4 993	5 044	6 118	6 513	6 861	7 492
HTV	5 000	1 212	1 224	1 189	1 189	800	800

Vuosikatteen riittävyys poistoihin ja nettoinvestointeihin

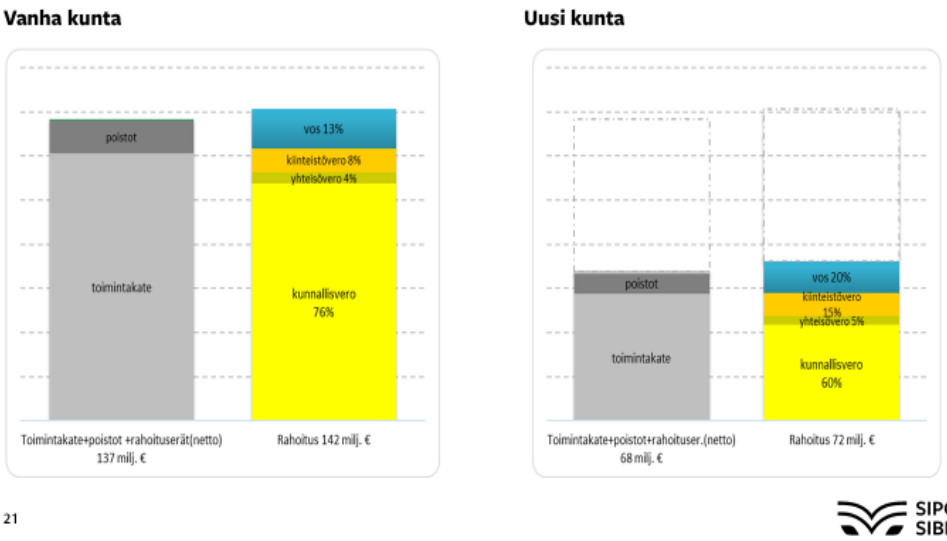
Tilinpäätöksen 2020 vuosikate (ml. Sipoon Vesi) oli 16,1 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos 1,3 miljoonaa euroa. Poistoero- ja varausten muutoskirjausten jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 2,73 miljoonaa euroa.

Vuosikate kattoi suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset, joten kunnan talous oli tasapainossa vuonna 2020. Suunnitelman mukaiset poistot kasvoivat 1,3 milj. euroa vuodesta 2019 ja vuodesta 2016 suunnitelmapoistot ovat kasvaneet 2,7 milj. euroa.

Kunta velkaantui lisää vuoden 2020 aikana ja lainamäärä vuoden lopussa oli 109,4 miljoonaa euroa, mikä on 3,8 milj. euroa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Lainakannasta 30 miljoonaa euroa oli lyhytaikaisia kuntatodistusluottoja. Asukaskohtainen lainamäärä oli vuoden lopussa 5 042 euroa. Tilikauden 2019 vuosikate (ml. Sipoon Vesi) oli 5,4 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos –0,07 miljoonaa euroa. Poistoero- ja varausten muutoskirjausten jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 1,09 miljoonaa euroa.

Vuoden 2021 talousarvion tilikauden alijäämä on –2,3 miljoonaa euroa ja nettolainanotto 19,9 miljoonaa euroa. Suunnitelmavuoden 2022 ylijäämä on kuitenkin 2,2 milj. euroa. Suunnitelmavuoteen 2023 vaikuttaa sote-uudistus, eivätkä sitä koskevat luvut enää ole relevantteja. Koronaepidemia vaikuttaa vielä 2021 talousarvion toteutumaan, sekä kunnan menoihin että valtiolta saatavaan korona-avustukseen.

Vuosi 2022 on viimeinen vuosi, jolloin sosiaali- ja terveydenhuollon menot ovat kunnan talousarviossa. Sote-uudistuksessa ne ja myös pelastustoimen menot ja tulot siirtyvät Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Alla olevassa kuviossa on kuvattu Sipoon kunnan talouden rakenteen muutos.

Kunnan toiminnan ja talouden sopeutusohjelma

Johtoryhmä käynnisti tammikuussa 2020 talouden ja toiminnan sopeutusohjelman laadinnan. Sopeutusohjelman tavoitteena on käyttötalouden sopeuttaminen suunnitelmakaudella 2020–2022 siten, että tilikauden tulos on vähintään +–0 ilman maanmyynti- ja vuokratuottoja viimeistään vuonna 2023. Sopeutusohjelman toteutumisesta raportoidaan syksyllä 2021. Sote-uudistuksen jälkeisen kunnan taloutta sopeutetaan siirtämällä mahdollisimman paljon sosiaali- ja terveystoimen hallintoa hyvinvointialueelle.

Vuosien 2022–2024 kehys

Kehyksessä on huomioitu a) indeksikorotukset (kuluttajahinta, peruspalvelut, sopimuskorotukset) ja b) sopeutusohjelmassa esitettyjä toimenpiteitä sekä c) väestönkasvusta, valtion toimenpiteistä, palvelutarpeen kasvusta (lähinnä ikärakenteen muutos) aiheutuvat lisämäärärahatarpeet.

Lisäksi kehyksessä on huomioitu yhden prosentin tuottavuustavoite, joka on laskettu osaston toimintakatteesta. Tuottavuustavoitteessa voidaan myös huomioida tulojen lisäykset.

Indeksikorotukset vuosina 2022–2024 ja lisämäärärahaesitykset aiheuttavat sen, että sopeuttamistoimista huolimatta kunnan menot kasvavat verrattuna vuoden 2021 talousarvioon. Verrattuna vuoden 2021 ennusteeseen nettomenot pysyvät samalla tasolla. Indeksikorotukset menoihin on arvioitu valtiovarainministeriön ennusteiden mukaan.

Kehykseen ei sisälly HSL:n alustavan toiminta- ja taloussuunnitelman mukaista 1,2 M€:n lisäystä Sipoon kuntaosuuteen verrattuna kuluvan vuoden talousarvioon. Vaihtoehtona kuntaosuuksien korottamiselle on lisälainanotto.

Jos vuoden 2021 talousarvio toteutuu osavuosikatsaus 1:n ennusteen mukaisesti, toimintakate ei heikkene vuonna 2022. Kasvu tilinpäätösvuodesta 2020 vuoden 2022 kehykseen on 9,1 prosenttia, kun sen koko kuntasektorilla ennustetaan olevan 7,1 prosenttia. Sipoon kustannuksia verrattuna koko kuntasektoriin lisää väestön kasvu.

	TP '20	TA '21	Enn. '21	Kehys '22	TS '23	TS '24
Toimintakate	**-114 306**	**-121 365**	**-124 613**	**-124 831**	-128 912	-130 757
Verotulot	107 044	109 513	113 800	118 240	122 950	128 200
Valtionosuudet	23 569	18 276	17 606	17 879	17 879	17 879
Rahoitustuotot ja -kulut	-204	-657	-457	249	158	81
Korkotuotot	78	54		50	50	50
Muut rahoitustuotot	213	923		931	931	931
Korkokulut	-470	-893		-720	-810	-887
Muut rahoituskulut	-25	-741		-13	-13	-13
Vuosikate	**16 104**	**5 767**	**6 336**	**11 537**	12 075	15 403
Suunnitelmanmukaiset poistot	-9170	-9237	-9237	-9250	-9300	-9400
Arvonalentumiset	-5627					
Satunnaiset tuotot ja kulut						
Tilikauden tulos	**1 307**	**-3 470**	**-2 901**	**2 287**	2 775	6 003
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	-11277	1000	1000	1200	1200	1200
Varausten lisäys (-) tai vähennys	12700					
Pakollisten var. lis./väh.						
Rahastojen lisäys/väh.						
Tilikauden yli-/alijäämä	**2 730**	**-2 470**	**-1 901**	**3 487**	3 975	7 203

1.6 Riskit

BDO Oy (BDO) on tukenut Sipoon kunnan johtoa riskienhallinnan kehittämisessä. Kunnassa on toteutettu riskikartoitus loka–marraskuussa 2020. Riskikartoituksen tavoitteena oli tunnistaa kunnan tärkeimpien tavoitteiden saavuttamista uhkaavat riskit arviointihetkellä ja seuraavien noin kolmen vuoden aikana sekä suunnitella riskienhallintatoimenpiteet merkittävimpien riskien hallitsemiseksi. Kartoituksessa käsiteltiin vain negatiivisia riskejä. Riski arvioitiin niin sanottuna nettoriskinä, eli ottaen huomioon olemassa olevien riskienhallintatoimenpiteiden vaikutus.

Ennen riskikartoitusta määriteltiin kartoituksessa käytettävät tavoitteet. Ne ovat:

- talouden tasapaino,
- toiminnan lainmukaisuus,
- toiminnan turvallisuus ja jatkuvuus ja
- toiminnan vaikuttavuus.

Riskikartoitus käsitti kunnan johtavien viranhaltioiden haastattelut, joissa tunnistettiin alustavasti toimialojen tärkeimpiä tavoitteita uhkaavat riskit. Riskejä tunnistettiin kaiken kaikkiaan 87 kappaletta. Näistä riskeistä Sipoon kunnan edustajat yhdessä BDO:n asiantuntijoiden kanssa valitsivat 21 merkittävintä riskiä kunnanhallituksen arvioitaviksi. Arviointi suoritettiin marraskuun viimeisellä viikolla screen.io -järjestelmän avulla. Kunnanhallituksen jäsenet antoivat henkilökohtaisen mielipiteensä kunkin 21 riskin vaikutuksesta ja todennäköisyydestä. Tämän jälkeen laskettiin vastausten keskiarvot, jotka merkittiin riskirekisteriin kunnanhallituksen kantana. Samat riskit käsiteltiin kunnan johtoryhmän työpajassa, jossa keskityttiin riskien hallintatoimenpiteiden laatimiseen. Riskit ja hallintatoimenpiteet kirjattiin riskirekisteriin. Riskikartoituksissa riskit kuvattiin sanallisesti, niiden todennäköisyys, vaikutus ja merkitys arvioitiin sekä suunniteltiin riskienhallintatoimenpiteet. Vaikutus ja todennäköisyys arvioitiin asteikolla 1–5. Asteikon rajat on selostettu liitteessä 1. Riskejä tunnistettiin kaikkiaan 21 kappaletta. Riskiin liittyen laskettiin riskitaso, joka saatiin kertomalla todennäköisyys vastaavalla arvioidulla vaikutuksella. Riskit järjestettiin riskitason perusteella suuruusjärjestykseen, jolloin saatiin lista merkittävimmistä kunnan tavoitteiden toteutumista uhkaavista riskeistä. Riskien minimoimiseksi tai hallitsemiseksi laadittiin toimenpidesuunnitelma, joka pitää sisällään yhden tai useamman toimenpiteen riskin todennäköisyyden ja / tai vaikutuksen pienentämiseksi. Kullekin toimenpiteelle nimettiin vastuuhenkilö tai vastuutaho. Riskitiedot tallennettiin riskirekisteriin.

Merkittävimmät riskit kunnan taloudellisen tasapainon kannalta ovat:

- SOTE-uudistuksen taloudellinen vaikutus
- Valtionosuuksien ja verotulojen vähennykset
- Heikko yleinen talouskehitys
- Kunnan kasvun ennakoinnin ja hallinnan epäonnistuminen.

Toiminnallisista riskeistä arvioitiin merkittävimmiksi

- Avainhenkilöriski
- Rekrytointiongelmat
- Tietoturvariski.

Strategiselta kannalta merkittävimmät riskit olivat:

- Puutteellinen tieto päätöksenteossa
- Junayhteys Kerava–Nikkilä ei toteudu
- Kolmen keskuksen strategian epäonnistuminen.

Äänestyksen tuloksena annettu korkein riskitaso oli 13,7. Se on varsin maltillinen suhteessa maksimiriskitasoon 25.

1.7 Henkilöstö

Henkilöstöpoliittiset tavoitteet

Sipoon kunnan henkilöstöpolitiikan perustana toimii kunnan strategia. Voimassa olevat henkilöstöpolitiikkaa linjaavat strategiset tavoitteet on valmisteltu yhteistoiminnassa ammattijärjestöjen ja henkilöstöedustajien kanssa vuonna 2017. Vuonna 2021 alkaneelle valtuustokaudelle laaditaan uusi kuntastrategia, jolloin myös tarkistetaan siihen sisältyvät henkilöstöpolittiiset linjaukset.

Sipoon kunta toimii vastuullisena työnantajana, joka huolehtii henkilöstön hyvinvoinnista ja hyvästä johtajuudesta. Henkilöstöpolitiikan avaintekijänä on ymmärrys työelämän ja toimintaympäristön muutoksesta. Työntekijöille tarjotaan muutosten edellyttämää tukea ja koulutusta sekä osaavaa ja valmentavaa johtamista. Kunta pyrkii varmistamaan oikean henkilöstömitoituksen ja voimavarojen kohdentamisen suhteessa työn muutokseen ja kunnan kasvuun. Tuottavuuskasvua haetaan organisaation toimintatapojen ja johtamisen kehittämisestä sekä työhyvinvoinnin ja osaamisen vahvistamisesta.

Kaikessa toiminnassa tavoitellaan sosiaalista yhteishenkeä ja avointa, toimijarajat ylittävää yhteistyötä. Vireillä olevista asioista viestitään mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, ja mahdollistetaan palautteen antaminen ja vaikuttaminen. Henkilöstöä koskevat päätökset tukevat työhyvinvointia ja niiden puitteissa on mahdollista tehdä laadukasta työtä kestävästi. Johtaminen ja esimiestyö nähdään ammattina, jossa kehittymistä tuetaan.

Henkilöstömenojen kehitys 2019–2022

Kunnan kokonaishenkilöstömenot, kun niihin sisällytetään myös jaksotetut lomapalkat, palkka- ja eläkemenoperusteiset maksut sekä sairausvakuutus- ja tapaturmakorvaukset, olivat vuonna 2020 yhteensä 60 693 043 euroa, kun vuoden 2019 henkilöstömenot olivat 58 115 633 euroa. Kokonaishenkilöstömenojen lisäystä oli siis vuonna 2020 yhteensä 4,4 %. Kokonaishenkilöstömenojen kasvuun vaikutti vuonna 2020 sopimuksen mukaisten palkkojen korotusten ohella lomarahojen palautuminen täysimääräisiksi. Lisäksi työnantajan eläkemenoperusteiset maksut ja sosiaalivakuutusmaksut kasvoivat. Koronan takia maksettiin hieman tavallista enemmän työaikakorvauksia. Varsinaiset palkka- ja palkkiokulut olivat vuonna 2020 kuitenkin noin prosentin budjetoitua pienemmät. Henkilöstökulut asukasta kohden 31.12.2020 olivat 2 798 euroa, kun ne vuonna 2019 olivat 2 745 euroa.

Vuoden 2021 talousarviossa arvioitiin henkilöstömenojen kokonaismääräksi 59 900 000 euroa. Talousarvion laadinnassa voitiin huomioida kunta-alalle jo sovitut palkankorotukset. KT-Kuntatyönantajat arvioi, että 2020 toteutetut korotukset mukaan lukien, olisivat palkkamenot 2021 keskimäärin 2,07 % vuotta 2020 korkeammat. Koko sopimuskauden (1.4.2020–28.2.2022) palkkakustannusten vaikutus on 3,04 %. Vuoden 2021 toisen osavuosikatsauksen perusteella henkilöstömenot näyttäisivät pysyvän talousarvion mukaisina.

Voimassa olevat kunta-alan virka- ja työehtosopimukset päättyvät 28.2.2022. Tulevan sopimuskauden pituudesta tai sen sisältämistä palkankorotuksista ei vielä ole arvioita. Vuonna 2022 sovellettavat työnantajamaksut ja muiden sivukulujen määrä on budjetoitu kunnille annetun arvion perusteella ja nämä täsmentyvät vasta 2021 lopussa. Talousarviovuodelle 2022 arvioidaan henkilöstömenojen kokonaismääräksi 62 247 845 euroa.

Henkilöstöresurssin käyttö 2022

Henkilöstösuunnittelun lähtökohtana on, että Sipoon kunnan henkilöstömäärä on tasapainossa kunnan tehtävien ja käytettävissä olevien määrärahojen kanssa. Palvelutarpeen kasvuun vastataan pääasiassa tuottavuutta nostamalla ja henkilöstön oikealla kohdentamisella. Kunnan kasvaessa on kuitenkin varmistettava henkilöstöresurssin riittävyys niissä tehtävissä, joissa kunnan kasvun vaikutus on suurin. Henkilöstöresurssin kokonaiskäyttö arvioidaan vuonna 2022 pysyvän samalla tasolla kuin vuonna 2021. Sipoon kunnan palvelujen tuottamiseksi varataan talousarviossa palkkamääräraha, joka vastaa 1 199 täyttä henkilötyövuotta vastaavaa työpanosta. Tämä luku sisältää myös arvioidun sijaistarpeen edellyttämät varaukset.

Pääosa rekrytointitarpeesta syntyy henkilöstön vaihtuvuuden ja eläköitymisen vuoksi. Koronaepidemiasta huolimatta ovat työmarkkinat toimineet ja henkilöstön vaihtuvuus on jatkunut suurena. Vuonna 2020 Sipoon kunta julkaisi Kuntarekry-työnhakuportaalissa yhteensä 291 työpaikkaa, kun julkaistujen paikkojen määrä vuotta aikaisemmin oli 270. Rekrytointien määrä on jatkanut kasvuaan ja julkaistujen työpaikkailmoitusten lukumäärä tulee 2021 olemaan entistä isompi.

Kuntien eläkevakuutuksen (Keva) laatimien eläkepoistumaennusteiden mukaan vanhuuseläkkeelle arvioidaan jäävän 21–33 henkilöä vuosittain jaksolla 2021–2030. Vuonna 2020 Sipoon kunnassa jäi vanhuuseläkkeelle 16 henkilöä, mikä on 12 vähemmän kuin vuonna 2019. Vanhuuseläkkeelle jääneiden ikä oli keskimäärin 64 vuotta. Vuoden 2017 eläkeuudistuksesta johtuen alimmat eläkeiät nousevat syntymävuoden mukaan portaittain. Uuden eläkelain myötä vain ennen 1.1.1955 syntyneillä on yleinen eläkeikä 63 vuotta. Myöhemmin syntyneillä eläkeikä nousee 3 kk/vuosi. Tietyissä ammateissa toimivilla on edelleen myös yleistä vanhuuseläkeikää alempia ammatillisia eläkeikiä. Uuden eläkekäytännön myötä on kuitenkin aiempaa vaikeampaa arvioida henkilöstön eläköitymistä, joten näitä lukuja tulee tarkastella aiempaa enemmän suuntaa antavina.

Talousarvion mukaisten henkilötyövuosien (HTV) kehitys 2018–2022:

Henkilöstö HTV	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	Ennuste 2021	TA 2022
KH	**69**	**75**	**87**	**91**	**88**	**89**
Kunnan johto	2	1	1	1	1	1
Talous- ja hallintokeskus	48	56	54	53	54	55
Kehitys- ja kaavoituskeskus	19	18	32	37	32	33
Sote	**375**	**369**	**344**	**352**	**358**	**351**
Hallinto ja talous	10	9	11	11	12	13
Lapset ja nuoret	61	58	50	49	54	51
Työikäiset	139	133	121	114	129	117
Ikäihmiset	134	136	135	143	133	136
Ruokapalvelu	32	32	27	35	30	34
Sivi	**646**	**645**	**626**	**622**	**633**	**631**
Hallintopalvelut	3	2	3	3	5	5
Varhaiskasvatus	240	223	221	218	218	215
Koulutuspalvelut	356	370	350	347	351	360
Kulttuuri- ja vapaa-aika	46	49	52	54	59	51
Teky	**104**	**115**	**117**	**115**	**119**	**118**
Kehittäminen ja tuki	11	11	12	12	13	13
Rakennusvalvonta	11	11	13	12	13	13
Ympäristönsuojelu	5	4	5	7	6	7
Katu- ja viheralueet	15	16	16	17	18	17
Toimitilapalvelut	62	73	72	67	69	68
Kunta	**1194**	**1204**	**1174**	**1180**	**1198**	**1189**
Sipoon vesi	9	8	9	9	9	10
Kunta yhteensä	**1203**	**1212**	**1183**	**1189**	**1207**	**1199**
Kunnan asukasluku	20 666	21 170	21 687	22 100	22 100 e	22 600 e
Yhteensä HTV/1000 asukasta	**58,2**	**57,3**	**54,5**	**53,8**	**54,6 e**	**53,1 e**
Yhteensä asukasta/HTV	**17,2**	**17,5**	**18,3**	**18,3**	**18,3 e**	**18,8 e**

Uudet virat ja toimet sekä muut muutokset 2022

Kunnanhallituksen alainen toiminta:
Kehitys- ja kaavoituskeskus esittää, että keskukseen perustettaisiin vakinainen maanhankinta- tai kehittämispäällikön virka. Virkanimike vahvistettaisiin viran perustamisen yhteydessä. Talous- ja hallintokeskuksen osalta ei esitetä henkilöstölisäyksiä talousarviovuodelle 2022.

Sivistysosasto:
Laajennetun oppivelvollisuuden myötä perusopetuksen oppilaalla on oikeus saada oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta. Jotta oppilaiden oikeus tehostettuun oppilaanohjaukseen saadaan toteutettua, perusopetukseen esitetään perustettavaksi kaksi oppilaanohjaajan virkaa, yksi kumpaakin kieliryhmään.

Varhaiskasvatuslakia muutettiin 1.8.2021 alkaen mitoituksesta poikkeamisen osalta. Varhaiskasvatuksen henkilöstömitoituksesta poikkeaminen ei ole enää mahdollista edes lyhytaikaisesti, ja tämän vuoksi on varauduttava sijaiskustannusten nousuun. Varhaiskasvatuslakiin tehty rakenteellinen muutos ryhmän henkilöstörakenteesta lisää jonkin verran henkilöstökustannuksia, kun lähtevän lastenhoitajan tilalle palkataan varhaiskasvatuksen opettaja.

Sosiaali- ja terveysosasto:
Lasten, nuorten ja perheiden palveluihin ehdotetaan toimintaterapeutin uuden tehtävän perustamista. Toiminta on tähän asti hoidettu ostopalveluilla ja koska palveluiden tarve on ollut jatkuvassa kasvussa, on tarkoituksenmukaista palkata uusi työntekijä.

Jonot niin avosairaanhoidon vastaanotolle kuin suun terveydenhuoltoon ovat kasvaneet. Sekä koronapandemia että kasvanut työttömyys ovat lisänneet päihde- ja mielenterveyspalveluiden sekä aikuissosiaalityön kysyntää ja tarvetta, eikä palveluja aina onnistuta järjestämään riittävän varhaisessa vaiheessa. Kasvaneiden palvelutarpeiden vuoksi ehdotetaan, että työikäisten palveluihin palkataan sairaanhoitajan ja terveyskeskuslääkärin työpari, hammashoitajan ja hammaslääkärin työpari sekä sosiaaliohjaaja. Lisäysten vaikutus olisi n. 2,5 henkilötyövuotta vuonna 2022. Lisäksi esitetään sosiaalityöntekijän viran perustamista vuonna 2022. Tehtävää hoidetaan tällä hetkellä määräaikaisin järjestelyin.

Vanhuspalvelulain mukaisen hoitajamitoituksen lisääminen 0,7 työntekijään/asiakas 1.4.2023 mennessä edellyttää lain vaatimuksen täyttämiseksi neljän hoiva-avustajan palkkaamista 1.1.2022 alkaen.

Tekniikka- ja ympäristöosasto:
Talousarvio ei sisällä esityksiä uusien virkojen tai toimien perustamisesta tekniikka- ja ympäristöosastolla. Täyttämättä olevat ja parhaillaan rekrytoinnissa olevat vapaat toimet ja virat pyritään täyttämään.

Mahdollisten uusien virkojen ja tehtävien perustamisesta talousarviovuoden 2022 aikana päätetään erikseen talousarvion puitteissa. Kaikki uudet perustettavat virat sekä vahvistetun talousarvion ulkopuoliset uudet toimet tulevat kunnanhallituksen käsittelyyn ennen kuin ne laitetaan hakuun. Korvaavissa rekrytoinneista noudatetaan kuten aikaisemminkin rekrytointilupamenettelyä.

2 TALOUSARVIO 2022 TALOUSSUUNNITELMA 2022–2024

2.1 Tuloperusteet

2.1.1 Toimintatuotot

TOIMINTATUOTOT Sipoon kunta ja Sipoon vesi, ulkoiset, 1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TAE 2022	Ero %
MYYNTITUOTOT	8 592	8 450	7 771	8 059	3,7 %
MAKSUTUOTOT	6 856	5 699	6 261	6 264	0,0 %
TUET JA AVUSTUKSET	868	907	969	1 069	10,3 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	9 388	9 950	10 109	11 141	10,2 %
Pysyv. Vastaavien myyntivoitot	4 752	5 459	5 200	6 300	21,2 %
YHTEENSÄ	25 704	25 007	25 111	26 533	5,7 %

2.1.2 Verotulot

KUNTIEN VEROTULOT YHTEENSA							KOKO MAA , Milj.€
TILIVUOSI	2019	2020	2021**	2022**	2023**	2024**	2025**
Verolaji							
Kunnallisvero	19 236	20 221	20 640	21 490	9 980	9 430	9 640
Muutos %	*2,6*	*5,1*	*2,1*	*4,1*	*-53,6*	*-5,5*	*2,2*
Yhteisövero	1 909	1 967	2 650	1 970	1 450	1 430	1 500
Muutos %	*2,8*	*3,0*	*34,7*	*-25,7*	*-26,4*	*-1,4*	*4,9*
Kiinteistövero	1 870	1 747	2 010	2 040	2 050	2 080	2 100
Muutos %	*3,1*	*-6,6*	*15,0*	*1,5*	*0,5*	*1,5*	*1,0*
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	**23 015**	**23 935**	**25 300**	**25 500**	**13 480**	**12 940**	**13 240**
Muutos %	*2,6*	*4,0*	*5,7*	*0,8*	*-47,1*	*-4,0*	*2,3*

Veroennustekehikon syyskuun päivitys perustuu pääosin syksyn Kuntatalousohjelmassa esitettyihin arvioihin verotulojen kehityksestä. Syyskuun päivityksessä on hyvin maltillisia muutoksia verrattuna elokuun lopun päivitykseen. Talouden myönteinen kehitys kesästä lähtien on näkynyt hyvin myönteisenä sekä kunnallis- että yhteisöveron viime kuukausien tilityksissä.

Kunnallisveroennuste vuodelle 2022

Ensi vuodelle ennustetaan myös hyvää kasvua joka muun muassa näkyy palkkasumman sekä ennakkoverojen suotuisissa kehitysarvioissa. Ensi vuodelle kunnallisveroja kertyy yhteensä arviolta noin 4 %:ia kuluvaa vuotta enemmän.

Yhteisö- ja kiinteistövero

Verovuoden 2021 maksettavaan yhteisöveroon ei olisi odotettavissa korotusta, vaikka kuluvan vuoden tilitettävät ennakkoverot ovatkin olleet vahvassa kasvussa. Ensi vuonna kertyisi näin ollen verrattain vähemmän verovuoden 2021 veroja. Sote-uudistusvuosina 2023–2025 maksettava yhteisövero yhteensä olisi hyvässä kasvussa.
Kuntaryhmän osuutta leikataan uudistuksen myötä kolmanneksella ja näin ollen kuntien osuus yhteisöverosta vähenee melkein 30 % verovuonna 2023. Myös yhteisöverotilityksissä kalenterivuosina 2023–2025 on syytä huomioida ennen verovuotta 2023 tilitettävät yhteisöverot. Ne kertyvät vanhoilla kuntaryhmän osuuksilla ja nostavat näin ollen veroennusteen tasoa väliaikaisesti, erityisesti muutosvuosina 2023 ja 2024.

Syyskuun kiinteistöveroennusteessa on huomioitu valmistuvan verotuksen 2021 päivitetyt arviot. Verohallinnon aikaisempi arvio, jonka mukaan noin 5 % verovuoden 2021 maksettavasta kiinteistöverosta kertyisi ensi vuoden alussa, ei tämän hetken tietojen perusteella enää pidä paikkaansa. Verovuoden 2021 maksuunpannun kiinteistöveron kokonaismäärä on tällä hetkellä 1 998 miljoonaa euroa. Siitä arviolta noin 190 miljoonaa euroa (vajaa 10 %) erääntyisi maksuun vasta ensi vuoden tammi- ja helmikuussa.

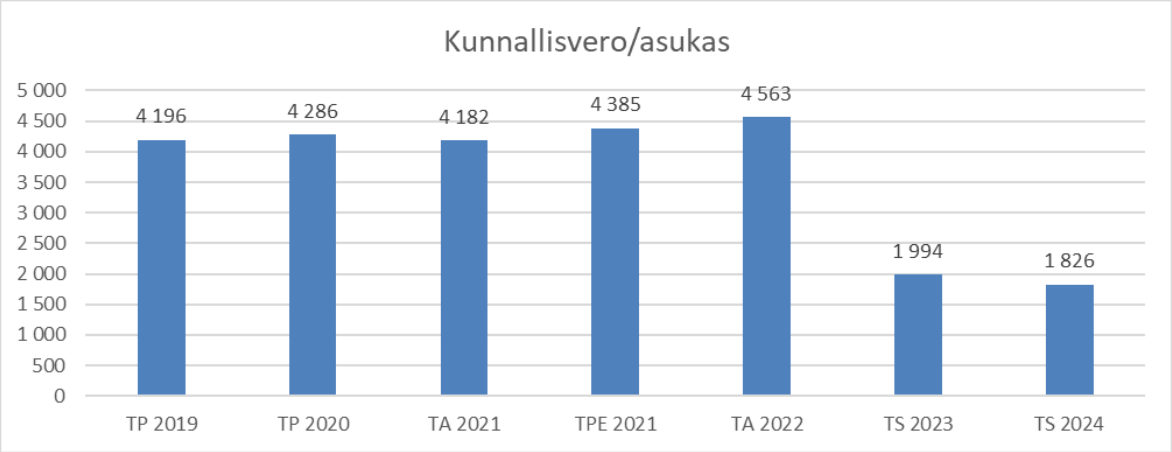
Sipoon kunnan verotulot vuosina 2018–2024:

Veroprosentit	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TAE 2022
Tuloveroprosentti	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25
Kiinteistöveroprosentit					
Yleinen	1,00	1,03	1,03	1,00	1,00
Vakituiset asuinrakennukset	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Muut kuin vak. asuinr.	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10
Rakentamattomat rakennusp.	4,00	5,00	6,00	6,00	6,00

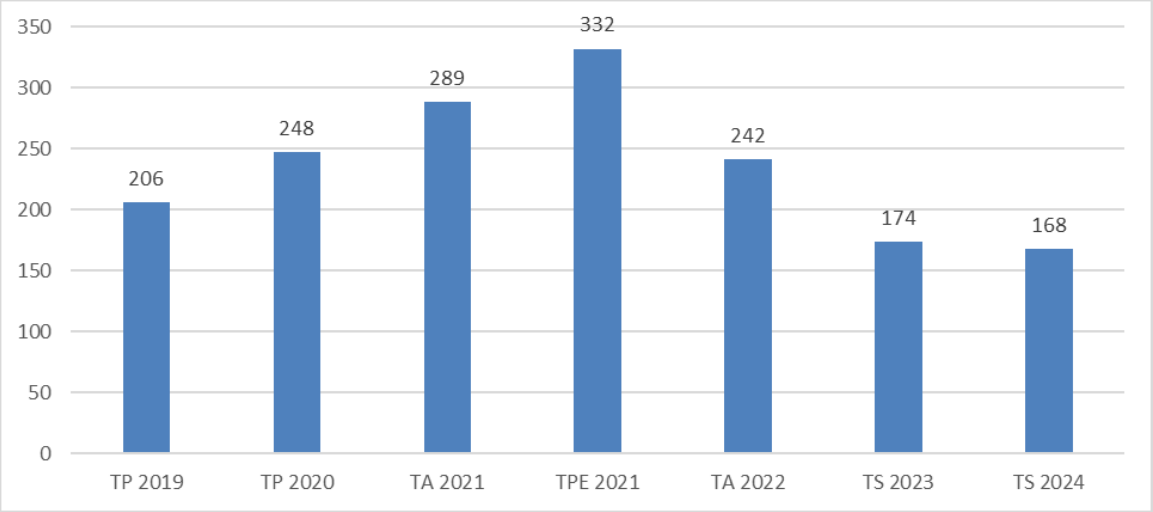
1 000 €	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Verot yhteensä	**96 897**	**103 221**	**107 045**	**109 513**	**114 149**	**119 138**	**61 092**	**57 642**
muutos-%	2,1	6,5	3,7	6,1	10,6	8,8	-48,7	-5,6
Kunnallisvero	84 729	88 839	92 585	92 433	96 903	103 178	46 070	42 176
muutos-%	5,6	4,9	4,2	4,0	9,1	11,6	-55,3	-8,5
Osuus yhteisöverosta	4 774	4 366	5 349	6 380	7 341	5 460	4 022	3 966
muutos-%	2,1	-8,5	20,6	46,1	68,2	-14,4	-26,3	-1,4
Kiinteistövero	9 444	10 016	9 111	10 700	9 904	10 500	11 000	11 500
muutos-%	5,4	6,1	-9,0	6,8	-1,1	-1,9	4,8	4,5

Sote-uudistuksella on huomattava vaikutus kunnan verotuloihin lukuun ottamatta kiinteistöveroja, joihin uudistus ei vaikuta. Kunnallisveroprosenttina on vuosina 2023 ja 2024 käytetty 6,86 prosenttia.

Kunnallisverotulot euroa/asukas

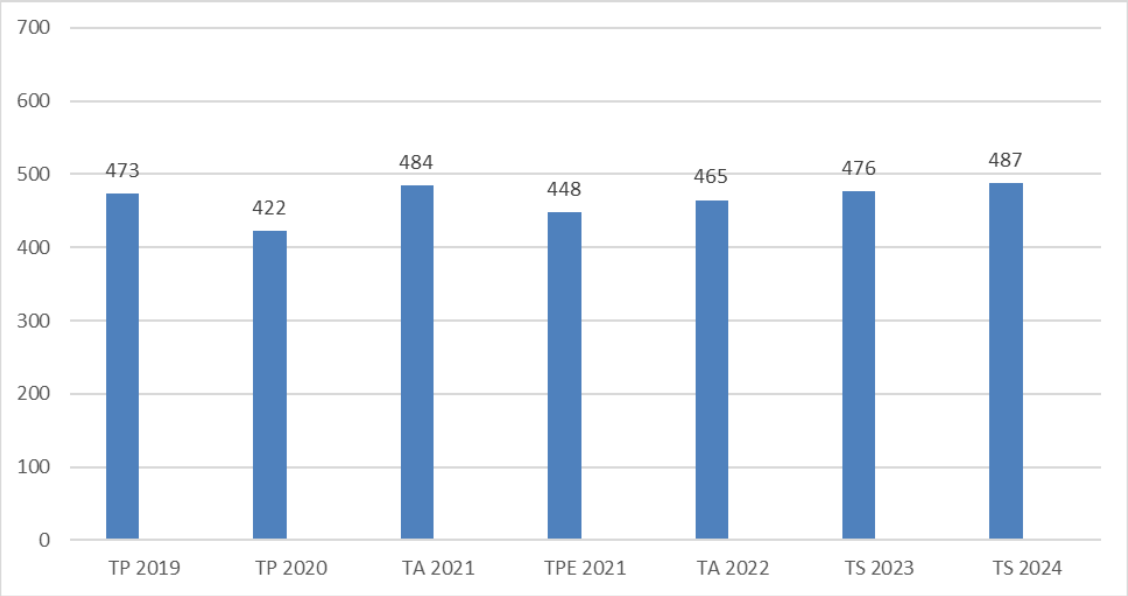
Yhteisöverotulot euroa/asukas

Kiinteistöveroprosentit 2021	Vaihteluvälit 2021	Sipoo 2021
Yleinen	0,93-2,00	1,00
Vakituiset asuinrakennukset	0,41-1,00	0,50
Muut kuin vakituiset asuinrakennukset	0,93-2,00	1,10
Rakentamattomat rakennuspaikat	3,93-6,00	6,00

Mahdollisesti toteutettava kiinteistötietokannan päivitys tulee kasvattamaan kunnan kiinteistöverotuloja alustavien arvioiden mukaan vähintään 5 prosentilla. Sote-uudistuksen jälkeen kiinteistöverojen osuus kunnan verotuloista tulee lähes kaksinkertaistumaan.

Kiinteistöverotulo euroa/asukas

Vuoden 2022 tuloveroprosentti on 19,25 eli se pysyy strategian mukaisesti samana kuin edellisvuonna. Kiinteistöveroprosentit ovat myös samat kuin vuonna 2021.

2.1.3 Valtionosuudet

Valtionosuus koostuu kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Valtionosuudet kasvavat yhteensä (5,1 %) vuodelle 2022. Valtionosuuksia korottavat muun muassa 2,2 prosentin indeksikorotus (165 M€), kustannustenjaon tarkistus (246 M€), verotulomenetysten kompensaatioiden kasvu (178 M€) sekä tehtävämuutokset (107 M€). Valtionosuuksien arvioidaan kokonaisuudessaan kasvavan noin 500 miljoonaa euroa vuodelle 2022. Edellä mainitut valtionosuuslisäykset liittyvät joko kuntien kasvaneisiin kustannuksiin tai tulomenetyksiin, eivätkä ne siten paranna kuntien taloustilannetta.

Kilpailukykysopimuksen mukainen työajan pidennyksestä johtuva valtionosuusleikkaus on palautettu osaksi valtionosuuksien vähennyksiä. Vuoden 2021 valtionosuuksissa kilpailukykysopimuksen mukainen leikkaus poistettiin väliaikaisesti osana koronatukimenettelyjä. Kilpailukykysopimusleikkauksen palauttaminen pienentää kuntien valtionosuuksia 234 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 valtionosuudet eivät vuosista 2020 ja 2021 poiketen sisällä koronatukia.

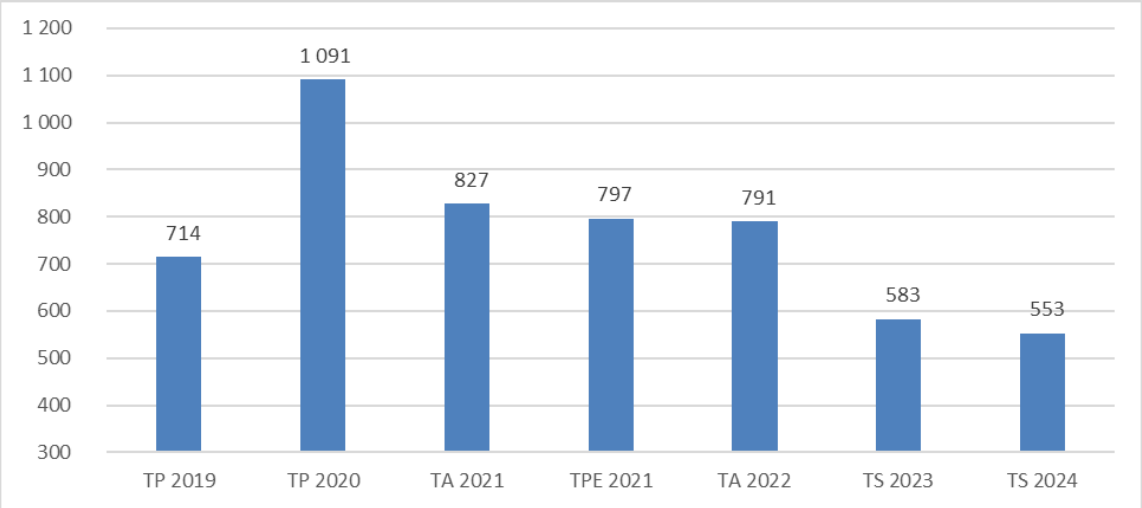
Kunnille myönnetään valtionosuutta 7,88 mrd. euroa ja verotulomenetysten korvauksia 2,63 mrd. euroa vuonna 2022.

Sipoon kunnan valtionosuuksia vähentää verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus, joka on arviolta –6,28 miljoonaa euroa vuonna 2022. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus on usealla kunnalla miinusmerkkinen erä kunnan omarahoitusosuuden suuruudesta johtuen, ja se vähentää kunnan kokonaisvaltionosuutta. Sipoossa opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus on arviolta –2,52 milj. euroa vuonna 2022.

Sipoon valtionosuudet ovat Kuntaliiton laskelman (26.5.2021) mukaan 17,9 milj. euroa vuonna 2022. Tästä peruspalveluiden valtionosuus on 13,15 milj. euroa, verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus –6,28 milj. euroa, opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus –2,52 milj. euroa sekä veromenetysten korvaus 7,38 milj. euroa. Suunnitelmavuosien 2023 ja 2024 valtionosuuksiin vaikuttaa sote-uudistus ja niihin liittyy vielä suuria epävarmuustekijöitä.

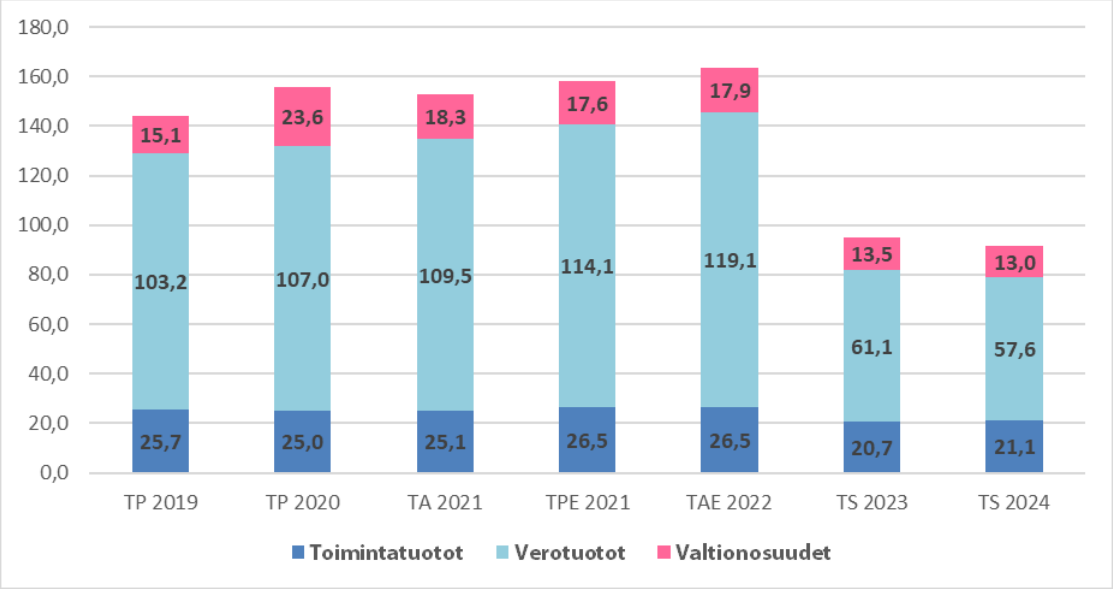
1 000 €	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Valtionosuudet yhteensä	13 390	15 114	23 569	18 276	17 606	17 878	13 463	13 049
muutos-%	-8,4	12,9	55,9	20,9	16,5	-2,2	-24,7	-3,1

Valtionosuudet euroa/asukas

2.1.4 Toimintatuotot ja verorahoitus yhteensä

Sipoon kunta ja Sipoon vesi	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE 2022
Toimintatuotot ja verorahoitus yhteensä M€	144,0	155,6	152,9	158,2	163,4

2.2 Menoperusteet

Kuntatalouden kehitysarviossa menokasvu on vuonna 2022 hyvin maltillista (+2,4 prosenttia), mikä johtuu oletuksesta, että koronavirustilanteen hoitoon kohdennetut lisäpanostukset poistuvat vuoden 2021 aikana. Koronamenojen poistuminen aiheuttaa toimintamenojen sisällä kuntatalouden ennusteeseen hieman erikoisia lukuja, sillä palkat kasvavat 4,4 prosenttia, ostot 0,1 prosenttia ja avustukset 1 prosenttia vuonna 2022. Kuntien peruspalvelujen hintaindeksin arvioidaan kasvavan 2,2 prosenttia ja kuntien ansiotasoindeksin 2,5 prosenttia vuonna 2022. Kehitysarviossa korona-avustusten poistuminen vaikuttaa myös toimintatuloihin, jotka laskevat noin 8 prosenttia.

Kunnanhallituksen hyväksymässä talousarviokehyksessä on huomioitu:

a) indeksikorotukset (kuluttajahinta, peruspalvelut, sopimuskorotukset)
b) sopeutusohjelmassa esitettyjä toimenpiteitä
c) väestönkasvusta, palvelutarpeen kasvusta (lähinnä ikärakenteen muutos) yms. aiheutuvat lisämäärärahatarpeet ja
d) lisäksi kehyksessä on huomioitu yhden prosentin tuottavuustavoite, joka on laskettu osaston toimintakatteesta. Tuottavuustavoitteessa voidaan myös huomioida tulojen lisäykset.

2.2.1 Talousarvion keskeiset vaikutukset kunnan toimintaan vuonna 2022

Vuonna 2022 Sipoon kunnan tulos on kääntymässä niukasti positiiviseksi. Ensi vuoden jälkeen kunnan talouden rakenne muuttuu voimakkaasti, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen menot ja tulos siirtyvät Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Hyvinvointialueen ja huomisen kunnan valmistelu ja henkilöstön sekä omaisuuden siirtymisen valmistelu työllistää ja haastaa kuntaa ensi vuonna.

Talousarvio perustuu edellisen kunnanhallituksen hyväksymään raamiin ja edellisen kunnanvaltuuston strategiaan. Sivistys-, sosiaali- ja terveystoimessa on lisäpanostuksia kuntalaisten hyvinvoinnin tukemiseksi pandemian jälkeen ja palkataan myös uusia työntekijöitä.

Sivistyspalveluihin, eli opetukseen, varhaiskasvatukseen sekä kulttuuri- ja vapaa-ajanpalveluihin, kunta satsaa ensi vuonna noin 58 miljoonaa euroa. Sivistyspalveluissa keskitytään tukemaan kuntalaisten yleistä hyvinvointia ja korjaamaan pandemia-aikana syntyneitä koululaisten oppimisvajeita. Varhaiskasvatuksessa asiakasmaksuperusteiden muutos tulee pienentämään tuottoja. Perusopetukseen lisätään kaksi oppilaanohjaajaa, jotta voidaan kattaa laajennetun oppivelvollisuuden myötä tullut oppilaiden oikeus tehostettuun henkilökohtaiseen ohjaukseen vuosiluokilla 8. ja 9. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden yhteisenä tavoitteena on monipuolistaa ja lisätä kuntalaisten harrastusmahdollisuuksia.

Sosiaali- ja terveyspalveluihin käytetään noin 67 miljoonaa euroa. Palveluasumisen kustannusten ennakoidaan nousevan ensi vuonna, koska ympärivuorokautisen hoivan paikkoja tarvitaan aiempaan enemmän. Talousarviossa on mukana myös esimerkiksi lisää työntekijöitä suun terveydenhuoltoon ja avosairaanhoidon vastaanotolle. Sosiaali- ja terveyspalveluissa pyritään saamaan tasapainoon koronapandemian aikana syntynyt hoito- ja palveluvelka, jotta pitkiksi venyneet jonot eivät kasva lisää.

Tekniikka- ja ympäristöpalveluiden, eli katu- ja viheralueiden, rakennusvalvonnan, toimitilojen ja ympäristövalvonnan, menoihin käytetään noin 20 miljoonaa euroa. Kunnan talous-, henkilöstö-, hallinto-, it- ja asiakaspalveluihin on budjetoitu noin 9 miljoonaa euroa. IT-palvelussa parannetaan erityisesti tietoturvaa ja IT-Infraa. Pandemiasta johtuvien saatavuusongelmien toivotaan päättyvän, jolloin uusia laitteita saadaan toimittajilta ja pystymme varmistamaan työntekijöille ja oppilaille hyvin toimivan IT-infrastruktuurin ja laitteet. Kehitysresurssi kuluu pääasiallisesti lakisääteisten velvoitteiden hoitamiseen. Hyvinvointialueeseen liittyvä selvitystyö esimerkiksi sopimusten siirron osalta tulee työllistämään talous- ja hallintokeskusta erittäin paljon. Tulevan hyvinvointialueen perustamisen tukemisen lisäksi pyrimme huolehtimaan myös siitä, ettei kunnalle jää siirtymisen jälkeen ylläpidettäviksi järjestelmiä tai tietovarantoja esimerkiksi pelkästään arkistointivelvoitteen vuoksi.

Kaavoituksen, maankäytön, liikenteen, työllisyyden ja elinkeinon palveluihin käytetään noin 9 miljoonaa euroa. Kunta investoi rakennuksiin ja infrastruktuuriin ensi vuonna yhteensä noin 12,9 miljoonaa euroa. Merkittävin osuus investoinneista, noin 8,7 miljoonaa euroa, menee ensi vuonna katujen, viheralueiden ja muun infrastruktuurin rakentamiseen.

Rakennusinvestointien osalta ensi vuonna ajankohtaiseksi tulee Sibbo gymnasiumin kiinteistön peruskorjaus. Lisäksi Nikkilän uusi pelastusasema rakennetaan ensi vuonna leasing-rahoituksella. Väylähankkeista ensi vuonna on tarkoitus toteuttaa kiertoliittymä Söderkullantien ja Uuden Porvoontien risteykseen, mihin varataan 0,6 miljoonaa euroa. Kiertoliittymällä parannetaan työmatka- ja asiointiliikenteen turvallisuutta ja sujuvuutta.

2.2.2 Peruskunnan talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto

Käyttötalousosa **1 000 €**	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
Keskusvaalilautakunta	B	40	
Tarkastuslautakunta	B	44	
Kunnanhallitus	N	24 435	18 872
Sosiaali- ja terveysosasto	N	68 050	6 574
Sivistysosasto	N	57 763	4 071
Tekniikka- ja ympäristöosasto	N	20 351	12 377
Kohderahoitteiset tehtävät			
Ruokapalvelut	N	3 514	3 721
Toimitilapalvelut	N	12 479	10 383
Tuloslaskelmaosa	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
Verotulot	B		119 138
Valtionosuudet	B		17 878
Rahoitustulot ja -menot	N	649	974
Investointiosa	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
Laajennusinvestoinnit	N	6 510	
Laajennusinvestoinnit, rakennukset	N	325	
Uudelleen investoinnit	N	335	
Peruskorjausinvestoinnit	N	4 620	
Muut investoinnit	N	1 270	
Muut investoinnit	N	3 950	6 300
Maa-alueet		2 500	6 300
Irtain omaisuus		1 370	
Osakkeet ja osuudet		80	
Rahoitusosa		Määrärahat	Tuloarviot
Antolainasaamisten muutokset	N		
Pitkäaikaisten lainojen muutokset	N	12 010	24 500
Lyhytaikaisten lainojen muutokset			
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Vaikutus maksuvalmiuteen		10 332	
Talousarvion loppusumma		210 684	210 684
N = sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B = bruttomääräraha/-tuloarvio			

2.3 Talousarvion rakenne ja sitovuus

2.3.1 Talousarvion rakenne

Talousarvio muodostuu *käyttötalous-* ja *tuloslaskelmaosasta* sekä *investointi-* ja *rahoitusosasta*. Samaa rakennetta noudatetaan taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumisvertailussa.

Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan käyttötalouden, investointien, tuloslaskennan ja rahoituksen näkökulmista.

Käyttötalousosassa asetetaan palvelutavoitteet ja budjetoidaan niiden järjestämisen vaatimat menot ja tulot.

Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti.

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys käyttömenoihin ja poistoihin. Tuloslaskelman välituloksina esitetään *Toimintakate* ja *Vuosikate*. Tuloslaskelmaosan viimeisenä rivinä esitetään *Tilikauden tulos*, tai jos kunta budjetoi tilinpäätössiirrot, viimeisenä rivinä esitetään *Tilikauden ylijäämä (alijäämä)*.

Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvetona rahan lähteet ja käyttö. Välisummana esitetään *Toiminnan ja investointien rahavirta*. Ylijäämäinen välisumma osoittaa, että investoinnit rahoitetaan kokonaisuudessaan tulorahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynnillä. Negatiivinen välisumma osoittaa määrän, joka on rahoitettava pääomarahoituksella.

2.3.2 Talousarvion ja taloussuunnitelman sitovuus

Yleistä

Talousarvio sisältää kunnan strategian ja siitä johdetut toimialoittaiset valtuuston hyväksymät sitovat tavoitteet sekä euromääräiset resurssit eri toimialoille.

Kuntalain 110 § säätelee talousarvion käsittelyä, hyväksymistä, velvoittavuutta, sisältöä ja rakennetta sekä talousarvioperiaatteita.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvio sitoo kunnan toimielimiä ja henkilöstöä ja on samalla näiden valvonnan väline. Talousarvion muutoksista päättää valtuusto.

Talousarvion tuloslaskelmaosa ja rahoitusosa toimivat kunnan kokonaistalouden ohjausvälineinä. Tuloslaskelmassa esitetään kokonaistalous jaettuna varsinaisen toiminnan menoihin ja tuloihin, verotuloihin, valtionosuuksiin, rahoituseriin ja suunnitelman mukaisiin poistoihin. Toiminnan menokehitys tulee sopeuttaa keskeisten tuloerien kehitykseen. Rahoitusosassa osoitetaan, miten kunnan menot varsinaisen toiminnan ja investointien osalta rahoitetaan.

Talousarvion käyttötalousosa ja investointiosa toimivat toiminnan ohjauksen välineinä.

Liikelaitoksen tulosbudjetin valtuustoon nähden sitovat erät määritellään kuntalain 120 §:ssä. Niitä ovat:

1) kunnan tai kuntayhtymän pääomasijoitus liikelaitokseen ja liikelaitoksen pääoman palautus kunnalle tai kuntayhtymälle;
2) korvaus kunnan tai kuntayhtymän sijoittamasta pääomasta;
3) kunnan ja kuntayhtymän toiminta-avustus kunnan tai kuntayhtymän liikelaitokselle.

Määräraha, tuloarvio, sisäiset erät, laskennalliset erät

Kuntalain mukaan talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Määräraha on valtuuston toimielimelle/tulosalueelle antama euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen. Tuloarvio on valtuuston toimielimelle/tulosalueelle asettama tulotavoite. Näiden erotus on toimintakate (nettomeno tai -tulo).

Määrärahaan ja tuloarvioon sisältyvät ns. sisäisen laskutuksen kautta kirjattavat sisäiset ostot ostajapuolelle ja myynnit myyvälle puolelle. Merkittävimmät sisäisen palvelun yksiköt ovat Sipoossa Toimitilapalvelut ja Ruokapalvelut. IT-palvelut siirretään vuodesta 2022 alkaen vyörytyseriin, joihin kirjataan myös muut Talous- ja hallintokeskuksen menot muiden osastojen kuluiksi. Näiden yksikköjen osalta on talousarviokirjassa erikseen esitetty yhdistetty tuloslaskelma erotettuna budjettirahoitteisista yksiköistä.

Investointiosassa käsitellään vain poistonalaiset eli aktivoitavat hankintamenot. Aktivoinnin raja on 10 000 euroa, jota suuremmat käyttöomaisuushankinnat, ensikertainen kalustaminen ja osakkeiden ja osuuksien hankinta, käsitellään investointiosassa. Sipoon kunnan talousarviossa vyörytyserät eivät toistaiseksi ole käytössä. Kuntatieto-ohjelman mukaisessa raportoinnissa, jossa kustannuksia kohdennetaan palveluluokille, vyörytykset otetaan käyttöön.

Poistot ja vyörytyserät ovat määrärahojen ulkopuolisia eriä.

Talousarvion 2022 sitovuudet

Talousarvion valtuustoon nähden sitovat tavoitteet on esitetty talousarviokirjan alussa. Valtuuston hyväksymä sitova tavoite sitoo myös toimielimiä ja henkilöstöä samoin kuin määräraha.

Tavoitteet ovat osa talousarviota, jota kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa noudatetaan. Tavoitteet tulee pitää ajan tasalla myös määrärahojen ja tuloarvioiden mahdollisesti muuttuessa.

1. Käyttötalousosan sitovuustasona kunnanvaltuustoon nähden on toimielimen (keskusvaalilautakunta, tarkastuslautakunta, kunnanhallitus, sosiaali- ja terveysvaliokunta, sivistysvaliokunta, tekninen valiokunta sekä rakennus- ja ympäristövaliokunta) toimintakate.

   Käyttötalousosassa on kolme kohderahoitteista yksikköä: Toimitilapalvelut, Ruokapalvelut ja IT-palvelut. Näiden sitovuustasona on toimintakate.

2. Tuloslaskelmaosassa sitovia eriä kunnanvaltuustoon nähden ovat verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuottojen ja -kulujen nettomääräraha.

3. Investointiosan sitovuutena on investointimenojen ja -tulojen välinen erotus investointityypeittäin:
   - Laajennusinvestoinnit infra
   - Laajennusinvestoinnit rakennukset
   - Uudelleeninvestoinnit
   - Peruskorjausinvestoinnit
   - Muut investoinnit.

   Investoinnit ovat sitovia hankkeita (eli jokainen investointiosassa mainittu kohde tulee toteuttaa), mutta määrärahat ovat sitovia hankeryhmäkohtaisesti kunkin toimielimen/toimialan sisällä. Valiokunnalla on siis oikeus siirtää määrärahaa investointikohteelta toiselle hankeryhmän ja toimielimen sisällä, mikäli kaikki investointikohteet toteutuvat. Uusia hankkeita ei ole oikeus aloittaa ilman valtuuston päätöstä. Kustannusarviot tarkistetaan ja hankkeille varattavat määrärahat päätetään vuosittain taloussuunnitelman käsittelyn yhteydessä.

4. Rahoitusosassa sitovia eriä kunnanvaltuustoon nähden ovat antolainauksen muutokset ja pitkäaikaisten lainojen muutokset.

   Kunnan tuloslaskelma ja rahoituslaskelma ovat sitovia ilman liikelaitosta. Liikelaitoksen laskelmat esitetään erillisinä. Laskelmat sisältävät sekä ulkoiset että sisäiset erät. Sipoon Veden sidotun oman pääoman korko kunnalle on 12,0 %. Niin sanottuun sosiaaliseen luototukseen saa olla sidottuna kunnan varoja enintään 100 000 euroa.

Lainanottoa koskevat rajoitukset
Voimassa olevan hallinto- ja toimintasäännön V luvun 23 §:ssä määritellään kunnanhallituksen päätösvalta. Kunnanhallitus päättää kunnanvaltuuston hyväksymissä rajoissa talousarviolainojen ottamista, lainojen takaisinmaksua ja lainaehtojen muuttamista koskevat asiat.

Taloudellisen tilanteen sen salliessa talousarvioon merkitty pitkäaikaisten lainojen muutos voidaan alittaa tai korvata markkinatilanteesta riippuen lyhytaikaisella luotolla. Vuonna 2022 lyhytaikaista luottoa saa olla enimmillään 60 000 000 euroa, joka voi olla kuntatodistuksia, shekkilimiittiä tai muuta lyhytaikaista luottoa.

Käyttösuunnitelmat
Talousarviokirjassa tavoitteet, määrärahat, tuloarviot ja toimintakatteet on esitetty sitovina toimielin- tai vastuualuetasolla. Lisäksi määrärahat ja tuloarviot on esitetty tulosalueittain lisäinformaationa.

Toimielimet (valiokunta ja kunnanhallitus keskushallinnon osalta) päättävät talousarvion käyttösuunnitelmasta Tulosaluetasolla. Tässä yhteydessä toimielimet myös hyväksyvät sitovista tavoitteista johdetut alemman tason tavoitteet eri yksiköiden noudatettaviksi.

Tulosaluetta alemman tason tavoitteet ja käyttösuunnitelmat hyväksyy viranhaltija toimielimen hyväksymien valtuuksien mukaisesti.

Taloutta koskevat säännöt ja ohjeet
Kunnanvaltuusto on hyväksynyt hallintosäännön 30.1.2017. Hyväksytyssä hallinto- ja toimintasäännössä on myös kunnan taloudenhoitoa säätelevä luku IX, jota noudatetaan. Lisäksi kunnan taloudenhoidossa noudatetaan kunnanhallituksen hyväksymiä Talousohjetta ja Hankintaohjetta.

Arvonlisävero
Arvonlisäveron verokannat ovat 24 %, 14 % ja 10 %. Lisäksi kunta saa laskennallisen 5 %:n palautuksen verottomista terveyden- ja sairaanhoitoon sekä sosiaalihuoltoon liittyvistä hankinnoista sekä tällaisen toiminnan harjoittajalle myönnetystä avustuksesta.

Kunnan toiminnat jakautuvat verolliseen ja verottomaan toimintaan. Merkittävä osa kuuluu verottomiin palveluihin. Arvonlisävero saadaan palautuksena verottomassa toiminnassa ja verollisessa toiminnassa arvonlisävero saadaan vähentää ja toisaalta myyntihintaan tulee lisätä verokannan mukainen arvonlisävero, joka tilitetään valtiolle. Toimialojen määrärahat ja tuloarviot ovat talousarviossa ilman arvonlisäveroa. Poikkeuksia verottomuuteen ovat henkilökunnan lahjat ja edustusmenojen käsittely.

Valtionosuuksien hakeminen
Rahoitusosan valtionosuudet jaetaan peruspalvelujen valtionosuuteen ja opetus- ja kulttuuritoimen muuhun valtionosuuteen. Ne ovat yleiskatteisia tuloja varsinaisen toiminnan menojen kattamiseen.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuden laskemisen perusteina (valtionosuusperusteet) käytetään:

- yleisen osan määräytymisperusteita;
- sosiaali- ja terveydenhuollon laskennallisia kustannuksia;
- esi- ja perusopetuksen sekä yleisten kirjastojen laskennallisia kustannuksia;
- taiteen perusopetuksen ja yleisen kulttuuritoimen määräytymisperusteita; sekä
- erityisen harvan asutuksen, saaristokunnan sekä saamelaisten kotiseutualueen kunnan lisäosien määräytymisperusteita.

Osana kunnan peruspalvelujen valtionosuutta otetaan huomioon myös laskennallisiin verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus sisältää mm. lukioiden, ammatillisten koulujen sekä liikunnan, kulttuuritoimen ja nuorisotyön valtionosuudet.

Valtionosuuden tarkastaminen ja oikaisuvaatimuksen tekeminen opetus- ja kulttuuritoimen muun valtionosuuden osalta kuuluu sivistysvaliokunnalle. Peruspalveluiden valtionosuuden tarkastaminen eri osatekijöiden osalta kuuluu sivistysvaliokunnalle ja sosiaali- ja terveysvaliokunnalle. Oikaisuvaatimuksen tekee kunnanhallitus.

Erilliset valtionavustukset toimialoilla erilaisiin hankkeisiin ja projekteihin kirjataan ko. toimialan tuloksi, jolloin tuloja voidaan käyttää toimintamenojen katteeksi.

Investointien perustamiskustannusten valtionavustusten hakemisesta ja selvityksistä vastaa se toimiala, jonka alaisesta hankkeesta on kysymys. Valtionavustus kirjataan ko. hankkeen rahoitusosuudeksi jaksotettuna investoinnin toteutumisen mukaan. Toimitilat valvoo rakennushankkeiden valtionlainojen ja -avustusten hakemista.

Sisäiset veloitukset – kustannusten kohdentaminen
Sisäisten veloitusten tavoitteena on kustannusten kohdentaminen aiheuttamisperiaatteen mukaan. Veloituksen kohteena olevan palvelutoiminnan tulee olla säännöllistä ja toistuvaa.

2.3.3 Tilivelvollisuus

Tilivelvolliset kuntalain 125 §:n mukaan vuonna 2022

Tilivelvollisella tarkoitetaan ao. toimielimen ja vastuualueen johtavaa viranhaltijaa, jolle myönnetään vastuuvapaus. Tilivelvollisten määritteleminen liittyy sisäisen valvonnan ketjun varmistamiseen. Vaikka päätöksentekovaltaa delegoidaan organisaation alemmille tasoille, tilivelvolliset viranhaltijat eivät vapaudu alaistensa toimintaa koskevasta valvontavastuusta. Valvontavastuu koskee sekä toimintaa että taloutta. Tilivelvolliset määritellään vuosittain talousarvion täytäntöönpano-ohjeessa.

2.3.4 Toiminnallisen ja taloudellisen tuloksen seuranta

Talousarvion seuranta ja raportointi

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvion ja tunnuslukujen seuranta tulee olla jatkuvaa ja se on osa toiminnan ja talouden ohjausta johtamisessa.

Valiokuntien ja kuntakonserniin kuuluvien tytäryhtiöiden tulee raportoida toiminnastaan ja talouden kehittymisestä kolmannesvuosittain kunnanhallitukselle ja -valtuustolle. Näissä osavuosikatsauksissa informoidaan toimialan olennaisista tapahtumista sekä selvitetään tavoitteiden, tunnuslukujen ja talousarvion toteutumista. Merkittävistä poikkeamista tulee erikseen tehdä selkoa ja raportoida niistä korjaustoimenpiteistä, joihin ryhdytään talousarviossa pysymiseksi ja erityisesti selvittää ylitysuhan kohteena olevat toiminnat, ylitysten syyt ja mahdollisuudet päästä talousarvioon tai vähentää ylityksen määrää.

Sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsauksissa.

Ensimmäinen osavuosikatsaus on ajalta 1.1.–30.4., toinen ajalta 1.1.–31.8. ja kolmas sekä samalla vuoden viimeinen osavuosikatsaus on yhtä kuin toimintakertomus koko vuoden toiminnasta.

Osavuosikatsausten lisäksi kunnanhallitukselle ja kunnan johdolle toimitetaan ennalta sovitun aikataulun mukaan standardimuotoiset kuukausiraportit koskien talouden toteutumista ja olennaisia tapahtumia. Välitilinpäätöskuukausina mukana ovat myös osastokohtaiset tunnusluvut.

Kuntatietojärjestelmän (KUTI) vaatimusten mukaisesti kunnan ja kunnan liikelaitoksen toteutumaraportti tulee toimittaa Valtiokonttoriin ensimmäiseltä vuosineljännekseltä 30.4., toiselta vuosineljännekseltä 15.8., kolmannelta vuosineljännekseltä 31.10. ja neljänneltä neljännekseltä 15.4. mennessä. Raportit toimitetaan automaattisesti taloushallinnon tietojärjestelmistä XBRL-muodossa.

Talousarviomuutokset

Sitoviin eriin (vastuualue) talousarviovuoden aikana tulevista muutoksista päättää kunnanvaltuusto. Muutokset voivat koskea määrärahaa, tuloarviota tai tavoitteita. Muutosta haetaan osavuosikatsausten yhteydessä muutostarpeen tultua tietoon tai vuoden lopulla niin, että se voidaan käsitellä viimeistään joulukuun kunnanvaltuustossa. Toimielimen, jossa on useita tulosalueita, tulee etsiä ensin mahdollisuudet kattaa ylitystarve toimialan sisällä määrärahasiirtoina.

Määrärahasiirroista tulosalueiden ja niiden alaisten tulosyksiköiden välillä päättää asianomainen valiokunta. Esityksissä määräraha/tuloarviosiirroista tulee riittävän selkeästi mainita tulosalueet/-yksiköt, josta siirretään ja minne siirretään. Talouspalvelut-yksikköön tulee lisäksi toimittaa yksityiskohtainen, meno/tulotilikohtainen erittely siirrettävästä summasta muutoksen kirjaamista varten. Määrärahasiirtoja ei enää tilikauden jälkeen voi tehdä.

Alijäämän kattamisvelvollisuus

Kuntalain 110 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään seuraavaa:

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Kuntalain uudistuksen myötä alijäämän kattamisvelvoite koskee myös kuntayhtymiä.

Kunnan vuoden 2020 tase osoittaa 19,8 miljoonan euron kumulatiivista ylijäämää, joten kuntalain edellä mainittu säännös ei ole ajankohtainen Sipoossa.

3 KÄYTTÖTALOUSOSA 2022-2024

Hallinnolla tarkoitetaan keskusvaalilautakuntaa, tarkastuslautakuntaa ja kunnanhallitusta. Kunnanhallitus koostuu kunnan johdosta, Talous- ja hallintokeskuksesta ja Kehitys- ja kaavoituskeskuksesta.

Sivujen lukuohje

Lyhenteiden selitykset

TP	= Tilinpäätös
TPE	= Tilinpäätösennuste
VK	= Valiokunnan esitys
KJ	= Kunnanjohtajan esitys
TAE	= Kunnanhallituksen esitys
TA	= Valtuuston hyväksymä talousarvio
TS	= Taloussuunnitelma 2023–2024

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet on laadittu lihavoidulla tekstityypillä. Muut tavoitteet ja perustelut ovat luonteeltaan toimintaa ohjaavia tai informatiivisia.

3.1 Keskusvaalilautakunta

Vastuualue: Vaalit
Vastuuhenkilö: Hallintopäällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Seuraavat säännönmukaiset vaalit ovat aluevaalit, jotka toimitetaan sunnuntaina 23.1.2022.

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2022 SITOVUUSTASO TOIMINTAKATE							
sis.+ ulk.erät 1 000€	**TP 2020**	**TA 2021**	**TPE 2021**	**VK 2022**	**KJ 2022**	**TAE 2022**	**TA 2022**
TULOT	-	-		-	-	-	
MENOT	- 0	-	- 58	**- 40**	**- 40**	**- 40**	
TOIMINTAKATE	- 0	-	- 58	**- 40**	**- 40**	**- 40**	-
Menot euroa/asukas	- 0	-	- 3	**- 2**	**- 2**	**- 2**	-

3.2 Tarkastuslautakunta

Vastuualue: Tilintarkastus
Vastuuhenkilö: Lautakunnan puheenjohtaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Sosiaali- ja terveyspalveluiden rakenneuudistus. Uudistuksen jälkeisen kunnan toiminta ja talous.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2021

Uusi tarkastuslautakunta aloitti työnsä 2021.

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2021 SITOVUUSTASO TOIMINTAKATE							
sis.+ ulk.erät 1 000€	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	VK 2022	KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
TULOT							
MENOT	- 41	- 41	- 41	- 41	- 41	- 41	- 44
TOIMINTAKATE	- 41	- 41	- 41	- 41	- 41	- 41	- 44
Menot euroa/asukas	- 2	- 2	- 2	-2	-2	-2	- 2

3.3 Kunnanhallitus

Vastuualue: Yleishallinto ja kunnan johto, Talous- ja hallintokeskus, Kehitys- ja kaavoituskeskus, Ruokapalvelut
Vastuuhenkilö: Kunnanjohtaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Toimintaympäristön muutoksista keskeisimpiä ovat sosiaali- ja terveyspalveluiden rakenneuudistus ja siihen liittyvä erillisratkaisu Uudellamaalla sekä valtiovarainministeriön käynnistämän Kuntien taloustiedon tilastoinnin ja tietohuollon kehittämisohjelman (Kuntatieto-ohjelma) mukaisen automaattisen talousraportoinnin vakiinnuttaminen osaksi kunnan raportointikokonaisuutta.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen muodostamisen valmistelu on käynnistynyt elokuussa 2021 ja jatkuu koko vuoden 2022 aikana.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2022

Valmistautuminen sote-uudistukseen ja osallistuminen Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen valmistelutyöhön. Jäljelle jäävän kunnan talouden ja toiminnan analysointi.

Vuosia 2021–2023 koskevan toiminnan ja talouden sopeuttamisohjelman koordinointi ja seuranta. Sopeuttamisohjelman taloudellinen tavoite koko kunnan tasolla on 2,5 milj. euroa vuonna 2022.

Sisäisten pääomavuokrien poisto sote-kiinteistöiden (ja sote-osaston) kustannuksista vähentää kunnanhallituksen vuokratuottoja.

Ruokapalvelut-yksikkö on siirretty sote-osastolta kunnanhallituksen alaiseksi toiminnaksi.

Sitovat tavoitteet vuodeksi 2022
Sitovat tavoitteet on määritelty tuloaluetasolla.

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2022 SITOVUUSTASO TOIMINTAKATE							
sis.+ ulk.erät 1 000€	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	VK 2022	KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
TULOT	18 810	20 818	21 156	21 161	18 862	18 862	18 872
MENOT	- 18 088	- 21 664	- 21 775	- 25 166	- 24 296	- 24 296	- 24 435
TOIMINTAKATE	723	- 845	- 619	- 4 005	- 5 434	- 5 434	- 5 563
Menot euroa/asukas	- 834	- 980	- 985	- 1 114	- 1 075	- 1 075	- 1 081

TOIMINTAKATE TULOSALUEITTAIN							
sis.+ ulk.erät 1 000€	**TP 2020**	**TA 2021**	**TPE 2021**	**VK 2022**	**KJ 2022**	**TAE 2022**	**TA 2022**
Kunnan johto	10 423	10 008	10 347	**13 109**	**11 593**	**11 593**	**11 593**
Talous- ja hallintokeskus	- 4 225	- 4 441	- 4 253	**- 9 167**	**- 9 167**	**- 9 167**	**- 9 167**
Kehitys- ja kaavoituskeskus	- 5 476	- 6 412	- 6 713	**- 8 005**	**- 8 005**	**- 8 005**	**- 8 134**
Ruokapalvelu	152	196	-	**58**	**145**	**145**	**145**

Kunnanhallitus	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK 2022	TAE KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
sis.+ ulk.erät								
Tuloarvio	**17 594**	**18 810**	**20 818**	**21 156**	**21 161**	**18 862**	**18 862**	**18 872**
Määräraha	**-16 980**	**-18 087**	**-21 664**	**-21 776**	**-25 166**	**-24 296**	**-24 296**	**-24 435**
Toimintakate	**614**	**723**	**-845**	**-620**	**-4 005**	**-5 434**	**-5 434**	**-5 564**
Määrärahan muutos %	17,2	6,5	27,6	20,4	39	12	-3	-3
Määrärahan muutos euroina	-2 497	-1 107	-4 684	-3 689	-3 503	-2 632	-2 632	731
Toimintakatteen muutos %	-81,3	17,7	-237,8	-185,8	373,7	542,8	542,8	38,9
Toimintakatteen muutos euroina	2 668	-109	1 459	1 343	-3 160	-4 589	-4 589	1 559
Asukkaat	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	22 600	22 600	22 600
Nettomenot	29	33			-177	-240	-240	-246
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	75	88	91	87	123	117	117	91
Toimintakulut yhteensä	-226 400	-205 539	-238 061	-250 299	-204 602	-207 658	-207 658	-268 520
Toimintakulut	**-16 980**	**-18 087**	**-21 664**	**-21 776**	**-24 296**	**-24 296**	**-24 296**	**-24 435**
Ulkoiset kulut	**-15 882**	**-16 675**	**-20 000**	**0**	**-23 696**	**-20 913**	**-20 913**	**-21 053**
Sisäiset kulut	**-1 097**	**-1 412**	**-1 664**		**-600**	**-3 383**	**-3 383**	**-3 383**
Henkilöstökulut	-4 651	-6 681	-6 467		-6 652	-6 652	-6 652	-6 781
Palveluiden ostot	-8 501	-7 840	-9 394		-11 274	-11 274	-11 274	-11 274
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-436	-526	-818		-736	-736	-736	-746
Avustukset	-146	-1 207	-1 243		-1 560	-1 560	-1 560	-1 560
Muut toimintakulut	-2 149	-421	-2 077		-692	-692	-692	-692
Toimintatuotot	**17 594**	**18 810**	**20 818**	**21 156**	**20 378**	**18 862**	**18 862**	**18 872**
Ulkoiset tuotot	**5 867**	**6 508**	**6 346**	**0**	**7 396**	**7 396**	**7 396**	**7 396**
Sisäiset tuotot	**11 727**	**12 302**	**14 473**		**12 982**	**11 466**	**11 466**	**11 476**
Myyntituotot	3	35	89		77	77	77	77
Maksutuotot	112	103	76		76	76	76	76
Tuet ja avustukset	254	260	324		344	344	344	344
Muut toimintatuotot	241	132	168		599	599	599	599
Maan myynti	4 705	5 459	5 200		**6 300**	**6 300**	**6 300**	**6 300**
Tontinvuokratuotot	553	519	490		**470**	**470**	**470**	**470**

Kunnanhallituksen vastuualueen määrärahan kasvu tilinpäätöksestä 2018 vuoteen 2021 aiheutui muun muassa:

- panostuksesta IT:n kehittämiseen, 0,9 milj. euroa;
- Toimintakeskus Risteyksen määrärahan siirrosta kunnanhallituksen vastuualueelle ja samalla toimintakeskuksen menojen kasvusta, 1,4 milj. euroa;
- KEVAn eläkemenoperusteisten menojen siirrosta osastoilta kunnanhallituksen vastuualueelle, 1,5 milj. euroa;
- kunnan voimakkaasta panostuksesta kasvuun, mikä näkyy Kehitys- ja kaavoituskeskuksen menojen kasvuna (mm. HSL-määräraha), 3 milj. euroa.

Kunnanhallitus

Tulosalue: Yleishallinto ja kunnan johto
Vastuuhenkilö: Kunnanjohtaja

1 000 € sis.+ ulk.erät	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK 2022	TAE KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
Tuloarvio	12 983	13 950	14 762	15 100	16 152	14 636	14 636	14 636
Määräraha	-3 630	-3 527	-4 754	-4 754	-3 043	-3 043	-3 043	-3 043
Toimintakate	**9 353**	**10 424**	**10 008**	**10 346**	**13 109**	**11 593**	**11 593**	**11 593**
Määrärahan muutos %	26,9	-2,8	31,0	34,8	-36,0	-36,0	-36,0	-36,0
Määrärahan muutos euroina	-769	103	-1 124	-1 227	1 710	1 710	1 710	1 710
Asukkaat	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	22 600	22 600	22 600
Nettomenot	442	481	453	468	580	513	513	513
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	1	1	1	1	1	1	1	1
Toimintakulut yhteensä	-3 630 000	-3 526 900	-4 753 540	-4 754 000	-3 043 200	-3 043 200	-3 043 230	-3 043 230

Tulosalue: Talous- ja hallintokeskus
Vastuuhenkilö: Kunnanjohtaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 1.1.2023 ja vuosi 2022 on viimeinen vuosi, jolloin sosiaali- ja terveystoimi ja pelastustoiminta ovat osa kunnan toimintaa ja taloutta.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksen koskien hyvinvointialueiden perustamista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistamista 23.6.2021. Itä-Uudenmaan kuntien sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimi siirtyvät 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueen vastuulle. Hyvinvointialueen väliaikainen valmistelutoimielin aloitti työnsä elokuussa 2021. Hyvinvointialueelle siirrettävän henkilöstön, sopimusten, omaisuuden ja ICT:n selvittely tulee aiheuttamaan paljon ylimääräistä työtä myös Talous- ja hallintokeskuksessa. Yhtenä tehtävänä Talous- ja hallintokeskuksessa on sote-uudistuksen jälkeisen kunnan toiminnan ja talouden suunnittelu.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2022

IT-palvelut-yksikkö osallistuu kaikkiin kehityshankkeisiin oman vastuualueensa mukaisesti. IT-palveluiden isoimpana hankkeena vuonna 2022 on palvelinsalin uudistaminen, jonka hankintaan liittyvä selvitystyö on aloitettu jo alkuvuonna 2020 palomuurin vaihdon projektin yhteydessä. Infran kehittämistä jatketaan tietoturvaa parantavilla hankkeilla. Oma asioinnin eli kuntalaisen asiointipalvelun kehittämistä jatketaan tuomalla siihen uusia palveluita ja perehdyttämällä lisää työntekijöitä sen käyttämiseen. Asioinnin prosesseja kehitetään edelleen ja prosessiautomaation keinoja lisätään. Pandemiasta johtuvat ongelmat laitteiden saatavuuteen liittyen purkautunevat vuoden 2022 aikana. Kun uusia laitteita viimein saadaan, siirtyy työ laitteiden luovutukseen ja laitekanta saadaan taas uudemmaksi. Työmäärä tulee hetkellisesti kasvamaan huomattavasti, mutta kun laitekanta saadaan vaihdettua, häiriöiden määrä pienenee.

Hallintopalvelut-yksikkö panostaa edelleen asiakirjahallinnon ja arkistotoimen kehittämiseen. Vuonna 2022 ajankohtaista on mm. sähköisen arkistoinnin järjestelmän hankinnan edistäminen ja valmistautuminen sähköisen arkistoinnin käyttöönottoon. Hallintopalvelut-yksikkö edistää päätöksenteon ja kokoushallinnan digitalisaatiota Vantaan, Nurmijärven ja Sipoon yhteisessä Digitaalinen Kokousjärjestelmä -hankkeessa. Hallintopalvelut-yksikkö vastaa aluevaalien järjestämisestä Sipoossa tammikuussa 2022.

Talouspalvelut-yksikkö valmistautuu vuosien 2021 ja 2022 aikana sote-palveluiden ja pelastustoimen siirtoon Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessaan vuodelta 2020 esittämät havainnot otetaan huomioon toiminnan kehittämisessä. Yksikön henkilöresursseja lisätään vuoden 2021 aikana, mutta samalla talousjohtajan työpanoksesta 50 % kohdistuu hyvinvointialueen väliaikaisen valmistelutoimielimen työhön.

Asiakaspalvelu-yksikkö on alusta asti ollut mukana sekä verkkosivu-uudistuksen että sähköisen asiointiportaalin hankkeissa ja jatkaa asiakaspalvelukonseptin kehittämistä. Jatkuva kehitystyö tähtää siihen, että asiakkaat saavat hoidettua asiansa jatkossa niin sanotulla yhden luukun periaatteella. Asiakaspalvelussa seurataan jatkuvasti palvelun saatavuutta. Jatkamme tulevana vuonna koulumatkakorttien lataamista kunnan omana työnä, minkä vuoksi aukioloaikoja laajennetaan hetkellisesti. Sisäiset prosessit ovat kehittyneet ja tulevat varmuudella niin jatkossakin tekemään. SipooInfo Nikkilän toimipisteessä toimiva Kelan etäyhteyspalvelu on saanut käyttäjäkuntansa, mutta volyymit ovat edelleen kovin pieniä. Pyrimme Kelan kanssa nostamaan palvelujen näkyvyyttä. Vuoden 2021 lopussa otamme käyttöön uuden puhelinjärjestelmän koko kunnassa. Odotukset ovat suuret, mutta hyödyn joustavammasta tekniikasta näemme vasta 2022 puolella. Asiakaspalvelun rooli myös sisäisten asiakkaiden palvelupisteenä on kahden viimeksi kuluneen vuoden aikana vahvistunut.

Henkilöstöpalvelut-yksikkö panostaa toiminnassaan seuraaviin tehtäväkokonaisuuksiin: palvelussuhteiden hallinta ja työnantajavelvoitteiden täyttäminen (3 htv), työsuojelu ja työhyvinvoinnin johtamisen tukeminen (2 htv) sekä rekrytointipalvelut (2 htv). Vuonna 2022 toimintaa tulevat vahvasti leimaamaan hyvinvointialueen perustamiseen liittyvät tiedonkeruut sekä henkilöstösiirtojen edellyttämä yhteistoimintamenettely. Hyvinvointialueen toiminnan aloittaminen 1.1.2023 tulee myös vaikuttamaan kunnan sisäisten tukipalveluiden järjestämiseen. Tähän on valmistauduttava vuoden 2022 aikana. Kunnalliset virka- ja työehtosopimukset päättyvät 28.2.2022 ja uusien sopimusten toimeenpanotehtäviin on myös varauduttava. Esimiestyötä tuetaan kehittämällä henkilöstöhallinnon prosesseja ja lisäämällä sekä sisäistä että ulkoista koulutustarjontaa. Henkilöstön työssä jaksamisen tueksi haetaan parhaita käytäntöjä ja uusia palvelumuotoja yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Sipoon kunnan työnantajamielikuvan vahvistamista jatketaan ja rekrytointiviestinnässä käytetään entistä enemmän sähköisiä kanavia.

Strategian toteuttaminen, sitovat tavoitteet vuodeksi 2022

Edellisen valtuustokauden tavoite	**Sitova tavoite 2022**	**Mittari**
Teemme palvelupyynnön käsittelyn läpinäkyväksi.	*Valtuustokauden tavoite saavutettiin 2020, kun asiointiportaali otettiin käyttöön.* Vuoden 2022 tavoitteena on vastata asiakkaalle mahdollisimman pian.	Vastausaika on vuoden mittausjaksolla alle 4 työpäivää niissä asioinneissa, jotka osastolle kuuluvat. Asiakkaan asiointiin voi liittyä useita eri prosesseja, mutta Sipoossa otetaan asiakkaan asiointi haltuun ja vastataan. Vastauksessa kerrotaan asiakkaalle vähintään, miten ja milloin asia etenee ja ohjataan tarvittaessa asiakasta eteenpäin.
Asiakas voi käyttää kunnan palveluita 24/7 digitaalisten välineiden avulla. Yli 50 prosenttia digitalisoitujen palvelujen asioinneista tehdään sähköisesti. *Uusi: Parannetaan kuntalaisen digitaalisia asiointipalveluita.*	*Valtuustokauden tavoite saavutettiin vuonna 2019.* Uusi: Vuoden 2022 tavoitteena on jatkaa sähköisen asioinnin tukemista uusien vaatimusten mukaisesti. Vaatimuksia asettavat erityisesti Laki digitaalisen asioinnin tarjoamisesta ja Tiedonhallintalaki.	e-lomakepalvelu on suljettu, palvelimet on poistettu käytöstä ja asioinnit on siirretty vahvasti tunnistautuneen asiakkaan asiointipalveluihin vuoden 2021 aikana. Uusi: Vuoden 2022 aikana Oma asiointi -palvelussa on otettu käyttöön suomi.fi-valtuuttaminen ja integraatio VTJ-tietokantaan.
Työhyvinvointikysely tehdään vuosittain.	Vuonna 2022 toteutetaan koko henkilöstölle suunnattu sosiaalisen pääoman kysely.	Kysely on toteutettu ja tulosten käsittelylle on laadittu malli ja ohje.

Kahden edellisen valtuustokauden ajan talous- ja hallintokeskuksella on ollut tavoitteena parantaa sähköistysastetta sekä myyntilaskuissa että ostolaskuissa. Aiemmin sähköistysaste on laskettu myös talousarvioon, mutta käytännöstä luovutaan vuoden 2022 alusta.

Myyntilaskujen osalta tilanne on ollut ja on edelleen haasteellinen, koska e-laskusopimus tehdään pankin ja asiakkaan välillä, eikä kunta voi tehdä muuta kuin viestinnällisiä toimenpiteitä tämän sähköistysasteen nostamiseksi. Tällä hetkellä e-laskuja on noin 22 % kaikista myyntilaskuista. Se on kuntakentällä varsin hyvä taso. Merkittävä muutos voitaisiin saada perimällä paperilaskuista laskutuslisä, mutta siihen ei vielä ole ollut halukkuutta Sipoossa. Tulevina vuosina tavoittelemme sitä, että yhä useampi myynti maksetaan suoraan verkossa, Oma asiointi-verkkopalvelun suomi.fi-maksut-palvelun kautta. Maksamista kehittämällä paperilaskut ja laskutus ylipäänsä vähenee, erityisesti kertaluonteisten ostojen osalta. Myös sote-laskutuksen poistuminen vähentää paperista laskutusta merkittävästi.

Ostolaskujen osalta tilanne on erittäin hyvä. Sähköistysaste on jo yli 90 % ja vuoden 2022 alusta alkaen Sipoon kunta ei ota enää paperisia tai sähköpostilaskuja vastaan, vaan kuntaa tulee laskuttaa verkkolaskulla. Ostolaskujen sähköisyysaste tulee siis olemaan lähes 100 %. Tarjoamme kaikille toimittajille veloituksetta käyttöön Toimittajaportaalin, jonka kautta kuntaan voi lähettää verkkolaskuja. Näin varmistamme, että myös pienet toimittajat voivat laskuttaa kuntaa sähköisesti.

Talous- ja hallintokeskus	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK 2022	TAE KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
Tuloarvio	3 757	3 751	5 047	5 047	313	313	313	313
Määräraha	-7 757	-7 976	-9 488	-9 300	-9 480	-9 480	-9 480	-9 480
Toimintakate	**-4 000**	**-4 225**	**-4 441**	**-4 253**	**-9 167**	**-9 167**	**-9 167**	**-9 167**
Määrärahan muutos %	4,2	2,8	22,3	16,6	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Määrärahan muutos euroina	-312	-219	-1 731	-1 324	8	8	8	8
Asukkaat	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	22 600	22 600	22 600
Nettomenot	-189	-195	-201	-192	-406	-406	-406	-406
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	56	54	53	54	55	55	55	55
Toimintakulut yhteensä	-138 518	-147 696	-179 026	-172 222	-172 367	-172 367	-172 367	-172 367

IT-toiminta	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK	TAE KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
Tuloarvio	3 411	3 461	4 768	4 768	60	60	60	60
Määräraha	-3 273	-3 389	-4 768	-4 768	-4 753	-4 753	-4 753	-4 753
Toimintakate	**138**	**73**	**0**	**0**	**-4 693**	**-4 693**	**-4 693**	**-4 693**
Määrärahan muutos %	-4,3	3,5	45,6	40,7	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Määrärahan muutos euroina	148	-115	-1 494	-1 379	14	14	14	14

Kehitys- ja kaavoituskeskus

Tulosalue: Kehitys- ja kaavoituskeskus
Vastuuhenkilö: Kehitysjohtaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Toimintaympäristö

Kunnan strategia perustuu kunnan vahvaan kasvuun. Sipoon kehittämisen ja asumisen reunaehtoina toimivat kaavoitusohjelma, eri asteiset kaavat, maapoliittinen ohjelma, tonttipoliittiset linjaukset, elinkeino-ohjelma ja pysäköinnin linjaukset. Näitä tulevat v. 2022 täydentämään asuntopoliittiset linjaukset ja työllisyyspoliittinen ohjelma. Lisäksi MAL-sopimus (Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus 2020–2031) osoittaa kestävän kehityksen näkökulmasta asumisen ja joukkoliikenteen kehittämisen vyöhykkeet ja antaa suuntaviivat mm. asuntojen määrälle. MAL-sopimuksen mukaisesti Sipoo tavoittelee KeNi-ratahankkeen (henkilöjunaliikenteen käynnistäminen osuudella Kerava–Nikkilä) käynnistymistä 10 vuoden sisällä. Rata on yhteiskuntataloudellisesti kannattava hanke ja kyse on kokonaisuudessaan Keravan ja Sipoon suurista maankäyttöhankkeista. Väestönkehitys mahdollistaa hankkeen liikennöinnin aloittamisen valtion Liikenne 12 -investointiohjelman vuosien 2022–2031 aikajänteellä. Nikkilä (Kerava–Nikkilä-henkilöjunaliikenteen kehityskäytävällä) on viimeksi kuluneet 3 vuotta kasvanut 3,7–6,9 %:n vuosivauhdilla, mikä on tarkoittanut jopa yli 300 asukkaan absoluuttista vuosikasvua.

Ennen pysyvän henkilöliikenteen käynnistämistä Sipoo neuvottelee ja pyrkii saamaan aikaan henkilöliikenteen pilotin aloittamisen Keravan ja Nikkilän välillä lähivuosina ilman merkittäviä investointeja rataan. Henkilöjunaliikenne voidaan rajoitetusti aloittaa ennen muutoksia KeNi-rataan. Tarvittavat investoinnit ovat hyödynnettävissä käynnistettäessä myöhemmin säännöllisen henkilöjunaliikenne.

Sipoon pitkän aikavälin kehityskuvassa Nikkilän, Söderkullan sekä myöhemmin Talman keskustojen tavoitellaan olevan pikkukaupunkimaisempia, noin 10 000 asukkaan monipuolisia, vehreitä, toiminnoiltaan sekoittuneita ja keskenään omaleimaisia taajamia. Sipoo kasvaa myös Sipoolle tärkeiden omakotitaloalueiden myötä, vaikkakaan kasvua ne eivät yksin mahdollista. Kyliä kehitetään tasapainoisesti taajamien ohella: Nopeampi kaavoitus edellyttää lisää resursseja, sillä vuosina 2021–2024 on käynnissä koko Sipoon uuden yleiskaavan laadinta yleiskaavoittajan työnä. Lisäresurssi tarvitaan myös asemakaavojen edistämiseksi.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2022

1. Uutta yleiskaavaa laaditaan vastaamaan Sipoon kehittämistavoitteita, joka laadinta edellyttää konsulttimäärärahoituksen vähäistä lisäystä
2. Sipoo mahdollistaa vuosittaisella pientalo- ja kerrostalokaavoituksella (AO; AP; AK) asumisen kaavavarannon asetetun kasvutavoitteen toteutumiseksi. MAL-tavoite 434 asuntoa/vuosi tai 32 000–39 000 k-m^2
3. Kerava–Nikkilä-radan aluevaraussuunnitelma luo valmiuksia asemakaavoitusta ja ratasuunnittelua varten niin, että tulevaisuudessa rataosalla voitaisiin käynnistää henkilöliikenne. Alueen kuntien hyväksymän liikennejärjestelmäsuunnitelman (MAL 2019) mukaan liikennöinti olisi mahdollista aloittaa vuoteen 2030 mennessä, joten Sipoo huolehtii uusien asemien vyöhykkeiden riittävästä väestönkasvusta Sipoon osalta. Kerava–Nikkilä-radalla aloitetaan henkilöjunaliikenne rajoitetusti lähivuosina ilman merkittäviä lisäinvestointeja rataan.
4. Väestösuunnitteen ja asuntopolitiikan linjaukset jalkautetaan osaksi kuntasuunnittelun vuosikelloa
5. Kyliä kehitetään tasapainoisesti taajamien ohella, mutta mahdollinen kylien asemakaavoitus edellyttää lisähenkilöresurssia. Kehitys- ja kaavoituskeskuksen yleiskaavoittaja siirtyi toisen työnantajan palvelukseen vuonna 2020; uusi yleiskaava sekä rekrytointihaasteet viivästyttänevät Sipoolle muutoin tärkeiden kyläosayleiskaavojen valmistumista
6. Yritys- ja työpaikka-alueiden määrää on tarpeen lisätä, mikä huomioidaan sekä laadittavassa yleiskaavassa että kaupan palveluverkkoselvityksessä
7. Työpaikkojen ja työllistymisten määrää on tarpeen lisätä
8. Yritysmaailman murrokset (kaupan murros, digitalisaatio, ym.) näkyvät Sipoossa yritystonttien kasvavana kysyntänä; yritysten lokaatio- ja sijoituskysymykset lisääntyvät
9. Koronasta aiheutuva matkailun murros vaikuttaa saavutettavuuden painottamiseen ja lähimatkailutuotteiden kysynnän kasvuun sekä paikallisen palveluntarjonnan kasvattamisen tarpeeseen
10. Kuntatalouden sopeutuksessa tavoitellaan maanmyyntitulojen kasvua
11. Maanhankinta tehostuu sekä maa- ja asuntopolipolitiikan linjauksia tarkistetaan ja jalkautetaan
12. Voimistuva digitalisaatio ja paikkatietopohjaisuus edellyttää ArcGIS-ohjelmistoympäristön jalkauttamista edelleen
13. Työllisyyden hoidossa on koko ajan muuttuva toimintakenttä, lisäksi työllisyyden hoito siirtynee valtiolta kuntiin (TE 2024). Kunnan vastuu työllistettävästä asiakkaasta alkanee jo aiemmin työttömyysjakson jälkeen ja valtionosuudet maksatettaneen vasta varsinaisen työllistymisen jälkeen. Kunnan organisaatioon tullee tarkastelutarvetta, henkilöstösiirtoja valtiolta tullee. Hyvinvointialueiden työnjako ja kannustimet ovat vielä epäselviä
14. Sekä paikallisen että Itäisen Uudenmaan alueen monialaista, työllisyyttä edistävää yhteispalvelua johdetaan ja lisäksi työllisyyden hoitoa kehitetään ja koordinoidaan yhdessä aluetoimijoiden, asiakasrajapinnan sekä TE-palveluiden kesken. KHSL:n visiossa (osana toiminta- ja taloussuunnitelmaa) muutosvoimina ovat koronan vaikutukset talouteen ja liikkumisen tapoihin, joukkoliikenteen positiivisen menestystarinan jatkuminen, toiminta osana osailmastonmuutoksen sopeutumista, joukkoliikenteen ruuhkahuippujen tasaantuminen, lyhyempien matkojen yleistyminen sekä kävellen ja pyöräillen liikkumisen lisääntyminen. Sipoolle tärkeää HSL:n muutoksessa on, että turvataan yleisimmät arjen liikkumistarpeet ja tarjotaan mahdollisuus käyttää joukkoliikennettä muun muassa työ-, koulu-, opiskelu- ja

asiointimatkoilla. HSL:n on tarpeen toiminnallaan edistää myös jäsenkuntien strategisten tavoitteiden toteutumista, kuten esimerkiksi Sipoon Kerava–Nikkilä-radan avaamista henkilöjunaliikenteelle.

Strategian toteuttaminen, sitovat tavoitteet vuodeksi 2022

Edellisen valtuustokauden tavoite	**Sitova tavoite 2022**	**Mittari 2022**
Sipoon kunnalla on noin 2 vuoden kaavavaranto eri asumismuodoille tällä valtuustokaudella.	Sipoo mahdollistaa monipuolisella asumisen kaavavarannolla (AO, AP, AK-tontit) asetetun kasvutavoitteen toteutumisen. MAL-tavoite 434 asuntoa/vuosi tai 32 000–39 000 k-m².	Hyväksyttävänä yksi pientalokaava (AO+AP) / vuosi sekä yksi kerrostalokaava (AK) / vuosi.
Henkilöjunaliikenneratkaisu Nikkilä–Kerava-Helsinki on tehty valtuustokauden 2017–2021 aikana	Toteutusta on edistetty neuvotteluin seutu- ja valtiotasolla.	KeNi-radan aluevaraussuunnitelma ja selvitykset valmistuvat ratasuunnittelun ja asemanseutujen asemakaavoituksen mahdollistamiseksi.
ARA- ja ASO-vuokratuotanto on valtuustokaudella alueittain (Nikkilä, Söderkulla, Talma) enintään 25 prosenttia kokonaisasuntotuotannosta.	Uusilla alueille ARA- ja ASO-tuotanto ei ylitä 20 % kokonaisasuntotuotannosta.	Ara-kohteiden prosentti yksittäisellä alueella ei ylitä 20 %. Suunnittelussa Ara-korttelit hajautetaan ja valitaan sitovasti ennakolta alueella.
Vähintään 1 iso (väh. 500 työntekijää tai liikevaihto 200 M€) on päättänyt etabloitua Sipooseen.	Kysyntä yrityslokaatioille kasvaa, ja yhteistyötä yritysten sijoittumiseksi tiivistetään kunnan ja yritysten välillä.	Tapaamismäärät (Sijoittumistiimi 40/vuosi).
Sipoon yritysten määrä kasvaa vähintään sadalla.	Yhteistyötä kunnan ja yritysten välillä tiivistetään. Yritysten perustoimintaedellytysten jatkuva parantuminen.	Tapaamismäärät (Yrityskoordinaattori 60/vuosi).
Sipoon työpaikkaomavaraisuus nousee 70 prosenttiin.	Parannetaan monipuolista kysyntää vastaavaa yritystonttitarjontaa. Yritys- ja työpaikka-alueiden määrää lisätään. Työpaikkojen määrää lisätään.	Yksi yritysalueen asemakaava käynnistetään ja on hyväksyttävänä (esim. E5) valtuustokaudella 2021–2025. Yleiskaavassa tutkitaan uudet yritysalueet v. 2021–2025. Työllistävien yritysten määrä; työnantajarekisterissä olevien sipoolaisten yritysten määrä nyt ja toivottu kasvu valtuustokautena 2021–2025 5 %.

		Työllistymisten määrän mittaus; toteutuneet yhteiset yrityskäynnit määrältään kevät ja syyskaudella sekä te-palveluiden toimialatiimien tapaamisten määrä kohtaantoasioissa.
Sipoolaisten matkailu- ja vapaa-ajanyritysten liikevaihto kasvaa 25 prosenttia valtuustokauden aikana.	Sipoon houkuttelevuuden lisääntyminen matkailu- ja asumiskohteena. Sipoonkorven ja saariston saavutettavuuden parantaminen.	Sipoonkorven Korvenportin toteutus. Markkinointitempausten määrä.

Tunnusluvut vuonna 2022

	TP 2019	**TP 2020**	**TA2021**	**TA 2022**
Asemakaavat, km^2 *)	13 401	47 028	49000	
.. Työpaikka-alueet	12 901	0	0	
.. Asuinalueet	500	47 028	49000	
Kyläosayleiskaavat	0	0	0	1
Strategiset osayleiskaavat**	0	1	1	
Tonttien myynti- ja vuokrapäätökset	42	30	50	
Maanhankinta, ha	46,3	5,89	10	
Maanmyynti, ha	9	2,715	20	
Myytävät yritystontit, km^2	25 000	826	50000	
Myytävät asuintontit, km^2	10 000	15 000	25000	

Uuden asemakaavoittajan henkilöstökulu keväästä alkaen (1.4.-): 44 250 euroa.

Tarkastuslautakunnan huomioiden mukaisesti kiinnitetty huomiota kehitys- ja kaavoituskeskuksen tarkempiin, toiminnan oleellisinta tuloksellisuutta kuvaaviin mittareihin. Vuoden 2022 toiminnan tuloksellisuus mitataan mittareiden lukujen ja määriteltyjen tarkempien toimenpiteiden toteuman avulla. Tämän vuoksi ei esitetä enää yleispiirteisiä tunnuslukuja vuodelle 2022.

Lisäksi työllisyysyksikön tavoitteet ja mittarit v. 2022 ovat:

- Työllisyysohjelmasta johdettujen toimenpiteiden jalkauttaminen työllisyyden hoidossa
  Mittari: valmis työhönvalmennusprosessi sekä oppilaitosyhteistyönä oppimisympäristöjen tunnistaminen valmiina
- Elinkeino- ja työllisyysyksikön yhteisen kehittämisen sekä synergiaedun vahvistaminen kohtaantoon liittyvissä palveluissa, työpaikkojen määrän lisääminen osaltaan
  Mittari: Toteutuneet yhteiset yrityskäynnit kevät ja syyskaudella sekä te-palveluiden toimialatiimien tapaamiset kohtaantoasioissa
- Työllisyyden hoito hallituksen väliaikariihen mukaisesti voi siirtyä kuntiin vuonna 2024, muutosprosessi vrt. sote, jonka perusteella korostuu sosiaalityön pilotointi vuonna 2022
  Mittari: Alueella yhteinen valmistautuminen mahdolliseen siirtymään. Itäisen Uudenmaan alueen selvitystyöhön aktiivinen osallistuminen sekä kehitystyön alueellinen johtaminen. Käytännön mittarina ao tapaamiset pidetty.

Kehitys- ja kaavoituskeskus

sis.+ ulk.erät	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK 2022	TAE KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
Tuloarvio	854	1 109	1 009	1 009	986	986	986	986
Määräraha	-5 593	-6 585	-7 422	-7 722	-8 990	-8 990	-8 990	-9 120
Toimintakate	**-4 739**	**-5 476**	**-6 412**	**-6 713**	**- 8 005**	**- 8 005**	**- 8 005**	**- 8 134**
Määrärahan muutos %	33,9	17,7	32,7	17,3	21,1	21,1	21,1	22,9
Määrärahan muutos euroina	-1 416	-992	-1 829	-1 137	-1 569	-1 569	-1 569	-1 698
Asukkaat	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	22 600	22 600	22 600
Nettomenot	-155	-253	-290	-304	-354	-354	-354	-360
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	18	33	37	32	33	33	33	35
Toimintakulut yhteensä	-310 722	-199 542	-200 584	-241 313	-272 433	-272 433	-272 433	-260 559

Elinkeinoasiat

sis.+ ulk.erät	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK 2022	TAE KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
Tuloarvio	0	0						
Määräraha	-365	-322	-372		-376	-376	-376	-376
Toimintakate	**-365**	**-322**	**-372**	**0**	**-376**	**-376**	**-376**	**-376**
Määrärahan muutos %	25,8	-11,8	15,7	-100,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Määrärahan muutos euroina	-75	43	-50	365	-4	-4	-4	-4

HSL

sis.+ ulk.erät	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK 2022	TAE KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
Tuloarvio	0	0	9					
Määräraha	-3 155	-2 608	-2 758		- 3 968	- 3 968	- 3 968	- 3 968
Toimintakate	**-3 155**	**-2 608**	**-2 749**	**0**	**- 3 968**	**-3968**	**- 3 968**	**- 3 968**
Määrärahan muutos %	65,7	-17,3	5,7	-100,0	44	43,9	43,9	43,9
Määrärahan muutos euroina	-1 251	546	-150	2 758	-1 210	-1 210	-1 210	-1 210

Työllisyysyksikkö Risteys

sis.+ ulk.erät	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK 2022	TAE KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
Tuloarvio	176	113	193		155	155	155	155
Määräraha	-712	-1 720	-2 088		- 2 350	- 2 350	- 2 350	- 2 390
Toimintakate	**-536**	**-1 608**	**-1 895**	**0**	**- 2 195**	**- 2 195**	**- 2 195**	**- 2 235**
Määrärahan muutos %	-0,4	141,6	21,4	-100,0	12,5	12,5	12,5	12,5
Määrärahan muutos euroina	3	-1 008	-368	712	-262	-262	-262	-262

40 000 euron määräraha, jolla voidaan palkata yhdeksi kesäkuukaudeksi 30 vuosina 2004–2007 syntynyttä nuorta enemmän, kuin kesällä 2021.

Tulosyksikkö: Ruokapalvelut
Vastuuhenkilö: Ruokapalvelupäällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset 2022–2024

Jokipuiston koulun saneeraus valmistuu ja koulu otetaan käyttöön syksyllä 2022, jolloin myös siellä saneerattu keittiö aloittaa toimintansa. Keittiössä otetaan käyttöön Cook&Chill -toimintamalli.

Alkuvuodesta 2022 selvitetään ruokapalveluiden järjestäminen kunnassa sote-uudistuksen jälkeen vuoden 2023 alusta, kun ruokapalvelut osittain siirtyvät sosiaali- ja terveyspalveluiden mukana Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle.

Kasvisruoan ja lihattoman ruoan lisäämistä tarjonnassa jatketaan kestävän kehityksen ja hyvinvointihyötyjen edistämiseksi. Myös kasvis- ja vegaaniruoan reseptiikan kehittäminen jatkuu.

Valtioneuvoston julkisiin hankintoihin hyväksytyn periaatepäätöksen mukaisesti Sipoon Ruokapalveluissa huomioidaan edelleen tarjottavan ruuan kotimaisuusaste, ympäristön kannalta hyvät viljelymenetelmät, eläinten hyvinvointi ja terveys sekä elintarviketurvallisuus. Periaatepäätös hankintojen vastuullisuudesta huomioidaan erityisesti lisättäessä kala-, siipikarja- ja kasviruokien tarjontaa. Työ ruokahävikin vähentämiseksi jatkuu.

Pysymme edelleen Portaat luomuun -ohjelmassa portaalla kolme.

Henkilöstön rekrytoinnin vaikeutuminen myös ruokapalveluissa lisää huolta työvoiman riittävyydestä tulevaisuudessa.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset 2022–2024

Sisäiset vuokrat lisääntyvät 0,08 milj. euroa vuodessa. Summaan vaikuttavat mm. koulukeskuksen keittiön saneerauksen valmistuminen ja yleiset vuokrankorotukset.

Ruoan kuljetuskustannukset vähenevät n. 0,02 milj. euroa Cook&Chill -toimintamallin laajetessa, koska kylmänä toimitettavan ruoan kuljetustarve on vain kolme kertaa viikossa.

Toiminnan volyymin kehitys

Tunnusluvut	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Keittiöt, valmistus + jakelu	3+25	3+25	3+23	3+23
Kouluruokailuun osallistujat	617 858	537 654	614 572	606 300
Suoritteet, kaikki	1 125 140	990 040	1 014 032	1 010 400
Kustannus/suorite koulussa, Lukkari, euroa	2,48	2,37	2,46	2,78
Kouluruokailuun osallistujat keskimäärin/päivä	3 254	2 875	3 269	3 225
Koululounaan kustannus, euroa	2,50	2,70	2,70	2,70
Päiväkotilounaan kustannus, euroa	2,93	3,25	2,85	2,90

Ruokapalvelu, hallinto ja koulujen keittiöt

Ruokapalvelu sis.+ ulk.erät	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK 2022	TAE KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
Tuloarvio	3 326	3 087	3 615	3 434	3 711	2 927	2 927	2 937
Määräraha	-3 101	-3 111	-3 615	-3 434	-3 652	-2 782	-2 782	-2 792
Toimintakate	**225**	**-24**	**0**	**0**	**58**	**145**	**145**	**145**
Määrärahan muutos %	-0,3	0,3	16,2	-5,0	1,0	-23,0	-23,0	-23,5
Määrärahan muutos euroina	8	-10	-504	181	-37	833	833	860
Asukkaat	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	22 600	22 600	22 600
Nettomenot	-11	-1	0	0	0	0	0	0
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	32	27	35	30	34	28	28	28
Toimintakulut yhteensä	-96 894	-113 543	-103 286	-114 467	- 107 424	- 99 368	- 99 368	- 99 725

10 000 euron määrärahalisäys välipalakokeiluun kaikissa Sipoon yläkouluissa.

3.4. Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Vastuualue: Sosiaali- ja terveydenhuolto
Vastuuhenkilö: Sosiaali- ja terveysjohtaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Kiristynyt kuntatalous ja koronaepidemia haastavat sosiaali- ja terveystointa ja sen henkilöstöä Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen valmistelun, väestönkasvun ja väestön ikääntymisen ohessa. Kuntalaisten moninaiset lisääntyneet palvelutarpeet ja pitkittyneen pandemian seurauksena syntynyt palvelu- sekä hoitovelka edellyttävät uusien palveluiden kehittämistä ja olemassa olevien palveluiden sekä voimavarojen lisäämistä tulevina vuosina. Sote-uudistusta koskevat lait hyväksyttiin ja sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen ja pääasiallinen tuottaminen siirtyvät Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta. Samassa yhteydessä sote-palveluiden rahoitus ja ohjaus siirtyvät valtiolle.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2022

Soten tulokertymä pienenee vuodesta 2021 vuoteen 2022.
Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain muutokset 1.7.2021 ja 1.1.2022 vähentävät tuloja mm. Ikääntyneiden ja terveydenhuollon palveluissa.

Erikoissairaanhoitoon on varattu 1 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2021, mikä on 1 milj. euroa vähemmän kuin mitä HUS kunnalle vuodeksi 2022 esittää. Vammaispalveluihin on varattu 0,25 milj. euroa enemmän ja mm. tehostetun palveluasumisen kustannukset nousevat runsaat 0,5 milj. euroa voimakkaasti lisääntyneestä ympärivuorokautisesta paikkatarpeesta johtuen. Kustannuksia ikääntyneiden palveluissa lisää myös valmistautuminen 1.4.2023 asteittain voimaan tulevaan 0,7 työntekijän henkilöstömitoitukseen. Vuoden 2022 alusta henkilöstölisäyksen tarve on 4 hoiva-avustajaa ja 1.4.2023 alkaen 5 lähihoitajaa. Talousarvioesitykseen on sisällytetty sopeuttamisohjelmassa esitetyistä säästökohteista valtaosa.

Talousarvio sisältää uusia virkoja ja toimia avosairaanhoidon vastaanotolle, suun terveydenhuoltoon ja aikuissosiaalityöhön. Nk. hoitotakuu, jolloin lääkäriin on päästävä kiireettömälle ajalle 7 päivässä tulee olemaan mahdotonta toteuttaa nykyresurssein. Suun terveydenhuollon henkilöstön riittämättömyyteen on kiinnitetty huomiota tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa useampana vuonna.

Vuosien 2020 ja 2021 aikana koronapandemian seurauksena syntynyt hoito- ja palveluvelka tulee saada tasapainoon, etteivät jo entisestään pitkiksi venyneet jonot kasva. Koronapandemian seurauksena nousseet uudet palvelutarpeet tulee hoitaa ja lisäksi huolehtia normaalitoiminnasta. Henkilöstö on tämän pitkään jatkuneen poikkeavan tilanteen vuoksi erittäin kuormittunutta ja henkilöstön hyvinvointiin ja jaksamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Strategian toteuttaminen, sitovat tavoitteet vuodeksi 2022

Edellisen valtuustokauden tavoite	**Sitova tavoite 2022**	**Mittari**
Asiakaskokemuksen mittaus on jatkuva. Asiakaskokemuksen mittaustulos julkaistaan kuukausittain.	Sosiaali- ja terveysosaston asiakaskokemusta mitataan Nikkilän sotetalon kolmessa pisteessä (pohja-, 1. ja 2. kerroksessa), Söderkullan neuvolassa ja suun terveydenhuollossa.	75 % vastanneista on tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä.
Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille.	Kuntalaisten lähettämiin kysymyksiin ja palautteisiin vastataan mahdollisimman pian.	Käytössä olevien palautekanavien prosessit on kuvattu ja vastuuhenkilöt nimetty. Vastauksissa kerrotaan asiakkaalle vähintään, että miten asia etenee ja ohjataan tarvittaessa asiakasta eteenpäin.
	Saattohoito kotona mahdollistetaan asiakkaan niin halutessa.	Tavoite on saavutettu. Saattohoito mahdollistetaan kotona jatkossakin asiakkaan niin halutessa.
	Parannamme palveluiden 24/7 saatavuutta ja tavoitettavuutta.	Takaisinsoittojärjestelmä on laajasti käytössä sosiaali- ja terveysosastolla ja siihen voi pääsääntöisesti jättää viestin 24/7. OmaOlo-palvelu on otettu käyttöön ja sen käyttöä laajennetaan vuonna 2022.
	Kasvisruoka on tarjolla kaikissa kouluissa, kaikille halukkaille, jokaisena koulupäivänä.	Tavoite on saavutettu ja sitä ylläpidetään.
	Otetaan käyttöön sähköinen ruokajätteen seurantajärjestelmä.	Tavoite on saavutettu ja sitä ylläpidetään.
Asiakas voi käyttää kunnan palveluita 24/7 digitaalisten välineiden avulla.	Sähköistä ajanvarausta lisätään.	Oma Olon tarjoamia sähköisen ajanvarauksen mahdollisuuksia on lisätty. Sähköinen ajanvaraus matalankynnyksen lapsiperheiden palveluihin on otettu käyttöön.

Valmistaudutaan mahdollisiin valtakunnallisiin Sote- ja maakuntamuutoksiin.	Varmistetaan sipoolaisten hyvät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut myös sote-uudistuksen jälkeen.	Sipoo on edustettuna kaikissa sote- valmisteluelimissä.
Työtekijöiden hyvinvointiin ja johtamisen muutokseen panostetaan. Uudet tehtäväkuvaukset on tehty ja organisaatio on selkeä.	Sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöiden siirtyminen Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle toteutetaan hallitusti.	Henkilöstön osallistamisesta ja tiedottamisesta on huolehdittu systemaattisesti.
Työhyvinvointikysely tehdään vuosittain.	Hyödynnetään Sosiaalisen pääoman kyselyä työhyvinvoinnin kehittämisessä.	Sosiaali- ja terveysosasto on valinnut kaksi osastotasoista kehittämiskohdetta.
Sipoon kunnan verrannolliset toimintamenot asukasta kohden laskevat joka vuosi.	Sote osallistuu Kuntaliiton Keskisuurten kuntien sosiaali- ja terveystoimen kustannukset vuonna 2022 -vertailuun.	Ikävakioidut kustannukset e/asukas pysyvät vertailukuntien edullisimmassa neljänneksessä.

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2022
SITOVUUSTASO TOIMINTAKATE

sis.+ ulk.erät 1 000€	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	VK 2022	KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
TULOT	9 857	9 638	9 116	**5 791**	**6 574**	**6 574**	**6 574**
MENOT	- 69 925	- 70 545	- 74 024	**- 68 691**	**- 68 045**	**- 68 045**	**- 68 050**
TOIMINTAKATE	- 60 068	- 60 908	- 64 908	**- 62 900**	**- 61 471**	**- 61 471**	**- 61 476**
Menot euroa/asukas	- 3 224	- 3 192	- 3 350	**- 3 039**	**- 3 011**	**- 3 011**	**- 3 011**

TOIMINTAKTATE TULOSALUEITTAIN

sis.+ ulk.erät 1 000€	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	VK 2022	KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
Hallinto ja talous	- 953	- 755	- 70 417	**- 739**	**- 729**	**- 729**	**- 729**
Lapset ja nuoret	- 5 694	- 6 210	- 115 630	**- 6 326**	**- 6 146**	**- 6 146**	**- 6 146**
Työikäiset	- 36 960	- 35 696	- 332 512	**- 36 727**	**- 36 126**	**- 36 126**	**- 36 131**
Ikääntyneet	- 16 438	- 18 246	- 154 940	**- 19 107**	**- 18 531**	**- 18 531**	**- 18 531**
Ruokapalvelu, Terv.aseman keittiö	- 176	- 196			**61**	**61**	**61**

sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK 2022	TAE KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
Tuloarvio		11 424	9 857	9 638	9 116	5 791	6 574	6 574	6 575
Määräraha		-68 562	-69 925	-70 545	-74 024	-68 690	-68 045	-68 045	-68 050
Toimintakate	**Netto**	**-57 138**	**-60 068**	**-60 908**	**-64 908**	**-62 900**	**-61 470**	**-61 470**	**-61 474**
Määrärahan muutos %		5,1	7,2	2,9	4,9	-3	-4	-4	-4
Määrärahan muutos euroina		-3 326	-4 689	-1 983	-3 479	-1 855	-2 500	-2 500	2 495
Toimintakatteen muutos %		7,3	12,8	6,6	6,6	3	1	1	1
Toimintakatteen muutos euroina		3 880	6 810	3 769	4 001	-1 992	-563	-563	-563
Asukkaat	**31.12**	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	22 600	22 600	22 600
Nettomenot	euroa/asukas	-2 699	-2 770	-2 756	-2 937	-2 783	-2 720	-2 720	-2 720
Henkilöstö 31.12.									
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	368	344	352	358	317	317	317	317
Verksamhetens kostnader sammanlagt	euroa/htv	-186 310	-203 094	-200 412	-206 771	-216 689	-214 652	-214 652	-214 667
Toimintakulut		**-68 562**	**-69 925**	**-70 545**	**-74 024**	**-68 690**	**-68 045**	**-68 045**	**-68 050**
Ulkoiset kulut		**-63 556**	**-65 064**	**-65 309**		**-65 254**	**-65 870**	**-65 870**	**-65 875**
Sisäiset kulut		**-5 006**	**-4 861**	**-5 236**		**-3 435**	**-2 174**	**-2 174**	**-2 174**
Henkilöstökulut		-18 786	-18 938	-18 067		-17 640	-17 882	-17 882	-17 887
Palveluiden ostot		-36 977	-38 885	-40 221		-41 765	-41 800	-41 800	-41 800
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-3 109	-3 108	-3 197		-1 864	-2 202	-2 202	-2 202
Avustukset		-3 797	-3 397	-3 345		-3 557	-3 557	-3 557	-3 557
Muut toimintakulut, ulkoiset		-888	-737	-479		-428	-428	-428	-428
Toimintatuotot		**11 424**	**9 857**	**9 638**	**9 116**	**5 791**	**6 574**	**6 574**	**6 574**
Ulkoiset tuotot		**8 215**	**6 925**	**6 230**		**5 791**	**5 986**	**5 986**	**5 986**
Sisäiset tuotot		**3 209**	**2 932**	**3 407**		**0**	**588**	**588**	**588**
Myyntituotot		2 913	2 526	1 538		1 409	1 604	1 604	1 604
Maksutuotot		3 871	3 138	3 653		3 527	3 527	3 527	3 527
Tuet ja avustukset		98	17	5		11	11	11	11
Muut toimintatuotot		1 333	1 245	1 035		844	844	844	844

Tulosyksikkö: Hallinto ja talous
Vastuuhenkilö: Sosiaali- ja terveysjohtaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen valmistelulla tulee olemaan vaikutuksia myös talouden ja hallinnon henkilöstön asemaan. Henkilöstö, joka työskentelee talouden ja hallinnon parissa sosiaali- ja terveysosastolla, mutta myös henkilöstö esim. kunnan Hallinto- ja talouskeskuksesta, joka tekee yli 50 % työstään sotelle, siirtyy liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti hyvinvointialueiden palvelukseen.

Soten Hallinnon ja talouden henkilöstö osallistuu myös kunnan hallinto- ja talouspalveluiden kehittämiseen, jotta kunnassa toiminnalle asetetut tavoitteet saavutetaan.

Vuodesta 2021 lähtien Sipoon kunta on vastannut vammaispalvelulain mukaisen henkilökohtaisen avun työnantajamallin palkkahallinnon, neuvonnan ja ohjauksen järjestämisestä itäisen Uudenmaan kunnille.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2022

Toimintaan ei ole suunniteltu muutoksia, joilla olisi taloudellisia vaikutuksia.

Toiminnan volyymin kehitys

Tunnusluvut	**TP 2019**	**TP 2020**	**TA 2021**	**TA2022**
Ikävakioidut sosiaali- ja terveystoimen toimintakulut, euroa/asukas	3 228	3230	3240	3330

Hallinto ja talous sis.+ ulk.erät	**1 000 €**	**TP 2019**	**TP 2020**	**TA 2021**	**TPE 2021**	**TAE VK 2022**	**TAE KJ 2022**	**TAE 2022**	**TA 2022**
Tuloarvio		0	0	0	70	60	60	60	60
Määräraha		-598	-953	-755	-845	-799	-789	-789	-789
Toimintakate	**Netto**	**-598**	**-953**	**-755**	**-775**	**-739**	**-729**	**-729**	**-729**
Määrärahan muutos %		-11,7	40,8	26,3	12,0	5,8	4,6	4,6	4,6
Määrärahan muutos euroina		79	-276	-157	-90	-44	-35	-35	-35
Asukkaat	**31.12.**	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	22 600	22 600	22 600
Nettomenot	euroa/asukas	-28	-44	-34	-35	-33	-32	-32	-32
Henkilöstö 31.12.									
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	9	11	11	12	13	13	13	13
Verksamhetens kostnader sammanlagt	euroa/htv	-66 422	-90 786	-68 618	-70 417	-61 446	-60 723	-60 723	-60 723

Tulosyksikkö: **Lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen tukeminen sekä lapsiperheiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen (LNP)**
Vastuuhenkilö: Palvelujohtaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Sipoon väestö kasvaa edelleen ja lapsiperheiden palveluissa tämä näkyy lisääntyvänä palvelutarpeen kasvuna. Palveluita kuormittanut koronapandemian hoito on vaikuttanut ennaltaehkäisevien palvelujen tarjontaan ja kasvattanut jonkin verran myös raskaamman tuen tarpeessa olevien lasten määrää. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä neuvolan toiminnoista on jouduttu siirtämään henkilöstöä mm. tartunnan jäljitystehtäviin. Myös rokotukset ovat työllistäneet henkilöstöä. Poikkeustilanteen kestoa ja sen vaatimuksia on vaikea arvioida vuoden 2022 osalta, mutta edelleen on varauduttava epidemian vaikutuksiin.

Lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelujen kysyntä on tasaisesti kasvanut ja sen ennakoidaan kasvavan vuonna 2022. Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella on käynnistynyt yhteinen suunnittelu näiden palvelujen parantamiseksi ja nopeamman hoitoon pääsyn mahdollistamiseksi. Osittain palveluita on saatu hankittua ostopalveluna, mutta hyvinvointialueella on tavoitteena saada hoito ja tuki suunnitelmalliseksi ja entistä vaikuttavammaksi.

Lapsiperheiden tukeminen sosiaalihuollon ja lastensuojelun piirissä on muuttunut entistä haastavammaksi. Pitkittynyt koronapandemia on osittain vaikuttanut siihen, että perheiden tuen tarve ei ole tullut näkyviin oikea-aikaisesti. Mm. talousvaikeudet, arjen rakenteiden ja rytmien järkkyminen ja kadonneet sosiaaliset tukiverkostot ovat tekijöitä, jotka ovat saattaneet kriisiyttää perheiden tilanteen. Avun saannin viivästyttyä tarvitaan useammin raskaampia tukitoimia, esim. Lastensuojelun avohuollon tai sijaishuollon palveluita. Sijaishuollossa keskitytään perhehoidon kehittämiseen, joka on vaikuttavampaa ja lisäksi edullisempaa.

Muodollisesti kelpoisten, kokeneiden ja kaksikielisten ammattilaisten saatavuus on vaikeaa. Henkilöstön pysyvyys on merkittävä menestystekijä sekä taloudellisesti että palvelujen laadun kannalta. Henkilöstön hyvinvointiin ja hyviin työoloihin halutaan edelleen panostaa voimakkaasti. Mm. Lastensuojelulain tuleva uudistus pyrkii parantamaan lastensuojelun sosiaalityön laatua uusin asiakasmitoituksin. Tämä vaikuttanee myönteisesti myös työoloihin lastensuojelussa.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2022

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus tuo tullessaan muutoksia lapsiperheiden palveluihin. Oppilas- ja opiskeluhuollon kuraattorit ja psykologit siirtyvät hyvinvointialueelle 1.1.2023. Hyvinvointialueen suunnittelu sekä asiakkaiden palvelupolut tullaan rakentamaan uudelta pohjalta yhteistyössä kaikkien hyvinvointialueen toimijoiden ja kuntien kanssa. Vuoden 2022 aikana onkin odotettavissa, että suunnitteluun ja kehittämiseen on kohdennettava työvoimaa. Tämä saattaa vaikuttaa myös palvelujen saatavuuteen heikentävästi. Lasten ja nuorten henkisen hyvinvoinnin edistäminen on edelleen vuoden 2022 tärkeänä painopisteenä ja hyvinvointialueella käynnistyy suunnittelu oman mielenterveys- ja päihdeyksikön perustamisesta alueelle. Lasten toimintaterapian kasvaneeseen tarpeeseen vastataan perustamalla oma toimintaterapeutin vakanssi, joka tuo lisäkustannusta nettona n. puolen vakanssin verran.

Toiminnan volyymin kehitys

Tunnusluvut	TP2019	TP2020	TA2021	TA2022
Kunnassa syntyneiden lasten määrä/ Alle 12 kk iässä kuntaan muuttaneiden määrä	190/200	192/200	192/210	170/200
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0–17-vuotiaat vuoden aikana	36	33	39	40
Lastensuojeluilmoitukset ja SHL:n mukaiset yhteydenotot	630	605	650	655
Lastensuojelun ikävakioidut kustannukset	93	88	98	98

Lapset ja nuoret sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK 2022	TAE KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
Tuloarvio		1 606	659	464	404	315	315	315	315
Määräraha		-6 467	-6 353	-6 674	-6 244	-6 641	-6 461	-6 461	-6 461
Toimintakate	**Netto**	**-4 861**	**-5 694**	**-6 210**	**-5 840**	**-6 326**	**-6 146**	**-6 146**	**-6 146**
Määrärahan muutos %		3,7	1,9	3,2	-6,4	-0,5	-3,2	-3,2	-2,7
Määrärahan muutos euroina		-232	-118	-207	430	33	213	213	180
Asukkaat	**31.12**	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	22 600	22 600	22 600
Nettomenot	euroa/asukas	-230	-263	-281	-264	-280	-272	-272	-272
Henkilöstö 31.12.									
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	58	50	49	54	51	51	51	51
Verksamhetens kostnader sammanlagt	euroa/htv	-111 505	-127 050	-136 206	-115 630	-130 221	-126 691	-126 691	-126 691

Tulosyksikkö: **Työikäisen väestön toimintaedellytysten vahvistaminen sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen**
Vastuuhenkilö: Johtava lääkäri

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Sipoon voimakkaana jatkuva väestönkasvu lisää jatkuvasti palveluiden tarvetta Työikäisten palveluissa. Samanaikaisesti väestön ikääntyminen muodostaa suuren haasteen erityisesti terveyspalveluille. Vuosina 2020–2021 koronapandemia on entisestään lisännyt tätä haastetta kertyneen hoitovelan muodossa. Hoitovelkaa on kertynyt mm. Avosairaanhoitoon, Suun terveydenhuoltoon sekä Fysioterapiaan ja muuhun kuntoutukseen. Pandemian jatkuminen vielä syksylle 2021, samanaikaisesti koronarokotusten kanssa, on siirtänyt hoitovelan purku-urakan tulevaisuuteen. Hoitovelan purku kohtuullisessa ajassa ja ajanvarausjonojen palauttaminen siedettävälle tasolle vaatii lisäresursointia. Koronapandemiasta voi vielä vuonna 2022 aiheutua myös suoria kustannuksia, mm. mikäli nykyiset testaus- ja jäljittämiskäytännöt jatkuvat ja jos valtakunnallisesti päätetään antaa laajasti myös kolmas koronarokoteannos. Koronapandemian mahdollisia suoria lisäkustannuksia ei ole huomioitu vuoden 2022 talousarviossa, koska ne ovat vaikeasti ennustettavissa ja niihin lienee saatavissa valtionkorvauksia.

Viime vuosien mm. voimakkaaseen kasvuun ja työttömyyteen liittyvät lieveilmiöt ovat viime vuosina lisänneet kuormitusta mm. päihde- ja mielenterveyspalveluissa sekä aikuissosiaalityössä ja koronapandemia on lisännyt tätä kuormitusta entisestään. Tämä aiheuttaa kuormitusta henkilöstölle ja lisää myös ostopalvelukustannuksia.

Terveyskeskuksen sairaalassa kuormitus on jatkunut voimakkaana, mikä rasittaa osaston henkilökuntaa ja aiheuttaa ajoittaisia vaikeuksia ottaa vastaan potilaita erikoissairaanhoidosta ja päivystysvastaanotolta. Osastolla on havaittu, että toimintakyky osastohoitoa tarvitsevilla on entistä huonompaa ja yhä useampi tarvitsee osastojakson jälkeen asumispalvelupaikan. Osittain tämä liittyy väestön ikääntymiseen, mutta myös koronapandemialla on ollut vaikutusta ilmiöön.

Väestön kasvu ja ikääntyminen näkyvät myös erikoissairaanhoidon kustannuksissa. Avosairaanhoidon ja erikoissairaanhoidon uusien konsultaatio- ja yhteistyömallien avulla pyritään hillitsemään erikoissairaanhoidon tarpeen ja kustannusten lisääntymistä.

Söderkullan uuden sosiaali- ja terveysaseman rakentaminen on alkanut osana laajempaa yksityistä rakennushanketta ja uusien tilojen arvioidaan tulevan käyttöön loppuvuodesta 2022.

Suurin tuleva muutos on sote-uudistus ja vuoden 2023 alusta toimintansa aloittava Itä-Uudenmaan hyvinvointialue. Muutos tulee vaatimaan hyvin paljon suunnittelu- ja muutostyötä vuoden 2022 aikana, mikä tulee näkymään myös työikäisten palveluissa.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2022

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS) on talousarviovalmisteluissaan alustavasti laskenut Sipoon erikoissairaanhoitopalveluiden vuoden 2022 kustannuksiksi 23,6 milj. euroa, mikä tarkoittaa runsaan 2 milj. euron nousua verrattuna Sipoon vuoden 2021 talousarviossa erikoissairaanhoitopalveluille varattuun määrärahaan, joka oli noin 0,7 miljoonaa alle HUS:in palvelusuunnitelman vuodelle 2021.

Kehysvalmistelun perusteella tässä talousarviossa on lisätty HUS:in kustannuksia 1 milj. euroa verrattuna vuoden 2021 talousarvioon. Tämä on 1 milj. euroa vähemmän kuin HUS:in palvelusuunnitelmassa.

Kesällä 2021 voimaan tullut asiakasmaksulain muutos vähentää vuoden 2022 asiakasmaksukertymää terveyspalveluissa niin maksukattomuutosten kuin ilmaisten hoitajakäyntienkin kautta. Myös vuonna 2022 valtakunnallisesti alkava suolistosyövän seulonta aiheuttaa pienen lisäkustannuksen työikäisten palveluihin.

Talousarviossa vuodelle 2022 on myös huomioitu muutama väestökasvun ja koronavelan takia välttämätön henkilöstölisäys. Jonojen ja koronavelan purkamiseksi on budjetoitu lääkäri–hoitajatyöpari Avosairaanhoitoon ja hammaslääkäri–hammashoitajatyöpari Suun terveydenhoitoon. Työikäisten lisääntyneiden sosiaalisten ongelmien tukemiseksi on budjetoitu aikuissosiaalityöhön sosiaaliohjaaja päihde- ja mielenterveystyöhön.

Työikäisten palveluiden kustannukset ovat tässä talousarvioesityksessä 2,7 milj. euroa suuremmat kuin vuoden 2021 talousarviossa, ja tulot ovat vajaat 0,4 milj. euroa pienemmät, minkä takia nettokustannukset ovat 3,1 milj. euroa vuoden 2021 talousarviota suuremmat.

Loppuvuodesta 2022 perustetaan 0,5 suuhygienistin toimi, jolloin olemassa oleva 0,5 suuhygienistin toimi muuttuu kokonaiseksi. Kustannus vuoden 2022 osalta on 5 000 euroa.

Toiminnan volyymin kehitys

Tunnusluvut	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Perusterveydenhuollon ikävakioidut toimintakulut, euroa/asukas	612	699	610	615
Erikoissairaanhoidon ikävakioidut toimintakulut, euroa/asukas	1 190	1180	1210	1245
Toimeentuloturvan ja työllistämisen ikävakioidut toimintakulut, euroa/asukas	102	108	100	103

Työikäiset sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK 2022	TAE KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
Tuloarvio		3 307	2 915	2 797	2 397	2 595	2 595	2 595	2 596
Määräraha		-38 945	-39 874	-38 494	-42 894	-39 322	-38 720	-38 720	-38 725
Toimintakate	**Netto**	**-35 638**	**-36 960**	**-35 696**	**-40 497**	**-36 727**	**-36 125**	**-36 125**	**-36 129**
Määrärahan muutos %		4,9	7,4	-1,2	11,4	2,2	0,6	0,6	0,6
Määrärahan muutos euroina		-1808	-2737	452	-4400	-828	-226	-226	-231
Asukkaat	**31.12.**	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	22 600	22 600	22 600
Nettomenot	euroa/asukas	-1 683	-1 704	-1 615	-1 832	-1 625	-1 598	-1 598	-1 599
Henkilöstö 31.12.									
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	133	121	114	129	117	117	117	117
Verksamhetens kostnader sammanlagt	euroa/htv	-292 822	-328 726	-337 665	-332 512	-336 086	-330 943	-330 943	-330 985

Erikoissairaanhoito		TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK 2022	TAE KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
Tuloarvio									
Määräraha		-22 604	-22 877	-23 494	-24 497	-24 177	-24 177	-24 177	-24 177
Toimintakate	**Netto**	**-22 604**	**-22 877**	**-23 494**	**-24 497**	**-24 177**	**-24 177**	**-24 177**	**-24 177**
Määrärahan muutos %		7,7	9,0	3,9	4,3	2,9	2,9	2,9	2,9
Määrärahan muutos euroina		-1 621	-1 894	-890	-1 003	-683	-683	-683	-683

Tulosyksikkö: Ikäihmisten ja vammaisten hyvinvoinnin ja elämänlaadun edistäminen
Vastuuhenkilö: Palvelujohtaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Ikäihmisten määrä jatkaa kasvuaan seuraavina vuosina voimakkaasti. Sipoossa yli 65-vuotiaiden määrä on kasvanut vuosina 2017–2020 yli 10 %. Erityisesti kasvua on tapahtunut 75–84-vuotiaiden ikäryhmässä (18 %) ja 85–100-vuotiaiden ikäryhmässä (11 %), mikä asettaa haasteita palvelujen järjestämiselle. Palveluiden tarve kasvaa erityisen voimakkaasti 85 vuotta täyttäneiden ikäryhmässä. Kotona-pärjäämistä tukevat ennaltaehkäisevät toiminnot, tukipalvelut ja kotihoito sekä kotikuntoutus. Kasvava ikäihmisten määrä ennustaa myös kasvavaa palveluiden tarvetta mukaan lukien tehostettu palveluasuminen lähivuosina.

Pandemia-aika on lisännyt edelleen ikääntyneiden huoli-ilmoitusten määrää. Ikääntyneiden toimintakyky on heikentynyt nopeasti ja tämä näkyy kasvavana määränä tehostetun palveluasumisen tarpeena. Lisäksi myös raskashoitoisten asiakkaiden määrä on kasvanut kotihoidossa kuin yksiköissäkin. Omaishoitajat ovat enenevissä määrin kuormittuneita ja sitä kautta myös palveluiden tarve on kasvanut.

Lisäksi myös ikääntyneiden palveluissa on huomioitava yhä enemmän tämän hetken ilmiöt, kuten turvattomuus, aggressiivisuus, päihteet ja yksinäisyys. Lisäksi myös yli 75-vuotiaiden määrän voimakkaasti kasvaessa muistisairaiden määrä lisääntyy, mikä näkyy lisääntyvänä ympärivuorokautisen palvelun tarpeena ja yksiköissä haastavasti käyttäytyvien asiakkaiden määrän kasvuna.

Tämä kaikki tulee vaikuttamaan työntekijöiden tarpeeseen niin kotihoidossa, ennaltaehkäisevissä palveluissa, kuntoutuksessa kuin päivätoiminnassakin. Tämän vuoksi on huolehdittava työntekijöiden hyvinvoinnista ja kuormittumisen vähentämisestä. Työntekijöiden saatavuus on jo nyt vaikeaa, ja toimia on tämän vuoksi täyttämättä. Rekrytointivaikeuksiin vaikuttavat mm. rajallinen julkinen liikenne ja kaksikielisyyden vaatimus. Selvitetään vuoden 2022 aikana, miten rekrytointivaatimuksia voidaan keventää hoito- ja hoivatyön sekä raportoinnin laadun kärsimättä.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2022

Vammaispalveluihin on vuoden 2020–2021 aikana tullut toistakymmentä uutta asiakasta. Asiakkuuksia on tullut lisää mm asumispalveluihin, kodin muutostöihin, kuljetuspalveluihin ja henkilökohtaiseen apuun ja tämä nostaa vammaispalveluiden kustannuksia. Erityisesti henkilökohtaisen avun määrä on noussut. Vammaispalveluissa meneillään olevan kuljetuspalveluiden kilpailutuksen kustannuksia ei vielä voida tarkasti arvioida, mutta ennustetaan, että kustannukset tulevat kasvamaan.

Tehostetun ympärivuorokautisen asumispalvelun tarve erityisesti ikääntyneillä on ollut vuoden 2020 heinäkuusta alkaen voimakkaassa kasvussa. Vuoden 2021 talousarviossa varauduttiin 54 paikan ostoon, syksyllä käytössä on 62 paikkaa ja vuodelle 2022 on määrärahaa varattu 67 paikalle. Lisäksi vanhuspalvelulain muutos hoitajamitoituksessa 0,7 työntekijään/asukas vaikuttaa henkilöstömäärään nostavasti, tarve hoiva-avustajille on yksiköissä vuonna 2022 yhteensä neljälle uudelle vakanssille ja vuonna 2023 tarve on viidelle uudelle lähihoitajavakanssille.

Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut siirtyvät Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle 2023 vuoden alusta.

Toiminnan volyymin kehitys

Tunnusluvut	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Vanhuspalveluiden ikävakioidut toimintakulut, euroa/asukas	712	741	720	750
Vammaisten ikävakioidut toimintakulut, euroa/asukas	346	345	352	360

Ikääntyneet ja vammaiset sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK 2022	TAE KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
Tuloarvio		3 184	3 196	2 761	2 811	2 821	2 821	2 821	2 821
Määräraha		-19 451	-19 634	-21 007	-20 607	-21 928	-21 352	-21 352	-21 352
Toimintakate	**Netto**	**-16 267**	**-16 438**	**-18 246**	**-17 796**	**- 19 107**	**-18 531**	**-18 531**	**- 18 531**
Määrärahan muutos %		7,6	8,6	8,0	-1,9	4,4	1,6	1,6	1,6
Määrärahan muutos euroina		-1372	-1555	-1556	400	-921	-344	-344	-344
Asukkaat	**31.12.**	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	22 600	22 600	22 600
Nettomenot	euroa/asukas	-768	-758	-826	-805	-845	-820	-820	-820
Henkilöstö 31.12.									
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	136	135	143	133	136	136	136	136
Verksamhetens kostnader sammanlagt	euroa/htv	-143 022	-145 330	-146 904	-154 940	-161 238	-156 996	-156 996	-156 996

Ruokapalvelu, Terveyskeskuksen keittiö

Ruokapalvelu sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK 2022	TAE KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
Tuloarvio		3 326	3 087	3 615	3 434	3 711	783	783	783
Määräraha		-3 101	-3 111	-3 615	-3 434	-3 652	-722	-722	-722
Toimintakate	**Netto**	**225**	**-24**	**0**	**0**	**58**	**61**	**61**	**61**
Määrärahan muutos %		-0,3	0,1	16,6	-5,0	1,0	-80,0	-80,0	-80,0
Määrärahan muutos euroina		8	-2	-514	181	-37	2 712	2 712	2 893
Asukkaat	**31.12.**	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	22 600	22 600	22 600
Nettomenot	euroa/asukas	-11	1	0	0	-3	-3	-3	-3
Henkilöstö 31.12.									
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	32	27	35	30	34	6	6	6
Verksamhetens kostnader sammanlagt	euroa/htv	-96 894	-113 543	-103 286	-114 467	-107 424	-120 358	-120 358	-120 358

3.5 Sivistysvaliokunta

Vastuualue: Koulutus, varhaiskasvatus ja vapaa-ajantoiminta
Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja

Sivistysvaliokunnan tuottamien sivistys- ja hyvinvointipalveluiden keskeisenä tehtävänä on luoda ja ylläpitää kuntalaisten hyvinvointia, tarjota mahdollisuudet elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen sekä aktiiviseen kansalaistoimintaan demokraattisessa yhteiskunnassa. Samalla sivistys- ja hyvinvointipalvelut ovat yhteiskunnan keskeisimpiä syrjäytymistä ennalta ehkäiseviä palveluita.

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Koronaepidemian oletetaan hiipuvan siinä määrin, ettei se vaikuttane vuonna 2022 sivistysosaston palvelutuotantoon vuosien 2020 ja 2021 tavoin. Koronaepidemian hillitsemisen sijaan toiminnassa keskitytään sekä tukemaan kuntalaisten yleistä hyvinvointia että koululaisten oppimisvajeiden korjaamiseen.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutoksen (1052/2020) myötä varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennetiin 1.8.2021 korottamalla maksujen perusteena olevia tulorajoja 31 prosenttia. Lisäksi sisaruksilta perittäviä maksuja alennettiin siten, että toisesta lapsesta perittävä maksu on 40 prosenttia (aiemman 50 prosentin sijaan) nuorimman lapsen laskennallisesta kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta. Seuraavien lasten maksu on edelleen 20 prosenttia nuorimman lapsen maksusta. Maksuperusteiden muutos tulee pienentämään varhaiskasvatuspalveluiden maksutuottoja.

Varhaiskasvatuslakia muutettiin 1.8.2021 alkaen mitoituksesta poikkeamisen osalta. Samalla lakiin lisättiin henkilöstön ilmoitusvelvollisuus. Varhaiskasvatuksen henkilöstömitoituksesta poikkeaminen ei ole mahdollista henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Kunnissa on varmistuttava siitä, että varhaiskasvatuksessa on käytössä riittävät ja toimivat sijais- tai muut varajärjestelyt myös henkilöstön äkillisiin ja yllättäviin poissaolotilanteisiin. Henkilöstömitoituksen tiukentuminen tullee lisäämään sijaisuuksista aiheutuvia henkilöstömenoja.

Oppivelvollisuuden laajentuminen astui voimaan 1.8.2021. Oppivelvollisuus päättyy, kun oppivelvollinen täyttää 18 vuotta tai kun oppivelvollinen on tätä ennen hyväksytysti suorittanut ylioppilastutkinnosta annetussa laissa tai ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun tutkinnon taikka niitä vastaavan Ahvenanmaalla suoritetun tai ulkomaisen koulutuksen. Tämän seurauksena perusopetuksen suorittamisen jälkeen nuoren on hakeuduttava jatkamaan opintojaan toiselle asteelle tai oppisopimukseen.

Opetuksen edellyttämät oppimateriaalit sekä työvälineet (mm. tietokoneet), työasut ja -aineet ovat opiskelijalle maksuttomia. Maksuttomia eivät kuitenkaan ole erityistä harrastuneisuutta painottavissa koulutuksissa tarvittavat opiskelijan henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitetut soittimet, urheiluvälineet tai muut vastaavat välineet ja tarvikkeet, joita opiskelija voi käyttää myös muutoin kuin opetuksen yhteydessä. Valtiovalta korvaa kunnille laajennetusta oppivelvollisuudesta aiheutuvia kuluja opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusjärjestelmän kautta, jolloin ne eivät kunnan talousarviossa kohdistu suoraan koulutuspalveluihin. Kuntaliiton esittämien laskelmien mukaan kunnat huolehtivat suurimmasta osasta uudistuksesta aiheutuvista kuluista valtionosuusjärjestelmään tehtävien muutosten seurauksena.

Laajennetun oppivelvollisuuden myötä perusopetuksen oppilaalla on oikeus saada oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8. ja 9. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen painopisteenä on kehittää oppilaan jatko-opintovalmiuksia sekä ohjata oppilas hänelle sopiviin jatko-opintoihin. Sipoon perusopetuksessa työskentelee yhteensä kolme oppilaanohjaajaa. Jotta oppilaiden oikeus tehostettuun oppilaanohjaukseen saadaan toteutettua, perusopetukseen esitetään perustettavaksi kaksi oppilaanohjaajan virkaa, yksi kumpaakin kieliryhmään.

Sivistysosaton sisäiset vuokrat nousevat vuonna 2022 verrattuna vuoteen 2021 uusien tilojen käyttöönoton seurauksena.

Toimintaympäristön muutoksia ja niiden vaikutuksia vuoden 2022 talousarvioon käsitellään tarkemmin palvelualueiden omissa katsauksissa.

Strategian toteuttaminen, sitovat tavoitteet vuodeksi 2022

Edellisen valtuustokauden tavoite	**Sitova tavoite 2022**	**Mittari**	
Sivistysosaston hallinto (kehittämis- ja tukipalvelut)			
Kehitämme palveluita yhdessä asiakasta kuunnellen.	Oppilaille suunnatun, koulumatkoja ja niiden turvallisuutta koskevan kyselyn suorittaminen.	Kysely suoritettu ja sen pohjalta laadittu toimenpidesuunnitelma.	
Varhaiskasvatus			
Teemme ennaltaehkäisevää työtä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi.	Varhaiskasvatuspalvelut tuottavat yhteistyössä kulttuuripalveluiden kanssa koko ikäluokalle suunnattuja palveluja osana kulttuurikalenteria.	Toiminta toteutettu lukuvuosien 2021–2022 sekä 2022–2023 aikana.	
Sipoossa esiopetus ja varhaiskasvatus ovat korkeatasoisia ja lähellä perheitä.	Varhaiskasvatusta kehitetään ja arvioidaan uuden laadunhallintasuunnitelman avulla.	Varhaiskasvatuksen arviointikansio sekä arvioinnin ja kehittämisen vuosikello on otettu käyttöön vuoden 2022 aikana.	
Koulutuspalvelut			
Teemme hyvinvointia tukevaa ennaltaehkäisevää työtä kaikilla toimialoillamme.	Oppilaiden hyvinvoinnin ja viihtyvyyden systemaattinen ja suunnitelmallinen seuranta ja kehittäminen osana koulujen yhteisöllistä oppilashuoltoa.	Oppilaille teetetään lukuvuosittain hyvinvointia mittaava kysely ja koulun yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä valitsee tulosten perusteella kehittämiskohteet.	
Teemme hyvinvointia tukevaa ennaltaehkäisevää työtä kaikilla toimialoillamme.	Lukio-opiskelijoiden hyvinvoinnin ja viihtyvyyden systemaattinen ja suunnitelmallinen seuranta ja kehittäminen osana lukioiden yhteisöllistä opiskelijahuoltoa.	Opiskelijoille teetetään lukuvuosittain hyvinvointia mittaava kysely ja lukion yhteisöllinen opiskelijahuoltoryhmä valitsee tulosten perusteella kehittämiskohteet. Opiskelijat otetaan mukaan kyselyn laatimiseen.	

Sipoossa koulutus, esiopetus ja päivähoito ovat korkeatasoisia ja lähellä perheitä.	Yhteis-, samanaikais- ja tiimiopettajuutta toteutetaan jokaisessa koulussa.	Jokaisessa koulussa on selkeä tiimirakenne ja selkeät mallit opetuksen suunnittelulle ja dokumentoinnille. Henkilöstö hyödyntää digitalisaatiota opetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.	
Teemme hyvinvointia tukevaa ennaltaehkäisevää työtä kaikilla toimialoillamme.	Perusopetuksessa on käytössä kulttuuri- ja liikuntakalenteri.	Kunnan kulttuuri- ja liikuntakalenteri on otettu käyttöön jokaisessa peruskoulussa.	
Työtekijöiden hyvinvointiin ja johtamisen muutokseen panostetaan.	Esimiesten johtamistaitoihin panostetaan valmennuksella. Organisaatiota kehitetään osallistamalla laajasti henkilökuntaa hyödyntäen digitalisaatiota.	Esimiehille on järjestetty suunnitelmallinen valmennuspolku. Henkilöstölle on tarjottu mahdollisuus osallistua laajasti heitä koskevien asioiden valmisteluun.	
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut			
Sipoo kasvaa 600–800 asukkaalla vuosittain.	Edistämme kaikenikäisten hyvinvointia ja tuemme elinikäistä oppimista: Sipoon opisto tekee yhteistyötä lukioiden kanssa, jotta opiskelijoilla olisi mahdollisuus suorittaa opintoja Sipoon opistolla ja ne luettaisiin hyväksi lukion oppimäärässä.	Opetussuunnitelman kehittäminen on saatettu loppuun ja lukion opiskelijoilla on mahdollista suorittaa opintoja Sipoon opistolla ja ne luetaan hyväksi osana lukion oppimäärää.	
	Panostamme osallisuuteen ja asukkaiden mahdollisuuksiin vaikuttaa palvelujen sisältöihin: Kirjasto maalla ja merellä -hankkeen puitteissa järjestetään tapahtumia kirjaston ulkopuolella ja kirjastojen tapahtumissa asiakkaat suunnittelevat sisältöä.	Tapahtumat toteutettu toimintakauden 2022 aikana.	
	Kehitämme yhteistyötä yhdistysten, seurojen ja järjestöjen kanssa: Liikuntapalvelut luovat säännölliset käytänteet yhteisille tapaamisille ja avoimen ja läpinäkyvän foorumin verkostoitumiselle.	Käytänteet luotu ja yhteydenpito on säännöllistä ja tapaamisia on järjestetty toimintakauden 2022 aikana.	
	Panostamme syrjäytymisen ehkäisyyn kohdentamalla palveluja: Harrastamisen Suomen mallin vaikuttavuutta mitataan ja mittausten pohjalta toimintaa kehitetään ja kohdennetaan	Vaikuttavuutta mittaava tutkimus laadittu ja toteutettu toimintakauden 2022 aikana.	

	sellaiselle kohderyhmälle, jota ei ole vielä tavoitettu.		
Sipoon kuntaorganisaation toimintaa ja rakenteita uudistetaan.	Teemme tiivistä yhteistyötä koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluiden kanssa lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi: Nuorisopalvelut järjestävät ehkäisevään päihdetyöhön liittyviä oppitunteja kaikille yläkouluikäisille.	Oppitunnit toteutettu lukuvuosien 2021–2022 sekä 2022–2023 aikana.	
	Kulttuurikalenteriyhteistyötä kehitetään osana koulu- ja varhaiskasvatusyhteistyötä: Kulttuuripalvelut tuottavat koko ikäluokalle suunnattuja palveluja osana kulttuurikalenteria. Kaikki kunnan 7-luokkalaiset vierailevat nuorisotaloilla osana kulttuurikalenteria.	Ohjelma valmistuu ja toteutetaan lukuvuosien 2021–2022 sekä 2022–2023 aikana. Vierailut toteutuvat lukuvuosien 2021–2022 sekä 2022–2023 aikana.	

Riskianalyysi
Suurimmat toiminnalliset riskit liittyvät käytössä olevien kiinteistöjen kuntoon.

Koronaepidemian oletetaan hellittävän vuoden 2022 aikana siinä määrin, ettei se vaikeuttane erityisesti kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden tuottamista vuosien 2020 ja 2021 tavoin.

Tiettyihin ammattiryhmiin on erittäin haastavaa rekrytoida työntekijöitä, joilla on säädöksissä työtehtävään/virkaan määritelty kelpoisuus.

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2022
SITOVUUSTASO TOIMINTAKATE

sis.+ ulk.erät 1 000€	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	VK 2022	KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
TULOT	3 704	3 841	3 741	**4 003**	**4 003**	**4 071**	**4 071**
MENOT	- 54 499	- 57 655	- 57 625	**- 57 845**	**- 57 645**	**- 57 713**	**- 57 763**
TOIMINTAKATE	- 50 795	- 53 813	- 53 884	**- 53 842**	**- 53 642**	**- 53 642**	**- 53 692**
Menot euroa/asukas	- 2 513	- 2 609	- 2 607	**- 2 560**	**- 2 551**	**- 2 554**	**- 2 556**

TOIMINTAKTATE TULOSALUEITTAIN								
sis.+ ulk.erät 1 000€	**TP 2020**	**TA 2021**	**TPE 2021**	**VK 2022**	**KJ 2022**	**TAE 2022**	**TA 2022**	
Hallintopalvelut	**- 472**	**- 474**	**- 590**	**- 360**	**- 360**	**- 360**	**- 399**	
Varhaiskasvatuspalvelut	**- 15 346**	**- 16 044**	**- 15 999**	**- 16 490**	**- 16 415**	**- 16 415**	**- 16 415**	
Koulutuspalvelut	**- 29 694**	**- 31 539**	**- 31 539**	**- 31 140**	**- 31 065**	**- 31 065**	**- 31 075**	
Kultuuri-, vapaa-aika- ja liikuntapalvelut	**- 5 355**	**- 5 755**	**- 5 755**	**- 5 853**	**- 5 803**	**- 5 803**	**- 5 803**	

sis.+ ulk.erät	**1 000 €**	**TP 2019**	**TP 2020**	**TA 2021**	**TPE 2021**	**TAE VK 2022**	**TAE KJ 2022**	**TAE 2022**	**TA 2022**
Tuloarvio		3 962	3 704	3 841	3 741	4 003	4 071	4 071	4 071
Määräraha		-55 922	-54 499	-57 655	-57 625	-57 845	-57 713	-57 713	-57 763
Toimintakate	**Netto**	**-51 961**	**-50 794**	**-53 813**	**-53 884**	**-53 842**	**-53 643**	**-53 643**	**-53 693**
Määrärahan muutos %		1,2	-1,4	3,1	-0,1	0	0	0	0
Määrärahan muutos euroina		-667	756	-1 732	30	0	0	0	0
Toimintakatteen muutos %		1,8	-0,4	3,6	0,1	-89	-398	-169	-143
Toimintakatteen muutos euroina		941	-226	1 853	71	-100	-102	-787	-615
Asukkaat	**31.12.**	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	22 600	22 600	22 600
Nettomenot	euroa/asukas	-2 454	-2 342	-2 435	-2 438	-2382	-2374	-2374	-2376
Henkilöstö 31.12.									
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	644	626	622	633	631	631	631	631
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-86 836	-87 059	-92 692	-91 035	-91 672	-91 463	-91 463	-91 542
Toimintakulut		**-55 922**	**-54 499**	**-57 655**	**0**	**-57 845**	**-57 713**	**-57 712**	**-57 763**
Ulkoiset kulut		**-38 734**	**-37 964**	**-39 147**	**0**	**-40 887**	**-40 756**	**-40 755**	**-40 794**
Sisäiset kulut		**-17 188**	**-16 535**	**-18 507**		**-16 958**	**-16 958**	**-16 958**	**-16 968**
Henkilöstökulut		-28 851	-29 076	-29 443		-30 985	-30 967	-30 967	-30 967
Palveluiden ostot		-4 327	-3 894	-4 375		-4 127	-4 097	-4 097	-4 137
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-1 417	-1 101	-1 089		-1 324	-1 290	-1 290	-1 290
Avustukset		-3 860	-3 677	-4 095		-4 244	-4 194	-4 194	-4 194
Muut toimintakulut		-280	-216	-146		-208	-208	-207	-206
Toimintatuotot		**3 962**	**3 704**	**3 841**	**0**	**4 003**	**4 071**	**4 071**	**4 071**
Ulkoiset tuotot		**3 962**	**3 693**	**3 841**	**0**	**4 003**	**4 071**	**4 071**	**4 071**
Sisäiset tuotot			**11**						
Myyntituotot		1 124	1 135	1 120		1 139	1 194	1 194	1 194
Maksutuotot		2 192	1 855	1 994		2 070	2 077	2 077	2 077
Tuet ja avustukset		516	609	633		700	706	706	706
Muut toimintatuotot		130	93	95		94	94	95	96

Tulosyksikkö: Hallintopalvelut (kehittäminen- ja tuki)
Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Sivistyshallinnon kehittämis- ja tukipalveluiden keskeisenä tehtävänä on tukea osaston muiden tulosalueiden hallinnointia, käytännön toimintaa ja sen kehittämistä, johtaa tulosalueiden keskinäistä yhteistyötä ja vastata osaston yleishallinnosta. Kehittämis- ja tukipalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä erityisesti kunnan keskushallinnon (hallinto-, henkilöstö-, IT- ja talouspalvelut), teknisen osaston (kiinteistö- ja investointiasiat) sekä kehitys- ja kaavoitusyksikön (kaavoitus ja väestöennuste sekä työllisyysasiat) kanssa. Lisäksi kehittämis- ja tukipalvelut vastaavat osaston kunnan ulkopuolisten tahojen kanssa tekemästä yhteistyöstä.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2022

Tulosalueen henkilöstörakenteeseen on tehty muutoksia vuosina 2020 ja 2021. Tulosalueelle on siirretty sekä varhaiskasvatuksesta että koulutuspalveluista yhteensä kolme suunnittelijan vakanssia, joista yksi on määräaikainen. Toimenpiteen seurauksena sivistysosaston kehittämis- ja tukipalvelut on saatu aikaisempaa paremmin koordinoitua ja toimimaan sekä koko osaston että kunkin tulosalueen osalta.

Hallintopalvelut sis.+ ulk.erät	**1 000 €**	**TP 2019**	**TP 2020**	**TA 2021**	**TPE 2021**	**TAE VK 2022**	**TAE KJ 2022**	**TAE 2022**	**TA 2022**
Tuloarvio		0	1	0	0				
Määräraha		-344	-472	-474	-590	-360	-360	-360	-400
Toimintakate	**Netto**	**-344**	**-472**	**-474**	**-590**	**-360**	**-360**	**-360**	**-400**
Määrärahan muutos %		-24,9	3,1	38,0	24,4	-24,1	-24,1	-24,1	-15,7
Määrärahan muutos euroina		114	-14	-131	-116	114	114	114	74
Asukkaat	31.12.	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	22 600	22 600	22 600
Nettomenot	euroa/asukas	-16	-22	-21	-27	-16	-16	-16	-18
Henkilöstö 31.12.									
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	2	3	3	5	5	5	5	5
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-171 880	-157 420	-158 133	-118 000	-72 020	-72 020	-72 020	-80 020

Tulosyksikkö: Varhaiskasvatuspalvelut
Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Varhaiskasvatuksessa laadittiin vuonna 2020 palveluselvitys, jossa tarkastellaan kunnan varhaiskasvatuksen palvelurakennetta. Sen pohjalta varhaiskasvatuksen palvelurakennetta kehitetään asiakaslähtöisesti. Kehittämistyön tavoitteina ovat palveluiden korkeatasoisuus ja kustannustehokkuus. Kunnallisen ja kunnan alueella toimivan yksityisen varhaiskasvatuksen yhteistyötä tiivistetään ja monipuolistetaan mahdollisuuksien mukaan.

Varhaiskasvatuksessa on otettu käyttöön uusi Daisy-asiakastietojärjestelmä ja tuntiperusteinen laskutus. Järjestelmästä saadaan entistä paremmin myös tilastotietoa, jota hyödynnetään toiminnan ja laadun kehittämisessä.

Henkilökunnasta kelpoisuusvaatimukset täyttävät varhaiskasvatuksen opettajat, erityisopettajat ja päiväkodin johtajat siirtyivät Kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen (OVTES) piiriin. Kenenkään palvelussuhteen ehdot eivät muuttuneet vaan palkka- ja työaika pysyivät samana.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2022

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakia muutettiin siten, että se alentaa asiakasmaksuja 1.8.2021 alkaen. Muutoksen arvioidaan Sipoossa alentavan maksutuottoja noin 15 %, eli noin 200 000 euroa. Varhaiskasvatuslakia muutettiin 1.8.2021 alkaen mitoituksesta poikkeamisen osalta (36 §). Varhaiskasvatuksen henkilöstömitoituksesta poikkeaminen ei ole enää mahdollista edes lyhytaikaisesti, joten sijaisten hankintaan tulee varautua aiempaa huolellisemmin. Sijaiskustannusten nousu on mahdollista.

Varhaiskasvatuslakiin tehty rakenteellinen muutos ryhmän henkilöstörakenteesta (2 varhaiskasvatuksen opettajaa ja 1 lastenhoitaja) lisää jonkin verran henkilöstökustannuksia, kun lähtevän lastenhoitajan tilalle palkataan varhaiskasvatuksen opettaja.

Sipoonjoen esiopetusryhmä siirtyi C-talosta uuteen Sipoonjoen yhtenäiskouluun. Aiemmin ryhmä on toiminut yhteisissä tiloissa Lukkarin esiopetuksen kanssa C-talossa. Muutoksella on jonkin verran vaikutusta henkilöstökustannusten nousuun.

Tunnusluvut	**TP 2019**	**TP 2020**	**TA 2021**	**TA 2022**
Varhaiskasvatus kunnallinen, lapset	805	770	760	760
Varhaiskasvatus palveluseteli, lapset Sipoo (2019–2021 kaikki palvelusetelit yhteensä)	149	140	150	140
*Varhaiskasvatus palveluseteli, lapset muut kunnat				20
*Avoin varhaiskasvatus kunnallinen, lapset				50
Yksityisen hoidon tuki, lapset	143	144	120	120
*Kotihoidontuki, lapset				250
*Kustannukset/paikka, kunta, euroa	11432	10965		
Väestön 1–6-vuotiaat 31.12. (Facta, kuntarekisteri)	1358	1316	1290	1300
Väestön esiopetusikäiset 31.12. (Facta, kuntarekisteri)	295	211	220	225

*Uusia tunnuslukuja alkaen vuodesta 2022, koska seuranta saadaan jatkossa suoraan järjestelmästä ja kustannusten seuranta poistuu 2022.

Varhaiskasvatuspalvelut sis.+ ulk.erät	**1 000 €**	**TP 2019**	**TP 2020**	**TA 2021**	**TPE 2021**	**TAE VK 2022**	**TAE KJ 2022**	**TAE 2022**	**TA 2022**
Tuloarvio		1 432	1 281	1 400	1 300	1 200	1 200	1 200	1 200
Määräraha		-16 679	-16 555	-17 444	-17 299	-17 690	-17 615	-17 615	-17 615
Toimintakate	**Netto**	**-15 246**	**-15 274**	**-16 044**	**-15 999**	**-16 490**	**-16 415**	**-16 415**	**-16 415**
Määrärahan muutos %		-1,5	-2,2	4,6	-0,8	1,4	1,0	1,0	1,0
Määrärahan muutos euroina		250	374	-765	145	-246	-171	-171	-171
Asukkaat	31.12.	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	22 600	22 600	22 600
Nettomenot	euroa/asukas	-720	-704	-726	-724	-730	-726	-726	-726
Henkilöstö 31.12.									
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	223	221	218	218	215	215	215	215
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-74 793	-74 912	-80 020	-79 353	-82 278	-81 930	-81 930	-81 930

Tulosyksikkö: Koulutuspalvelut
Vastuuhenkilö, lukiokoulutus: Sivistysjohtaja
Vastuuhenkilö, suomenkieliset koulutuspalvelut: Opetuspäällikkö
Vastuuhenkilö, ruotsinkieliset koulutuspalvelut: Opetuspäällikkö

Koulutuspalvelut vastaavat perusopetuksen ja lukiokoulutuksen lisäksi koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta sekä oppilas- ja opiskelijahuollosta.

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Toimitiloihin liittyvät muutokset

Nikkilän Sydämen laajennus valmistui keväällä 2021 ja otettiin käyttöön syksyllä 2021. Nikkilän Sydämeen valmistui tilat noin 300 uudelle oppilaalle ja uusi liikuntasali. Keväällä 2022 laajennuksessa toimii Sipoonjoen yhtenäiskoulun esiopetusryhmä ja vuosiluokka 1 sekä oman koulukiinteistönsä peruskorjauksen takia väistössä lukuvuoden 2021–2022 oleva Jokipuiston koulu. Nikkilän Sydämen uusi liikuntasali korvasi vanhan C-rakennuksen liikuntasalin. Ylioppilaskirjoitukset on järjestetty Nikkilän Sydämen liikuntasalissa syksystä 2021 alkaen, jolloin Blåa hallen vapautui muulle käytölle.

Jokipuiston koulun peruskorjaus valmistuu vuoden 2022 alussa ja koulun toiminta siirtyy irtokalustamisen jälkeen tiloihin elokuussa 2022. Wessman-talo vapautui syksystä 2021 alkaen muuhun käyttöön, kun Nikkilän Sydämen laajennus valmistui ja sitä voitiin hyödyntää Jokipuiston koulun väistötilana.

Sibbo gymnasiumin peruskorjaus alkaa vuonna 2022. Gymnasiumin väistötiloina toimivat Wessman-talo ja Enter.

Toimintaan liittyvät muutokset

- **Opetustoiminta**

Jokaisella oppilaalla ja opettajalla on henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitettu kannettava tietokone. Laitekanta mahdollistaa digitalisaation käytön lisäämisen opetuksessa.

Oppilasmääriin ei odoteta suuria muutoksia koulujen osalta. Oppilasmäärän arvioidaan kasvavan noin 0–30 oppilaalla / lukuvuosi. Alueiden välille muodostuu oppilasmäärien suhteen eroa riippuen siitä, muuttaako alueelle uusia asukkaita. Kasvua odotetaan lähinnä Nikkilän ja Söderkullan taajama-alueille riippuen kaavoitustilanteesta.

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä kehitetään ja lisätään. Esiopetuksen erityisopetus toteutetaan varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluiden yhteistyöllä. Näin varmistetaan, että nivelvaihe on mahdollisimman jouheva. Esi- ja alkuopetuksen yhteistyön tavoitteena on luoda lapselle eheä kasvun ja oppimisen polku.

Sipoon kunnan Koulutuspalvelut on saanut Opetus- ja kulttuuriministeriöltä avustusta koronaepidemian (COVID-19) vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2021–2022 kokonaisuudessaan 304 000 euroa. Avustus tullaan OKM:n kriteerien mukaan käyttämään tukiopetukseen, osa-aikaiseen erityisopetukseen, S2-opetukseen ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden tukemiseen.

Lukiot ovat ottaneet käyttöön uudet opetussuunnitelmat lukuvuoden 2021–2022 alussa. Uudistuksen myötä lukiolaisilla on oikeus saada erityisopetusta.

- **Oppilashuolto**

Oppilashuollon psykologit ja kuraattorit siirtyvät Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta. Tätä muutosta, jossa yksilökohtainen oppilashuolto siirtyy ja yhteisöllinen oppilashuolto jää kuntaan, valmistellaan yhteistyössä SOTE-osaston ja Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa.

Oppilashuollon kehittämiskohteina ovat koulupoissaolojen ennalta ehkäisy ja laajennettuun oppivelvollisuuteen liittyvä psykososiaalinen tuki peruskoulun päättövaiheessa sekä toisella asteella.

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan maksuja ei koroteta nykyisestä tasosta vuonna 2022.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2022

- **Opetustoiminta**

Tilavuokrat ovat nousseet ja koulutuspalveluiden taloutta rasittavat tyhjillään/vajaakäytöllä olevat tilat, joista maksetaan vuokraa.

Hajanainen palveluverkko ja oppilasmäärän pieneneminen haja-asutusalueilla lisäävät oppilaskohtaista kustannusta. Oppilasmääräennusteet osassa ruotsinkielisiä kyläkouluja osoittavat huomattavaa oppilasmäärän vähentymistä lähivuosina. Kielikylpyopetuksen laajentuminen Etelä-Sipooseen, Talman alueen oppilasmäärän vähentyminen ja Nikkilän alueella käyttöön otettu uusi alakoulu hajauttavat suomenkielistä palveluverkkoa ja lisäävät oppilaskohtaista kustannusta.

Oppivelvollisuuden laajentuminen aiheuttaa lisäkustannuksia kunnalle johtuen lukioiden oppimateriaalien hankinnoista ja perusopetuksen oppilaille tarkoitetun tehostetun oppilaanohjauksen takia. Todelliset kustannukset ovat merkittävästi suuremmat kuin valtion niistä kunnalle myöntämät valtionosuudet.

Poikkeuksellisten koronavuosien myötä on opittu hyödyntämään digitalisaatiota tehokkaammin. Tällä on ollut positiivisia vaikutuksia ihmisten työn sujuvuuteen, ajanhallintaan ja ekologiseen kestävyyteen. On tärkeää, että näitä oppeja voidaan hyödyntää ja jatkokehittää myös tulevaisuudessa.

Lukiokoulutuksen erityisopetus lisää lukioiden opetukseen käytettävää tuntiresurssia yhteensä 32 kokonaisviikkotuntia. Lisäys kasvattaa vastaavasti lukiokoulutukseen kustannuksia.

Vuoden 2022 aikana laaditaan sivistyksen palveluverkkosuunnitelma. Suunnitelman laadinnan pohjana käytetään keväällä 2021 FCG:n toimesta tehtyä perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja vapaan sivistystyön selvitystä sekä varhaiskasvatuksen palveluselvitystä.

- **Oppilashuolto**

Oppilashuollon toimintamalleja ja työtapoja sekä ylläpidetään että kehitetään nykyisillä taloudellisilla resursseilla.

Toiminnan volyymin kehitys

Tunnusluvut	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Peruskoulut + lukiot	15+2	15+2	15+2	15+2
Oppilaat, peruskoulu	2610	2630	2680	2700
Opiskelijat, lukio	349	366	361	360
Kustannus / lukio-opiskelija, euroa	9 038	8 886	9420	10 088
Kustannus / peruskouluoppilas, euroa	10 857	10 290	10 200	10 604
Kokonaisviikkotuntimäärä, peruskoulu	5 096	4925	4900	4950
Kokonaisviikkotuntimäärä, lukiot	642	642	674	674
Kokonaisvuosiviikkotuntimäärä / oppilas	1,96	1,87	1,83	1,83
Kurssit / opiskelija	1,83	1,83	1,83	1,83
Opettajien sijaisten palkkakustannus t€	620	500	660	401
Aamu- ja iltapäivätoiminta, lapset	375	359	360	380

Koulutuspalvelut sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK 2022	TAE KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
Tuloarvio		1 903	1 717	1 660	1 660	1 960	2 010	2 010	2 010
Määräraha		-32 535	-31 411	-33 199	-33 199	-33 100	-33 075	-33 075	-33 085
Toimintakate	**Netto**	**-30 632**	**-29 694**	**-31 539**	**-31 539**	**-31 140**	**-31 065**	**-31 065**	**-31 075**
Määrärahan muutos %		2,9	-0,7	2,0	0,0	-0,3	-0,4	-0,4	-0,3
Määrärahan muutos euroina		-902	222	-664	0	100	125	125	115
Asukkaat	31.12.	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	22 600	22 600	22 600
Nettomenot	euroa/asukas	-1 447	-1 369	-1 427	-1 427	-1 378	-1 375	-1 375	-1 375
Henkilöstö 31.12.									
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	370	350	347	351	360	360	360	360
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-87 933	-89 745	-95 675	-94 584	-91 944	-91 874	-91 874	-91 902

Varhaiskasvatusyksiköiden ja koulujen osallistuminen Vihreä Lippu ohjelmaan mahdollistetaan olemassa olevan taloussuunnitelman puitteissa.

Tulosyksikkö: Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut
Vastuuhenkilö: Kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Yhteistä

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden yksikköön kuuluvat Sipoon opisto sekä kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalvelut. Yksikön toiminnan avulla kuntalainen voi kehittää itseään, lisätä osaamistaan, edistää hyvinvointiaan ja kokea yhteenkuuluvuutta. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut palvelevat kaikenikäisiä kuntalaisia ja tukevat ja edistävät kokonaisvaltaista hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Toiminnalla on merkittävä vaikutus yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisyssä.

Kunnan asukasmäärän kasvaessa palvelujen kysyntä kasvaa. Samalla ennaltaehkäisevän toiminnan merkitys korostuu. Eri-ikäisten kuntalaisten harrastamismahdollisuuksien lisääminen ja monipuolistaminen on kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen yhteinen ja keskeinen tavoite. Sitä toteutetaan erityisesti lasten ja nuorten harrastustoiminnan tukemisessa. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut koordinoivat harrastustoiminnan Suomen mallin mukaista Hobari-toimintaa, jonka puitteissa kaikille sipoolaisille lapsille ja nuorille tarjotaan mahdollisuus maksuttomaan ja mielekkääseen harrastukseen koulupäivän yhteydessä.

Kirjastopalvelut

Kirjastot ovat valtakunnallisesti merkittäviä lukutaidon kehittäjiä ja digitaitojen opastajia. Ne ovat kaikille avoimia ja maksuttomia kohtaamisen paikkoja monipuolisine palveluineen.

Lukemisen edistäminen, lukutaitojen tukeminen sekä digiopastaminen ovat Sipoossa keskeisiä painopistealueita. Niiden toteuttaminen edellyttää riittävän määrän osaavaa henkilökuntaa. Koulutetun henkilökunnan perinteinen tehtävä mahdollistaa asukkaiden pääsyn tiedon lähteille korostuu uudelleen kriittisen ajattelun tukemisen muodossa. Kirjaston keskeisenä tehtävänä on tukea asukkaita tunnistamaan mis- ja disinformaatiot ja hankkimaan tietoa monipuolisista lähteistä. Lisäksi tuetaan eri-ikäisten kuntalaisten monilukutaitoa, joka pitää sisällään kriittisen ajattelun taidon.

Koronaepidemia sulki kirjastotilat ja käynnisti edelleen jatkuvan palvelumuotoilun, jota jatketaan tulevina vuosina. Perinteisten kirjastotilojen rinnalle on kehitetty ja kehitetään laadukkaita e-palveluita yhteistyössä Helle-kirjastojen kanssa. Kirjastotilojen rooli uudistuu. Ne toimivat kuntalaisten vaikuttamisalustoina ja demokraattisina foorumeina. Itse tekeminen sekä tiedon että kulttuurin tuottaminen kirjastotiloissa korostuu.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluiden toiminnan painopisteet ovat kaksikelisyys, luonto ja rakennettu ympäristö, monipuolinen kulttuuritarjonta, yhteisöllisyys, palveluiden hyvä saavutettavuus sekä niin kunnan sisäinen kuin alueellinenkin yhteistyö.

Kulttuuripalvelut toteuttavat yhdessä paikallisten yhdistysten ja muiden yhteistyötahojen kanssa erilaisia tilaisuuksia ja toimintaa. Koronapandemia luo varjonsa myös vuoteen 2022 varsinkin kulttuuritapahtumien osalta. Toiminnan uudelleen aloittaminen pitkän sulkutilan jälkeen ei tapahdu hetkessä. Sulku ja yleisömäärärajoitukset ovat vaikuttaneet kulttuuriyhdistysten toimintaan ja talouteen sekä taidealan ammattilaisten toimeentuloon. Kulttuuripalvelut pyrkivät palauttamaan kulttuuritarjonnan normaalitilanteeseen luovasti, turvallisesti ja yhteistyössä eri tahojen kanssa. Digitaalisesti toteutettuja tapahtumia tuotetaan jatkossakin. Topeliussalin peruskorjaus keväällä 2022 rajoittaa tapahtumien järjestämistä. Juhlatalossa voidaan järjestää joitakin tapahtumia kevään aikana, mutta rajoitteena siellä on se, että tila ei ole esteetön. Tavoitteena on vuoden 2022 aikana päivittää julkisen taiteen hankintaperiaatteita sekä kokoelman ylläpitoon liittyvää hallintaa.

Taiteen perusopetuksessa digitaalinen oppiminen on osa opetusta myös jatkossa.

Liikuntapalvelut

Ulkoilubuumin myötä ulkoilu- ja virkistysalueiden ylläpidon ja perusparannuksen tarve on kasvanut voimakkaasti aiempiin vuosiin verrattuna. Toimintakatteen pienenemisen vuoksi sekä erityisesti allastilojen rajallisuuden vuoksi mahdollisuudet vastata kasvavaan liikuntapalveluiden kysyntään ovat heikot.
Söderkullassa niin kunnan omat kuin urheiluseurojen toimintamahdollisuudet ovat rajalliset tilanpuutteen vuoksi. Tästä syystä on tärkeää, että Miilin liikuntahallin investointi toteutetaan suunnitellusti. Liikuntapalvelujen oma palvelutuotanto keskittyy sekä ikäihmisten että nuorten liikunnan edistämiseen. Yhteistyötä liikunta- ja urheiluseurojen ja -järjestöjen kanssa tiivistetään. Vesiliikuntaselvitys päivitetään Nikkilään sijoittuvan suunnitelman osalta koskien taloudellisia laskelmia.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden tehtävä on parantaa sipoolaisten nuorten hyvinvointia, edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä ja yhteisöllisyyttä.

Sähköisten palveluiden kehittäminen ja niiden tutuksi saaminen nuorille vaati jatkuvaa osaamisen kehittämistä. Nuorisopalveluiden toimintaa kehitetään entistä asiakaslähtöisemmäksi asiakasryhmät huomioiden. Tavoitteena on nuorten osallisuuden vahvistaminen kaikessa toiminnassa.

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on ehkäistä 18–29-vuotiaiden nuorten syrjäytymistä kohtaamalla ja ohjaamalla heitä yksilöllisten tarpeiden mukaisten palveluiden piiriin. Sipoossa etsivä nuorisotyö joutuu usein olemaan myös tuo jatkopalvelu, koska mm. mielenterveys- ja päihdehuoltopalveluja sekä asumisen ohjaukseen liittyviä palveluja on heikosti saatavilla. Etsivä nuorisotyö tiivistää yhteistyötä eri kumppaneiden kanssa sekä kunnan sisällä että ulkopuolisten tahojen kanssa, jotta nuorisopalvelut pystyisivät luomaan nuorten tarpeita paremmin huomioivia palveluita.

Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma on valmistunut ja nuorisopalvelut toteuttavat suunnitelmaan kirjattujen ehkäisevän päihdetyön erilaisia toimintoja ja oppitunteja nuorille.

Nuorisovaltuusto 2022–2024 aloittaa toimintakautensa.

Sipoon opisto

Sipoon opiston tehtävänä on toimia elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta. Opisto tukee yksilöiden persoonallisuuden monipuolista kehittymistä ja kykyä toimia yhteisössä. Opiston toiminta edistää kansanvaltaisuuden, tasa-arvon ja monipuolisuuden toteutumista suomalaisen yhteiskunnan periaatteiden mukaisesti.

Vapaan sivistystyön toimintaperiaatteeseen kuuluu, että sillä ei ole tutkintotavoitteita eikä sen sisältöjä säädellä lainsäädännössä. Sipoon opiston tehtävänä on vastata alueellisiin ja paikallisiin sivistystarpeisiin. Opisto tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiselle.

Opetushallituksen rahoittama työelämäkoulutus järjestetään sekä suomen että ruotsin kielellä. Koulutuksen tavoitteena on vahvistaa perustaitoja. Koulutuksen tärkeimpänä kohderyhmänä ovat pitkäaikaistyöttömät tai lomautetut, joilla on riski syrjäytyä työmarkkinoilta. Hankkeen aikana on mahdollista vahvistaa tieto- ja viestintätekniikan taitoja, sosiaalisen median käyttöä, työelämätaitoja, luku- ja kirjoitustaitoa, sosiaalisia taitoja ja ilmaisutaitoa. Koulutuksen aikana järjestetään kuukauden mittainen työelämään tutustumisjakso. Koulutus tarjoaa mahdollisuuden tutustua työelämään ja antaa valmiuksia uudelleen koulutukselle, mutta ei johda tutkintoon. Tavoitteena on opiskelijan työllistyminen tai pääsy jatkokoulutukseen. Koulutus järjestetään koko lukuvuoden kestävänä päiväkoulutuksena ja hanke päättyy joulukuussa 2022.

Sipoon opisto tarjoaa virallista luku- ja kirjoitustaidon kotoutumiskoulutusta maahanmuuttajille, jotka ovat kotoutumisajan piirissä. Tavoitteena on vahvistaa suomen kielen taitoa ja kehittää yhteiskuntavalmiuksia. Koulutus alkaa 31.8.2021 ja kestää huhtikuun loppuun vuonna 2022. Opetusta on viikoittain 20 tuntia.

Covid-19 pandemia sulki jälleen keväällä 2021 vapaan sivistystyönkin oppilaitokset ja opetus siirtyi äkillisesti etäopetukseen niiltä osin, kun sitä pystyttiin toteuttamaan. Lukuvuonna 2021–2022 suunnitellaan uusia opetustapoja ja kehitetään etäopetusta eri oppiaineissa. Opisto kouluttaa opettajia verkkopedagogiikassa.

Opiston opetussuunnitelmaa kehitetään siten, että jatkossa on mahdollista tunnistaa ja tunnustaa opiskelijan osaaminen. Opintosuoritukset voidaan tallentaa valtakunnalliseen KOSKI-järjestelmään, joka sisältää valtakunnallisia opintosuoritus- ja tutkintotietoja. Hankkeen tavoitteena on myös kehittää yhteistyötä Sipoon lukioiden kanssa ja tavoittaa potentiaalisia uusia opiskelijaryhmiä. Sipoon opistossa kehitetään hankkeen aikana mahdollisuutta hyväksyä vapaassa sivistystyössä suoritetut opinnot osaksi lukio-opintoja.

Niille 16–17-vuotiaille nuorille, joiden opintososiaalinen tilanne edellyttää erityisjärjestelyitä perusopetuksen oppimäärän suorittamiseksi, on kehitetty yhteistyössä Sipoon opiston ja kuntouttavan pajatoiminnan kanssa Sipoon väylä -niminen toimintamalli. Sipoon opisto vastaa käytännön opetuksesta ja siitä aiheutuvista kustannuksista.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2022

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden toimintaa kehitetään hankerahoituksen turvin yhä voimakkaammin ja uutena kokonaisuutena. Vuonna 2021 pilotoitu yhteinen Harrastamisen Suomen malli -hanke nostaa talousarvion tuloja. Aluehallintovirasto on suunnitellut haun jatkuvaksi, joten mallia ollaan kehittämässä pysyvänä ratkaisuna.

Palvelutasoa pyritään kehittämään hankkeilla ja toimintaa tehostamalla, ei kustannuksia lisäämällä. Kehys huomioi lakisääteisiä palkankorotuksia ja on siksi hieman aiempaa suurempi, mutta se ei aivan kata asukasmäärän nousua ja palveluiden hinta/asukas laskee.

Htv-kustannukset nousevat palkkojen nousun myötä, mutta samalla vähennetään yksi vakanssi, joten kustannukset jäävät alhaisiksi. Vakanssin vähennys pyritään toteuttamaan tulosalueen johtamisjärjestelyjä kehittämällä.

Tunnuslukutaulukossa esitellään toiminnan tunnuslukujen muutokset palveluittain. Kulttuuri- ja Opistopalveluiden euroa / asukas -lukujen nousu perustuu sisäisten vuokravyörytyskäytäntöjen muutokseen. Jatkossa esimerkiksi koulurakennusten vuokrat jyvitetään kaikille toimijoille, jotka tiloja käyttävät.

Uutena mitattavana tunnuslukuna otetaan käyttöön nuorisopalveluilla Kohdattujen nuorten määrä nuorisotyössä.

Tunnusluvut	**TP 2019**	**TP 2020**	**TA 2021**	**TA 2022**
Sipoon opiston opetustunnit	12 273	12822	11880	13 200
Sipoon opiston toimintakate, euroa/asukas *)	-36	-31	-31	-37
Kirjaston kävijämäärät	176 039	145484	150000	165000
Kirjaston lainausten määrä/asukas	13,7	10,9	12	12
Kulttuuripalvelujen toimintakate, euroa/asukas	-36	-34	-32	-39
Taiteen perusopetuksen piirissä olevat lapset	694	678	690	700
Liikuntapalvelujen toimintakate, euroa/asukas	-90	-83	-88	-84
Liikunta-avustukset, euroa/asukas	13	14	13	13
Nuorisopalvelujen toimintakate, euroa/asukas	-34	-32	-37	-35
Nuorten kohtaamisia nuoriso- työssä yhteensä				60 000

Kultuuri- ja vapaa-aikapalvelut sis.+ ulk.erät	**1 000 €**	**TP 2019**	**TP 2020**	**TA 2021**	**TPE 2021**	**TAE VK 2022**	**TAE KJ 2022**	**TAE 2022**	**TA 2022**
Tuloarvio		626	705	781	781	843	861	861	861
Määräraha		-6 364	-6 060	-6 537	-6 537	-6 695	-6 664	-6 664	-6 664
Toimintakate	**Netto**	**-5 738**	**-5 355**	**-5 755**	**-5 755**	**-5 853**	**-5 803**	**-5 803**	**-5 803**
Määrärahan muutos %		2,1	-2,8	2,7	0,0	2,4	1,9	1,9	1,9
Määrärahan muutos euroina		-130	174	-172	0	-159	-127	-127	-127
Asukkaat	31.12.	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	22 600	22 600	22 600
Nettomenot	euroa/asukas	-271	-247	-260	-260	-259	-257	-257	-257
Henkilöstö 31.12.									
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	49	52	54	59	51	51	51	51
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-117 106	-102 980	-106 581	-97 548	-114 758	-113 784	-113 784	-113 784

3.6. Tekninen valiokunta, Rakennus- ja ympäristövaliokunta

Vastuualue: Tekniikka ja ympäristö
Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Toiminnan kuvaus

Tekniikka ja ympäristöosaston tarkoituksena on tarjota kuntalaisille viihtyisä, turvallinen ja toimiva elinympäristö johtamalla ja toteuttamalla kunnan investoinnit, ohjaamalla ja valvomalla kunnassa tapahtuvaa rakentamista sekä ylläpitämällä Sipoon infran palveluja ja toimitiloja.

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Tekniikka- ja ympäristöosaston toiminta koostuu seuraavista kokonaisuuksista:

1) kunnan investointien kokonaishallinta ja toteuttaminen sisältäen yhdyskuntarakenteen ja palveluiden kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi tarvittavat investoinnit,
2) Rakennus- ja ympäristövalvonnan viranomaistoiminta ja
3) infrastruktuurin ja kunnan kiinteistöjen käyttö ja ylläpito.

Sipoon Vesi on osa Tekniikka- ja ympäristöosastoa, mutta esitetään erikseen itsenäisenä liikelaitoksena. Sipoon Vesi kattaa oman toimintansa kustannukset sisältäen investoinnit omilla tuloillaan. Sipoon Vettä veloitetaan sen kunnalta ostamista sisäisistä palveluista.

<u>Yhdyskuntaprosessi</u>

Sipoon kasvaessa taloudessa ja toiminnassa kasvun hallinta on keskeinen elementti. Palveluiden laatu, kasvavan asukasmäärän palveluiden järjestäminen ja investointien, käyttökustannusten sekä palvelun laadun hallinta tulee olla mahdollisimman hyvin tasapainossa keskenään. Sipoon kehittämisen ytimessä hyvin toimiva yhdyskuntaprosessi.

Yhdyskuntaprosessi käsittää strategiasta lähtien seuraavat osat:

i) yleiskaavoitus – (INTO) esi- ja yleissuunnittelu
ii) asemakaavoitus
iii) (TOPI) katu- ja vihersuunnittelu / toteutussuunnittelu
iv) toteutus/rakennuttaminen
v) ylläpito.

Palveluiden suunnitteluprosessi kulkee yhdyskuntaprosessin rinnalla. Myös viranomaistoiminta liittyy kasvuun ja sen toteutumiseen mahdollistavana elementtinä, tavoitteena mm. säätelyn vähentäminen aina kun se on tarkoituksenmukaista.

Kasvun hallinnan lähtökohtana ovat muun muassa:

- Tasapainoinen kaavatalous, jossa kaava-alueiden infran ja lisäpalveluiden investoinnit katetaan tontinmyyntituloilla pitkällä tähtäimellä. Hyvä ja sujuva yhdyskuntaprosessi on tulevaisuudessa Sipoon kunnalle elintärkeää talouden ja palveluiden tasapainon ylläpitämiseksi.
- Jokainen suunnittelu- ja investointikohde nähdään toimintaa uudistavana kehittämistoimenpiteenä. Investoinnin suunnittelun yhteydessä tavoitteena on parantaa työprosessia ja pienentää toiminnasta ja investoinnista aiheutuvia kokonaiskustannuksia.

Yhdyskuntaprosessin ydintyökalut ovat 10 vuoden investointiohjelma (INTO) ja investointien toteutuksen suunnittelutyökalu (TOPI).

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2022

Tekniikka- ja ympäristöosaston talousarvio vuodeksi 2022 ja taloussuunnitelma vuosiksi 2023 ja 2024 on lukuina luvun lopussa. Toimintatuotot ja toimintamenot ja toimintakate ovat raamin mukaiset. Tuotot ylittävät hivenen raamin lähinnä rakennusvalvonnan arvioitujen suurempien tulojen ansiosta ja toimintakate toteutuu raamin mukaisena.

Raami on saavutettu siitä huolimatta, että Tekniikka ja ympäristöosaston talousarvioon on sisällytetty uusi #meSipoo osallistuvan budjetin projekti, joka lisäsi menoja noin 80 000 euroa., koska Toimitilat-yksikkö on pysynyt vähentämään vastaavasti omia kustannuksiaan.

Vakanssien määrä säilyy ennallaan ja nyt rekrytoinnissa olevat vapaat toimet ja virat pyritään täyttämään.

Strategian toteuttaminen, sitovat tavoitteet vuodeksi 2022

Edellisen valtuustokauden tavoite	**Sitova tavoite 2022**	**Mittari**
Talousarviossa todetun osallistuva budjetointi -hankkeen "#MunSipoo" (kylien ja haja-asutusalueiden asukaslähtöinen kehittäminen) toteuttaminen.	Sipoon kunnan asukkaiden osallistaminen keskusteluun, suunnitteluun ja päätöksentekoon osallistuva budjetointi -menetelmää hyödyntäen.	Eri kylien äänestyksessä eniten ääniä keränneet asukasideat annetun budjetin puitteissa alueiden viihtyvyyden ja yhteisöllisyyden parantamiseksi toteutetaan vuoden 2022 aikana.
Kunnan toimitilat ovat terveet ja turvalliset.	Kaikista kunnan käytössä olevista kuntaomisteisista kiinteistöistä on mitattu radonpitoisuudet ja korjaavat toimenpiteet on toteutettu tai suunniteltu toteutettavaksi.	Mittaukset suoritettu ja toimenpiteet on tehty ja raportoitu tai toteuttamissuunnitelmat ovat valmiit.
Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille.	Käsittelykelpoisen rakennuslupahakemuksen käsittelyaika on alle 2 kk paitsi lupamenettelyjen yhteensovittamisesta käsiteltävistä lupahakemuksista. Käsittelyaika määritellään hakemuksen käsittelykelpoisuudesta päätöksen antamisen ajankohtaan.	Käsittelyaika on alle 2 kk.

Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille.	Käsittelykelpoisen suunnittelutarveratkaisu- ja poikkeamispäätöshakemuksen keskimääräinen käsittelyaika on alle 4 kk paitsi lupamenettelyjen yhteensovittamisesta käsiteltävistä lupahakemuksista. Käsittelyaika määritellään hakemuksen käsittelykelpoisuudesta päätöksen antamisen ajankohtaan. Kiinteistöjen käyttäjien palvelupyyntöihin vastataan ja annetaan tieto mihin toimenpiteisiin tullaan ryhtymään asian ratkaisemiseksi. Katu- ja viheralueita koskeviin kysymyksiin ja palvelupyyntöihin vastataan ja annetaan tieto mihin toimenpiteisiin tullaan ryhtymään asian ratkaisemiseksi.”	Käsittelyaika on keskimäärin alle 4 kk.
Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille.	Kaivuluvat myönnetään kahden viikon kuluessa käsittelykelpoisen lupahakemuksen jättämisestä.	Käsittelyaika on alle 2 viikkoa.

Riskianalyysi

Riskit voidaan jakaa toiminnallisiin, taloudellisiin sekä ympäristöön ja terveyteen liittyviin riskeihin. Vesihuollon riskit on käsitelty erikseen Sipoon Veden talousarviossa.

Toimiva ja sujuva yhdyskuntaprosessi, jossa sekä Teky että Keke toimivat rinnakkain yhdyskuntarakennetta kehittäen, on kasvavan kunnan pärjäämisen edellytys. Jokainen investointikohde tulee nähdä uudistavana kehittämistoimenpiteenä. Tavoitteena tulee olla investointien tasapaino sekä toiminnassa että taloudessa, jolloin toiminnan laatu paranee ja kustannukset laskevat. Yhdyskuntarakenteen ja palvelurakenteen kehittämisen tulokset, niin hyödyt kuin riskit, tulevat näkymään vasta vuosien kuluttua.

Ylläpitotoiminnassa taloudellisena ja myös terveyteen liittyvänä riskinä ovat poikkeuksellisten luonnonilmiöiden, kuten rankkasateiden tai tuulten, aiheuttamat vahingot tai haitat kuten teiden muuttuminen kulkukelvottomiksi tai kiinteistöille aiheutuneet vahingot. Tilanteen hoitamiseksi Sipoossa on varallaolojärjestelmä, jonka avulla pienennetään mm. erityistilanteissa syntyvien lisävahinkojen syntymistä ja edistetään asiakkaille syntyvien haittojen nopeaa korjaamista.

Vastaavasti taloudellisena ja myös terveyteen liittyvänä riskinä ovat rakennusten sisäilmaperusteiset äkillisesti ilmenevät tilanteet. Toimitilat-yksiköllä on valmiiksi suunniteltu prosessi sisäilmaperusteisissa tilanteissa käsittäen sekä tutkimukset että nopeat toimenpiteet. Mikäli pienehkökin kohde, esimerkiksi yksisarjainen koulu, joudutaan sulkemaan terveyteen ja turvallisuuteen liittyvistä seikoista johtuen, voivat kustannukset kasvaa useisiin miljooniin euroihin.

Rakentaminen käsittää sekä taloudellisia että terveyteen liittyviä riskejä. Riskejä vältetään sekä huolellisella suunnittelulla että investointihankkeisiin liittyvällä turvallisuuskoordinoinnilla. Hyvällä suunnittelulla pyritään pitämään hanke kustannusarviossa. Kustannusarvion ylitys voi olla isoissa kohteissa merkittävä.

Ympäristöön liittyvät riskit liittyvät olemassa oleviin rakenteisiin kuten lakkautettuihin kaatopaikkoihin ja riskitoimijoihin. Ympäristönvalvontayksikkö antaa suurimman riskin omaavalle toiminnalle luvan ja lupaehdot.

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2022
SITOVUUSTASO TOIMINTAKATE

sis.+ ulk.erät 1 000€	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	VK 2022	KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
TULOT	11 828	12 242	11 995	12 377	12 377	12 377	12 377
MENOT	- 18 612	- 20 452	- 19 924	- 20 351	- 20 351	- 20 351	- 20 351
TOIMINTAKATE	- 6 784	- 8 210	- 7 929	- 7 974	- 7 974	- 7 974	- 7 974
Menot euroa/asukas	- 858	- 925	- 902	- 900	- 900	- 900	- 900

TOIMINTAKTATE TULOSALUEITTAIN

sis.+ ulk.erät 1 000€	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	VK 2022	KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
Kehittäminen ja tuki	- 2 700	- 2 824	- 2 911	- 2 850	- 2 850	- 2 850	- 2 850
Rakennusvalvonta	- 449	- 547	- 496	- 412	- 412	- 412	- 412
Ympäristönvalvonta	- 439	- 572	- 495	- 548	- 548	- 548	- 548
Katu- ja viheralueet	- 3 879	- 2 054	- 2 027	- 2 068	- 2 068	- 2 068	- 2 068
Toimitilat	- 1 488	- 2 214	- 2 000	- 2 096	- 2 096	- 2 096	- 2 096

sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK 2022	TAE KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
Tuloarvio		12 553	11 828	12 242	11 995	12 377	12 377	12 377	12 377
Määräraha		-19 087	-18 612	-20 452	-19 924	-20 351	-20 351	-20 351	-20 351
Toimintakate	**Netto**	**-6 535**	**-6 784**	**-8 210**	**-7 929**	**-7 974**	**-7 974**	**-7 974**	**-7 974**
Määrärahan muutos %		8,6	5,9	7,2	-2,6	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Määrärahan muutos euroina		-3 004	-2 529	-2 870	-3,4	101	101	101	101
Toimintakatteen muutos %		15,6	20,0	31,9	-136,1	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9
Toimintakatteen muutos euroina		-18,9	-31,7	-4,5	-99,9 -527,1	-104	-104	-104	-104
Asukkaat	31.12.	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	22 600	22 600	22 600
Nettomenot	euroa/asukas	-309	-313	-372	-359	-353	-353	-353	-353
Henkilöstö 31.12.									
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	115	117	115	119	118	118	118	118
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv		-158 538	-177 846	-167 429	- 172 465	- 172 465	- 172 465	- 172 465
Toimintakulut		**-19 087**	**-18 612**	**-20 452**	**0**	**-20 351**	**- 20 351**	**-20 351**	**-20 351**
Ulkoiset kulut		**-18 092**	**-17 607**	**-19 267**	**0**	**-19 764**	**- 19 764**	**-19 764**	**-19 764**
Sisäiset kulut		**-995**	**-1 006**	**-1 185**		**-587**	**- 587**	**- 587**	**- 587**
Henkilöstökulut		-5 277	-5 498	-5 473		-5 715	-5 715	-5 715	-5 715
Palveluiden ostot		-5 860	-5 539	-6 561		-6 563	- 6 563	- 6 563	- 6 563
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-2 769	-2 429	-2 624		-2 554	- 2 554	- 2 554	- 2 554
Avustukset		-81	-80	-81		-80	- 80	- 80	- 80
Muut toimintakulut		-4 105	-4 062	-4 528		-4 852	- 4 852	- 4 852	- 4 852
Toimintatuotot		**12 553**	**11 828**	**12 242**	**0**	**12 377**	**12 377**	**12 377**	**12 377**
Ulkoiset tuotot		**3 204**	**3 259**	**3 529**	**0**	**3 703**	**3 703**	**3 703**	**3 703**
Sisäiset tuotot		**9 349**	**8 569**	**8 713**		**8 674**	**8 674**	**8 674**	**8 674**
Myyntituotot		34	54	60		60	60	60	60
Maksutuotot		682	603	539		580	580	580	580
Tuet ja avustukset		0	22	8		8	8	8	8
Muut toimintatuotot		2 488	2 580	2 922		3 055	3 055	3 055	3 055

Tulosyksikkö: Kehittäminen ja tuki
Vastuuhenkilö: Toimialan kehittämispäällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Tulosyksikkö huolehtii osaston kehittämisen ja strategiatyön koordinoinnista sekä tukipalveluista. Yksikkö vastaa investointien infran esi- ja yleissuunnitelmista sekä kaavatalouslaskemista kaavoituksen yhteydessä, tarve- ja hankesuunnitelmista palvelurakentamisen yhteydessä, kunnan henkilökunta-asunnoista sekä lyhytaikaisesta tilanvuokrauksesta (Sipoo-talo-toiminto). Yksikön määrärahaan sisältyvät myös pelastustoimintaan varatut määrärahat.

Yksikön toiminnan painopistettä ja resursseja on strategiakaudella keskitetty Sipoon yhdyskuntakehittämistä tukevaan toimintaan. Sipoon kehittyvä yhdyskuntarakenne ja asukasmäärän lisääntyminen edellyttävät, että toiminnan strateginen suunnittelu sekä kehittämistyön johtaminen ja koordinointi nousevat entistä merkittävämpään asemaan. Tästä syystä investointi- ja projektihallinnon tehtävät ovat lisääntyneet yksikössä, ja haasteeseen vastaaminen edellyttää toiminnan tarkempaa suunnittelua, ennakointia ja priorisointia.

Yksikön rooli on toimia osaston työtä ja toimintoja yhteen kokoavalla tavalla ja vahvistaa yhteistyötä yli osastorajojen, tavoitteena kokonaisuuden optimointi osaoptimoinnin sijaan. Yksikön rooli korostuu entisestään Sipoon pyrkiessä kustannustehokkuuden parantamiseen toimintaa uudistavilla tavoilla.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2022–2024

Pelastuslaitoksen läpilaskutettava kustannus on yksikön suurin käyttömeno, selvästi yli puolet. Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen valmistelemassa talousarvioluonnoksessa (TA 2022) aluepelastuslaitoksen toimintakulut kasvoivat vuoden 2021 talousarvioluvuista 4,97 %. Toimintakulujen kasvu sisältää palkkojen ja sivukulujen nousun, sekä hintojen nousun lisäksi erinäisten uusien virkojen vaikutuksen sekä ICT-kustannusten kasvuun varautumisen. Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen talousarvion toinen käsittely on 28.09.2021.

Kunnan jatkuva kehittyminen ja siihen liittyvät merkittävät rakennus- ja kehityshankkeet vaativat avointa, luotettavaa ja oikea-aikaista viestintää ja aitoa vuoropuhelua asukkaiden kanssa. Yksiköllä on tärkeä rooli tämän vuoropuhelun rakentamisessa osana yhdyskuntaan ja ympäristöön kohdistuvia projekteja.

Keväällä 2020 osallistuvan budjetoinnin menetelmää sovellettiin Sipoossa ensimmäistä kertaa osana Nikkilän keskuspuiston yleissuunnitelman laadintaa. Asukasvuorovaikutusta jatketaan vuonna 2022 samaa osallistavaa menetelmää hyödyntävässä #MunSipoo-hankkeessa, jossa pyritään kehittämään Sipoon kylä- ja haja-asutusalueiden yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja viihtyvyyttä. Osallistuvasta budjetoinnista ja suunnittelusta pyritään kartuttamaan lisää kokemusta edellä mainitun hankkeen yhteydessä tulevia vuosia varten.

Sähköisen tilavarausjärjestelmän ja teknisen tapahtumajärjestämisen toiminnan kehittämistyö jatkuu. Yhteistyössä eri osastojen kanssa varausjärjestelmän kehittämisessä edetään kokonaisjärjestelmän rakentamiseen ja käyttöönottoon. Tilavarausjärjestelmän uudistusprojektin tarkoituksena on päällekkäisten järjestelmien poistaminen sekä järjestelmän uudistaminen niin, että se soveltuu eri toimialojen tarpeeseen ja mahdollistaa tilojen vuokrauksen myös ulkopuolisille toimijoille.

Kuluvalla strategiakaudella myös kestävän kehityksen, kiertotalousajattelun ja energiaratkaisujen strategisten suuntaviivojen yhteen kokoaminen jatkuu kunnan tavoitteiden ja toiminnan entistä vaikuttavammaksi edistämiseksi. Tämän työn koordinointi on yksikön vastuulla.

Hankintaprosessien ja niihin liittyvän toiminnan määrätietoinen kehittäminen jatkuu tulevina vuosina. Hankintojen kehittämisen punaisena lankana on osaston ja kunnan toiminnan kehittäminen hankintamenettelyjen edistämisen kautta.

Kehittäminen ja tuki -yksikkö koordinoi katu- ja viherrakentamisessa sovellettavien hankintaprosessien kehitystyötä. Vuoteen 2022 ulottuvassa hankkeessa pyritään edistämään päästöttömiä työmaita sekä kierrätys- ja hyötykäyttömateriaalien käyttöä kunnallisessa katu- ja viherrakentamisessa. Hankkeen avulla tehostetaan kunnan ilmastotyön ja kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamista.

Kunnan asuntostrategian tavoitteena on pienentää kunnan omistuksessa olevien vuokra-asuntojen määrää suunnitelmallisesti. Vuosittain myyntiin tulee noin 10 asuntoa, kunnes asuntojen tavoitemäärä on saavutettu. Asuntojen myynti lisää merkittävästi toimintatuottoja neljän seuraavan vuoden aikana.

Henkilöstön vakanssimäärän on suunniteltu pysyvän nykyisellään.

Toiminnan volyymin kehitys

Tunnusluvut	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Pelastustoimi, käyttökustannukset, euroa/asukas	101	96	115	110
Vuokrattavat asuinhuoneistot	76	75	65	55

Kehittäminen ja tuki	1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK 2022	TAE KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
Tuloarvio	Tuotot	612	636	1 238	1 150	1 158	1 158	1 158	1 158
Määräraha	Kulut	- 3 506	- 3 335	- 4 062	- 4 061	- 4 008	- 4 008	- 4 008	- 4 008
Toimintakate	**Netto**	**- 2 894**	**- 2 700**	**- 2 824**	**- 2 911**	**- 2 850**	**- 2 850**	**- 2 850**	**- 2 850**
Määrärahan muutos %		4,9	- 0,2	15,1	15,8	- 1,3	-1,3	- 1,3	- 1,3
Määrärahan muutos euroina		23	194	- 556	1	54	54	54	54
Asukkaat	31.12.	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	22 600	22 600	22 600
Nettomenot	euroa/asukas	- 137	- 124	- 128	- 132	- 126	-126	-126	-126
Henkilöstö 31.12.									
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	11	12	12	13	13	13	13	13
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	- 318 718	- 285 077	- 338 483	- 312 385	- 308 323	- 308 323	- 308 323	- 308 323

Tulosyksikkö: Rakennusvalvonta
Vastuuhenkilö: Rakennusvalvontapäällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Rakennusvalvonta toimii Sipoon kunnan rakennus- ja ympäristövaliokunnan alaisena rakennusvalvontaviranomaisena. Rakennusvalvonnan tehtävänä on tuottaa terveellistä ja turvallista rakentamista ja hyvää kuntakuvaa sekä viihtyisää elinympäristöä. Rakennusvalvonnan päätehtäviin kuuluvat rakentamista koskeva ohjaus, neuvonta ja lupakäsittely sekä rakentamisaikainen valvonta, sekä näiden lisänä myös jatkuva rakennetun ympäristön valvonta. Rakennusvalvonnan toimintaa ohjaavat mm. maankäyttö- ja rakennuslaki sekä maankäyttö- ja rakennusasetus, Ympäristöministeriön asetukset, Sipoon kunnan rakennusjärjestys sekä kaavat ja niiden määräykset. Rakennusvalvonnan toiminta on asiakaslähtöistä ja myönteistä.

Varsinaisten viranomaistehtävien hoitamisen ohella rakennusvalvonta kehittää edelleen jatkuvana prosessina toimintaansa kohti nopeampaa, laadukkaampaa, myönteisempää ja asiakaslähtöisempää lupa- ja valvontaprosessia. Rakennusvalvonnan koko henkilöstö käyttää aktiivisesti sähköisen lupa-asioinnin välinettä (Lupapiste.fi): Lupapisteessä mahdollistuu neuvonta, luvan hakeminen, rakentamisaikainen valvonta sekä lopuksi hankkeiden sähköinen arkistointi. Poikkeusoloaika on osoittanut, että rakennusvalvonnan asiointi-, päätös- ja osin myös valvontaprosessi on sähköisyytensä ansiosta sujunut keskeytyksettä myös etäyhteyksin; tästä ajasta on mahdollista jalostaa hyviä käytäntöjä myös tulevaisuuteen. Käsittelykelpoisten rakennuslupahakemusten käsittelystä on tavoitteena suoriutua valtuuston meille asettamassa ja määrittelemässä kahden kuukauden määräajassa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 5 §:ssä säädettyjen tavoitteiden ohella Sipoon kunnan lupavalmistelun tulee osaltaan toteuttaa Sipoon kunnanvaltuuston 29.1.2018 päättämää kuntastrategiaa ja Sipoon yleiskaava 2025:n kasvutavoitteita. Lisäksi lupavalmistelun tulee noudattaa kunnanvaltuuston linjausta, jonka mukaan kaikessa lupaharkinnassa on valittava vaihtoehto, joka johtaa hakijan kannalta mahdollisimman myönteiseen lopputulokseen. Suunnittelutarveratkaisujen ja poikkeamispäätösten osalta hakemusmäärä on kasaantunut aikaisemmasta neljästä kuukaudesta yli yhdeksään kuukauteen. Työssä noudatetaan Rakennus- ja ympäristövaliokunnan voimassa olevaa ohjetta

suunnittelutarveratkaisuiden ja poikkeamispäätösten valmistelusta (12.4.2018). Lupajonoa aletaan purkaa, jotta päästään valtuuston aiemmin asettamaan ja määrittelemään neljän kuukauden keskimääräiseen enimmäismääräaikaan käsittelyn osalta.

Lähtökohtaisesti yleiskaava ja osayleiskaavan mitoitusperusteet ja kaavamääräykset ohjaavat rakentamista maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) huomioiden. MRL:n yleisiä edellytyksiä tulkitaan niin, että kaikessa lupaharkinnassa on valittava vaihtoehto, joka johtaa hakijan kannalta mahdollisimman myönteiseen lopputulokseen. Tarkoitus on saattaa kylät kasvuun.

Rakennusrekisterin laadunparannusprojekti etenee pääosin palvelujen oston kautta. Rekisterin oikeellisuus tehostaa rakennusvalvonnan työtä ja tarjoaa asiakkaille luotettavan pohjan rakentamisen nykytilanteesta ja tulevaisuuden mahdollisuuksista. Täydentyvä rakennusrekisteri myös kasvattaa kunnan vuosittaisia kiinteistöverotuloja pysyvästi kertaluonteisen työn seurauksena.

Paperisen käyttöarkistoaineiston (keskeneräiset rakennushankkeet ajankohtaan 31.12.2016 saakka) digitointi ja integrointi Lupapisteeseen tulee mahdollistamaan kattavasti paperittomana myös rakentamisaikaisen valvontaosion. Päätearkiston sähköistäminen toteutetaan käyttöarkiston digitoinnista saatua kokemusta hyödyntäen. Aineistojen sähköistäminen vähentää merkittävästi arkistotilatarvetta. Sähköinen arkisto tehostaa edelleen yhteistyömahdollisuuksia, lupakäsittelyä sekä asiakaspalvelua.

Yhteistyön kehittämistä sekä ulkoisten että sisäisten sidosryhmien kanssa jatketaan. Yksikön sisällä tullaan panostamaan edelleen yhtenäisten käytäntöjen ja tulkintojen kirjaamiseen – tavoitteena työn kehittäminen ja tehostaminen sekä asiakkaiden yhdenvertainen kohtelu.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2022

Rakennusvalvonnan toiminnasta syntyvät tuotot muodostuvat pääosin väestönkasvusta ja sen mahdollistavasta lisääntyvästä rakentamisesta. Rakentamisen määrän pientalojen osalta ennustetaan oleellisesti kasvavan vuoden 2022 aikana voimaan tulleen asemakaavakaavavarannon ja myyntiin tulevien omakotitonttien myötä. Merkittävät vaihtelut rakennusvalvonnan tuottoihin syntyvät kuitenkin kerrostalohankkeista sekä yritysten toimitilojen ja tuotantorakennusten hankkeista neliöperusteisen taksan kautta. Em. toimitilojen ja tuotantorakennusten hakemusten määrää on vaikea ennustaa, minkä vuoksi tuottoarvio on edelleen varovainen. Myös laajemmin kunnan kaavavarannolla sekä varannon myyntiin avaamisella on oma vaikutuksensa rakennusvalvonnan tuottojen ajalliseen syntymiseen.

Rakennusvalvonnan menot koostuvat pääasiassa henkilöstömenoista. Menot sähköisen asioinnin ja arkistoinnin osalta ovat kiinteitä, ja ne on suhteutettu keskimääräiseen lupamäärään uuden Lupapisteen palvelusopimuksen myötä. Henkilöstökustannuksiin on täydennetty vakinaisen lupatarkastajan palkkakustannukset; säästötoimenpiteenä on pitäydytty tämän lupatarkastajan viran täyttämisestä. Virka tulee täyttää, sillä tilastoissakin näkyvä edelleen kasvava hakemusmäärä ja sitovassa tavoitteessa pysyminen edellyttävät sitä. Osaavan henkilöstön palkkaaminen rakennusalalla on viime vuosina ollut haastavaa, mutta tällä hetkellä rakennusvalvonnan henkilöstö muodostaa tehokkaan ja asiansa osaavan yksikön; jatkossa tuleekin panostaa erityisesti nykyisen henkilöstön pysymiseen.

Toiminnan volyymin kehitys

Tunnusluvut	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Rakennusluvat	179	204	190	220
Toimenpideluvat	67	54	70	70
Poikkeamiset ja suunnittelutarveratkaisut	70	56	70	110
Poikkeamisen ja suunnittelutarveratkaisun keskimääräinen käsittelyaika (käsittelykelpoisuudesta/ hakemuksen jättöpäivästä laskien), kk	4,5/6,2	3,2/5,4	4/5	4/5
Rakennusluvan keskimääräinen käsittelyaika (käsittelykelpoisuudesta/hakemuksen jättöpäivästä laskien), kk	0,5/3,0	0,4/2,4	1,0/3,5	1,0/3,5
Käyttöönotetut tai valmistuneet asunnot (uudisrakennukset)	553	349	300	400
Asuinrakentamiseen myönnetyt luvat (uudisrakennukset)	85	94	80	100
Asuinrakentamiseen myönnettyjen lupien sisältämä asuntomäärä (uudisrakennukset)	414	275	300	350

Rakennusvalvonta	1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK 2022	TAE KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
Tuloarvio	Tuotot	639	574	519	570	560	560	560	560
Määräraha	Kulut	-852	-1 022	-1 066	-1 066	- 972	- 972	- 972	- 972
Toimintakate	**Netto**	**-213**	**-448**	**-547**	**-496**	**- 412**	**- 412**	**- 412**	**- 412**
Määrärahan muutos %		-13,5	3,7	25,2	0,0	-8,9	-8,9	-8,9	-8,9
Määrärahan muutos euroina		133	-37	-214	0	94	94	94	94
Asukkaat	31.12.	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	22 600	22 600	22 600
Nettomenot	euroa/asukas	-10	-21	-25	-22	-18	-18	-18	-18
Henkilöstö 31.12.									
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	11	13	12	13	13	13	13	13
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-77 435	-80 449	-88 848	-82 000	- 74 754	- 74 754	- 74 754	- 74 754

Tulosyksikkö: Ympäristövalvonta
Vastuuhenkilö: Ympäristövalvontapäällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Ympäristövalvonta toimii Sipoon kunnan rakennus- ja ympäristövaliokunnan alaisena ympäristönsuojeluviranomaisena. Lisäksi yksikölle on annettu hoidettavaksi leirintäalueviranomaisen tehtävät. Ympäristövalvonnan tulee ohjauksen, neuvonnan, lupakäsittelyn ja valvonnan kautta huolehtia siitä, että ympäristönsuojelusta annettua lainsäädäntöä ja määräyksiä noudatetaan. Ympäristövalvonnan toimintaa ohjaavat mm. ympäristönsuojelulaki, maa-aineslaki, vesilaki, jätelaki, maastoliikennelaki, vesiliikennelaki, vesihuoltolaki, luonnonsuojelulaki, merenkulun ympäristönsuojelulaki, ulkoilulaki, ns. naapuruussuhdelaki, maankäyttö- ja rakennuslaki sekä edellä mainittujen lakien nojalla annetut lukuisat asetukset sekä kunnan antamat määräykset, kuten ympäristönsuojelumääräykset, jätehuoltomääräykset ja määräykset kaavoissa. Yksikön määrärahaan sisältyy myös alueellisesti hoidetun maaseutuhallinnon tehtäviä varten varattu määräraha.

Laki eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta (764/2019) vaatii asiointijärjestelmän kehittämistä ja toimintatapojen muutoksia. Lain tarkoituksena on sovittaa samanaikaisesti vireille pantujen lupahakemusten käsittelyvaiheet ajallisesti yhteen. Yhteensovittamista on mahdollista soveltaa, jos ympäristö-, vesi- tai maa-ainesluvan lisäksi hankkeelle haetaan samaan aikaan jotain muuta lain soveltamisalaan kuuluvaa lupaa, ja luvat kuuluvat eri viranomaisten toimivaltaan. Kunnissa yhteensovittavana viranomaisena toimii ympäristönsuojeluviranomainen.

Ympäristövalvonta pyrkii resurssiensa puitteissa sujuvoittamaan työprosesseja sisäisillä ohjeistuksilla ja tehostamaan lupa- ja valvontaprosesseja. Vuonna 2022 on tarkoitus käynnistää tiedonhallintaprojekti, johon kuuluu keskeisenä osana paperisen aineiston digitointi ja asiointijärjestelmän kehittäminen. Tiedonhallinnanprojekti tulee jatkumaan koko suunnitelmakauden. Talousarviossa 2022 on varattu tähän tarkoitukseen 40 000 € määräraha. Sähköisen asioinnin lisääntyessä lisätyötä aiheuttaa edelleen paperisena ylläpidettävä arkisto. Kaikki sähköisenä tuleva aineisto on jatkossa kunnassa tulostettava arkistointia varten. Yksikkö pyrkii omalta osaltaan edistämään mahdollisuutta siirtyä sähköiseen arkistointiin.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2022

Ympäristövalvonnan henkilöstön vahvuus pyritään vakauttamaan täyttämällä avoinna olevat virat. Uusien työntekijöiden perehdyttämiseen kuluu osa resursseista. Jatkossa tuleekin panostaa erityisesti henkilöstön pysymiseen. Palkkakustannusennuste pysyy näin ennallaan vuonna 2022.

Jotta yksikkö kykenee vastamaan muuttuviin lupamenettelyihin ja palvelemaan asiakkaita tehokkaasti, tulee prosesseja kehittää. Käytännössä tämä tarkoittaa nykyisten prosessien päivittämistä sekä tulevien uusien prosessien suunnittelua ja laatimista. Viimeksi mainittu edellyttää uusien verkostojen luomista ja usean viranomaisen yhteistyötä.

Toiminnan volyymin kehitys

Tunnusluvut	**TP 2019**	**TP 2020**	**TA 2021**	**TA 2022**
Luvat ja päätökset	23	28	30	32
Haittailmoitukset	214	202	170	180
Lausunnot	30	38	30	25

Ympäristönvalvonta	**1 000 €**	**TP 2019**	**TP 2020**	**TA 2021**	**TPE 2021**	**TAE VK 2022**	**TAE KJ 2022**	**TAE 2022**	**TA 2022**
Tuloarvio	Tuotot	57	38	30	25	30	30	30	30
Määräraha	Kulut	-408	-477	-602	-520	-578	-578	-578	-578
Toimintakate	**Netto**	**-351**	**-439**	**-572**	**-495**	**-548**	**-548**	**-548**	**-548**
Määrärahan muutos %		0,8	17,7	47,4	-13,5	-3,8	-3,8	-3,8	-3,8
Määrärahan muutos euroina		-3	-72	-193	82	23	23	23	23
Asukkaat	31.12.	21 170	21 687	22 100	21 600	22 600	22 600	22 600	22 600
Nettomenot	euroa/asukas	-17	-20	-26	-23	-24	-24	-24	-24
Henkilöstö 31.12.									
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	4	5	7	6	7	7	7	7
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-102 025	-91 635	-85 929	-86 667	- 82 629	- 82 629	- 82 629	- 82 629

Tulosyksikkö: Katu- ja viheralueet
Vastuuhenkilö: Kuntatekniikan päällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Katu- ja viheralueet -yksikön työt koostuvat asiakaspalvelusta, viherhoito- ja kunnossapitotyöstä, viranomaispäätöksistä sekä investointihankkeista aina katujen ja viheralueiden katusuunnittelusta rakennuttamiseen. Katusuunnitelman laatimisen lähtökohtana on kadun esi- ja yleissuunnittelu sekä kaavatalous, joka on laadittu kaavoituksen rinnalla Kehittäminen ja tuki -yksikön investointihallinnan toimesta.

Katu- ja viheralueet -yksiössä edistetään omaisuudenhallintaa prosessissa, jossa on huomioitu eri toiminta-alueet. Omaisuudenhallintaprosessissa tarvitaan keskeisiä tietoja sekä maanpäällisestä että maanalaisesta kuntainfrasta, kuten hulevesiverkostosta, kaduista, katuvalaistuksesta, puistoista ja leikkipaikoista. Nämä tiedot tallennetaan sähköisiin rekistereihin ja paikkatiedoksi. Kyseisten ohjelmien avulla voidaan suunnitella yleisten alueiden kunnossapito- ja peruskorjauksia pitkällä aikavälillä ennakoidusti ja suunnitelmallisesti. Katuvalaistuksessa jatketaan led-valoihin siirtymistä osa-alue kerrallaan.

Yksikön henkilöstövakanssien määrä säilyy ennallaan.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2022

Koronalla ei ole vaikutusta katujen ja viheralueiden kunnossapitoon. Katujen ja viheralueiden toiminta on elintärkeää toimivalle yhdyskunnalle, ja yleisten alueiden kunnossapito tulee hoitaa myös poikkeuksellisissa tilanteissa kuten koronapandemian aikana.

Sipoon kunnan kehittyminen ja pientalovaltaisten uusien alueiden rakentaminen vaativat katu- ja viheralueiden oikea-aikaista suunnittelua ja rakentamista sekä laadukasta toteutusta. Vuonna 2022 rakennetaan Pohjanniityn sekä Taasjärven asuinalueita. Tulevan vuoden suunnittelukohteita ovat muun muassa Metsärinteen, Oikopolun, Itäisen Taasjärven alueen, Söderkullan kartanon, Danielsbackan ja Kartanon alueen asemakaava-alueet.

Myös laadukkaaseen rakentamiseen olennaisena osana kuuluvia viheralueita rakennetaan lisää ja pinta-alojen kasvu nostaa viherhoidon kustannuksia.

Toiminnan volyymin kehitys

Tunnusluvut	TP 2019	TP2020	TA 2021	TA 2022
Kunnan kunnossapitämät tiet, km	76	83	84	84
Katuvalaistuspisteet	4 000	4 200	4 300	4 500
Rakennetut ja hoidetut puistot, ha	60	62	65	77

Katu- ja viheralueet	1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK 2022	TAE KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
Tuloarvio	Tuotot	212	212	223	250	246	246	246	246
Määräraha	Kulut	-2 320	-1 922	-2 277	-2 277	- 2 314	- 2 314	- 2 314	- 2 314
Toimintakate	**Netto**	**-2 108**	**-1 710**	**-2 054**	**-2 027**	**- 2 068**	**- 2 068**	**- 2 068**	**- 2 068**
Määrärahan muutos %		12,7	-6,6	-1,8	0,0	1,6	1,6	1,6	1,6
Määrärahan muutos euroina		-262	136	43	0	- 37	-37	-37	-37
Asukkaat	31.12.	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	22 600	22 600	22 600
Nettomenot	euroa/asukas	-100	-79	-93	-92	- 91	-91	-91	-91
Henkilöstö 31.12.									
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	16	16	17	18	17	17	17	17
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-144 969	-119 360	-133 935	-126 500	- 136 100	- 136 100	- 136 100	- 136 100

Tulosyksikkö: Toimitilat
Vastuuhenkilö: Tilapalvelupäällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Tulosyksikkö suunnittelee, rakennuttaa, kunnossapitää ja vuokraa toimitiloja kunnan omien yksiköiden tarpeisiin sekä turvaa rakennuskannan arvon säilymistä ennakoivalla ja kestävällä kiinteistönpidolla.

Toimitilat-yksikössä jatketaan pitkäjänteisesti sekä suunnitelmallisesti oman toiminnan tehostamista. Suunnitteluttamisessa ja rakennuttamisessa jokainen investointikohde nähdään toimintaa uudistavana kehittämistoimenpiteenä. Toimitilat-yksikössä operatiivisen toiminnan tavoitteet on jaettu kolmeen kokonaisuuteen: palvelujen tehostaminen, kiinteistökannan tehostaminen sekä omaisuuden hallinnan optimointi.

Palvelujen tehostaminen jatkuu toimitilojen operatiivisen työn suunnitelmallisuuden lisäämisellä sekä hankintojen optimoinnilla. Operatiivisen työn suunnitelmallisuus näkyy huollon ja siivouksen toiminnoissa: työ on pitkäjänteistä, ja automaation määrä lisääntyy asteittain. Erityisesti turvatekniikan automatisoinnin eteneminen kulunvalvonnassa on nopeaa.

Kiinteistökannassa keskeisin muutos vuoden 2021 aikana olivat Nikkilän Sydämen toisen vaiheen ja Talman toisen paviljongin valmistuminen opetustoimen käyttöön. Vuonna 2022 otetaan puolestaan käyttöön korjattu Jokipuiston koulu, jolloin sen aiheuttamat väistöt loppuvat. Nämä ovat näkyviä muutoksia kiinteistökannassa, mutta samalla ne tarkoittavat toimintojen uudelleen järjestämistä myös päivittäisissä huolto- ja siivoustoiminnoissa. Nikkilän Sydämen laajennusosassa on otettu käyttöön mm. robotti-imurit ja moppimopo.

Sisäisissä vuokrissa ei vuokratasoihin ei ole tehty muutoksia muuten kuin indeksivaikutuksen osalta sekä tapahtuneiden tilamuutosten osalta.

Omaisuuden hallinnan optimointi käsittää kiinteistöjen käytön tehostumisen kautta turhiksi jäävien kiinteistöjen myynnin ja vuokraamisen, jota hallinnoidaan kiinteistöstrategian ja erikseen hyväksyttyjen toimenpiteiden mukaisesti. Suunnittelukaudella 2022–2023 omaisuuden hallintaan liittyvät toimenpiteet toimitilojen osalta liittyvät pääsääntöisesti yllä mainittuihin muutoksiin ja niistä vapautuneisiin tiloihin. Vapautuneiden tilojen käyttötavat tullaan selvittämään (esim. myynti, uudelleen käyttö tai purku). Vuonna 2022 tapahtuu huonokuntoisen C-rakennuksen purkaminen Nikkilän Sydämen kampusalueella. Rakennus on käynyt tarpeettomaksi Nikkilän Sydämen laajennuksen valmistuttua.

Koronaviruksen vaikutukset näkyivät vuonna 2021 siten, että toimivat vaihtuivat useammassa kunnan ulosvuokraamassa tilassa ja erityisesti Söderkullan kartanon toimintakonseptia muutettiin niin, että tiloihin tuli kuntalaisia palvelemaan myös yhteistyöskentelytiloja (co-working-tilat). Nämä toiminnalliset tilat saavat varsinaisen muotonsa vuoden 2022 aikana.

Henkilöstöön ei odoteta muutoksia.

Investointien toteuttaminen

Toimitilojen investointikohteet perustuvat talousarvion investointisuunnitelmaan. Investointisuunnitelman kohteet määritetään hallintokuntien yhteistyönä perustuen kunnan kasvuun ja käytön tarpeisiin sekä niiden keskinäiseen priorisointiin. Keskeisenä työkaluna on 10-vuoden investointiohjelma ja sitä tukeva työkalu INTO.

Investointisuunnitelmassa määritetään kaikki laajennus- ja uudelleeninvestoinnit, joilla kasvatetaan palveluiden kapasiteettia tai rakennetaan uusi rakennus korvaamaan nykyistä kapasiteettia. Myös merkittävimmät peruskorjausinvestointihankkeet määritellään investointisuunnitelmassa. Sen sijaan rakennusten ylläpitämiseksi tehtävät pienet investointihankkeet (investointi suurempi kuin aktivointiraja 10 000 euroa) määrittää tekninen valiokunta investointiohjelmassa esitettyjen periaatteiden ja määrärahan puitteissa.

Uusinvestointikohteiden (laajennus- ja uudelleeninvestoinnit) osalta keskeisin rakennuskohde on Uusi pelastusasema.

Peruskorjausinvestoinneissa teknisen valiokunnan päätöksellä kohdennettaviin hankekokonaisuuksiin on tullut määrärahat päiväkotien ja taajamakoulujen sekä muiden kunnan kiinteistöjen kunnostamiseen ja energiahankkeiden toteuttamiseen. Määrärahojen avulla on tarkoitus suunnittelukautena pitää rakennusten kunto hyvällä tasolla. Lisäksi suunnittelukaudella vuonna 2022 käynnistyy Sibbo gymnasiumin peruskorjaus sekä Nikkilän sosiaali- ja terveysaseman akuutti- ja kuntoutusosaston ja Sateenkaari-osaston peruskorjaus.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2022

Talousarvion kulujen sekä tulojen muutoksiin vaikuttavat eniten tilakustannusten muutokset, jotka ovat pääosin uusien tilojen käyttöönottojen vaikutuksia. Tyhjiksi jäävissä tiloissa lämmitys ja ilmanvaihto mukautetaan tilanteen mukaisesti pienemmäksi.

Tehdyt lämmitystapainvestoinnit uusiutuviin energiantuotantotapoihin alkavat näkyä vaiheittain energiakustannuksissa. Erityisesti kunnassa ovat vähentyneet öljylämmitteiset kiinteistöt.

Vuoden 2022 talousarvion toimintakate on noin –2 100 000 euroa.

Toiminnan volyymin kehitys

Tunnusluvut	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Osastojen käytössä olevat toimitilat (ei asunnot), htm²	90 500	90 000	94 000	90 000
Vuokratut muut kiinteistöt	21	19	19	18
Ei käytössä olevat toimitilat (passiiviset), htm²	7 500	10 500	10 000	11 000

Toimitilat	1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK 2022	TAE KJ 2022	TAE 2022	TA 2022
Tuloarvio	Tuotot	11 033	10 369	10 232	10 000	10 383	10 383	10 383	10 383
Määräraha	Kulut	-12 002	-11 857	-12 446	-12 000	- 12 479	- 12 479	- 12 479	- 12 479
Toimintakate	**Netto**	**-969**	**-1 488**	**-2 213**	**-2 000**	**- 2 096**	**- 2 096**	**- 2 096**	**- 2 096**
Määrärahan muutos %		13,2	11,8	3,7	-3,6	0,3	0,3	0,3	0,3
Määrärahan muutos euroina		-1 397	-1 252	-444	446	-33	-33	-33	-33
Asukkaat	31.12.	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	22 600	22 600	22 600
Nettomenot	euroa/asukas	-46	-69	-100	-90	-93	-93	-93	-93
Henkilöstö 31.12.									
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	73	72	67	69	68	68	68	68
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-164 412	-165 371	-185 760	-173 913	- 183 512	- 183 512	- 183 512	- 183 512

3.7 Kohderahoitteisten tehtävien käyttötalous

Kuntaliiton julkaiseman talousarviosuosituksen mukaan kohderahoitteisten tehtäväalueiden käyttötalous tulee erottaa budjettirahoitteisista tehtävistä. Kohderahoitteisella tehtävällä tarkoitetaan palvelun tuottajia, jotka rahoittavat toimintansa kokonaan tai osittain korvauksista palvelun tilaajilta. Organisointimuotona voi olla nettoyksikkö, muu taseyksikkö tai liikelaitos.

Seuraavassa on esitetty Toimitilapalveluiden ja Ruokapalvelujen tehtäväalueet erillisinä. Yksiköt sisältyvät myös ao. toimialojen talousarvioesityksiin. Liikelaitoksena toimivan Sipoon Veden talousarvio on esitetty kokonaan erillään kunnan talousarviosta, koska liikelaitoksen johtokunta päättää itsenäisesti omasta talousarviostaan.

Kohderahoituksella tarkoitetaan tehtävän rahoittamista pääosin tulorahoituksella, joka muodostuu luovutettujen palvelujen ja muiden hyödykkeiden vastikkeena saaduista myynti- ja maksutuloista taikka avustuksena, tukena tai korvauksena määrättyjen tehtävien suorittamisesta aiheutuneisiin kustannuksiin. Palvelujen luovuttaminen voi olla markkinaperusteista tai sopimusperusteista.

Kohderahoitteiset tehtävät ovat tuottajatehtäviä, jotka on sidottu käyttötalouden osalta ensisijaisesti tuloarvioin kunnan talousarvioon tai tehtäviä, jotka ovat kokonaan erillään kunnan talousarviosta. Talousarviosidonnaisia kohderahoitteisia tehtäviä ovat muu taseyksikkö, sisäisen palvelun nettoyksikkö ja muut nettoyksiköt. Kunnan talousarviosta erillään olevia tuottajayksiköitä ovat kunnan liikelaitokset.

Kohderahoitteiset ja budjettirahoitteiset tehtävät yhteensä 2022

sis.+ ulk.erät 1 000€	Kunta yhteensä	Kohde-rahoitteiset yhteensä	Budjetti-rahoitteiset tehtävät
Toimintatuotot			
Myyntituotot, ulkoiset	172	187	254
Maksutuotot	10	21	4
Tuet ja avustukset	1	8	8
Muut toimintatuotot, ulkoiset	1 866	1 602	1 791
Toimintatuotot, sisäiset	11 407	12 030	12 047
Toimintatuotot yhteensä	**13 456**	**13 847**	**14 103**
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-4 097	-4 073	-4 217
Palveluiden ostot, ulkoiset	-2 861	-3 102	-2 964
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 321	-3 658	-3 572
Avustukset	0	0	-4 538
Muut toimintakulut, ulkoiset	-3 743	-4 184	0
Toimintakulut, sisäiset	-946	-1 044	-702
Toimintakulut yhteensä	**-14 967**	**-16 060**	**-15 992**
Toimintakate	**-1 511**	**-2 213**	**701**

Ruokapalvelut 1 000 € **sis.+ ulk.erät**	**TP 2020**	**TAM 2021**	**TA 2022**
Toimintatuotot			
Myyntituotot, ulkoiset	169	187	254
Maksutuotot	10	21	4
Muut toimintatuotot, ulkoiset	0	0	0
Toimintatuotot, sisäiset	2 908	3 407	3 463
Toimintatuotot yhteensä	**3 087**	**3 615**	**3 721**
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-1 021	-1 232	-1 255
Palveluiden ostot, ulkoiset	-330	-380	-406
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 204	-1 464	-1 398
Muut toimintakulut, ulkoiset	-12	-12	0
Toimintakulut, sisäiset	-544	-527	-455
Toimintakulut yhteensä	**-3 111**	**-3 615**	**-3 514**
Toimintakate	**-24**	**0**	**206**

Toimitilapalvelut 1 000 € **sis.+ ulk.erät**	**TP 2020**	**TAM 2021**	**TA 2022**
Toimintatuotot			
Myyntituotot, ulkoiset	3		
Tuet ja avustukset	1	8	8
Muut toimintatuotot, ulkoiset	1 866	1 602	1 791
Toimintatuotot, sisäiset	8 499	8 623	8 584
Toimintatuotot yhteensä	**10 369**	**10 232**	**10 383**
Valmistus omaan käyttöön	**0**		
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-3 076	-2 841	-2 962
Palveluiden ostot, ulkoiset	-2 531	-2 722	-2 558
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 117	-2 194	-2 174
Avustukset	0		-4 538
Muut toimintakulut, ulkoiset	-3 732	-4 172	
Toimintakulut, sisäiset	-402	-517	-247
Toimintakulut yhteensä	**-11 857**	**-12 446**	**-12 479**
Toimintakate	**-1 488**	**-2 214**	**-2 096**

3.8 Käyttötalous toimielimittäin, yhteenveto

Sipoon kunta, sis+ulk 1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE VK 2022	TAE KJ 2022	TAE KH 2022	TA 2022
Keskusvaalilautakunta								
Tuotot								
Kulut	0				-40	-40	-40	-40
Netto	0				-40	-40	-40	-40
Tarkastuslautakunta								
Tuotot								
Kulut	-41	-41	-41	-41	-41	-41	-41	-44
Netto	-41	-41	-41	-41	-41	-41	-41	-44
Kunnanhallitus								
Tuotot	17 594	18 810	20 818	21 156	21 161	18 862	18 862	18 872
Kulut	-16 980	-18 087	-21 664	-21 776	-25 166	-24 296	-24 296	-24 435
Netto	614	723	-845	-620	-4 005	-5 434	-5 434	-5 564
Kunnan johto								
Tuotot	12 983	13 950	14 762	15 100	16 152	14 636	14 636	14 636
Kulut	-3 630	-3 527	-4 754	-4 754	-3 043	-3 043	-3 043	-3 043
Netto	9 353	10 424	10 008	10 346	13 109	11 593	11 593	11 593
Talous- ja hallintokeskus								
Tuotot	3 757	3 751	5 047	5 047	313	313	313	313
Kulut	-7 757	-7 976	-9 488	-9 300	-9 480	-9 480	-9 480	-9 480
Netto	-4 000	-4 225	-4 441	-4 253	-9 167	-9 167	-9 167	-9 167
Kehitys- ja kaavoituskeskus								
Tuotot	854	1 109	1 009	1 009	986	986	986	986
Kulut	-5 593	-6 585	-7 422	-7 722	-8 990	-8 990	-8 990	-9 120
Netto	-4 739	-5 476	-6 412	-6 713	-8 005	-8 005	-8 005	-8 134
Sosiaali- ja terveysvaliokunta								
Tuotot	11 424	9 857	9 638	9 116	5 791	6 574	6 574	6 574
Kulut	-68 562	-69 925	-70 545	-74 024	-68 690	-68 045	-68 045	-68 050
Netto	-57 138	-60 068	-60 908	-64 908	-62 900	-61 470	-61 470	-61 475
Sivistysvaliokunta								
Tuotot	3 962	3 704	3 841	3 741	4 003	4 071	4 071	4 071
Kulut	-55 922	-54 499	-57 655	-57 625	-57 845	-57 713	-57 713	-57 763
Netto	-51 961	-50 794	-53 813	-53 884	-53 842	-53 643	-53 643	-53 693
Tekniikka- ja ympäristövaliokunta								
Tuotot	12 553	11 828	12 242	11 995	12 377	12 377	12 377	12 377
Kulut	-19 087	-18 612	-20 452	-19 924	-20 351	-20 351	-20 351	-20 351
Netto	-6 535	-6 784	-8 210	-7 929	-7 974	-7 974	-7 974	-7 974
Yhteensä								
Tuotot	45 532	44 200	46 539	46 008	43 331	41 883	41 883	41 893
Kulut	-160 593	-161 165	-170 356	-173 390	-172 134	-170 486	-170 486	-170 683
Netto	-115 061	-116 966	-123 817	-127 382	-128 802	-128 602	-128 602	-128 790

3.9 Sisäiset erät

1 000 €	Sis. Vuokrat, ylläpito		Sis. Vuokrat, pääoma		Sis. Vuokrat, maa		Ruokapalvelu		Yhteensä	
	TA 2021	2022	TA 2021	2022	TA 2021	2022	TA 2021	2022	TA 2021	2022
Sisäiset tuotot										
Kunnan johto			9 511	8 286					9 511	8 286
Talous- ja hallintokeskus									-	-
Kehitys- ja kaavoituskeskus					248	253			248	253
Ruokapalvelu KH							3 407	2 875	3 407	2 875
Ruokapalvelu Sote								588	-	588
Sivistys									-	-
Tekniikka- ja ympäristö	8 623	8 584							8 623	8 584
Yhteensä	**8 623**	**8 584**	**9 511**	**8 286**	**248**	**253**	**3 407**	**3 463**	**21 789**	**20 586**
Sisäiset kulut										
Kunnan johto	69	30	103	1	3	0			175	31
Talous- ja hallintokeskus	340	339	63	53	2	1			405	393
Kehitys- ja kaavoituskeskus	130	176	-	-	-	-			130	176
Kunnanhallitus yht.	539	544	166	54	4	1			709	600
Sote	1 559	1 673	1 683	215	44	45	555	588	3 842	2 522
Sivistys	6 028	5 903	7 627	7 985	199	206	2 852	2 875	16 706	16 968
Tekniikka- ja ympäristö	497	464	35	32	1	1			533	497
Yhteensä	**8 623**	**8 584**	**9 511**	**8 286**	**248**	**253**	**3 407**	**3 463**	**21 789**	**20 586**

4 SIPOON VESI

4.1 Tuloslaskelma

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Liikevaihto							
Valmistus omankäytttön							
Myyntituotot	**4 605**	**4 830**	**4 965**	**4 965**	**5 065**	**5 165**	**5 265**
Liiketoiminnan muut tuotot	**237**	**253**	**200**	**200**	**250**	**250**	**250**
Materiaalit ja palvelut	**-1 904**	**-1 781**	**-1 945**	**-1 945**	**-1 985**	**-2 025**	**-2 065**
Ostot tilikauden aikana	-877	-885	-910	-910	-930	-950	-970
Palvelujen ostot	-1 027	-895	-1 035	-1 035	-1055	-1 075	-1 095
Henkilöstökulut	**-483**	**-488**	**-578**	**-578**	**-711**	**-711**	**-711**
Palkat ja palkkiot	-395	-400	-480	-480	-591	-571	-571
Henkilösivukulut	-89	-88	-98	-98	-120	-140	-140
Eläkekulut	-77	-71	-81	-81	-100	-110	-110
Muut henkilösivukulut	-11	-16	-17	-17	-21	-30	-30
Poistot ja arvonalentumiset	**-1 100**	**-1 201**	**-1 100**	**-1 100**	**-1 150**	**-1 150**	**-1 200**
Suunnitelmanmukaiset poistot	-1 100	-1 201	-1 100	-1 100	-1 150	-1150	-1 200
Arvonalentumiset							
Liiketoiminnan muut kulut	**-113**	**-155**	**-140**	**-140**	**-140**	**-140**	**-140**
Liikeylijäämä (-alijäämä)	**1 242**	**1 459**	**1 402**	**1 402**	**1 329**	**1 389**	**1 399**
Rahoitustuotot ja -kulut	-788	-732	-982	-982	-982	-982	-982
Muut rahoitustuotot	3	4	3	3	3	3	3
Korkokulut	-55	0	-250	-250	-250	-250	-250
Korvaus peruspääomasta	-735	-735	-735	-735	-735	-735	-735
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	**455**	**727**	**420**	**420**	**347**	**407**	**417**
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	**455**	**727**	**420**	**420**	**347**	**407**	**417**
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**455**	**727**	**420**	**420**	**347**	**407**	**417**

4.2 Investoinnit

SIPOON VEDEN INVESTOINNIT	**TA 2022**	**TS 2023**	**TS2024**
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet	-2890	-3720	-4 600
Laajennusinvestoinnit, runkoverkosto	-2700	0	0
Laajennusinvestoinnit, harvaan asutut alueet	-500	-500	-500
Peruskorjausinvestoinnit	-700	-700	-700
Muut investoinnit	0	0	0
Bruttoinvestoinnit yhteensä, infra ja rakennukset	**-6 790**	**-4 920**	**-5 800**

4.3 Rahoituslaskelma

1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
TULORAHOITUS							
Liikeylijäämä	1 242	1 459	1 402	1 402	1 329	1 389	1 399
Poistot ja arvonalentumiset	1 100	1 201	1 100	1 100	1 150	1 150	1 200
Rahoitustuotot ja -kulut	-788	-732	-982	-982	-982	-982	-982
	1 554	**1 928**	**1 520**	**1 520**	**1 497**	**1 557**	**1 617**
INVESTOINNIT							
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-5 782	-2 304	-5 920	-3 000	-6 790	-4 920	-5 800
Rahoitusosuudet investointimenoihin							
Tulorahoitus ja investoinnit, netto	**-4 229**	**-375**	**-4 400**	**-1 480**	**-5 293**	**-3 363**	**-4 183**
RAHOITUSTOIMINTA							
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Myyntisaamisten lisäys	-226	286					
Korottomien velkojen muutos muilta	1 289	90	1 200		1 200	1 200	1 200
Rahoitustoiminta netto	**1 064**	**375**	**1 200**	**0**	**1 200**	**1 200**	**1 200**
Kassavirta	**-3 165**	**0**	**-3 200**	**-1 480**	**-4 093**	**-2 163**	**-2 983**

5 TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelmaosa osoittaa, miten tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korkokuluihin ja muihin rahoituskuluihin sekä pitkävaikutteisiin omaisuuden jaksottamisesta aiheutuviin poistoihin ja arvonalentumisiin sekä tarvittaviin uusinvestointeihin.

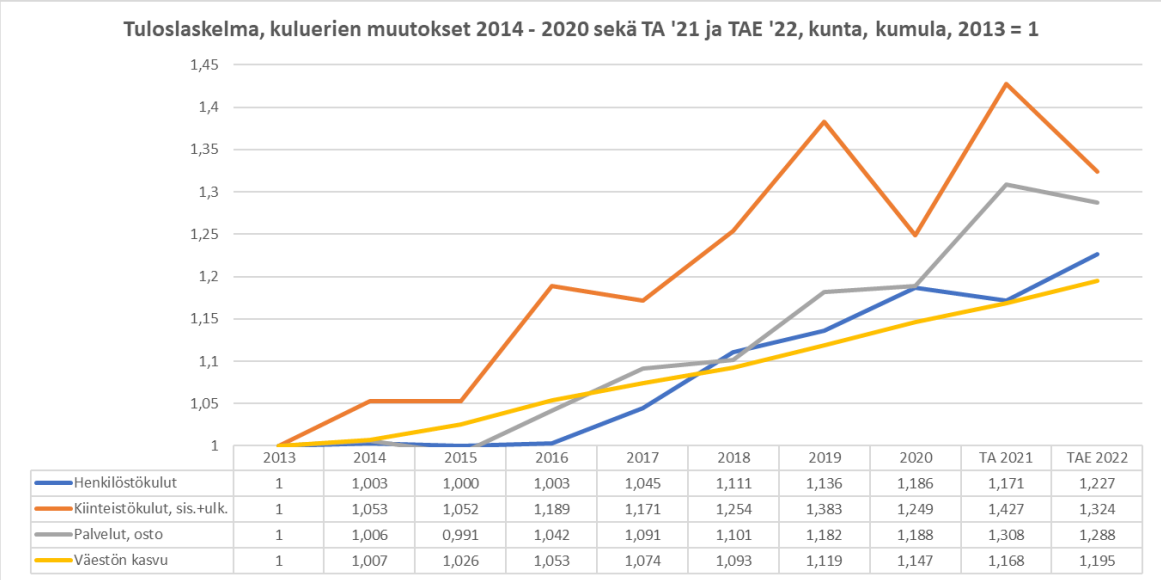
Tulorahoituksen riittävyyttä arvioidaan toiminta- ja vuosikatteen sekä tilikauden tuloksen avulla. Talousarvion tuloslaskelmaosa sisältää kaikki toiminnan menot ja tulot. Tämä tarkoittaa, että sisäiset erät, ostot ja myynnit sekä sisäiset vuokrat sisältyvät tuloslaskelmaosan menoihin ja tuloihin.

Tuloslaskelmassa esitetään myös valtuustoon nähden sitovat määrärahat ja tuloarviot toimintakatteen jälkeisistä eristä, jotka ovat verotulot, valtionosuudet, korkotuotot ja korkokulut sekä rahoitustuotot ja rahoituskulut. Talousarvion tuloslaskelmaan sisällytetään myös suunnitelmat tilikauden tuloksen käsittelystä.

Toimintakate osoittaa, paljonko toimintakuluista jää katettavaksi verotuloilla, käyttötalouden valtionosuuksilla ja rahoitustuotoilla.

Vuosikate kuvaa kunnan rahoitustulosta ja se osoittaa muun muassa riittääkö kunnan tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuvat menot eli käyttöomaisuuden laskennalliset poistot.

Kun vuosikatteesta vähennetään poistot ja satunnaiset menot ja lisätään satunnaiset tulot, saadaan tilikauden budjetoitujen menojen ja tulojen erotus, eli tilikauden tulos, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat tuloksenkäsittelyeriä.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TA 2021	TAE 2022
Henkilöstökulut	1	1,003	1,000	1,003	1,045	1,111	1,136	1,186	1,171	1,227
Kiinteistökulut, sis.+ulk.	1	1,053	1,052	1,189	1,171	1,254	1,383	1,249	1,427	1,324
Palvelut, osto	1	1,006	0,991	1,042	1,091	1,101	1,182	1,188	1,308	1,288
Väestön kasvu	1	1,007	1,026	1,053	1,074	1,093	1,119	1,147	1,168	1,195

5.1 Tuloslaskelma, kunta ilman Sipoon Vesi-liikelaitosta

Ulkoiset erät ja sisäiset **1 000 euroa**	**2020** **TP**	**2021** **TA**	**2021** **Ennuste**	**2022** **TAE VK**	**2022** **TAE KJ**	**2022** **TAE KH**	**2022** **TA**
Toimintatuotot	**44 200**	**46 539**	**46 008**	**43 332**	**41 816**	**41 883**	**41 893**
Myyntituotot	3 750	2 806		2 939	2 939	2 994	2 994
Maksutuotot	5 699	6 261		6 257	6 257	6 264	6 264
Tuet ja avustukset	907	969		1 063	1 063	1 069	1 069
Muut tuotot	10 028	9 909		10 891	10 891	10 891	10 891
Josta myyntivoitot	*5 459*	*5 200*		*6 300*	*6 300*	*6 300*	6 300
Muut toimintatuotot sisäiset	23 814	26 593		22 182	20 666	20 666	20 676
Valmistus omaan							
Toimintakulut	**-161 165**	**-170 368**	**-173 447**	**-172 134**	**-170 418**	**-170 485**	**-170 683**
Henkilöstökulut	-60 205	-59 450		-62 248	-62 248	-62 230	-62 364
Palvelujen ostot, ulkoiset	-56 186	-60 598		-64 177	-64 077	-64 147	-64 190
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 164	-7 733		-7 867	-7 767	-7 833	-7 843
Avustukset	-8 361	-8 764		-9 440	-9 440	-9 390	-9 390
Muut toimintakulut, ulkoiset	-5 436	-7 230		-6 220	-6 220	-6 220	-6 220
Muut toimintakulut, sisäiset	-23 814	-26 593		-22 182	-20 666	-20 666	-20 676
Toimintakate	**-116 966**	**-123 829**	**-127 439**	**-128 802**	**-128 602**	**-128 602**	**-128 789**
Verotulot	107 044	109 513	114 149	119 098	119 098	119 098	119 138
Valtionosuudet	23 569	18 236	17 606	17 878	17 878	17 878	17 878
Rahoitustuotot ja -kulut	**528**	**325**	**525**	**425**	**425**	**425**	**425**
Korkotuotot	79	54	54	80	80	80	80
Muut rahoitustuotot	944	920	920	905	905	905	905
Korkokulut	-470	-643	-443	-550	-550	-550	-550
Muut rahoituskulut	-25	-6	-6	-11	-11	-11	-11
Vuosikate	**14 176**	**4 245**	**4 841**	**8 599**	**8 799**	**8 799**	**8 651**
Suunnitelmanmukaiset Satunnaiset tuotot ja kulut	13 596	8 137	8 137	8 285	8 285	8 285	8 285
Tilikauden tulos	**580**	**-3 892**	**-3 296**	**314**	**514**	**514**	**366**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-11 277	1 200	1 000	1 200	1 200	1 200	1 200
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	12 700						
Tilikauden yli-/alijäämä	**2 003**	**-2 692**	**-2 296**	**1 514**	**1 714**	**1 714**	**1 566**

Toimintakate vastuualueittain, ulk. 1000 €	**TP 2019**	**TP 2020**	**TA 2021**	**TA 2022**	**Muutos, t eur 2021/2022**	**Muutos, % 2021/2022**	**Muutos, % 2020/2022**
Keskusvaalilautakunta	18	0	-11	-40	-29		39 900,0
Tarkastuslautakunta	-36	-40	-41	-44	-2		8,8
Kunnanhallitus	-10 016	-10 167	-13 654	-16 029	-2 375	17,4	57,7
Sosiaali- ja terveys	-55 341	-58 140	-59 079	-59 889	-811	1,4	3,0
erikoissairaanhoito	-22 604	-25 571	-26 301	-27 689	-1 388	5,3	8,3
Sivistys	-34 789	-34 271	-35 306	-36 725	-1 419	4,0	7,2
Tekniikka- ja ympäristö	-14 888	-14 348	-15 738	-16 062	-323	2,1	11,9
Yhteensä	**-115 053**	**-116 966**	**-123 829**	**-128 790**	**-4 961**	**4,0**	**11,9**

Toimintatuotot

Peruskunnan ulkoiset toimintatuotot

Ulkoiset tuotot 1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Keskusvaalilautakunta	68	-	-	-
Kunnanhallitus				
Muut toimintatuotot	1 162	1 348	1 146	1 158
Maanmyynti, myyntivoitto	4 705	5 161	5 200	6 300
Sosiaali- ja terveysvaliokunta	8 215	6 925	6 230	5 987
Sivistysvaliokunta	3 958	3 693	3 841	4 071
Tekniikka- ja ympäristövaliokunta	3 204	3 259	3 529	3 703
Yhteensä	**21 311**	**20 385**	**19 946**	**21 218**

Käyttöomaisuuden myyntivoitot koostuvat pääosin tonttien hankintamenon ylittävästä myyntitulosta. Myyntituloksi arvioidaan talousarviovuonna 2022 6,3 milj. euroa ja suunnitteluvuosina 2023–2024 myös 5 milj. euroa/vuosi. Myyntiä vastaavat myyntivoitot näkyvät kirjanpidossa osana muita toimintatuottoja. Ne on esitetty erikseen tuloslaskelmaosassa, koska ne ovat merkittävä osa kunnan vuosikatteesta.

Toimintakulut

Vuoden 2022 ulkoiset toimintakulut nousevat talousarvioesityksen mukaan 149,8 miljoonaan euroon vuoden 2021 ennusteen mukaisesta 146,8 miljoonasta eurosta.

Peruskunnan ulkoiset toimintakulut

Ulkoiset kulut 1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Keskusvaalilautakunta	- 49	- 0	- 11	- 40
Tarkastuslautakunta	- 36	- 40	- 41	- 44
Kunnanhallitus	- 15 883	- 16 675	- 19 999	- 23 487
Sosiaali- ja terveysvaliokunta	- 63 556	- 65 065	- 65 309	- 65 875
Sivistysvaliokunta	- 38 748	- 37 964	- 39 147	- 40 796
Tekniikka- ja ympäristövaliokunta	- 18 092	- 17 607	- 19 267	- 19 764
Yhteensä	**- 136 365**	**- 137 351**	**- 143 775**	**- 150 005**

5.2 Tuloslaskelma Sipoon kunta ja Sipoon vesi

Ulkoiset ja sisäiset erät	2020	2021	2021	2022	2022	2022	2022
1 000 euroa	**TP**	**TA**	**Ennuste**	**TAE VK**	**TAE KJ**	**TAE KH**	**TA**
Toimintatuotot	**49 283**	**51 704**	**51 173**	**48 647**	**47 131**	**47 198**	**47 208**
Myyntituotot	8 580	7 771	4 965	8 004	8 004	8 059	8 059
Maksutuotot	5 699	6 261	0	6 257	6 257	6 264	6 264
Tuet ja avustukset	907	969	0	1 063	1 063	1 069	1 069
Muut tuotot	10 282	10 109	200	11 141	11 141	11 141	11 141
Josta myyntivoitot	5 459	5 200	0	*6 300*	*6 300*	6 300	*6 300*
Muut toimintatuotot sisäiset	*23 814*	*26 593*	*0*	*22 182*	*20 666*	20 666	*20 676*
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintakulut	**-163 589**	**-173 031**	**-176 110**	**-174 969**	**-173 253**	**-173 321**	**-173 518**
Henkilöstökulut	-60 693	-60 028	-578	-62 958	-62 958	-62 941	-63 075
Palvelujen ostot, ulkoiset	-57 081	-61 633	-1 035	-65 232	-65 132	-65 202	-65 245
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 049	-8 643	-910	-8 797	-8 697	-8 763	-8 773
Avustukset	-8 361	-8 764	0	-9 440	-9 440	-9 390	-9 390
Muut toimintakulut	-5 591	-7 370	-140	-6 360	-6 360	-6 360	-6 360
Muut toimintakulut, sisäiset	-23 814	-26 593	0	-22 182	-20 666	-20 666	-20 676
Toimintakate	**-114 306**	**-121 327**	**-124 937**	**-126 322**	**-126 122**	**-126 123**	**-126 310**
Verotulot	107 044	109 513	114 149	119 098	119 098	119 098	119 138
Valtionosuudet	23 569	18 236	17 606	17 878	17 878	17 878	17 878
Rahoitustuotot ja -kulut	**-230**	**-657**	**-457**	**-558**	**-558**	**-558**	**-561**
Korkotuotot	48	54	54	80	80	80	80
Muut rahoitustuotot	198	923	923	908	908	908	905
Korkokulut	-463	-893	-693	-800	-800	-800	-800
Muut rahoituskulut	-13	-741	-741	-746	-746	-746	-746
Vuosikate	**16 078**	**5 765**	**6 361**	**10 096**	**10 296**	**10 296**	**10 145**
Suunnitelmanmukaiset poistot	14 797	9 237	9 237	9 435	9 435	9 435	9 435
Satunnaiset tuotot ja kulut	0						
Tilikauden tulos	**1 281**	**-3 473**	**-2 876**	**661**	**861**	**861**	**710**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-11 277	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	12 700						
Tilikauden yli-/alijäämä	**2 704**	**-2 273**	**-1 676**	**1 861**	**2 061**	**2 061**	**1 910**

Vuosikate riittää kattamaan poistot 2022–2023, joten kunnan talous on tasapainossa vuosina 2022–2023.

Investoinneista aiheutuva käyttöomaisuuden ja muiden pitkävaikutteisten menojen poistojen kasvu vaikuttaa oleellisesti kunnan talouden tasapainoon. Poistot kasvavat suunnitelmakauden aikana.

Vuoden 2022 talousarvio osoittaa 0,9 miljoonan euron tulosta ennen tilinpäätössiirtoja. Samoin suunnitelmavuosi 2023, joka on ensimmäinen vuosi sote-uudistuksen jälkeen, on ylijäämäinen. Sen sijaan suunnitelmavuosi 2024 olisi nykyisten laskelmien mukaan –1,6 milj. euroa alijäämäinen. Sote-uudistukseen liittyvät laskelmat tulevat kuitenkin vielä muuttumaan ja tarkentumaan. Lopullisesti sote-uudistuksen laskentapohja varmistuu vasta vuoden 2023 alussa.

5.3 Sipoon veden vaikutus tilikauden tuloksen muodostumiseen

Sipoon kunta ja Sipoon vesi, ulkoiset	Talousarvio 2022		Eliminoinnit		
1 000 €	Kunnan tuloslaskelma-osa pl. Sipoon vesi	Sipoon Vesi	Kunta	Sipoon Vesi	Kunnan tuloslaskelma-osa ml. Sipoon vesi
Toimintatuotot					
Myyntituotot	2 994	5 065		-231,8	7 827
Maksutuotot	6 264				6 264
Tuet ja avustukset	1 069				1 069
Muut toimintatuotot	10 891	250		-117,9	11 023
Toimintatuotot yhteensä	**21 217**	**5 315**	**0**	**-350**	**26 183**
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-62 364	-711			-63 075
Palveluiden ostot	-64 190	-1 055	161		-65 084
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 843	-930	71		-8 702
Avustukset	-9 390				-9 390
Muut toimintakulut	-6 220	-140	118		-6 242
Toimintakulut yhteensä	**-150 007**	**-2 836**	**350**	**0**	**-152 493**
Toimintakate	**-128 789**	**2 479**	**350**	**-350**	**-126 310**
Verotulot	119 138				119 138
Valtionosuudet	17 878				17 878
Rahoitustuotot ja -kulut	425	-982	-485	485	-558
Korkotuotot	80		250		330
Muut rahoitustuotot	905	3	-735		173
Korkokulut	-550	-250		-250	-1 050
Muut rahoituskulut	-11	-735		735	-11
Vuosikate	**8 651**	**1 497**	**-136**	**135**	**10 148**
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 285	-1 150			-9 435
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
Tilikauden tulos	**366**	**347**	**-136**	**135**	**713**
Poistoeron lis (-) tai väh (+)	1 200				1 200
Varausten lis (-) tai väh (+)					
Rahastojen lis (-) tai väh (+)					
Tilikauden yli-/alijäämä	**1 566**	**347**	**-136**	**135**	**1 913**

5.4 Rahoitustuotot ja -kulut

Maksuvalmiustilanne, lainakanta ja korkotaso vaikuttavat rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Korkotuotot ja -kulut on arvioitu kunnan anto- ja ottolainakannan, maksuvalmiusarvioiden ja nähtävissä olevan korkokehityksen mukaan.

Lainakannan lisääntymisestä huolimatta korkomenojen nettomenot ovat matalampien korkojen ansiosta vähentyneet kahden viime vuoden aikana. Kunnan lainamäärän arvioidaan olevan vuoden 2021 lopussa noin 135 milj. euroa. Lainamäärää vähentää koronatukiin mahdollisesti saatava valtionavustus.

Korkomenoihin on talousarviossa varattu yhteensä 0,8 miljoonaa euroa. Vanhojen velkojen korot on laskettu velkakirjaehtojen mukaan. Uusia lainoja arvioidaan nostettavan 33 milj. euroa vuonna 2021 ja 25 milj. euroa vuonna 2022. Iso osa uusista lainoista käytetään vanhojen lainojen lyhennyksiin. Näiden uusien lainojen koroksi arvioidaan korkeintaan 1 %, koska osa rahoitustarpeesta on tarkoitus hoitaa kuntatodistuksilla, joiden korkotason oletetaan olevan lähellä 0 prosenttia. Lainasalkun keskikorko oli lokakuussa 2021 0,36 %.

Rahoitustuottoihin on kirjattu osingot ja osuuspääoman korot, verotilitysten korkotuotot, viivästyskorkotulot sekä kuntayhtymien peruspääoman korot.

Kotimaisten talletusten osalta ei ole laskettu kertyvän tuottoa lainkaan.

Kunnan rahoitustuotot/-kulut:

Rahoitustuotot ja -kulut	1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Korkokulut		-463,1	-470,2	-643	-550
Rahoituskulut		-12,6	-24,76	-5,9	-11
Rahoitustuotot		930,5	944,48	920	905
Korkotuotot		103,1	78,76	54	80
NETTO		**557,9**	**528,28**	**325,1**	**425**

Rahoitusmenoihin on kirjattu kurssitappiot, provisiot ja lainakustannukset, verotilitysten korkomenot, viivästyskorkomenot sekä muut rahoitusmenot.

6 INVESTOINTIOSA

Vastuuhenkilöt ja määritelmät:

Aineettomat hyödykkeet	tehtävän mukainen vastuualueen/tulosyksikön päällikkö
Maa- ja vesialueet	kehitysjohtaja
Rakennukset	tilapalvelupäällikkö
Kiinteät rakenteet ja laitteet sekä koneet ja kalusto	tehtävän mukainen vastuualueen/tulosyksikön päällikkö
Osakkeet ja osuudet	tehtävän mukainen vastuualueen/tulosyksikön päällikkö

Investointiosaan sisältyvät määrärahat aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä käyttöomaisuusosakkeiden ja -osuuksien hankintamenoihin. Investointien aktivointiraja on 10 000 euroa.

Määrärahat sitovat teknistä valiokuntaa bruttoinvestointien eli kiinteistö- ja infra-investointien osalta. Vesihuollon investoinneista päättää Sipoon Veden johtokunta.

Teknisellä valiokunnalla on oikeus muuttaa sisäistä määrärahanjakoa rakennuskohteiden kesken. Teknisellä valiokunnalla ei ole kuitenkaan oikeutta päättää uusista rakennuskohteista. Peruskorjaushankkeiden osalta on osoitettu määrärahat ”Valiokunnan kohdentamat hankkeet”, ”Energiahankkeet”, ”Peruskorjaus kyläkoulut”, ”Peruskorjaus päiväkodit ja taajamakoulut” ja ”Katujen peruskorjaus”, jossa kohteiden lopullisen valinnan tekee tekninen valiokunta hankkeiden kohdentamisperiaatteiden perusteella.

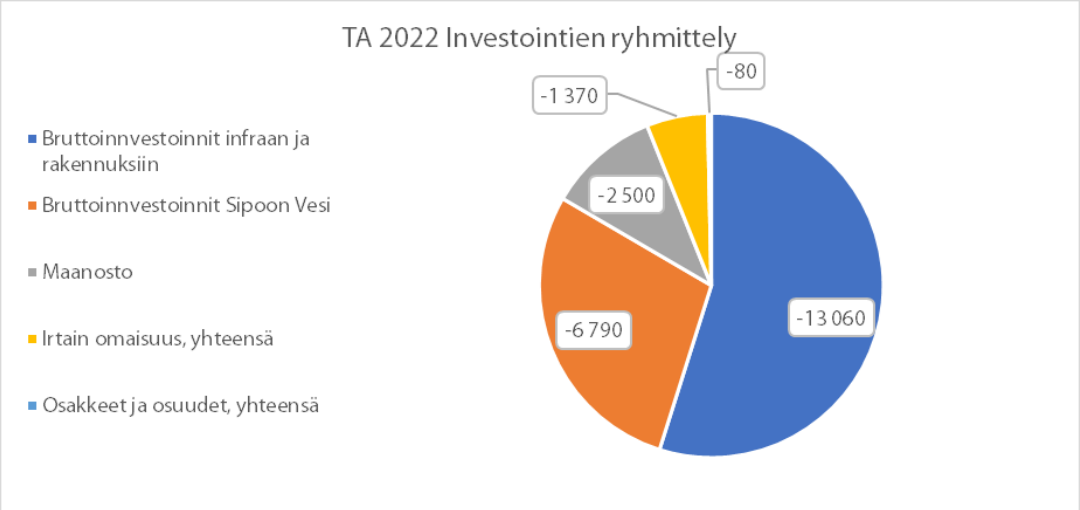
Määräraha kiinteistöjen ensikertaista kalustamista varten sisältyy laajennus- ja uudelleenrakennushankkeen kokonaismäärärahaan ja on eritelty omaksi kokonaisuudekseen hyväksytyn hankesuunnitelman jälkeen. Asianomaiset käyttäjäyksiköt vastaavat kuitenkin näistä määrärahoista sekä päättävät ko. hankinnoista.

Kunnan omistamien sote-kiinteistöosakeyhtiöiden investoinneista vastaavat ko. yhtiöiden hallitukset. Mikäli investoinnit tilataan kunnalta, näkyvät samansuuruiset tulot ja menot kunnan käyttötaloudessa.

Sipoon Veden investointihankkeet on esitetty kappaleessa 6.2.

6.1 Investoinnit

Investoinnit 2022 - 2024	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Bruttoinnvestoinnit infraan ja rakennuksii	**-27 417**	**-26 946**	**-22 810**	**-18 975**	**-13 060**	**-16 705**	**-15 940**
Bruttoinnvestoinnit Sipoon Vesi	**-3 395**	**-4 552**	**-2 304**	**-3 200**	**-6 790**	**-4 920**	**-5 800**
Maanosto	-1 936	-2 220	-1 039	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Irtain omaisuus, yhteensä	-695	-453	-961	-680	-1 370	-920	-920
Osakkeet ja osuudet, yhteensä	-9	0	790	-80	-80	-80	-80
Bruttoinvestoinnit yhteensä	**-33 471**	**-34 171**	**-26 824**	**-25 935**	**-23 800**	**-25 125**	**-25 240**
Maan myynti ja käyttöomaisuuden myynnit	4 505	4 752	5 459	4 200	6 300	5 200	5 200
Rahoitusosuudet investointeihin	20	225	455				
Investoinnit yhteensä, netto	**-28 945**	**-31 587**	**-20 910**	**-21 735**	**-17 500**	**-19 925**	**-20 040**

Vuosien 2022–2024 bruttoinvestointien yhteenveto

Taulukossa on esitetty investointien bruttomäärärahat Sipoon kunnan osalta.

BRUTTOINVESTOINNIT INFRA JA RAKENNU	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet	-5 629	-4 200	-3 728	-6 325	-6 510	-9 830	-12 540
Laajennusinvestoinnit, rakennukset	-10 475	-9 705	-10 475	-1 670	-325	-645	0
Uudelleeeninvestoinnit	-3 041	-6 881	-3 159	-1 400	-335	-135	-450
Peruskorjausinvestoinnit	-6 692	-3 030	-4 798	-9 400	-4 620	-5 945	-2 900
Muut investoinnit	-1 582	-3 130	-80	-180	-1 270	-150	-50
Bruttoinvestoinnit yhteensä infra ja raken	**-27 417**	**-26 946**	**-22 240**	**-18 975**	**-13 060**	**-16 705**	**-15 940**

Vuonna 2022 talousarvion mukaiset kunnan bruttoinvestoinnit infrastruktuuriin ja rakennuksiin ovat yhteensä noin 12,9 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 talousarvion merkittävimmät bruttoinvestoinnit, yhteensä noin 6,5 miljoonaa euroa, kuuluvat infran laajennusinvestointeihin (sisältäen väyläinvestoinnit). Seuraavassa on esitetty keskeisimpiä uusien kaava-alueiden hankkeita.

Nikkilässä NG 9 Pohjanniityn alue valmistuu kesään 2022 mennessä. Investointisuunnitelmassa ajankohtaisia ovat myös Jokilaakson viimeistely ja Nikkilän entisen linja-autoaseman aluetyöt.

Vuonna 2022 varaudutaan Nikkilän Kartanon (NG8) yhdyskuntatekniikan suunnitteluun. Taloussuunnitelmakaudella 2022–2024 toteuttavat ratkaisut NG8 Nikkilän kartanon alueella ovat keskeisiä toimenpiteitä Sipoon kasvun ja KeNi-yhteyden toteuttamisen kannalta.

Söderkullassa T 9 Taasjärvi IV valmistuu kesään 2022 mennessä. Investointiohjelmassa ajankohtaisia ovat myös Taasjärven itäpuolen työt, M 3 Massbyn Danielsbackan asuinalueen ja Söderkullan kartanon suunnittelu.

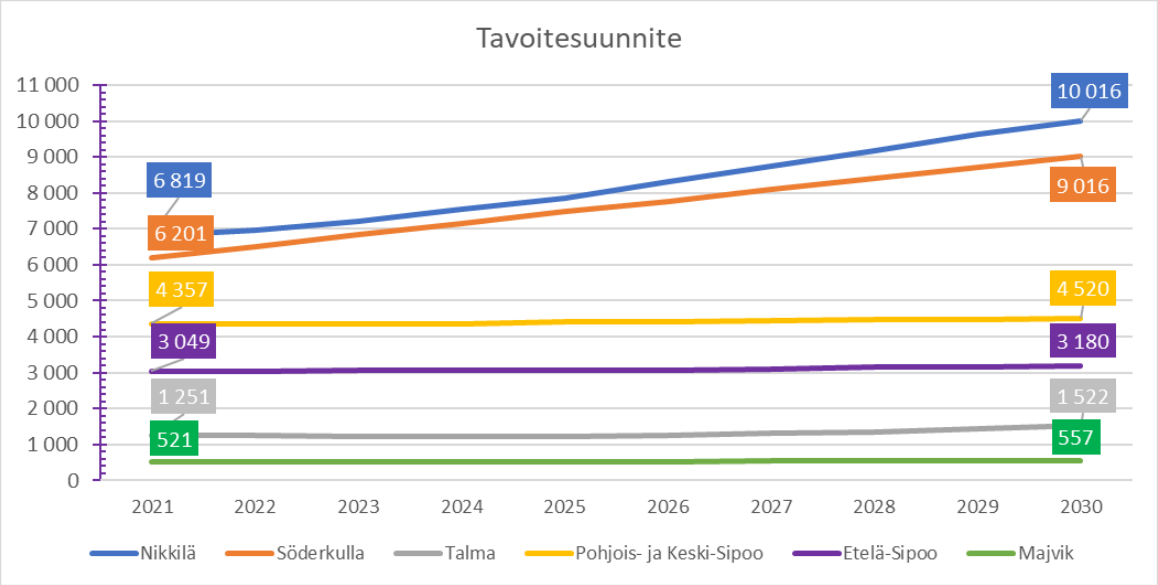
Tällä talousarvio- ja taloussuunnitelmajaksolla on muutamia rakennusten peruskorjausinvestointitarpeita (Sibbo gymnasium ja Lukkarin koulu). Uusi merkittävä investointi on Etelä-Sipoon varhaiskasvatuksen tilaratkaisut, jonka tarve- ja vaihtoehtoselvityksen laatiminen käynnistyy vuonna 2022. Talousarvion varaukset laajennusinvestointeihin (n. 0,3 miljoonaa) ovat takuuajan töitä varten.

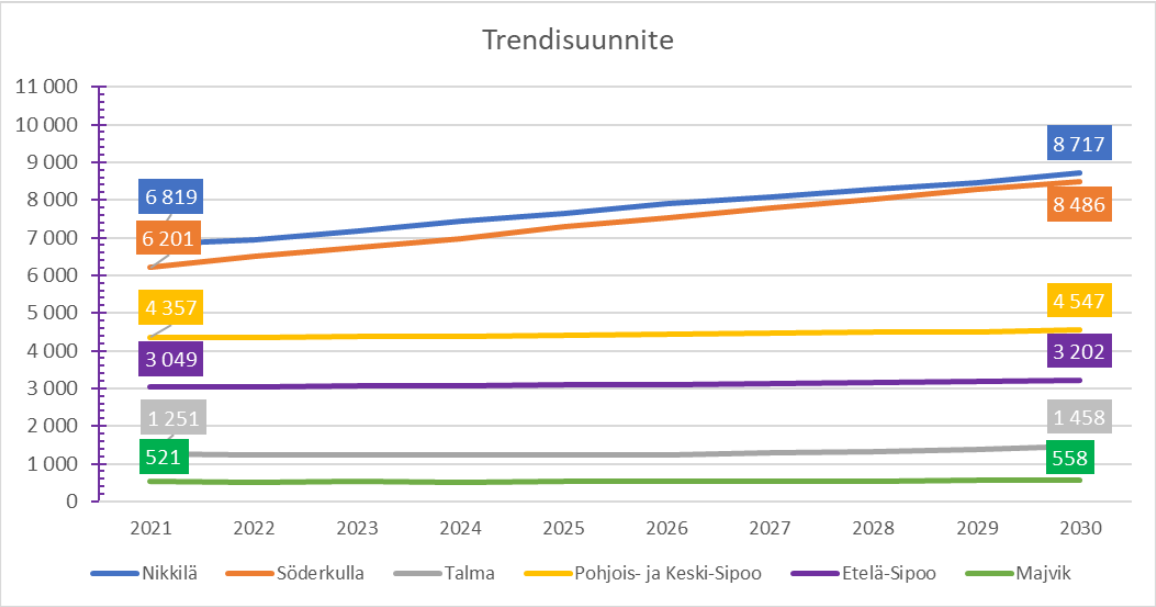
Uudelleeninvestointeja on vuoden 2022 talousarviossa n. 0,3 miljoonaa euroa. Miilin uuden liikuntahallin hankesuunnittelu saadaan valmiiksi ja sen hallinnollinen käsittely alkaa keväällä 2022. Nikkilän uusi pelastusasema rakennetaan vuonna 2022 leasing-rahoituksella.

Vuonna 2023 taloussuunnitelman mukaiset kunnan bruttoinvestoinnit infraan ja rakennuksiin ovat noin 16,1 miljoonaa euroa ja vuonna 2024 ne ovat noin 15,9 miljoonaa euroa. Investointien määrä on laskenut jonkin verran vuosien 2018–2020 tasosta, jolloin investoinnit olivat 22,2–26,9 miljoonaa euroa. Sen sijaan investointien rakenne muuttuu selvästi.

Väestösuunnite ja investointien ajoittaminen

Sipoon kunnan väestönkehityksestä on laadittu kaksi väestösuunnitetta (tavoitesuunnite ja trendisuunnite) vuosille 2021–2031 vastaamaan kuntasuunnittelun eri tavoitteisiin ja tarpeisiin. Väestösuunnitteiden pohjana toimivat rakentamisennusteet, jotka perustuvat kunnan kymmenen vuoden toteuttamisohjelmaan. Rakentamisennusteet on laadittu yhteistyössä tekniikka- ja ympäristöosaston ja kehitys- ja kaavoituskeskuksen kanssa, ja ne linjaavat uusien asemakaava-alueiden toteuttamisen aikataulun ja vaikutukset kunnan väestönkasvun osalta.

Kunnan maankäytön toteutuksen ja investointien suunnittelua ja ohjelmointia varten laadittu ns. tavoitesuunnite. Suunnite vastaa kasvun määrän ja suuntautumisen osalta kunnan strategisiin tavoitteisiin. Kunnan infrainvestoinnit mitoitetaan ja suunnitellaan tämän kasvuennusteen mukaisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että hankkeet suunnitellaan etupainotteisesti, mutta varsinainen rakentaminen käynnistetään vuosittain seurattavan toteutuneen väestönkasvun perusteella. Tavoitesuunnite osoittaa, millaista kasvua kunta pystyy omilla toimillaan (kaavoitus, infrarakentaminen, tontinluovutus) tukemaan ja mahdollistamaan.

Tavoitesuunnite mahdollistaa KeNi-radan henkilöjunaliikenteen toteutumisen ja kannattavuuden, mahdollistamalla Nikkilään riittävän väestöpohjan vuoteen 2030 mennessä. Tavoitesuunnite hyödyntää myös taajamien olemassa olevan palveluverkon kapasiteetin ja vastaa monipuolisesti eri asumisen kysyntöihin kaikissa taajamissa.

Tavoitesuunnitteen ohella on laadittu myös ns. trendisuunnite. Se on kasvultaan hitaampi kuin tavoitesuunnite. Tavoitesuunnitteessa kasvu pohjautuu menneeseen kehitykseen liittyviin trendeihin kasvun suuntautumisen ja määrän suhteen sekä Söderkullan orgaaniseen kasvutrendiin. Trendisuunnitteessa Nikkilän kasvun on oletettu olevan maltillisempaa kuin tavoitesuunnitteessa. Trendisuunnitetta käytetään mm. kunnan verotulo- ja tonttien myyntitulokertymän arvioinnin pohjana.

Kunnan väestömäärä kasvaa kymmenen vuoden aikajaksolla tavoitesuunnitteessa keskimäärin 3 %:n / 600–800 asukkaan vuosivauhdilla, ja trendisuunnitteessa keskimäärin 2,2 %:n / 500 asukkaan vuosivauhdilla. Vuosien 2021–2022 osalta suunnitteiden väestökasvussa ei ole eroavaisuuksia.

Hankkeiden kaavatalous

Kunnan investoinnit tulee suunnitella pitkäjänteisesti kokonaisuutena, joka tukee kunnan kasvustrategiaa. Investointistrategiaa selkeyttämään otettiin käyttöön INTO-investointiohjelma vuonna 2013 kunnan investointitarpeiden suunnitteluun. Investointeja tarkastellaan ohjelman avulla sekä talousarviokauden (1–3 vuoden investointisuunnitelman) että pitkän tähtäimen (10 vuoden investointiohjelman) suunnittelua varten.

Pääperiaatteena on, että jokainen investointikohde nähdään toimintaa uudistavana kehittämistoimenpiteenä. Tällöin suunnittelutyön tavoitteena on, että jokainen investointi, riippumatta siitä onko se yhdyskuntarakennetta eli infraa tai kiinteistöä koskeva, tulee toteuttaa siten, että viihtyvyys, turvallisuus, toiminnallisuus ja monikäyttöisyys ovat tasapainossa investointi- ja elinkaarikustannusten sekä kaavatalouden kanssa. Näin toiminnan laatu paranee ja kustannukset laskevat.

Investointiohjelma on asiantuntijatyökalu ja siinä arvioidaan 10 vuoden investoinnit investointilajeittain kohdennettuina eri käyttäjille. Rakennuksia koskevat laajennusinvestoinnit perustuvat tontinmyynnin perusteella arvioituun asukasmäärän lisääntymiseen, sivistystoimen palveluverkkosuunnitelmaan, hyväksyttyihin hankesuunnitelmiin ja aikaisempiin talousarvioiden esityksiin.

Kaavatalouden näkökulmasta laajennusinvestoinnit nähdään yhtenä kokonaisuutena sekä infran että toimitilojen uudisrakentamisen osalta. Uusia aluekokonaisuuksia rakennettaessa kaavoitusvaiheessa laaditaan kustannusarvioita kunnallisteknisistä ratkaisuista esi- ja yleissuunnitelmien pohjalta. Tavoitteena on, että kaikki infran ja uusien toimitilojen laajennusinvestoinnit sekä raakamaan osto katetaan uusilta alueilta saaduilla tontinmyyntituloilla. Vesihuollon tulee pitkällä tähtäimellä kattaa kaikki kustannuksensa mukaan lukien investoinnit.

Kaavataloudellista kannattavuutta uusien alueiden osalta lasketaan vertaamalla muodostuvia kustannuksia infran rakentamiselle ao. kaavoilla.

$$\frac{(Tontinmyyntitulot - infran\ kustannukset)}{tuleva\ asukasluku} = palveluhankintavara/asukas$$

Tavoitteena on, että alueelta saatavat tontinmyyntitulot ovat isommat kuin infran toteuttamisen kustannukset. Tällöin jäljelle jäävä raha tontinmyyntituloista on mahdollista käyttää alueen tulevien asukkaiden palveluiden investointitarpeisiin (mm. päiväkodit, koulut).

Tavoiteltu palveluhankintavara/asukas Sipoossa on n. 8 000 €/asukas, joka määräytyy päiväkoti- ja koulupalveluita tarvitsevien lasten suhteellisesta väestömäärästä ja tarvitsemista uusista tiloista uusilla alueilla. Lisäksi otetaan huomioon raakamaanostoon käytetty alaskirjaus.

Kun alueen kaavatalous on kunnossa, tontinmyyntituloilla pystytään kattamaan kaikki uusien asukkaiden tarvitsemat investoinnit eikä alueiden toteuttaminen aiheuta lisärasitusta kunnan taloudelle ja velkaantumiselle.

Kaavataloudessa tulee myös tarkastella yhtenäisinä, mutta useista osa-alueista koostuvina kokonaisuuksinaan mm. Taasjärven aluetta, Talman aluetta ja Nikkilän kartanoa, jotka kaikki sisältävät kynnysinvestointeja. Tällöin mm. Taasjärven itäpuolen katuyhteyden, Nikkilän kartanon radan alituksen sekä Talman radan alituksen kustannukset suhteutetaan koko vaikutusalueen hankkeiden kannattavuuteen. Mikäli hankekokonaisuuden kannattavuus on kunnossa, kynnysinvestoinnit voidaan erikseen kuntataloutta rasittamatta toteuttaa tontinmyynnin tuloilla.

Nimi	Infran kustannukset	Tontin-myyntitulot	Palvelu-hankintavara	Arviotyyppi
NG 8 Nikkilän kartano	25 200 000 €	41 600 000 €	5 125 €/as	Yleissuunnitelma
NG 8 Nikkilän kartano infra-avustuksella	20 905 500 €	41 600 000 €	6 467 €/as	Yleissuunnitelma
NG 9 Pohjanniitty	1 600 000 €	2 240 000 €	6 400 €/as	Urakkahinta
M 53 Metsärinne	900 000 €	2 104 000 €	7 525 €/as	Sivistynyt arvio
T 9 Taasjärvi IV	1 985 000 €	3 810 000 €	7 935 €/as	Urakkahinta
M 3 Danielsbacka	2 900 000 €	3 940 000 €	3 059 €/as	Yleissuunnitelma
S 20 Söderkullan kartano	1 550 000 €	2 350 000 €	5 517 €/as	Yleissuunnitelma
T 6 Taasjärven itäpuoli	3 750 000 €	1 796 000 €	-3618 €/as	Yleissuunnitelma

Yllä olevassa taulukossa on listattu tulevien infrahankkeiden kaavataloutta infran kustannusten, tontinmyyntitulojen, asukasmäärän arvion ja palveluhankintavaran osalta. Kustannusarvioiden osalta tulee huomioida suunnittelun tarkkuustaso. Sivistynyt arvio perustuu kunnan omaan arvioon kustannuksista ja tontinmyyntituloista. Yleissuunnitelma perustuu konsultin suunnittelemaan ja laskemaan kustannusarvioon. Urakkahinta taas perustuu sidottuihin kustannuksiin urakan osalta.

Kustannusarviot tarkentuvat hankkeen suunnittelun edetessä. Mitä pidemmälle alueen kunnallistekniikan ja muun infran toteuttamista on suunniteltu, sitä tarkempi on kustannusten osalta arvio alueen kaavataloudesta.

Tontinmyynnin osalta kaavatalouden arvioimisessa käytetään hyödyksi tontinmyynnin toteumatietoja muilta vastaavilta alueilta Sipoossa. Asukasmäärän arvio kaava-alueiden osalta perustuu samaan palvelukysyntälaskuriin, jolla arvioidaan kokonaisuudessaan kunnan väestömäärän muutoksia.

Yleisesti uusien alueiden kaavataloutta voidaan parantaa toteuttamalla kaava-alueiden infra kustannustehokkaammin, lisäämällä myytyjen tonttien määrää tai nostamalla tonttien myyntihintaa. Tonttien myyntihinnalla ja kilpailutuksella on mahdollista parantaa alueen kaavataloutta.

Tekniikka- ja ympäristöosaston bruttoinvestoinnit

Käsitteet ja investointien rahoittaminen

Laajennusinvestointi:

i) infran laajentaminen, joka mahdollistaa lisääntyvän asutuksen;
ii) uudisrakentaminen, joka lisää kunnan rakennusten palvelukapasiteettia ja kiinteistöjen pinta-alaa;
iii) väyläinvestoinnit.

Uudelleeninvestointi:

uuden rakennuksen rakentaminen, joka korvaa aikaisempia rakennuksia ja niissä annettavaa palvelua.

Peruskorjausinvestointi:

korjaustoimenpide, jolla palautetaan olemassa oleva omaisuus alkuperäiseen kuntoon tai lähemmäksi sitä.

Yleiset investoinnit:

erityiskohteiden rakentaminen, joita tarkastellaan omana kokonaisuutenaan.

Uudelleeninvestoinnit, peruskorjausinvestoinnit ja yleiset investoinnit rahoitetaan verotuloilla. Sen sijaan laajennusinvestoinnit on tarkoitus rahoittaa muutaman vuoden viiveellä tontinmyynnistä saatavilla tuloilla, jolloin kasvu ei aiheuta lisäkustannuksia nykyisille kunnan asukkaille. Tämä edellyttää kokonaisvaltaista yhdyskuntakehitysprosessia, jota johdetaan kokonaisuutena siten, että kaavatalous ja toimiva sekä toivottu yhdyskuntarakenne saadaan aikaiseksi.

Kaikki esitetyt varaukset on esitetty ALV 0 %. Hankkeiden kokonaiskustannusarvioissa taulukoissa voi olla joitain eroavaisuuksia riippuen ennen vuotta 2018 tehdyistä toimenpiteistä sekä takuuajan kustannusarvioiden kirjaamisesta.

Investointien suunnittelu

Vuosien 2022–2024 investointisuunnitelma on laadittu Tekniikka- ja ympäristöosaston johdolla yhteistyössä Kehitys- ja kaavoituskeskuksen, Sipoon Veden ja Sivistysosaston kanssa. Investointiohjelman laatimisen periaatteet on sovittu yhdessä toimialojen ja yksiköiden kanssa.

- **Infra-investoinnit** laaditaan tiiviissä yhteistyössä teknisen toimen ja kaavoituksen kesken. Keskeinen tavoite on kunnan kannalta kaavatalous, jossa tontinmyyntitulot kattavat kaikki laajennusinvestoinnit.
- **Palveluiden laajennusinvestointien** tarpeista käyttäjät laativat yhteistyössä teknisen toimialan kanssa tarve- ja vaihtoehtomäärittelyt ennen niiden hyväksymistä investointiohjelmaan ja -suunnitelmaan. Uudet hankkeet aloitetaan sivistyksen hyväksytyn palveluverkkosuunnitelman ja erillisten päätösten mukaisesti.
- **Peruskorjausinvestointien** osalta toimitilat priorisoivat korjaustoimenpiteet talousarvion periaatteiden mukaisesti ja yhteistyössä käyttäjien kanssa ja tekninen valiokunta päättää valtuuston myöntämien varojen perusteella toteutettavat hankkeet. Erityiset peruskorjausinvestoinnit, joilla tehostetaan toimintatapaa tai jotka ovat muuten suuria, esitetään talousarviossa omina hankkeinaan.
- **Investointiohjelmassa** hankkeet priorisoidaan ja sijoitetaan tarvittaessa osaksi 10 vuoden investointiohjelmaa. Investointisuunnitelma (talousarviovuosi ja kaksi seuraavaa vuotta) kootaan investointiohjelman perusteella.

Tekniselle valiokunnalle valmistellaan kunnan investointisuunnitelma käsiteltäväksi. Valiokunta käsittelee investointisuunnitelmaluonnoksen ja pyytää siitä lausunnot valiokunnilta ja jaostoilta. Tekniselle valiokunnalle valmisteltavassa uudessa investointisuunnitelmassa otetaan huomioon luottamushenkilöiden lausunnoissa esittämät asiat tai huomautukset, ja tekninen valiokunta käsittelee sen uudelleen ja lähettää osaksi talousarviota kunnanhallituksen ja edelleen valtuuston käsiteltäväksi.

Määrärahojen sitovuus

Hankeryhmät; laajennusinvestoinnit infraan ja rakennuksiin, uudelleeninvestoinnit, peruskorjausinvestoinnit ja muut investoinnit ovat määrärahoiltaan teknistä valiokuntaa sitovat. Teknisellä valiokunnalla on oikeus muuttaa sisäistä määrärahanjakoa rakennuskohteiden kesken hankeryhmän sisällä niin, että alkuperäinen hankeryhmän määräraha säilyy. Teknisellä valiokunnalla ei ole kuitenkaan oikeutta päättää uusista rakennuskohteista.

Peruskorjaushankkeiden osalta on osoitettu määrärahat ”Valiokunnan kohdentamat hankkeet”, ”Energiahankkeet”, ”Peruskorjaus päiväkodit ja taajamakoulut” ja ”Katujen peruskorjaus”, jossa kohteiden lopullisen valinnan tekee tekninen valiokunta hankkeiden kohdentamisperiaatteiden perusteella.

Määräraha kiinteistöjen ensikertaista kalustamista varten sisältyy laajennus- ja uudelleenrakennushankkeen kokonaismäärärahaan ja on eritelty omaksi kokonaisuudekseen hyväksytyn hankesuunnitelman jälkeen. Asianomaiset käyttäjäyksiköt vastaavat kuitenkin näistä määrärahoista sekä päättävät ko. hankinnoista.

Kunnan omistamien sote-kiinteistöosakeyhtiöiden investoinneista vastaavat ko. yhtiöiden hallitukset. Mikäli investoinnit tilataan kunnalta, näkyvät samansuuruiset tulot ja menot kunnan käyttötaloudessa.

Vesihuollon investoinneista päättää Sipoon Veden johtokunta.

Investointisuunnitelma 2022–2024

Kunnan investointisuunnitelmassa on esitetty Sipoon kunnan bruttoinvestoinnit infraan ja rakennuksiin. Vesihuollon investoinnit on esitetty erikseen Sipoon Veden talousarviossa ja tytäryhtiöiden investoinnit on esitetty ko. yhtiöiden talousarvioissa.

Investoinnit voidaan jakaa investointilajien perusteella laajennus-, uudelleen- ja peruskorjausinvestointeihin sekä ja muihin investointeihin. Vaihtoehtoisesti investoinnit voidaan jakaa investointityyppien mukaan rakennusinvestointeihin, katu- ja viheralueiden laajennusinvestointeihin ja muihin infran investointeihin.

Oheisessa taulukossa on kooste kunnan investointisuunnitelman bruttoinvestoinneista edellä mainituilla jaotuksilla. Investoinnit on määritelty vuoden 2021 kustannustasossa.

BRUTTOINVESTOINNIT	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Laajennusinvestoinnit, infra	-5 629	-4 200	-3 728	-6 325	-6 510	-9 830	-12 540
Laajennusinvestoinnit, rakennukset	-10 475	-9 705	-10 475	-1 670	-325	-645	0
Uudelleeeninvestoinnit	-3 041	-6 881	-3 159	-1 400	-335	-135	-450
Peruskorjausinvestoinnit	-6 692	-3 030	-4 798	-9 400	-4 620	-5 945	-2 900
Muut investoinnit	-1 582	-3 130	-80	-180	-1 270	-150	-50
Bruttoinvestoinnit yhteensä infra ja raken	**-27 417**	**-26 946**	**-22 240**	**-18 975**	**-13 060**	**-16 705**	**-15 940**

BRUTTOINVESTOINNIT	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Rakennukset	-16 060	-18 486	-17 484	-10 180	-4 095	-3 855	-2 650
Infrainvestoinnit	-9 969	-7 930	-4 440	-7 355	-8 690	-11 030	-13 190
Liikuntatoimen investoinnit	-1 390	-530	-317	-1 440	-275	-1 820	-100
Yhteensä (Bruttoinvestoinnit infraan ja ral	**-27 417**	**-26 946**	**-22 240**	**-18 975**	**-13 060**	**-16 705**	**-15 940**

Investointisuunnitelman lähtökohtana on kuntastrategia ja sen mukaisten Sipoon kunnan kasvutavoitteiden toteuttaminen, kaavavaranto, tonttien kysynnän markkinatilanne ja uusien kaavojen aikataulu.

Vuosina 2022–2024 painottuvat infran laajennusinvestoinnit. Infran laajennusinvestointien esitetään olevan vuonna 2022 6,51 milj. euroa, vuonna 2023 noin 9,83 milj. euroa ja vuonna 2024 noin 12,54 milj. euroa. Lähtökohtana on, että infran laajennusinvestoinnit katetaan uusilta alueilta saaduilla tontinmyyntituloilla.

Palvelurakentamisen laajennusinvestoinnit ovat vähentyneet isojen kouluhankkeiden myötä, mutta Sibbo gymnasiumin ja Lukkarin koulukiinteistöjen peruskorjauksen suunnittelu ja toteutus tulevat taloussuunnitelmakaudella ajankohtaisiksi. Samoin Etelä-Sipoon varhaiskasvatuksen tilaratkaisut tulevat ajankohtaisiksi.

Taloussuunnitelmavuosissa 2022–2024 näkyy merkittävimpänä investointina NG8 Nikkilän kartanon asuinalueen toteuttaminen. Suunniteltavia ja toteutettavia infrahankkeita talousarvio- ja taloussuunnitelmajaksolla ovat myös mm. Söderkullan kartanon ja Massbyn Danielsbackan sekä Taasjärven itäpuolen asemakaava-alueet.

Sipoon veden tekemät investoinnit merkitään vastaavasti sen talousarvioon ja -suunnitelmaan.

Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet

	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet	**-5 629**	**-4 200**	**-3 580**	**-5 900**	**-6 510**	**-9 830**	**-12 540**

Yllä olevassa taulukossa on esitetty laajennusinvestoinnit kaava-alueille kokonaisuudessaan ja alla olevassa taulukossa hankkeet toteutusvaiheiden mukaan investointisuunnitelmakaudella. Mahdollisia avustushakuja ei ole huomioitu laskelmissa.

Uudet kaava-alueet ovat uusia alueita, joita kaavoitetaan ja joille toteutetaan kadut, viheralueet, vesihuolto ja muu infra. Näillä alueilla ei ole aikaisemmin ollut asemakaavaa.

Olemassa olevilla alueilla on voimassa oleva kaava, jota nyt uusitaan. Mikäli esimerkiksi alueilla on toteutettuna kadut, viheralueet, vesihuolto ja muu infra, tarkoittaa tämä nykyisen kaavan tehostamista ja lisärakentamista verrattain pienin infrainvestoinnein.

Katu- ja viheralueet, Investointisuunnitelma vuosille 2022 - 2024

		TA 2022 €	TS 2023 €	TS 2024 €
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet		**- 6 510 000 €**	**- 9 830 000 €**	**- 12 540 000 €**
Nikkilä				
	NG 8 Nikkilän kartano -kokoojayhteys	suunnittelu	maanrakennus	maanrakennus
	NG 8 Nikkilän kartano osa I		suunn.+maanrak	maanrakennus
	NG 8 Nikkilän kartano osa II		suunn.+maanrak	maanrakennus
	NG 8 Nikkilän kartano osa III		suunn.+maanrak	maanrakennus
	NG 8 Radan alitus	suunnittelu	suunn.+maanrak	maanrakennus
	NG 9 Pohjanniitty	maanrakennus	viimeistely	
	N 40 Sipoon Jokilaakso	viimeistely		
	N 45 B Kuntala		suunnittelu	maanrakennus
	N 47 Asemansillan korttelit 1012 ja 1032	suunnittelu	suunnittelu	
	N 49 Korttelin 1015 asemakaavamuutos	maanrak.+viim.		
	N 51 Nikkilän kauppakortteli		suunnittelu	maanrakennus
	N 52 Sipoon Jokilaakson K 5063	suunnittelu	maanrak.+viim.	
	N 59 Jokipuiston kulma			
	N 65 Metsärinne	suunnittelu	maanrakennus	viimeistely
	N 60 Oikopolku	maanrak.+viim.		
Söderkulla				
	BOX 2 Boxin työpaikka-alue	maanrak.+viim.		
	K 8B Taraportin työpaikka-alue	maanrak.+viim.		
	K 8B Etelä-Pähkinälehdon kerrostaloalue	maanrakennus	viimeistely	
	E 5 Söderkullan työpaikka-alue 2. vaihe	suunnittelu	suunnittelu	maanrakennus
	M 3 Massbyn Danielsbacka		suunnittelu	suunnittelu
	M 5 Massbyn eteläinen laajennus	suunnittelu	suunnittelu	maanrakennus
	Uuden Porvoontien liikerakennusten kortteli	suunnittelu	maanrakennus	
	S 17C Söderkullan keskustan asemakaavamuutos		suunnittelu	maanrakennus
	S 20 Söderkullan kartano	suunnittelu		maanrakennus
	S 22 Kalkkirannantien liittymän TP-alue			suunnittelu
	S 24 Sipoonlahden rannan asemakaavamuutos	viimeistely		
	S 26 Opintien asemakaavamuutos	suunnittelu	suunnittelu	
	T 6 Taasjärven itäpuoli	suunn.+maanrak	maanrakennus	maanrakennus
	T 8 Kalliomäki	viimeistely	viimeistely	
	T 9 Taasjärvi IV	maanrakennus		viimeistely
Talma				
	TM 1 Puu-Talma	suunnittelu	maanrakennus	viimeistely
	TM 6 Talmankaari	suunnittelu	suunnittelu	
	Bastukärr hulevedet	maanrak.+viim.		
	Bastukärr rekkatie	maanrak.+viim.		

Katujen ja puistojen laajennusinvestoinnit niin uusille kuin kaavamuutosalueille on aikataulutettu kaavoituksen valmistumisen ja kiinteistötoimen arvioimien tonttien myyntien perusteella. Mikäli kaavojen hyväksynnän aikatauluissa tai tonttien myyntien kysynnässä tapahtuu muutoksia, muuttaa se kohteiden investointien toteutusaikataulua ja kohteisiin varattuja investointimäärärahoja.

Nikkilä

Suunnittelu

<u>Nikkilän kartano NG8</u>
Keskeisimmät suunnittelutehtävät ovat Nikkilän kartanon alueen katusuunnittelu. Kerava–Nikkilä-raideliikenneratkaisun ja siihen liittyvät Nikkilän aseman mahdollistaminen siten, että asema niveltyy osaksi Kartanon uutta asemakaavaa ja nykyistä Nikkilää. Vuonna 2022 varaudutaan Nikkilän Kartanon (NG8) yhdyskuntatekniikan suunnitteluun 500 000 €.

Nikkilän kartanon kaava-alueen NG8 toteuttamisen vaiheistus on jaettu alustavasti seitsemään osaan. Yleissuunnitelmien mukaan koko kaava-alueen toteutus maksaisi kokonaisuudessaan noin 25,2 milj. € ja alueen tontin myynnintulot olisivat arviolta noin 41,6 milj. € (palveluhankintavara 5 125 €/hlö).

Nikkilän kartanon kaava-alue toteutuu suurelta osin 2020-luvulla, mutta sen toteuttaminen jatkuu myös 2030-luvulla. Vaiheistuksella pääosa omakotitonttien ja pientalotonttien tonttivarannosta muodostuu vuosina 2025–2028 ja kerrostalotonttien 2026–2028.

Nikkilän kartanon kaava-alueen toteuttaminen aloitettaisiin pohjoiseen tulevasta Pohjanmetsäntiestä, mikä mahdollistaa n. 19 000 k-m^2 omakotitontteja ja n. 27 000 k-m^2 pientalotontteja. Alueen poikki menevä kokoojakadun yhteys avattaisiin ensimmäiseksi ja myöhemmässä vaiheessa toteutettaisiin radan alitus.

Aseman katujärjestelyt liityntäpysäköintialueineen ja asemalaitureineen toteutettaisiin, kun junayhteys toteutuu, arviolta vuosina 2028–2029.

Nikkilän kartanon alueen radan alitus
Pohjanmetsäntie päättyy luonnoksissa radan alitukseen, mikä yhdistää Nikkilän nykyisen Kartanon alueen ja uuden kaava-alueen nykyiseen Nikkilän keskustaan ja parantaa koulujen saavutettavuutta merkittävästi. Alituksen toteuttaminen edistää myös asuinalueen tonttien houkuttelevuutta ja myyntiä sekä monipuolistaa tonttimyyntivarantoa.

Kokoojakatu, radan alitus ja aseman seudun ratkaisut muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden ja mahdollistavat alueen sujuvat liikenneyhteydet. Radanalituksen myöhentäminen ei tuota taloudellisia säästöjä kokonaisuuden ollessa nykyinen, mutta vetovoimatekijät syntyvät heti.

Radan alitus turvaa myös radan etelä- ja pohjoispuolen kulkuyhteyden, mikäli Sipoonjoki tulvii tai yhteys on poikki jostain muusta syystä, sekä pienentää Pornaistentien ajoneuvoliikenteen määrää.

<u>Muut Nikkilän hankkeet</u>

Vuosina 2022–2024 suunnitellaan yhdyskuntatekniikkaa kaavoituksen rinnalla myös N 45 B Kuntalan ja N 65 Metsärinteen asemakaava-alueille.

Tavoitteena on mahdollisimman nopeasti kasvattaa erityisesti omakotitonttien, mutta myös pien- ja kerrostalojen tonttivarantoa Nikkilässä, koska nykyiset tontit on pääosin myyty ja omakotitalojen tontit ovat loppuneet. Lisäksi tärkeänä tavoitteena on muodostaa kaavavarantoa kunnan strategian mukaisesti, jolloin myydyt tontit ohjaavat uusien tonttien toteutusta menekin mukaan.

Toteutus
NG8 Nikkilän kartanon, N 45 B Kuntalan, N60 Oikopolun ja N 65 Metsärinteen kaava-alueiden toteutuksen on tarkoitus käynnistyä taloussuunnitelma-ajanjaksolla. NG 9 Pohjanniityn toteutus 2021–2022.

Viimeistely
N40 Sipoon Jokipuiston ja NG 9 Pohjanniityn omakotialueiden katujen maanrakennustöiden viimeistelyt toteutuvat vuonna 2022–2024.

Talma

Suunnittelu

Asemakaava-alueen TM 1 Puu-Talman (ent. Laaksotien omakotitontit) suunnittelun on tarkoitus jatkua vuonna 2022.

Talman yhdyskuntarakennetta aletaan uuden kaavoitusohjelman myötä kehittää ensin radan pohjoispuoliselta alueelta TM 6 Talmankaaren osalta. Talmankaaren suunnittelu on ajankohtainen 2022–2023.

Talman aluetta suunnitellaan kokonaisuutena. TM 2 Talman keskustan eteläosan asemakaavoitus ja siihen liittyvän kunnallistekniikan alustava suunnittelu on käynnistynyt 2018 ja tavoitteena on, että kaava saisi lainvoiman vuonna 2023. Talman asemakaava-alueen TM 2 toteutuksen aloitus on sidottu KeNi-radan investointipäätökseen ja asemakaava-alueen kynnysinvestoinnit käynnistetään vasta valtion KeNi-radan investointipäätöksen teon jälkeen.

Toteutus

Asemakaava-alueen TM 1 Puu-Talman (ent. Laaksotien omakotitontit) toteutuksen on tarkoitus käynnistyä vuonna 2023.

Söderkulla

Suunnittelu

M 3 Massbyn Danielsbackan asemakaava-alueen yhdyskuntatekniikan suunnittelun on tarkoitus jatkua vuonna 2022 tiesuunnitelman laatimisella Massbyntien ja Danielsbackantien liittymän ja mäen tasoituksen osalta. Kaava-alueen toteuttaminen ei ole mahdollinen ennen alueelle johtavan tien rakentamista. Yleissuunnittelun kustannusarvio alueen infran toteuttamisesta on n. 2 900 000 € ja arvioidut tontinmyyntitulot alueelta ovat n. 3 940 000 €. Toteuttamisen kustannuksia kasvattavat Arlan Massbyntielle tarvitsemat korjaustoimenpiteet, kun liikennemäärä alueella kasvaa uuden asuinalueen toteuttamisen myötä. Alueelle asukkaita tulee noin 340, jolloin palveluhankintavara/asukas on n. 3 059 €/asukas. Alue on omakoti- ja pientalopainotteinen. Danielsbackan suunnittelu jatkuu taloussuunnitelmakaudella.

S 17 C Söderkullan keskustan asemakaavamuutosta suunnitellaan vuosina 2023 ja 2024. Tarkoituksena on kehittää ja tehostaa Söderkullan keskustarakentamista Uuden Porvoontien alueella Tasbyntien ja Söderkullantien välillä. Alue on kerrostalopainotteista.

Uuden Porvoontien liikerakennusten korttelin katujärjestelyt suunnitellaan syksyn 2021 ja kevään 2022 aikana. Kaavan tulisi olla lainvoimainen keväällä 2022.

S 20 Söderkullan kartanon kaava-alueesta kehitetään omakoti- ja pientalopainotteinen alue. Yleissuunnitelmassa infran rakentamisen kustannukset ovat n. 1 550 000 € huonoista pohjaolosuhteista johtuen ja arvioidut tontinmyyntitulot ovat n. 2 350 000 €. Omakoti- ja pientalopainotteiselle alueelle uusia asukkaita tulee n. 145. Tällöin palveluhankintavara/asukas on n. 5 520 €/asukas. Asemakaava-alueen yhdyskuntatekniikan suunnittelua viedään eteenpäin yhteistyössä kaavoituksen kanssa 2022 ja vuoden 2024 aikana olisi aikaisintaan mahdollista käynnistää toteutus.

Taasjärven itäpuoli

Vuonna 2022 suunnitellaan valaistuksen parantamista kunnan toimesta Söderkullantien Hansas 2:n asuinalueen kohdalla (Hansas-talon liittymä) siten, että parannettu valaistus toteutetaan vuonna 2023. Lisäksi jatketaan neuvotteluja ELY-keskuksen kanssa muustakin liikenneturvallisuuden parantamisesta ja sen aikataulusta kyseisessä paikassa.

Taasjärven itäpuolen kustannusarvioita ja kunnallistekniikan toteutusperusteita on täsmennetty vuonna 2021 alueen uuden viitesuunnitelman mukaiseksi. Kaavoitusohjelmassa uuden asemakaavan olisi tarkoitus olla lainvoimainen vuonna 2021.

Asemakaava-alue on osa Taasjärven usean asemakaava-alueen kokonaisuutta ja järven itäpuolisen liikenneyhteyden kynnysinvestoinnin toteuttaminen on jo myös aiemmin rakennettujen asemakaava-alueiden näkökulmasta tarpeellinen ja ns. investointivelkaa.

Kunnalla maanomistusta alueella on n. 13 400 k-m^2, josta pientalotontteja on 8 550 k-m^2 ja omakotitalotontteja on 4 850 k-m^2. Infran toteutus alueelle maksaa uudelleen päivitetyn kustannusarvion mukaan n. 3 750 000 €. Toteutuskustannuksia pienennettiin noin miljoona euroa mm. siirtymällä luonnonmukaisempaan ja ympäristöön soveltuvaan, ns. painanneojien avulla tehtävään hulevesiviemäröintiin. Kunnan tontinmyyntitulot ovat arviolta 1 796 000 € ja asukkaita alueelle tulee n. 540. Tällöin asemakaavan osalta ei jää palveluhankintavaraa, koska kaavan rakentaminen on erikseen tarkasteltuna tappiollista kunnan näkökulmasta. Kuitenkin koko Taasjärven aluekokonaisuuden näkökulmasta tarkasteltuna Taasjärven itäpuolen toteuttaminen on tärkeää.

Toteutus
K8B Etelä-Pähkinälehdon kerrostaloalue toteutetaan vuonna 2022.

T 9 Taasjärvi IV:n kaava-alueen toteutus käynnistyi vuonna 2021. Yhdyskuntatekniikan toteutus koordinoidaan kaavan valmistumisen kanssa, jotta tontteja päästään myymään vuoden 2022 keväällä.

K 8 B Tarapotin työpaikka-alue laajentaa Työpaikkakadun aluetta. Alueen viimeistely toteutetaan vuonna 2022. Kaava-alueelle sijoittuu arviolta noin 5 000 kem liikerakentamista.

M 3 Massbyn Danielsbackan asuinalueen yhdyskuntatekniikan toteutus ajoittuu pääosin taloussuunnitelmakauden ulkopuolelle vuosille 2025 ja 2026.

S 20 Söderkullan kartanon yhdyskuntatekniikan toteutus ajoittuu kaavoituksen ja suunnitelmien valmistumisen jälkeen pääosin vuosille 2024–2025.

Viimeistely
T 9 Taasjärvi IV asemakaava-alueen yhdyskuntatekniikka viimeistellään vuonna 2023.

T 8 Kalliomäen alueen infran viimeistelytyöt on ajoitettu vuosille 2022–2023.

S 24 Sipoonlahden rannan sopimuskaava-alueen ensimmäisen vaiheen viimeistelytöitä toteutetaan vuonna 2023.

Väylähankkeet

	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Väylähankkeet, olemassa olevat alueet	**-496**	**-2 250**	**-148**	**-425**	**-600**	**-10**	**-10**
N50 Nikkilän asemak. Muutos/kiertoliittymä		-750					
Liityntäpysäköinti Nikkilän keskusta		-490					
S17 kaavatiet Söderkulla kesk. Uusi Porvoontie, Lidl		-510	-99				
Kallbäckin kiertoliittymä			-27		-600	-10	-10
Bastukärr- Kerava kevyen liikenteen väylä		-500	-20	-350			
Sipoonkorven liityntäpysäköintialue			-1	-75			

Väylähankkeet ovat olemassa olevan väylän parantamista, kuten esim. jalankulun ja pyöräilyn väylän lisääminen olemassa olevaan väylään tai liikenteen sujuvuuden parantamista olemassa olevalla pääväylällä. Lisäksi väyläinvestointeihin luetaan liityntäpysäköintipaikkojen toteuttaminen. Väylähankkeiden tarve syntyy pääosin lisääntyvästä väylän käytöstä ja siitä johtuvasta kapasiteetin ja palvelutason noston tarpeesta.

Vuonna 2022 toteutetaan Söderkullantien–Uuden Porvoontien kiertoliittymä, johon varataan 600 000 euroa. Hanke parantaa työmatka- ja asiointiliikenteen turvallisuutta ja sujuvuutta Söderkullan kuntakeskuksessa.

Talousarvio- ja taloussuunnitelmajaksolle ei ajoitu muita väylähankkeita.

Laajennusinvestoinnit, rakennukset

	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024		Hankkeen kust.
Laajennusinvestoinnit, rakennukset	**-10 475**	**-9 705**	**-10 780**	**-1 670**	**-325**	**-645**	**0**		
Nikkilän sydän laajentaminen, vaihe 2, opetustilat	-407	-1 830	-3 695	-1 470	-45	-45			-7 940
josta kulut ensikertalaiseen kalustamiseen				-470					-470
Sipoonlahden koulu, laajentaminen ja muutostyö	-10 048	-7 600	-6 780	-200	-100				-29 015
josta kulut ensikertalaiseen kalustamiseen		-1 000	-950						-1 950
arvioidut avustukset yhteensä									17
Nettoinvestoinnit									-28 998
Pikku Sydämen pihan laajentaminen					-30	-300			-330
Nikkilän varhaiskasvatusratkaisu									-6 030
Etelä-Sipoon varhaiskasvatusratkaisu					-150	-300	0		-450
Talman väliaikaisratkaisut	-20	-275							
Talman yhtenäiskoulu, vaihe 1									-14 210
Söderkullan toinen sivistyskeskus, vaihe 1									

Sipoonlahden koulun laajentaminen ja muutostyöt

Sipoon kunnanvaltuusto hyväksyi Sipoonlahden koulun laajentamisen ja muutostöiden hankesuunnitelman marraskuussa 2016. Sipoonlahden koulun tilasuunnittelu perustuu uuteen oppimiskäsitykseen ja uuteen opetussuunnitelmaan. Energiatehokkuus ja materiaalien vähäpäästöisyys olivat myös keskeisiä suunnittelun painopisteitä. Rakennustyöt aloitettiin maaliskuussa 2018. Täysin uudistunut koulu ja oppimisympäristö on otettu käyttöön syksyllä 2020. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 29 milj. euroa.

Vuodelle 2022 varataan hankkeelle 100 000 euroa takuuaikaisiin eriin ja mahdollisiin jälkitöihin. Sipoonlahden rakennusurakan valmistuttua Söderkullan koulutilojen ennustetaan riittävän 2030-luvulle, kuitenkin siten, että Söderkulla skolan tilat uudelleeninvestoidaan.

Nikkilän Sydämen laajentaminen, vaihe 2, takuuaika, kustannusarvio 7,94 milj. euroa. Kustannusarvio sisältää ensikertaisen kalustamisen kustannukset 0,47 milj. euroa.

Sipoon kunnanvaltuusto on hyväksynyt Nikkilän Sydämen laajentamisen hankesuunnitelman marraskuussa 2016. Rakentaminen aloitettiin vuonna 2019 ja rakennus valmistui huhtikuussa 2021. Nikkilän Sydämen laajennuksen valmistuttua Nikkilän koulutilojen ennustetaan riittävän 2030-luvulle.

Nikkilän Sydämen laajentaminen on jaoteltu kahteen eri osaan, eli Nikkilän Sydämen laajentamiseen (Sipoonjoen yhtenäiskoulu 1–9 ja Kungsvägens skolan yläkoulu 7–9) ja liikuntasalin rakentamiseen. Liikuntasali korvaa nykyisen, kunnoltaan huonon rakennuksen ja käsitellään tämän takia uudelleenrakennusinvestointina, vaikka ko. työt toteutetaan samassa urakassa (ks. uudelleeninvestoinnit). Hankkeen kokonaiskustannusarvio sisältäen myös liikuntasalin pukuhuoneineen on 13,6 milj. euroa. Kokonaishankkeelle on myönnetty 750 000 euron valtiontuki liikuntasalille.

Varataan opetustilojen takuuaikaisiin töihin vuodelle 2022 45 000 euroa ja vuodelle 2023 45 000 euroa.

Nikkilän ja Etelä-Sipoon varhaiskasvatusratkaisut

Tämänhetkisen tilanteen mukaan päiväkotien suunnittelu käynnistetään Etelä-Sipooseen vuonna 2022 ja Nikkilään vuonna 2025. Etelä-Sipoon suunnittelutyö käynnistetään tarve- ja vaihtoehtoselvittelyllä, jossa tutkitaan Västerskogin, Metsärinteen ja Landsängenin varhaiskasvatuksen tilaratkaisuja. Taloussuunnitelmakaudella varaudutaan myös ratkaisun toteutukseen. Vuodelle 2022 varataan 150 000 euroa ja vuodelle 2023 300 000 euroa. Vuonna 2024 varaudutaan kohteen toteuttamiseen käyttötaloudesta. Työ edetessä tulee selvittää myös vaihtoehtoiset toteutus- ja rahoitustavat, esimerkiksi vuokrausmalli ja mahdollinen leasingrahoitus.

Söderkulla skola

Määräraha vuodelle 2024, 300 000 euroa

Uudelleeninvestoinnit

	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	Hankkeen kust.
Uudelleeeninvestoinnit	**-3 041**	**-6 881**	**-3 159**	**-1 400**	**-335**	**-135**	**-450**	
Nikkilän sydämen liikuntasali	-257	-1 370	-2 815	-855	-35	-35		-5 660
josta kulut ensikertalaiseen kalustamiseen				-75				-75
arvioidut avustukset yhteensä		225						750
Nettoinvestoinnit								-4 910
Pikkusydän, päiväkoti	-2 366	-3 150	-46					-6 020
josta kulut ensikertalaiseen kalustamiseen		-180						-180
Söderkulla skolan investointi		-50	-15	-125			-300	-11 060
josta kulut ensikertalaiseen kalustamiseen								-950
Sipoonlahden koulu, vaihe 2, liikuntasali		-50		-70	-20	-100	-100	-7 000
Uusi kuntala sis. Varikon ja Sinisen Hallin		-2 261	-270	-150	-150			-2 831
Sipoon pelastusasema			-13	-200	-30			-4 500
Työterveyshuollon tilojen muutostyöt					-100			-100
Uimahalli							-50	

Nikkilän Sydämen laajentaminen, vaihe 2, liikuntasali, takuuaika
Hanke ”Nikkilän Sydämen laajentaminen, vaihe 2, liikuntasali” käsittää 924 m^2 liikuntasalin ja sen vaatimien oheistilojen kuten pukuhuoneiden ja varastojen rakentamisen. Pukuhuoneiden päälle ja liikuntasaliin kiinni rakennetaan samassa yhteydessä tilat luokille 1–6 ja Nikkilän Sydän täydentyy Sipoonjoen koulun osalta yhtenäiskouluksi (ks. laajennusinvestoinnit). Hankkeen rakentaminen toteutetaan samassa urakassa. Rakentaminen aloitettiin vuonna 2019, ja rakennus valmistui 04/2021.

Kustannusarvio 5,66 milj. euroa. Kustannukset sisältävät ensikertaisen kalustuksen kustannusarvion 75 000 euroa. Hankkeelle on myönnetty 750 000 euron valtiontuki liikuntasalille.

Vuosille 2022 ja 2023 varataan takuuaikaisiin eriin 35 000 euroa.

Söderkulla skolan investointi, toteutussuunnittelu kustannusarvio n. 10,9 milj. euroa. Kustannusarvio sisältää ensikertaisen kalustamisen kustannukset n. 0,95 milj. euroa.

Tarveselvitys, jossa määriteltiin koulun sijainti sekä toiminnan laajuus ja sen järjestäminen, valmistui vuonna 2019. Selvityksen pohjalta valittiin, että hankesuunnittelussa Söderkulla skola sijoitetaan Sipoonlahden koulun tontille erillisenä kokonaisuutena Miilin päiväkodin eteläpuolelle. Koulu suunniteltiin kaksisarjaisena kouluna ruotsinkielisille luokille e–6. Hankesuunnitelma on hyväksytty 24.5.2021 kunnanvaltuustossa ja hanke toteutetaan seuraavan hallituksen ja valtuuston antamien määrärahojen mukaisessa aikataulussa.

Söderkulla skola jatkaa toimintaansa Miilin kiinteistössä, kunnes oma koulurakennus on valmis.

Sipoonlahden koulu, vaihe 2 liikuntahalli, hankesuunnitelma, indeksikorotettu kustannusarvio 7,0 milj. euroa. Kustannusarvio sisältää ensikertaisen kalustamisen kustannukset 0,5 milj. euroa.

Liikuntahalli on suunniteltu toteuttavaksi Sipoonlahden koulun hankesuunnitelman (2016) mukaisesti. Hankesuunnitelmaa ei ole hyväksytty liikuntasalin osalta, vaan se tulee uudelleen käsiteltäväksi.

1 900 m^2:n kokonaispinta-ala sisältää liikuntasalin, noin 1 000 m^2, sekä puku- ja varastotilojen rakentamisen Sipoonlahden koulun yhteyteen. Söderkulla skolan sijoittuessa Sipoonlahden koulun välittömään läheisyyteen kummatkin koulut voivat hyödyntää laajennettua liikuntahallia. Hallin pukuhuoneet toimivat koko sivistyskeskusalueen lisäväestönsuojina.

Liikuntahalli mahdollistaa suuren salinsa ansiosta kuntalaisille suuremman lajikirjon ja korvaa vanhan liikuntasalin, jonka tontti purettavan Söderkullan koulukeskuksen alueella käytetään Söderkullan keskustan täydennysrakentamiseen.

Liikuntatiloista on esitetty myös laajennustarpeita, mm. suurempi tanssisali sekä nykyisen salin parantaminen. Mahdolliset lisätilat tulee käsitellä hankesuunnitelman yhteydessä, eivätkä ne ole tällä hetkellä mukana kustannusarviossa.

Tällä hetkellä Sipoonlahden koulun liikuntatilojen tarpeet voidaan kattaa olemassa olevien ja vuokratilojen avulla. Pelastustoimelta anotaan lykkäyslupaa väestönsuojatilojen toteuttamiselle. Hankkeen toteutusaikataulusta ei ole tehty päätöstä. Hankkeen toteutus on mahdollista samanaikaisesti Söderkulla skolan rakentamisen kanssa.

Vuodelle 2022 varataan 20 000 euroa ja vuosiksi 2023–2024 yksityiskohtaisen suunnittelun käynnistämiseen yhteensä 200 000 euroa.

Sipoon pelastusasema, tarkoituksena on rakentaa uusi pelastustoimen nykyisiä ja tulevia tilatarpeita palveleva pelastusasema liikenteellisesti nykyistä edullisempaan paikkaan pääliikenneväylän varrelle. Uuden pelastusaseman sijaintiin keskeisesti vaikuttavana tekijänä on 10 minuutin toimintavalmiusajan saavuttaminen koko Sipooseen, myös Söderkullaan.

Hankesuunnitelma on päivitetty vuonna 2020. Rakentaminen toteutetaan vuosina 2021–2022. Hankkeen kokonaiskustannukset katetaan urakoiden kilpailuttamisen yhteydessä leasing-rahoituksella, johon myös investointisuunnitelmassa olevat suunnittelukustannukset kuuluvat. Pelastuslaitos maksaa kunnalle vuokraa, joka kattaa tilan käyttö- ja pääomakustannukset. Leasing-rahoituksen kulut ja pelastuslaitokselta saatava vuokra näkyvät kunnan käyttötaloudessa, ei investoinneissa.

Vuoden 2022 alkuun varataan 30 000 euroa suunnitteluun ennen kuin leasing-rahoitus käynnistyy keväällä.

Työterveyshuollon tilat

Työterveyden tilat joutuvat väistämään nykyisissä tiloissa tehtävän linjasaneerauksen alta. Väistötilaksi on valittu kunnan omistamat Sipoon Länsipihalla olevat vanhan hammashoitolan tilat. Tilat vaativat kuitenkin korjauksen, jotta ne palvelevat terveydenhuollon tarpeita.

Varataan 100 000 €.

Uusi Kuntala

Uuden Kuntalan toiminnallisuuden ja jäähdytyksen parantamiseksi sekä ulkoalueiden kunnostamiseksi varataan 150 000 €.

	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Peruskorjausinvestoinnit	**-6 692**	**-3 030**	**-4 798**	**-9 400**	**-4 620**	**-5 945**	**-2 900**
Liikuntatoimi	**-1 390**	**-530**	**-317**	**-1 320**	**-275**	**-1 820**	**-100**
Liikuntatoimi/peruskorjaukset ja ylläpito	-70	-100		-100	-100	-100	-100
Neiti Miilin tien sivistyskeskusalueen liikunnan ja huollon tilat		-430		-680	-100	-300	
Nikkilän urheilukentän saneeraus				-50		-800	
Söderkullan urheilukentän peruskorjaus ja maalär	-1 188			-610	-20	-20	
Söderkullan ulkotekojää					-50	-500	
Taasjärven uimarannan saniteettitilat					-5	-100	
Toimitilat	**-711**	**-1 850**	**-1 888**	**-1 850**	**-1 600**	**-1 400**	**-1 400**
Valiokunnan kohdentamat peruskorjauskohteet	-652	-700	-922	-700	-800	-1 100	-1 100
Energiatehokkuushankkeet, (valiok. Ohjauksessa)	-59	-150	-105	-150	-300	-300	-300
Persuskorjaukset, kyläkoulut (valiok. Ohjauksessa)		-500	-451	-500			
Persuskorjaukset, päiväkodit ja taajamakoulut (valiok. Ohjauks		-500	-410	-500	-500		
Kohdennetut rakennusten peruskorjaushankl	**-1 833**	**-50**	**-1 961**	**-5 260**	**-1 835**	**-1 675**	**-800**
Cook and Chill keittiö vaihe 2, sis. Uusiutuvan energian käytön		-50	-1 171	-1 830	-250	-50	
Jokipuiston koulun korjaus			-788	-3 150	-80	-50	
Västerskogin päiväkodin saneeraus			-2				
Sibbo Gymnasium				-80	-1 375	-1 375	-50
Sininen halli				-200			
Lukkarin koulu						-200	-750
Martinkylän koulu, uusi vesikatto					-130		
Liikenneväylät ja puistot	**-2 758**	**-600**	**-632**	**-850**	**-910**	**-1 050**	**-600**
Katujen ja puistojen peruskorjaus	-408	-600	-621	-600	-600	-600	-600
Nikkilän keskuspuisto, osallistuva budjetointi				-250	-260		
Susiympyrä			-11				
Urheilutien saneeraus					-50	-450	

Liikunnan peruskorjaukset, liikuntatoimi

Liikunnan peruskorjausinvestoinnit jakautuvat liikunnan nykyisen omaisuuden peruskorjauksen määrärahaan ja erillisiin projekteihin. Peruskorjauksen investointimäärärahalla liikuntatoimi pitää yllä nykyistä liikuntainfraa ja rakennuksia. Ko. hankkeet liikuntatoimi investoi omin voimavaroin.

Suuret peruskorjausprojektit jaetaan investointisuunnitelmassa erillisiksi hankkeiksi ja niiden investointi tehdään yhteistyössä Tekyn ja liikuntatoimen kesken siten, että Tekyn rakennuttaja toimii hankkeen rakennuttajana.

Nykyisen liikuntainfran ja rakennusten pienimuotoiseen peruskorjaukseen varataan 100 000 euroa vuosille 2022–2024.

Erillisiksi hankkeiksi investointisuunnitelmassa on esitetty:

Neiti Miilin tien sivistyskeskusalueen liikunta-alue huoltotiloineen: Hanke on toteutettu pääosin vuosina 2020 ja 2021, ja se palvelee omalta osaltaan myös Sipoonlahden koulun huoltoa. Hanke on esitetty Sipoonlahden koulun laajennuksen ja muutostöiden hankesuunnitelmassa erillisenä hankkeena, kuten myös Sipoonlahden koulun liikuntahallin toteuttaminen.

Liikuntapuiston ja Sipoonlahden koulun huoltotilojen toteutuksesta on jouduttu jättämään pois urheilupuiston pukuhuoneiden laajennus määrärahojen pienuuden vuoksi. Nykyiset kaksi pukuhuonetta eivät riitä, vaan niiden määrä tulee nostaa neljään alueen tehokkaan käytön varmistamiseksi. Pukuhuoneiden luonnossuunnitelma on laadittu, mutta tarkemmat suunnitelmat puuttuvat. Vuonna 2022 päivitetään suunnitelmat ja haetaan tarvittavat luvat toteutukselle.

Vuoden 2022 varaus on yhteensä 120 000 euroa.

Nikkilän urheilukenttä
Nikkilän urheilukentän peruskorjauksen suunnittelu on käynnistetty vuonna 2021 ja toteutusta esitetään vuodelle 2023.

Toimitilat, rakennusten peruskorjaus

Rakennusten peruskorjaus perustuu kiinteistöjen kuntoarvioihin, joiden perusteella määritetään kiinteistöjen eri osien peruskorjaus- ja kiireellisyystarve. Tekninen valiokunta priorisoi kiinteistöjen peruskorjaushankkeet kohdentamisperiaatteiden mukaan vuoden aikana hyväksymällä kohteet ja niiden määrärahat.

Toimitilat on toteuttanut kiinteistöjen tehostetun kunnon arvioinnin kaikkien kiinteistöjen osalta. Kuntoarviot on laadittu mm. kyläkoulujen, päiväkotien ja taajamakoulujen osalta. Muiden kiinteistöjen, kuten kulttuurin ja Sipoon opiston käytössä olevien kiinteistöjen kuntoarviot on laadittu vuoden 2020 aikana.

Valiokunnan priorisoimat hankkeet on jaettu viime vuosina talousarviossa kolmeen kategoriaan: 1) kyläkoulut, 2) taajamakoulut ja päiväkodit ja 3) muut kiinteistöt. Lisäksi Teknisen valiokunnan on mahdollisuus osoittaa määrärajoja energiatehokkuushankkeisiin.

Vuonna 2022 ei ole enää erillistä kohdennusta kyläkouluihin, nelivuotinen erillisrahoitus on tullut päätökseensä. Kyläkoulujen tärkeimpien saneeraustoimenpiteiden on arvioitu olevan sillä tasolla, että kyläkoulujen saneeraukseen varattu määräraha voidaan yhdistää muuhun teknisen valiokunnan kohdentamaan peruskorjausmäärärahaan.

Vuonna 2023 erillinen kohdennus päiväkoteihin ja taajamakouluihin lakkaa. Valiokunnan kohdentamien peruskorjaushankkeiden määräraha nousee 1,1 miljoonaan euroon.

- Peruskorjaushankkeiden kohdentamisperiaatteena on ensisijaisesti kiinteistöjen rakenteellisen ja rakennusfysikaalisen kunnon ylläpitäminen siten, että kiinteistön arvo ja käytettävyys säilyvät.
- Energiatehokkuushankkeiden kohdentamisperusteena käytetään energiansäästöä ja sen kannattavuutta ottaen huomioon nykyisen järjestelmän saneeraustarpeet. Energiatehokkuutta lisäävissä investointihankkeissa käytettäviä toimenpiteitä ovat mm. maalämpö, lämpöpumpputekniikka, tarpeenmukainen ilmanvaihto, vakiovalo- ja led-tekniikka, aurinkosähkö jne.

Merkittävimmät rakennusten peruskorjauskohteista on esitetty talousarviossa erillisinä kohdennettuina hankkeina. Kohdennetut hankkeet on esitetty eriteltynä talousarviossa ja muiden hankkeiden määrärahat tekninen valiokunta kohdentaa kohdentamisperiaatteiden mukaan vuoden aikana hyväksymällä kohteet ja niiden määrärahat.

Teknisen valiokunnan kohdentamat rakennusten peruskorjaushankkeet

Kiinteistöjen saneeraukseen on varattu vuonna 2022 0,8 milj. euroa ja vuosille 2023–2024 1,1 milj. euroa. Tekninen valiokunta kohdentaa määrärahoja peruskorjaushankkeisiin kohdentamisperiaatteiden mukaisesti. Valmistelu tehdään toimitilojen ja käyttäjien yhteystyönä. Kohteet, joihin on osoitettu erillismääräraha eivät kuulu priorisoitaviin kohteisiin.

Päiväkotien ja taajamakoulujen saneerauksiin on varattu vuodelle 2022 0,5 milj. euron määräraha. Valiokunta kohdentaa tämän määrärahan toimitilojen selvitysten ja kohdentamisperiaatteiden perusteella. Tämä määräraha on osa kuntastrategian tavoitetta ylläpitää tervettä kiinteistökantaa.

Energiatehokkuushankkeet, joiden tarkoituksena on energiatehokkuuden parantaminen esimerkiksi lämmityskuluja laskemalla. Lähtökohtana on, että hankkeiden investointien takaisinmaksuaika on 12–15 vuotta, jolloin hankkeiden investoinnit ovat kunnalle myös taloudellisesti kannattavia. Kohteet energiatehokkuuden parantamiseksi valitsee tekninen valiokunta. Nykyisen kiinteistökannan lisäksi kaikki uudet ja peruskorjauskohteet toteutetaan elinkaarikustannukset ja kannattavuus huomioon ottaen energiatehokkaiksi. Vuodelle 2022 ja sitä seuraaville vuosille 2023–2024 varataan 0,3 milj. euroa per vuosi.

Kohdennetut hankkeet

Cook & Chill -keittiöt, vaihe 2, kustannusarvio 3,4 milj. euroa

Keväällä 2015 laadittiin selvitys vaihtoehtoisista keittiöjärjestelyistä. Selvityksessä päädyttiin sekä laadullisista että taloudellisista syistä Cook & Chill -ruoantuotantotapaan. Selvityksessä esitettiin, että myös Keski- ja Pohjois-Sipoossa siirrytään jakelukeittiömallista Cook & Chill -lämmityskeittiöihin vaiheessa 2. Pohjois-Sipoossa toteutetuissa koulu- ja päiväkoti-investoinneissa Cook & Chill -ruoanjakelu on otettu huomioon jo investointien suunnitteluissa ja toteutuksissa. Nykyinen Nikkilän koulukeskuksen keittiö on peruskorjauksen tarpeessa ja myös Pohjois-Sipoon ruoanjakelussa siirrytään Cook & Chill -tuotantotapaan.

Cook & Chill -hankkeen rakennusvaiheen yleissuunnittelu tehtiin vuonna 2018 ja yksityiskohtainen suunnittelu käynnistyi vuoden 2019 alussa. Hankkeen rakennustyöt käynnistyivät vuonna 2020 kesällä ja hanke on valmistumassa 2021 syksyllä.

Vuodelle 2022 hankkeelle varataan takuuaikaisiin töihin ja viimeistelyihin 250 000 euron määräraha ja vuodelle 2023 50 000 euroa. Vuonna 2022 toteutetaan lämmönjakohuone, joka sisältyy näihin varauksiin.

Jokipuiston koulun peruskorjaus, kustannusarvio 4,1 milj. euroa

Jokipuiston koulun kuntokartoitus tehtiin vuonna 2018 ja koulun kellarin kuivatus on uusittu vuoden 2019 aikana. Tarkemmat kuntotutkimukset aloitettiin syksyllä 2018 ja saatiin valmiiksi syksyllä 2019. Koulun peruskorjauksen suunnittelu aloitettiin keväällä 2019 ja se valmistui marraskuussa 2019.

Jokipuiston koulu on siirtynyt väistötiloihin lukukaudeksi 2021–2022 Nikkilän sydämeen, Sipoonjoen kouluun. Peruskorjauksen arvioidaan valmistuvan vaiheittain ja se otetaan käyttöön kokonaisuudessaan viimeistään syyslukukauden 2022 alussa.

Vuodelle 2022 hankkeelle varataan takuuaikaisiin töihin ja viimeistelyihin 80 000 euron määräraha ja vuodelle 2023 50 000 euroa.

Sibbo gymnasium

Vuonna 1987 valmistunut Sibbo gymnasium on palvellut jo useampaa abiturienttisukupolvea Sipoossa. Rakennukselle ei tähän asti ole tehty peruskorjausta. Rakennukselle tehdyt tutkimukset osoittavat, että pelkät kunnossapitokorjaukset eivät ole rakennukselle enää riittävät. Muun muassa kiinteistön talotekniikan uudistaminen ja rappauksen korjaukset ovat välttämättömiä.

Tehtävä peruskorjaus jatkaa rakennuksen käyttöikää ainakin seuraavat kaksikymmentä vuotta. Peruskorjauksen yhteydessä pyritään mahdollisimman pitkälle huomioimaan myös koulutoiminnassa tapahtuneet muutokset.
Vuonna 2021 on tehty Sibbo gymnasiumin peruskorjaushankkeen suunnittelua. Vuodelle 2022 saneeraustyöhön varataan 1 375 000 euroa ja vuodelle 2023 varataan 1 375 000 euroa.

Lukkarin koulu

Vuonna 1987 valmistunut ja vuosina 2001 sekä 2012 laajennettu koulurakennus sijaitsee strategisesti hyvällä paikalla lähitulevaisuudessa kasvavan Nikkilän kartanon alueen suhteen. Lisäksi rakennuksessa toimii toinen kunnan keskuskeittiöistä.

Koulun peruskorjauksella varmistetaan koulun toimintakyky pitkälle 2030-luvulle.

Taloussuunnitelmassa varaudutaan koulun saneeraukseen suunnitteluun ja toteutukseen. Vuodelle 2023 varataan suunnittelurahaa 200 000 euroa. Saneerauksen laajuus ja kustannukset tarkentuvat suunnittelun yhteydessä, alustavasti on varattu 1,5 milj. euroa. Saneeraus tapahtuisi 2024–2025.

Martinkylän koulun korjaus

Vuodelle 2022 varataan yhteensä 130 000 euroa vesikaton uusimiseen ja kunnostussuunnitelmaan.

Liikenneväylät ja puistot

Peruskorjausinvestointeina tarkastelujaksolla toteutetaan huonokuntoisimpien katujen perusparannuksia Nikkilän ja Söderkullan alueilla sekä päällystetään sorapintaisia katuja. Liikenneväylien ja puistojen kohdentamisperiaatteena on pääsääntöisesti katujen ja puistojen kunto.

Katujen ja puistojen peruskorjaukseen varataan 0,6 milj. euroa vuosille 2022–2024. Valiokunta valitsee kriteerin perusteella kohteet. Uudelleenasfaltointi sisältyy määrärahaan.

Urheilutien saneeraus suunnitteluun 50 000 euroa ja toteutukseen 450 000 euroa vuodelle 2023.

Nikkilän keskuspuiston suunnittelun osallistuva budjetointi ja toteutus 45 C:
Nikkilän keskuspuiston yleissuunnittelu on toteutettu osallistuvan budjetoinnin menetelmällä. Keskuspuiston yleissuunnitelma jakautuu neljään erilliseen osaan. Suunnitellusta puistosta on toteutettu ensimmäinen osa vuonna 2021. Toinen osa, Enterin ja kirjaston välinen alue, toteutetaan vuonna 2022, kun Topeliussali saadaan valmiiksi. Toisen osan suunnitteluun ja toteuttamiseen on varattu 260 000 euroa. Budjetissa on huomioitu myös Keskuspuiston toteuttaminen loppuun vuodelta 2021. Loput puiston toteutuksesta siirretään talousarviosuunnitelman jälkeiselle ajanjaksolle.

Muut investoinnit

	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Muut investoinnit	**-1 086**	**-880**	**-80**	**-180**	**-1 270**	**-150**	**-50**
HSL:n julkisen liikenteen investoinnit		-100	-80	-50	-50	-50	-50
ELY:n kanssa tehtävät liikenneinvestoinnit	**-1 049**	**-760**		**-100**	**-720**	**-100**	**0**
Nikkilä-Nikinmäki kevytliikenneväylä	-1 049	-760					
Brobölentien ja Öljytien risteys				-50	-500	-100	
Nikkilä-Söderkulla kevytliikenneväylä				-50	-200		
Liikenneturvallisuussuunnitelma					-20		
Brobölen pato					-250		
Hitån uimaranta	-37	-20		-30			
Nikkilän kouluk. C-rak. Purku					-250		

HSL:n julkisen liikenteen investoinnit
HSL:n julkisen liikenteen investointeihin on varattu vuosittain 50 000 euroa.

Nikkilä–Söderkulla kevytliikenneväylä
Nikkilä–Söderkulla-kevytliikenneväylän suunnittelua jatketaan ELY-keskuksen ja Sipoon kunnan yhteistyönä. Hankkeen edistämiseksi varataan vuodelle 2022 tiesuunnitelman laatimiseksi 200 000 euroa.

Brobölentien ja Öljytien risteys
Risteyksen liikenneturvallisuuden parantamiseksi on käynnistetty vuonna 2021 ELY:n ja kunnan yhteistyönä tiesuunnitelman laatiminen. Hankkeen edistämiseksi varataan vuodelle 2022 tiesuunnitelman toteuttamiseksi 500 000 euroa.

Brobölen pato
Brobölen patoalueen kunnostustyön suunnittelu on käynnistynyt ja vuodelle 2022 esitetään varausta suunniteltujen toimenpiteiden toteuttamiseen. Hankkeessa on tavoitteena kalojen liikkuvuuden turvaaminen ja tulvasuojelun parantaminen.

Hankkeen edistämiseksi varataan vuodelle 2022 padon toteuttamiseksi 250 000 euroa.
ELY-keskus on myöntänyt hankkeelle avustusta.

Liikenneturvallisuussuunnitelma – ELY:n ja Pornaisten kanssa yhteistyössä
Tarkoituksena on päivittää vuonna 2012 tehty Sipoon liikenneturvallisuussuunnitelma yhteistyössä Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa. Vuoden 2012 suunnitelma sisälsi muun muassa katsauksen Sipoon liikenneturvallisuuden nykytilanteeseen sekä toimenpideohjelman oleellisimpien liikenneturvallisuusongelmien parantamiseksi. Hankkeen edistämiseksi varataan vuodelle 20 000 euroa.

Nikkilän koulukeskuksen C-rakennuksen purku
Vuonna 1972 rakennettu, vanhan koulukeskuksen ruoka- ja liikuntasalin sisältävä huonokuntoinen rakennus, jonka toiminnot ovat siirtyneet Nikkilän Sydämen laajennuksen sekä Wessman-talon Cook & Chill-keittiön ja ruokalan valmistuttua toisaalle. Rakennuksessa vielä toimiva lämmönjakokeskus on tarkoitus modernisoida vastaamaan alueen tarvetta ja siirtää toisaalle.

Rakennus on huonokuntoinen, energiaa kuluttava ja lisäksi rakennus sijaitsee päiväkoti Pikkusydämen, Nikkilän Sydämen, Sipoon opiston B-rakennuksen ja Enterin välissä. Kun rakennus on purettu, kampusalueen piha- ja liikkumisjärjestelyjä voidaan parantaa. Varataan vuodelle 2022 250 000 euroa.

Söderkullan ulkotekojää varataan 50 000 euroa vuonna 2022 maaperätutkimuksia ja suunnittelua varten sekä 500 000 euroa vuodelle 2023 jääkiekkokaukalon kokoisen tekojääradan rakentamista varten Söderkullan urheilupuistoon nykyiselle kivituhkapintaiselle pallokentälle.

Yhteenveto

	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet	**-5 629**	**-4 200**	**-3 580**	**-5 900**	**-6 510**	**-9 830**	**-12 540**

	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Väylähankkeet, olemassa olevat alueet	**-496**	**-2 250**	**-148**	**-425**	**-600**	**-10**	**-10**
N50 Nikkilän asemak. Muutos/kiertoliittymä		-750					
Liityntäpysäköinti Nikkilän keskusta		-490					
S17 kaavatiet Söderkulla kesk. Uusi Porvoontie, Lidl		-510	-99				
Kallbäckin kiertoliittymä			-27		-600	-10	-10
Bastukärr- Kerava kevyen liikenteen väylä		-500	-20	-350			
Sipoonkorven liityntäpysäköintialue			-1	-75			

	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	Hankkeen kust.
Laajennusinvestoinnit, rakennukset	**-10 475**	**-9 705**	**-10 780**	**-1 670**	**-325**	**-645**	**0**	
Nikkilän sydän laajentaminen, vaihe 2, opetustilat	-407	-1 830	-3 695	-1 470	-45	-45		-7 940
josta kulut ensikertalaiseen kalustamiseen				-470				-470
Sipoonlahden koulu, laajentaminen ja muutostyö	-10 048	-7 600	-6 780	-200	-100			-29 015
josta kulut ensikertalaiseen kalustamiseen		-1 000	-950					-1 950
arvioidut avustukset yhteensä								17
Nettoinvestoinnit								-28 998
Pikku Sydämen pihan laajentaminen					-30	-300		-330
Nikkilän varhaiskasvatusratkaisu								-6 030
Etelä-Sipoon varhaiskasvatusratkaisu					-150	-300	0	-450
Talman väliaikaisratkaisut	-20	-275						
Talman yhtenäiskoulu, vaihe 1								-14 210
Söderkullan toinen sivistyskeskus, vaihe 1								

	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	Hankkeen kust.
Uudelleeninvestoinnit	**-3 041**	**-6 881**	**-3 159**	**-1 400**	**-335**	**-135**	**-450**	
Nikkilän sydämen liikuntasali	-257	-1 370	-2 815	-855	-35	-35		-5 660
josta kulut ensikertalaiseen kalustamiseen				-75				-75
arvioidut avustukset yhteensä		225						750
Nettoinvestoinnit								-4 910
Pikkusydän, päiväkoti	-2 366	-3 150	-46					-6 020
josta kulut ensikertalaiseen kalustamiseen		-180						-180
Söderkulla skolan investointi		-50	-15	-125			-300	-11 060
josta kulut ensikertalaiseen kalustamiseen								-950
Sipoonlahden koulu, vaihe 2, liikuntasali		-50		-70	-20	-100	-100	-7 000
Uusi kuntala sis. Varikon ja Sinisen Hallin		-2 261	-270	-150	-150			-2 831
Sipoon pelastusasema			-13	-200	-30			-4 500
Työterveyshuollon tilojen muutostyöt					-100			-100
Uimahalli							-50	

	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Peruskorjausinvestoinnit	**-6 692**	**-3 030**	**-4 798**	**-9 400**	**-4 620**	**-5 945**	**-2 900**
Liikuntatoimi	**-1 390**	**-530**	**-317**	**-1 320**	**-275**	**-1 820**	**-100**
Liikuntatoimi/peruskorjaukset ja ylläpito	-70	-100		-100	-100	-100	-100
Neiti Miilin tien sivistyskeskusalueen liikunnan ja huollon tilat		-430		-680	-100	-300	
Nikkilän urheilukentän saneeraus				-50		-800	
Söderkullan urheilukentän peruskorjaus ja maalär	-1 188			-610	-20	-20	
Söderkullan ulkotekojää					-50	-500	
Taasjärven uimarannan saniteettitilat					-5	-100	
Toimitilat	**-711**	**-1 850**	**-1 888**	**-1 850**	**-1 600**	**-1 400**	**-1 400**
Valiokunnan kohdentamat peruskorjauskohteet	-652	-700	-922	-700	-800	-1 100	-1 100
Energiatehokkuushankkeet, (valiok. Ohjauksessa)	-59	-150	-105	-150	-300	-300	-300
Persuskorjaukset, kyläkoulut (valiok. Ohjauksessa)		-500	-451	-500			
Persuskorjaukset, päiväkodit ja taajamakoulut (valiok. Ohjauks		-500	-410	-500	-500		
Kohdennetut rakennusten peruskorjaushankl	**-1 833**	**-50**	**-1 961**	**-5 260**	**-1 835**	**-1 675**	**-800**
Cook and Chill keittiö vaihe 2, sis. Uusiutuvan energian käytön		-50	-1 171	-1 830	-250	-50	
Jokipuiston koulun korjaus			-788	-3 150	-80	-50	
Västerskogin päiväkodin saneeraus			-2				
Sibbo Gymnasium				-80	-1 375	-1 375	-50
Sininen halli				-200			
Lukkarin koulu						-200	-750
Martinkylän koulu, uusi vesikatto					-130		
Liikenneväylät ja puistot	**-2 758**	**-600**	**-632**	**-850**	**-910**	**-1 050**	**-600**
Katujen ja puistojen peruskorjaus	-408	-600	-621	-600	-600	-600	-600
Nikkilän keskuspuisto, osallistuva budjetointi				-250	-260		
Susiympyrä			-11				
Urheilutien saneeraus					-50	-450	

	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Muut investoinnit	**-1 086**	**-880**	**-80**	**-180**	**-1 270**	**-150**	**-50**
HSL:n julkisen liikenteen investoinnit		-100	-80	-50	-50	-50	-50
Ely:n kanssa tehtävät liikenneinvestoinnit	**-1 049**	**-760**		**-100**	**-720**	**-100**	**0**
Nikkilä-Nikinmäki kevytliikenneväylä	-1 049	-760					
Brobölentien ja Öljytien risteys				-50	-500	-100	
Nikkilä-Söderkulla kevytliikenneväylä				-50	-200		
Liikenneturvallisuussuunnitelma					-20		
Brobölen pato					-250		
Hitän uimaranta	-37	-20		-30			
Nikkilän kouluk. C-rak. purku					-250		

6.1.2 Investoinnit, muut osastot

Maa-alueiden ostot ja myynnit

1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021 Enn.	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Tuotot	5 000	5 459	5 200	5 200	6 300	5 200	5 200
Kulut	-2 220	-1 039	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Netto	**2 781**	**4 420**	**2 700**	**2 700**	**3 800**	**2 700**	**2 700**

Suunnitelmakaudella maanhankinta keskittyy Nikkilän, Söderkullan ja Talman taajamiin strategisesti tärkeille alueille sekä yleiskaavan mukaisille työpaikka-alueille. Asuntotontteja myydään Taasjärven, Nikkilän kartanon, Jokilaakson, Pähkinälehdon ja Kalliomäen alueilta. Yritystontteja luovutetaan kaikilta yritysalueilta.

Irtain omaisuus

1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021 Enn.	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Kunnanhallitus	-295	-868	-150	-100	-520	-600	-600
Kunnanhallitus, kuituverkon rakentaminen käytetään jos saadaan laajakaistatukea Liikenne- ja viestintävirastolta					-100		
Sosiaali- ja teveysvaliokunta	0	0	-200	-200	-200	0	0
Sivistysvaliokunta	-139	-71	-300	-300	-450	-300	-300
Tekninen valiokunta	-19	-22	-100	-100	-100	-100	-100
Netto	**-453**	**-961**	**-750**	**-700**	**-1 370**	**-1 000**	**-1 000**

Osakkeet ja osuudet

1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021 Enn.	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Kunnanhallitus	0	0	-1 000	-1 000	0		
Sosiaali- ja teveysvaliokunta	0	0	-30	-30	-30		
Sivistysvaliokunta	0	790	-50	-50	-50		
Netto	**0**	**790**	**-1 080**	**-1 080**	**-80**	**0**	**0**

6.2 Sipoon veden investoinnit

SIPOON VEDEN INVESTOINNIT	TA 2022	TS 2023	TS2024
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet	-2890	-3720	-4 600
Laajennusinvestoinnit, runkoverkosto	-2700	0	0
Laajennusinvestoinnit, harvaan asutut alueet	-500	-500	-500
Peruskorjausinvestoinnit	-700	-700	-700
Muut investoinnit	0	0	0
Bruttoinvestoinnit yhteensä, infra ja rakennukset	**-6 790**	**-4 920**	**-5 800**

Kaava-alueiden laajennusinvestoinnit ovat uusia alueita, joita kaavoitetaan ja joille toteutetaan vesihuolto, kadut, viheralueet ja muu infra. Näillä alueilla ei ole aikaisemmin ollut asemakaavaa. Samaan investointijakeeseen kuuluvat olemassa olevat kaava-alueet, jotka on kaavoitettu jo aiemmin ja joissa kaavaa nyt uusitaan. Kun esim. puistometsät kaavoitetaan asuinalueiksi, muistuttaa toteutus uusien alueiden toteutusta. Mikäli alueilla on toteutettuna kadut, viheralueet, vesihuolto ja muu infra, tarkoittaa tämä nykyisen kaavan tehostamista ja lisärakentamista verrattain pienin infrainvestoinnein.

Runkoverkoston laajennusinvestoinneilla lisätään joko viemärin tai vesijohdon kapasiteettia tai turvataan ja parannetaan toimintavarmuutta.

Peruskorjausinvestointi on korjaustoimenpide, jolla palautetaan olemassa oleva omaisuus enintään alkuperäiseen kuntoon, ja joka perustuu kuntotutkimusten perusteella tehtyyn priorisointiin investointijärjestykseksi.

Harvaan asutut alueet ovat vesihuollon kehittämissuunnitelmaan pohjautuvia investointeja, joilla laajennetaan asemakaava-alueiden ulkopuolella olevaa vesihuoltoverkostoa kyliin. Samalla määrärahalla vesihuoltolaitos laajentaa verkostoaan erillisten hakemusten ja johtokunnan päätösten perusteella vesihuollon kehittämissuunnitelman toteuttamisohjelman ulkopuolelle jääneille alueille. Nämä alueet ovat tyypillisesti hyvin pieniä, mutta kustannustehokkaita.

Muissa investoinneissa on käsitelty investointitarpeet, jotka syntyvät kolmannen osapuolen vaatimuksesta (esim. ELY-keskus) tai jotka tehdään paikallisen synergiaedun hyödyntämiseksi taikka toiminnan kehittämiseksi.

Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet

	TS 2022	TS 2023	2024
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet	**-2 890**	**-3 720**	**-4 600**
Nikkilä			
NG 5 Kartanonrinne			
NG 8 Nikkilän kartano-kokoojayhteys	-250	-600	-800
NG 8 Radan alitus		-100	-100
NG 8 Nikkilän kartano Osa I		-50	-150
NG 8 Nikkilän kartano Osa II		-75	-300
NG 8 Nikkilän kartano Osa III		-75	-300
NG 8 Nikkilän kartano Osa IV			
NG 8 Nikkilän kartano Osa V			
NG 8 Nikkilän kartano Osa VI			
NG 8 Nikkilän kartano Osa VII			
NG 9 Pohjanniitty	-100		
N 39 Nikkilän pelastusasema	-150		
N 45 B Kuntala		-250	-150
N 49 Korttelin 1015 asemakaavamuutos	-250		
N 51 Nikkilän kauppakortteli (uusi)		-50	-100
N 52 Sipoon Jokilaakson K 5036		-50	-150
N 65 Metsärinne	-100	-750	
N 60 Oikopolku	-130		
Söderkulla			
BOX 2 Boxin työpaikka-alue	-100		
K 8B Taraportin työpaikka-alue	-100		
K 8B Etelä-Pähkinälehdon kerrostaloalue	-200		
E 5 Söderkullan työpaikka-alue 2. vaihe	-40	-60	-450
M5 Massbyn eteläinen laajennus (uusi)	-40	-60	-400
Uuden Porvoontien liikerakennusten kortteli	-50		
S 17C Söderkullan keskustan asemakaavamuutos		-200	-400
S 20 Söderkullan kartano	-100		-500
S 26 Opintien asemakaavamuutos	-50	-200	
T6 Taasjärven itäpuoli	-400	-800	-800
T 9 Taasjärvi IV	-350		
B 17 Majvik	-300		
Talma			
TM 1 Puu-Talma	-50	-300	
TM 6 Talmankaari	-30	-100	
Bastukärr rekkatie	-100		

Sipoon Veden investointiohjelma niin uusille kuin kaavamuutosalueille on aikataulutettu kunnan investointiohjelman mukaiseksi. Mikäli kaavojen hyväksynnän aikatauluissa tai tonttien myyntien menekissä tapahtuu muutoksia, muuttaa se kohteiden investointien toteutusaikataulua ja kohteisiin varattuja investointimäärärahoja.

Nikkilä

Suunnittelu

Nikkilän kartano NG8
Keskeisimpiä suunnittelutehtäviä on Nikkilän kartanon alueen suunnittelu. Vuonna 2022 varaudutaan Nikkilän Kartanon (NG8) vesihuollon suunnitteluun 250 000 €. Nikkilän kartanon kaava-alueen NG8 toteuttaminen vaiheistus on jaettu alustavasti seitsemään osaan.

Muut Nikkilän hankkeet
Vuosina 2022–2024 suunnitellaan yhdyskuntatekniikkaa kaavoituksen rinnalla myös N 45 B Kuntalan ja N 65 Metsärinteen asemakaava-alueille.

Tavoitteena on mahdollisimman nopeasti kasvattaa erityisesti omakotitonttien, mutta myös pien- ja kerrostalojen tonttivarantoa Nikkilässä, koska nykyiset tontit on pääosin myyty ja omakotitalojen tontit ovat loppuneet. Lisäksi tärkeänä tavoitteena on muodostaa kaavavarantoa kunnan strategian mukaisesti, jolloin myydyt tontit ohjaavat uusien tonttien toteutusta menekin mukaan.

Toteutus
NG8 Nikkilän kartanon, N 45 B Kuntalan, N60 Oikopolun ja N 65 Metsärinteen kaava-alueiden toteutuksen on tarkoitus käynnistyä taloussuunnitelmajaksolla. NG 9 Pohjanniityn toteutus 2021–2022.

Talma

Suunnittelu
Asemakaava-alueen TM 1 Puu-Talman (ent. Laaksotien omakotitontit) suunnittelun on tarkoitus jatkua vuonna 2022.

Talman yhdyskuntarakennetta aletaan uuden kaavoitusohjelman myötä kehittää ensin radan pohjoispuoliselta alueelta TM 6 Talmankaaren osalta. Talmankaaren suunnittelu on ajankohtainen 2022–2023.

Talman aluetta suunnitellaan kokonaisuutena. TM 2 Talman keskustan eteläosan asemakaavoitus ja siihen liittyvän kunnallistekniikan alustava suunnittelu on käynnistynyt 2018 ja tavoitteena on, että kaava saisi lainvoiman vuonna 2023.Talman asemakaava-alueen TM 2 toteutuksen aloitus on sidottu KeNi-radan investointipäätökseen ja asemakaava-alueen kynnysinvestoinnit käynnistetään vasta valtion KeNi-radan investointipäätöksen teon jälkeen.

Toteutus
Asemakaava-alueen TM 1 Puu-Talman (ent. Laaksotien omakotitontit) toteutuksen on tarkoitus käynnistyä vuonna 2023.

Söderkulla

Suunnittelu

S 17 C Söderkullan keskustan asemakaavamuutosta suunnitellaan vuosina 2023 ja 2024. Tarkoituksena on kehittää ja tehostaa Söderkullan keskustarakentamista Uuden Porvoontien alueella Tasbyntien ja Söderkullantien välillä. Alue on kerrostalopainotteista.

Uuden Porvoontien liikerakennusten korttelin katujärjestelyt suunnitellaan syksyn 2021 ja kevään 2022 aikana. Kaavan tulisi olla lainvoimainen keväällä 2022.

S 20 Söderkullan kartanon kaava-alueesta kehitetään omakoti- ja pientalopainotteinen alue. Asemakaava-alueen yhdyskuntatekniikan suunnittelua viedään eteenpäin yhteistyössä kaavoituksen kanssa 2022, ja vuoden 2024 aikana olisi aikaisintaan mahdollista käynnistää toteutus.

Taasjärven itäpuoli

Taasjärven itäpuolen kustannusarvioita ja kunnallistekniikan toteutusperusteita on täsmennetty vuonna 2021 alueen uuden viitesuunnitelman mukaiseksi. Kaavoitusohjelmassa uuden asemakaavan olisi tarkoitus olla lainvoimainen vuonna 2021. Asemakaava-alue on osa Taasjärven usean asemakaava-alueen kokonaisuutta. Järven itäpuolinen vesihuoltoinfra toteutetaan katurakentamisen yhteydessä.

Toteutus

K8B Etelä-Pähkinälehdon kerrostaloalue toteutetaan vuonna 2022.

T 9 Taasjärvi IV:n kaava-alueen toteutus käynnistyi vuonna 2021. Yhdyskuntatekniikan toteutus koordinoidaan kaavan valmistumisen kanssa, jotta tontteja päästään myymään vuoden 2022 keväällä.

K 8 B Tarapotin työpaikka-alue laajentaa Työpaikkakadun aluetta. Alueen viimeistely toteutetaan vuonna 2022.

M 3 Massbyn Danielsbackan asuinalueen yhdyskuntatekniikan toteutus ajoittuu pääosin taloussuunnitelmakauden ulkopuolelle; vuosille 2025 ja 2026.

S 20 Söderkullan kartanon yhdyskuntatekniikan toteutus ajoittuu kaavoituksen ja suunnitelmien valmistumisen jälkeen pääosin vuosille 2024–2025.

Majvik

Majvikissä rakennetaan vuonna 2022 uusi pieni alue. Suunnittelu aloitettu.

Laajennusinvestoinnit, runkoverkosto

Laajennusinvestoinnit, runkoverkosto	-2 700	0	0
Viemärikapasiteetin lisäys Nikkilä - Kerava	-2500		
Viemärikapasiteetin lisäys Box - Mellunmäki	-200		

Viemärikapasiteetin lisäys Nikkilä–Kerava

Vuoden 2019 aikana käynnistettiin yleissuunnittelu koskien viemärikapasiteetin lisäämistä Pohjois- ja Keski-Sipoon jätevesille. Rakennussuunnittelu valmistui vuoden 2020 aikana. Taajamien kasvaessa nykyisen siirtoviemärin välityskyky tulee täyteen lähitulevaisuudessa. Tällä hetkellä siirtoviemärin kapasiteetti vielä riittää, mutta uuden linjan käyttöönottoon tulee varata aikaa ainakin kaksi vuotta. Urakkaan sisältyy noin 10 km uutta siirtoviemäriä sekä kolmen suuren pumppaamon toteuttaminen. Rakentaminen alkaa lokakuussa 2021 ja valmistuu noin vuoden päästä aloituksesta.

Viemärikapasiteetin lisäys Massby–Mellunmäki

Vuoden 2020 aikana käynnistettiin yleissuunnittelu koskien viemärikapasiteetin lisäämistä Etelä-Sipoon jätevesille. Yleissuunnitelma valmistui vuoden 2021 aikana. Vuoden 2022 aikana on tavoitteena saada rakennussuunnitelma valmiiksi. Suunnittelua hidastavat Östersundomin alueen kaavoituksen ja tulevaisuuden vesihuoltojärjestelyiden epäselvyys ja aikataulut. Nykyinen runkolinja kulkee pääsääntöisesti Mt 170 myötäisesti Boxista Mellunmäkeen. Taajamien kasvaessa nykyisen siirtoviemärin välityskyky tulee täyteen tulevien vuosien aikana. Suunnitteluun sisältyy noin 15 km linjasuunnittelua sekä useamman suuren pumppaamon suunnittelu. Suunnittelun yksityiskohtiin sekä suunniteltavan alueen laajuuteen vaikuttavat Helsingin seudun ympäristöpalveluiden kanssa tehtävän liiketoimintakaupan yksityiskohdat Östersundomin alueen verkosto-omaisuudesta sekä liiketoiminnasta.

Peruskorjausinvestoinnit

Peruskorjausinvestoinnit	-700	-700	-700
Peruskorjausinvestoinnit	-700	-700	-700

Vesijohtoverkon sekä jätevesiverkoston ja -pumppaamoiden saneerauksia Sipoon Vesi jatkaa kuntotutkimusten tulosten perusteella. Vesijohtosaneerauksissa keskitytään niihin osuuksiin, joissa on todettu putken kunnosta johtuvia putkirikkoja.

Sipoon Vesi vastaa Viikinmäen jätevedenpuhdistamon laajennusinvestoinneista ja peruskorjausinvestoinneista 1,5 %:n omistusosuutta vastaavalla osuudella. Em. kohteeseen varataan suunnittelukaudella vuosittain 80 000 euroa.

Muut investoinnit

Laajennusinvestoinnit, harvaan asutut alueet	-500	-500	-500
Vesihuollon kehittämissuunnitelman mukaiset alueet ja pienet jakelujohtojen laajennukset	-500	-500	-500

Sipoon Vesi jatkaa harvaan asuttujen alueiden vesihuollon sekä pienten jakelujohtojen laajennusten rakentamista kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelman ja johtokunnan erillisten päätösten mukaisesti. Nikkilä–Söderkulla välin kevyenliikenteenväylän hankkeeseen varataan pieni määräraha mahdollisten synergiaetujen hyödyntämiseksi.

7 RAHOITUSOSA

Rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat vähennyslaskukaavan muodossa. Toiminnan ja investointien rahavirta esitetään välisummana. Ylijäämäinen välisumma osoittaa investointien rahoituksen toteutuvan kokonaan tulorahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynnillä. Negatiivinen välisumma kertoo määrän, joka on rahoitettava pääomarahoituksella. Toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirran yhteenlaskettu määrä osoittaa budjetoitujen rahavirtojen kokonaisvaikutuksen kunnan maksuvalmiuteen.

Talousarviovuonna 2022 toiminnan ja investointien rahavirta (sis. Sipoon Vesi) on 13,3 milj. euroa negatiivinen. Lainanlyhennykset pitkäaikaisista lainoista ovat 12 milj. euroa. Investointien ja lainanlyhennysten rahoittamiseksi on budjetoitu pitkäaikaisten lainojen lisäystä 25 milj. euroa. Kunnan lainakannan arvioidaan olevan 147,7 milj. euroa vuoden 2022 lopussa ja 177,1 milj. euroa vuoden 2024 lopussa.

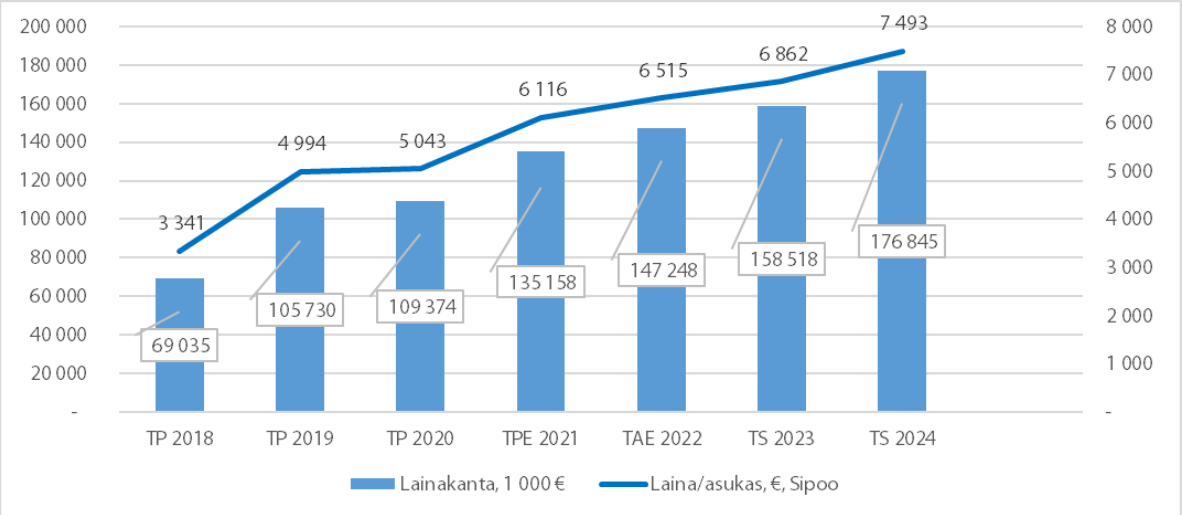
7.1 Rahoituslaskelma, Sipoon kunta

RAHOITUSLASKELMA	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
ulk.erät					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	14 176	4 247	8 651	11 602	6 344
Tulorahoituksen korjauserät	-5 274	-5 200	-6 000	-5 000	-5 000
Tulorahoitus yhteensä	8 902	-953	2 651	6 602	1 344
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-24 277	-24 325	-17 010	-20 205	-19 440
Rahoitusosuudet investointimenoihin	455		0		
luovutustulot	6 294	5 200	6 300	5 200	5 200
Investoinnit netto	-17 529	-19 125	-10 710	-15 005	-14 240
Toiminnan ja investointien rahavirta	-8 627	-20 078	-8 059	-8 403	-12 896
Rahoituksen rahavirta					
Antolainasaamisten lisäykset	-1				
Antolainasaamisten vähennykset	0				
Antolainauksen muutokset	-1	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	33 000	30 500	16 200	22 500	30 350
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 356	-12 743	-11 985	-14 730	-17 373
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-20 000				
Lainakannan muutokset	3 644	17 757	4 215	7 770	12 978
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 905				
Rahoituksen rahavirta	1 739	17 757	4 215	7 770	12 978
Rahavarojen muutos	-6 888	-2 321	-3 844	-633	81
Rahavarat 31.12.	5 916	3 595	-248	-881	-800
Lainakanta	109 400	133 458	137 673	145 443	158 421

7.2 Rahoituslaskelma, Sipoon kunta ja Sipoon vesi

RAHOITUSLASKELMA	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	16 104	5 766	10 145	12 154	6 831
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-5 274	-5 200	-6 000	-5 000	-5 000
Tulorahoitus yhteensä	10 830	566	4 145	7 154	1 831
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-26 581	-30 215	-23 800	-25 125	-25 240
Rahoitusosuudet investointimenoihin	455				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	6 294	5 200	6 300	5 200	5 200
Investoinnit netto	-19 832	-25 015	-17 500	-19 925	-20 040
Toiminnan ja investointien rahavirta	-9 002	-24 449	-13 355	-12 771	-18 209
Rahoituksen rahavirta					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	33 000	32 900	24 500	26 000	35 700
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 356	-13 043	-12 010	-14 730	-17 373
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-20 000		0		
Lainakannan muutokset	3 645	19 857	12 490	11 270	18 327
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 530	0			
Rahoituksen rahavirta	2 115	19 857	12 490	11 270	18 327
Rahavarojen muutos	-6 888	-4 592	-865	-1 501	118
Rahavarat 31.12.	5 916	1 324	459	-1 042	-924
Lainakanta	**109 400**	**135 158**	**147 248**	**158 518**	**176 845**

7.3 Kunnan lainakanta ja lainakanta/asukas

8 SIPOON KUNTAKONSERNI

8.1 Sipoon kuntakonsernin rakenne

	Konserniyhteisöt	Kuntakonsernin omistusosuus
Y-tunnus	**Tytäryhteisöt**	
0877809-5	Asunto Oy Sipoon Tiltaltti - Bostads Ab Sibbo Gransångaren	100
1488818-6	Oy Sipoon Jäähalli - Sibbo Ishall Ab	51,6
2732804-9	Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 14	100
2732807-3	Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 18	100
	Osakkuusyhteisöt	
1522656-3	Asunto Oy Sipoon Mäntykangas - Bostads Ab Sibbo Tallmo	50
2166899-0	Kiinteistö Oy Söderkulla Tallbacka Fastighets Ab	33,51
0212887-6	Bostads Ab Sibbo Vintergröna - Sipoon Talvikki Asunto Oy	29,6
0661055-5	Bostads Ab Sato-Talma Asunto Oy	23,8
	Muut yhtiöt	
0768908-2	Rosk'n Roll Oy	10,8
0891026-0	Keravan Energia Oy, Sipoon Energia Oy	3,5
2918298-7	Careeria Oy	7,66
1656611-3	KAS asunnot Oy (omistusosuus A-osakkeista)	4,55
3172148-4	Puro Tekstiilihuoltopalvelut Oy	0,021
	Kuntayhtymät	
1567535-0	Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	1,32
0203300-9	Eteva kuntayhtymä	0,8
0204197-3	Kårkulla samkommun	4,37
0213834-5	Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	4,45
1648362-5	Svenska Framtidsskolan i Helsingforsregionen (Prakticum)	4,17
2274586-3	Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä	1,6
0201296-1	Uudenmaan liitto kuntayhtymä	1,19
0131665-6	Keski-Uudenmaan Vesi -kuntayhtymä	16,99

8.2 Sipoon kunnan osakonserni

Sipoon kunnan osakonserni koostuu peruskunnasta, Sipoon Vesi -liikelaitoksesta ja kolmesta kunnan omistamasta keskinäisestä kiinteistöyhtiöstä. Sipoon Vesi -liikelaitos oli vuoteen 2015 saakka osa kunnan budjettirahoitteista toimintaa ja vuodesta 2016 alkaen kunnan liikelaitos. Kaksi keskinäistä kiinteistöosakeyhtiötä (Sipoon Jussaksentie 14 ja Sipoon Jussaksentie 18) olivat vuoteen 2015 saakka sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvinä kiinteistöinä osa kunnan budjettirahoitteista toimintaa. Vuoden 2015 aikana ko. kiinteistöistä muodostettiin kaksi keskinäistä kiinteistöosakeyhtiötä. Kolmas oli Sipoon Terveystie 1, joka purettiin vuonna 2021. Järjestelyn tarkoituksena oli kunnan toiminnan ennakoiva organisointi sote-palveluiden todennäköisesti siirtyessä suuremman kokonaisuuden hoidettavaksi ja tähän liittyvä kiinteistöriskin hallinta sekä kiinteistöjen käypien arvojen päivittäminen. Keskinäiset kiinteistöosakeyhtiöt rahoittavat toimintansa kunnalta perittävillä vastikkeilla.

8.3 Asunto Oy Sipoon Tiltaltti – Bostads Ab Sibbo Gransångaren

Perustettu vuonna 1992, kunnan omistusosuus 100 %.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Asunto-osakeyhtiö Tiltaltti on asiakaslähtöisesti, taloudellisesti ja suunnitelmallisesti toimiva vuokrataloyhtiö. Palveluhenkisyys ja kehitysmyönteisyys sekä kiinteistöomaisuuden hyvä hoito takaavat tyytyväiset asukkaat ja pitkäaikaiset asiakassuhteet.

Yhtiön toimiala on omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä ja maa-alueita samoin kuin omistaa osakkeita ja arvopapereita sekä käydä sanotulla omaisuudella kauppaa. Yhtiö voi myös harjoittaa rakennuttamista, vuokraustoimintaa sekä isännöintiä.

Tehtävä: Asuntojen omistaminen ja hallinta sekä niiden vuokraaminen ensisijaisesti kunnan työntekijöille sekä elinkeinopoliittisin perustein. Kunnan omistus: 100 %.

Taloudellinen tavoite: nollatulos ja kassavirta, joka riittää kiinteistön ylläpitoon ja korjauksiin sekä lainanhoitolyhennyksiin ja -kuluihin.

8.4 Oy Sipoon Jäähalli – Sibbo Ishall Ab

Perustettu vuonna 1997, kunnan omistusosuus 51,6 %.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön osakkaat ovat Sipoon kunta ja Sipoon Wolf ry – Sibbo Wolf rf.

Yhtiön toimiala on ylläpitää harjoitusjäähallia ja siihen liittyviä liikepaikkoja ja toimia kyseisen jäähallin ja liikepaikkojen hallinnoijana, markkinoijana ja vuokraajana jäähallin ja sen liikepaikkojen ylläpito- ja rahoituskustannusten kattamiseksi.

Sen lisäksi yhtiö tuottaa käyttäjilleen laadukasta jääaikaa ja pyrkii olemaan kannattava ja omarahoitteinen.

Sitovat tavoitteet vuonna 2022

- Jäähalli antaa mahdollisuuden laadukkaaseen jääurheiluharrastustoimintaan Sipoossa.
- Jäähalli vahvistaa erityisesti nuorison liikunta- ja urheilutoiminnan edellytyksiä.
- Käyttöastetavoite vähintään 95 % ja jäämaksut kilpailukykyisiä.
- Jäähalli pidetään hyvässä toimintakunnossa ja tarvittavat huollot sekä korjaukset suoritetaan ajallaan.

Taloudelliset tavoitteet: nollatulos, rahoituksen kannalta pystyttävä hoitamaan sovitut luottojen lyhennykset ja korot sovitun ohjelman mukaisesti, kassavirta vähintään +/– 0.

8.5 Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 14

Perustettu vuonna 2016, kunnan omistusosuus 100 %, Nikkilässä.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön toimiala on omistaa ja hallita yhtiön Sipoon kunnassa sijaitsevasta tilasta Fridhem, 753-423-3-74 maanvuokraoikeuden nojalla hallitsemalla maa-alueella sijaitsevia rakennuksia. Yhtiö voi harjoittaa myös mainittujen rakennusten ja maa-alueen ja niihin liittyvien laitteiden vuokraustoimintaa. Yhtiö voi hakeutua toiminnastaan tai sen osasta arvonlisäveroverolliseksi.

Maa-alue on vuokrattu pitkäaikaisella vuokrasopimuksella Sipoon kunnalta.

Yhtiön hallitsemassa rakennuksessa toimii Sipoon sosiaali- ja terveystoimi. Yhtiön toimintakulut katetaan Sipoon kunnan maksamalla yhtiövastikkeella. Sipoon kunta toimii palveluntuottajana yhtiölle rakennuksen ylläpidon ja hallintopalveluiden tuottajana.

Rakennuksen ylläpidosta vastaa Sipoon Tekniikka- ja ympäristöosaston Toimitilat-yksikkö.

Nikkilän terveysaseman Sateenkaari-osastolle on suunniteltu tilojen toiminnallista parantamista. Vuonna 2022 osastolle toteutetaan välttämättömät korjaukset siten, että toteutuksessa otetaan huomioon myöhemmin toteutettava toiminnallinen parantaminen. Välttämättömien korjausten toteuttamiseen tehdään investointivaraus 0,5 milj. euroa. Korjauksien suunnittelu ja toteutus tilataan Sipoon kunnalta Toimitilat-yksiköltä ja suunnittelu tehdään yhteistyössä käyttäjän kanssa.

Nikkilän terveysaseman laajennukselle toteutetaan kiinteistötekniikan ja ilmanvaihdon tehostaminen vuonna 2022. Työ tilataan Sipoon kunnan Toimitilat-yksiköltä ja hankkeeseen tehdään 0,1 milj. euron investointivaraus.

Tavoitteet vuonna 2022–2024

Yhtiön taloudellinen tavoite on nollatulos.
Yhtiön omistamat kiinteistöt vuokrataan 1.1.2023 alkaen Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Vuokrat määritetään vuoden 2022 aikana.

8.6 Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 18

Perustettu vuonna 2016, kunnan omistusosuus 100 %, Nikkilässä.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön toimiala on omistaa ja hallita yhtiön Sipoon kunnassa sijaitsevasta tilasta Fridhem, 753-423-3-74 maanvuokraoikeuden nojalla hallitsemalla maa-alueella sijaitsevia rakennuksia. Yhtiö voi harjoittaa myös mainittujen rakennusten ja maa-alueen ja niihin liittyvien laitteiden vuokraustoimintaa. Yhtiö voi hakeutua toiminnastaan tai sen osasta arvonlisäveroverolliseksi.

Maa-alue on vuokrattu pitkäaikaisella vuokrasopimuksella Sipoon kunnalta.

Yhtiön hallitsemassa rakennuksessa toimii Sipoon sosiaali- ja terveystoimi. Yhtiön toimintakulut katetaan Sipoon kunnan maksamalla yhtiövastikkeella. Sipoon kunta toimii palveluntuottajana yhtiölle rakennuksen ylläpidon ja hallintopalveluiden tuottajana.

Rakennuksen ylläpidosta vastaa Sipoon Tekniikka- ja ympäristöosaston Toimitilat-yksikkö.

Seniorikeskukselle on suunniteltu tilojen toiminnallista parantamista. Vuonna 2022 osastolle toteutetaan välttämättömät korjaukset siten, että toteutuksessa otetaan huomioon myöhemmin toteutettava toiminnallinen parantaminen. Välttämättömien korjausten toteuttamiseen tehdään 0,5 milj. euron investointivaraus. Korjauksien suunnittelu ja toteutus tilataan Sipoon kunnalta Toimitilat-yksiköltä ja suunnittelu tehdään yhteistyössä käyttäjän kanssa.

Tavoitteet vuonna 2022–2024

Yhtiön taloudellinen tavoite on nollatulos.
Yhtiön omistamat kiinteistöt vuokrataan 1.1.2023 alkaen Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Vuokrat määritetään vuoden 2022 aikana.

9 LIITE: Sipoon Vesi- liikelaitoksen talousarvio vuodelle 2022

TULOSLASKELMAOSA

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Liikevaihto							
Valmistus omankäytttön							
Myyntituotot	**4 605**	**4 830**	**4 965**	**4 965**	**5 065**	**5 165**	**5 265**
Liiketoiminnan muut tuotot	**237**	**253**	**200**	**200**	**250**	**250**	**250**
Materiaalit ja palvelut	**-1 904**	**-1 781**	**-1 945**	**-1 945**	**-1 985**	**-2 025**	**-2 065**
Ostot tilikauden aikana	-877	-885	-910	-910	-930	-950	-970
Palvelujen ostot	-1 027	-895	-1 035	-1 035	-1055	-1 075	-1 095
Henkilöstökulut	**-483**	**-488**	**-578**	**-578**	**-711**	**-711**	**-711**
Palkat ja palkkiot	-395	-400	-480	-480	-591	-571	-571
Henkilösivukulut	-89	-88	-98	-98	-120	-140	-140
Eläkekulut	-77	-71	-81	-81	-100	-110	-110
Muut henkilösivukulut	-11	-16	-17	-17	-21	-30	-30
Poistot ja arvonalentumiset	**-1 100**	**-1 201**	**-1 100**	**-1 100**	**-1 150**	**-1 150**	**-1 200**
Suunnitelmanmukaiset poistot	-1 100	-1 201	-1 100	-1 100	-1 150	-1150	-1 200
Arvonalentumiset							
Liiketoiminnan muut kulut	**-113**	**-155**	**-140**	**-140**	**-140**	**-140**	**-140**
Liikeylijäämä (-alijäämä)	**1 242**	**1 459**	**1 402**	**1 402**	**1 329**	**1 389**	**1 399**
Rahoitustuotot ja -kulut	-788	-732	-982	-982	-982	-982	-982
Muut rahoitustuotot	3	4	3	3	3	3	3
Korkokulut	-55	0	-250	-250	-250	-250	-250
Korvaus peruspääomasta	-735	-735	-735	-735	-735	-735	-735
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	**455**	**727**	**420**	**420**	**347**	**407**	**417**
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	**455**	**727**	**420**	**420**	**347**	**407**	**417**
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**455**	**727**	**420**	**420**	**347**	**407**	**417**

Olennaiset muutokset toiminnassa

Sipoon Vesi toimii kuntalain tarkoittamana kunnan omistamana liikelaitoksena. Sipoon Vesi vastaa kunnan vesihuoltolaitokselle kuuluvista tehtävistä. Sipoon Vesi varmistaa ja turvaa sipoolaisille korkealaatuiset vesihuollon peruspalvelut. Sipoon Vesi toimii kunnan strategian ja sen toteuttamisohjelmien mukaisesti. Sipoon Vedellä on oma johtokunta ja se toimii kunnanhallituksen alaisena liikelaitoksena.

Sipoon Veden toimintaympäristöön ei ole tulossa muutoksia laitoksen koon tai normaalitoiminnan suhteen vuoden 2022 aikana. Myytävän veden määrän arvioidaan kasvavan tasaisesti läpi koko talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosien. Sipoon Veden liittyjämäärien arvioidaan kasvavan tasaisesti noin 150–200 uuden liittyjän vuosivauhtia. Tulevaisuudessa odotetaan, että liittyjämäärien kasvu pysyy tasaisena kunnan kasvaessa ja uuden toiminta-alueen vaikutusten realisoituessa käytäntöön. Vuoden 2021 keväällä kunnanvaltuustossa vahvistettiin Sipoon Veden uudet toiminta-alueet.

Kasvun myötä vedenkulutus kasvaa ja jätevettä muodostuu enemmän. Vedenjakelun kapasiteettia on kasvatettu jo vuonna 2019. Viemärikapasiteetin lisäämiseksi vuosien 2021 ja 2022 aikana rakennetaan nykyisen siirtoviemärin rinnalle toinen putki Nikkilästä – Keravalle. Tällä varmistetaan jäteveden siirtokapasiteetin riittävyys 2050-luvulle saakka sekä parannetaan toimintavarmuutta merkittävästi vikatilanteiden ja saneeraustoimien suhteen. Vuoden 2020 aikana aloitettiin yleissuunnittelu eteläisen siirtoviemärin kapasiteetin kasvattamiseksi. Yleissuunnitelma valmistui vuoden 2021 aikana. Vuoden 2022 aikana käynnistetään hankkeen rakennussuunnittelu. Suunnittelun eteneminen on kytköksissä Östersundomin alueen vesihuollon järjestelyihin ja mahdolliseen liiketoimintakauppaan HSY:n kanssa alueen verkostoista.

Vuonna 2021 aloitettua aluemittaussuunnitelman toteuttamista jatketaan vuoden 2022 alkupuolelle saakka. Suunnitelman toteuttamisen myös pystytään seuraamaan alueellisesti vedenkulutusta sekä havaitsemaan ja paikallistamaan mahdolliset vesijohtovuodot entistä tehokkaammin. Mittapisteiden yhteyteen rakennetaan myös kloorausyhteet, jotka parantavat mahdollisiin häiriötilanteisiin vastaamista merkittävästi.

Vuoden 2022 aikana laaditaan olemassa olevan verkoston täydennysmittausohjelma verkoston tunnettuuden ja hallittavuuden parantamiseksi. Ylläpito- ja saneeraustoiminnan tehostamiseksi pyritään edistämään tehtyjen kuvausten, huoltokirjausten ja kaivokorttien koneluettavuutta, joka vapauttaa henkilötyövuosia ydintehtävien hoitamiseen.

Talousarviovuonna 2022 sekä taloussuunnitelmavuosina 2023–2024 jatketaan ennakoivaa ja systemaattista ylläpitotoimintaa. Alueellista yhteistyötä jatketaan lähialueen vesihuoltolaitosten ja yhteistyökumppanien kanssa. Etenkin varautumiseen liittyvää yhteistyötä pyritään lisäämään ja syventämään entisestään.

Olennaiset muutokset taloudessa

Liikevaihto

Sipoon Vesi ei tule kustannustason kasvusta huolimatta nostamaan taksaansa talousarviovuoden 2022, eikä taloussuunnitelmavuosien 2023–2024 aikana. Asukaskasvun aiheuttama liikevaihdon kasvu sekä ennakoiva ylläpitotoiminta takaavat sen, että talousarviovuoden ja taloussuunnitelmavuosien aikana Sipoon Veden pääomamenot ja poistot pystytään kattamaan nykyisellä taksatasolla saatavilla tuloilla.

Palveluhinnasto on päivitetty vastaamaan tämän hetken kustannustasoa ja se astui voimaan 1.1.2021. Hinnaston tuottama lisäliikevaihdon arvioidaan olevan noin 50–100 000 euroa. Liikevaihdon kasvun ennustaminen uusitun palveluhinnaston myötä on hankalaa, koska saadut tulot riippuvat liittyjien määrästä sekä asiakkaiden tilaamista töistä. Näiden etukäteen ennustaminen on hyvin hankalaa.

Vuoden 2022 liikevaihdon ennustetaan kasvavan noin 100 000 euroa vuoden 2021 budjetoidusta liikevaihdosta. Vuosina 2022–2024 liikevaihdon ennustetaan kasvavan reaalisesti noin 100 000 euroa vuosittain. Ennuste liikevaihdon kasvusta perustuu rakennusvalvonnan arvioon asukasluvun kasvusta taloussuunnitelmavuosien aikana. Vuosien 2022–2024 liikevaihdon kasvu muodostuu lisääntyvän asutuksen tuottamasta lisäliikevaihdosta.

Kulut

Yhteistyökumppaneista Keski-Uudenmaan Vesi kuntayhtymä (Kuvesi) ja Keskí-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä (KUVES) pitävät hintansa edellisen vuoden hintatasossa. Asiakasmäärän myötä lisääntynyt veden osto ja jäteveden käsittely nostavat kulutasoa. Kaikkiaan vuoden 2022 kuluarvio kasvaa vuoden 2021 talousarviosta yhteensä noin 40 000 eurolla.

Sipoon Vesi jatkaa tehokasta ennakoivaan huoltoon perustuvaa toimintaansa kuitenkaan palvelutasosta tinkimättä. Kulujen ennustetaan kasvavan vain edellä mainitun verran siitä huolimatta, että ylläpidettävän omaisuuden ennakoidaan kasvavan selvästi asukasmäärän kasvaessa.

Asukasmäärän ennustetaan kasvavan vuonna 2022 noin 600 asukkaalla ja vuosien 2021–2022 aikana noin 600–850 asukkaalla vuosittain. Taloussuunnitelmavuosien 2022–2023 aikana menojen ennustetaan kasvavan edelleen noin 40–45 000 eurolla vuosittain.

Poistot ja arvonalenemiset sekä rahoitustuotot ja -kulut

Suunnitelmapoistojen ennustetaan säilyvän koko taloussuunnitelmakauden ajan noin 1 100 000–1 200 000 eurossa vuosittain. Suunnitelmapoistojen ennustetaan pienenevän aavistuksen suunnitelmakauden jälkeen, vaikka investoinnit ovat taloussuunnitelmakauden aikana tavanomaista korkeammat. Vuosien 2021–2023 poistotasoa nostaa KUVeden kanssa yhteisinvestointina toteutettu siirtovesijohto Talmasta Söderkullaan, joka tulee poisto-ohjelman mukaisesti poistettavaksi jo viidessä vuodessa sekä viemärikapasiteetin nostamiseen tarvittavat siirtoviemäri-investoinnit Nikkilän ja Keravan välillä sekä Boxin ja Mellunmäen välillä. Rahoitustuottojen ja kulujen osalta korvaus peruspääomasta säilyy samalla tasolla kuin aikaisemmin. Talousarviovuosina ei ole arvonalenemisia tiedossa.

Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Vuoden 2022 osalta ennustetaan noin 350 000 euron tilikauden ylijäämää. Vuonna 2023 ennustetaan, että tulos on noin 400 000 euroa ylijäämäinen ja vuonna 2024 noin 420 000 euroa ylijäämäinen.

Olennaiset muutokset henkilöstössä

Henkilöstössä on vajausta, joka on näkynyt toimintaan nähden liian alhaisina kuluina sekä johtanut suoraan erityisesti kehittämisen toimenpiteiden siirtämiseen ja osin myös investointien siirtymisenä eteenpäin. Vuoden 2021 lopun tai vuoden 2022 alun aikana on tavoitteena saada rekrytoitua yksi ammattimies ylläpitoryhmään. Myös toimistohenkilökuntaan on tarve saada yksi työntekijä lisää toiminnan jatkuvuuden ja toimintavarmuuden varmistamiseksi ja parantamiseksi sekä tasaamaan työn määrää ylityöllistetyiltä henkilöiltä. Kaikkiaan vakansseja Sipoon Vedellä on 10. Vakanssit pyritään täyttämään taloussuunnitelmavuosien aikana. Henkilöstön koulutuksessa käytetään lähinnä Vesilaitosyhdistyksen järjestämiä kursseja.

Arvio merkittävimmistä riskeistä

Sipoon Veden riskit voidaan jakaa toiminnallisiin, taloudellisiin sekä ympäristöön ja terveyteen liittyviin riskeihin. Talousveden saastuminen on toiminnallinen riski, mutta myös taloudellinen riski, koska siitä aiheutuvat taloudelliset korvaukset voivat olla merkittäviä. Tällaisessa tapauksessa riskinä on myös vedenjakeluun tarvittavan kaluston, säiliöiden, astioiden ja riittävän talousvesimäärän toimittamiseen liittyvät asiat. Toiminnallisiin riskeihin on varauduttu mm. naapurilaitoksien kanssa yhteisesti sovituilla käytännöillä, joita ovat avun ja laitteiden sekä kaluston lainaaminen erityistilanteissa. Näihin on saatavana apua myös esim. pelastuslaitokselta.

Toiminnallisena ja taloudellisen riskinä voidaan pitää myös rankkasateiden tai viemäreiden sortumisen aiheuttamat viemäritulvat, joista saattaa aiheutua ympäristöhaittoja ja korvausvaatimuksia. Näihin on varauduttu mm. tekemällä jätevesipumppaamoille varavirransyöttöpistokkeita, kehittämällä pumppaamoiden kaukovalvontaa ja systemaattisilla viemäriverkoston kuvauksilla ja verkoston kunnon seurannalla sekä saneerauksilla.

Taloudellinen riski ovat vesihuoltoverkostoiden yllättävät korjaukset sekä vesijohto-/viemärivuodot ja tulvimiset. Yllättävät putkirikot tulevat merkittävästi kalliimmiksi kuin suunnitellut korjaukset. Riskien pienentämiseksi on tehty selvityksiä ja parannuksia. Aikaisemmin on selvitetty pumppaamoiden automaatio- ja kaukovalvontajärjestelmän nykytila sekä laadittu etenemistapa järjestelmän kehittämiseksi. Tämän jälkeen valmistui myös Sipoon Veden varautumissuunnitelma, jossa kartoitettiin vesihuoltolaitoksen häiriötilannetoimintaa ja tehtiin toimintakortit siitä, kuinka eri häiriötilanteissa tulee toimia. Vuonna 2017 hankittiin töidenhallintajärjestelmä, jonka avulla huoltotoiminnasta saadaan entistä suunnitelmallisempaa ja järjestelmällisempää. Tämän jälkeen hankittiin verkkotietojärjestelmä, jonka avulla omaisuudenhallintaan saadaan merkittävä parannus aikaan. Verkkotietojärjestelmän avulla esim. saneerausinvestointien kohdentaminen tehostuu. Lisäksi henkilöstön vesihuollon koulutukset esim. vesityökorttikoulutus, vähentävät riskitilanteita. Kriisitilanneharjoituksia järjestetään säännöllisesti yhteistyössä Keski-Uudenmaan Vesi vesilaitoskuntayhtymän, naapurikuntien vesihuoltolaitoksien, pelastuslaitoksen ja viranomaisten kanssa.

Tavoitteet

Sipoon Veden vuoden 2022 vuositavoitteet perustuvat kunnan vuositavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien esityksiin. Alla on esitetty valtuuston asettamat sitovat tavoitteet Sipoon Vedelle:

- Toteuttaa ja tukee kunnan strategiaa ja sen valtuustokauden tavoitteita yhdessä kunnan muun organisaation kanssa
- Vuosikate kattaa poistot ja kunnan päättämät pääomakustannukset ilman taksankorotuksia kasvun tuomien lisätulojen avulla
- Laatii investointiohjelman ja -suunnitelman yhteensopivaksi kunnan investointien kanssa

Lisäksi Sipoon Veden johtokunta asettaa Sipoon Vedelle tavoitteeksi:

- Sipoon asiakkaiden tiedottamisen kehittäminen yhteistyössä kunnan ja kumppanien kanssa
- Raportoi talouden toteutumisesta ja toteumaennusteesta johtokunnan kokousten yhteydessä

Tunnusluvut

	TP2017	TP2018	TP2019	TP2020	TPE2021	**TA2022**	TS2023	TS2024
Vesihuollon hintatasoa kuvaavat tunnusluvut								
Talousveden käyttömaksu (€/m3) sis. alv	1,67	1,67	1,67	1,67	1,67	**1,67**	1,67	1,67
Jäteveden käyttömaksu (€/m3) sis. alv	2,38	2,38	2,38	2,38	2,38	**2,38**	2,38	2,38
Vesihuoltomaksujen vertailuhinta(€/m3) sis. alv	6,40	6,40	6,40	6,40	6,40	**6,40**	6,40	6,40
Vesihuollon tehokkuutta kuvaavat tunnusluvut								
Laskuttamattoman talousveden osuus (%)	10	8	8	9	9	**9**	9	9
Laskuttamattoman jäteveden osuus (%)	29,7	22	28,9	17	17	**22**	22	22
Vesihuollon laatua kuvaavat tunnusluvut								
Terveysperustaiset laatuvaatimukset täyttävä								
veden laatu (%)	100	98,6	100	100	100	**100**	100	100
Putkirikkojen määrä (kpl/km/vuosi)	0,0083	0,0067	0,011	**0,007**	0,007	**0,007**	**0,007**	**0,007**
Hinnanalennukseen oikeuttavien virheiden määrä (kpl)	0	0	0	0	0	**0**	0	0
Vesihuollon kannattavuutta kuvaavat tunnusluvut								
Toiminnan tuotot/toiminnan kulut (%)	149,1	156,9	93,6	98,4	94,0	**87,4**	88,3	89,1
Tuloutus suhteessa liikevaihtoon (%)	16,5	15,3	15,2	14,6	14,2	**13,8**	13,6	13,3
Investoinnit/poistot	0,97	3,2	4,14	3	2,7	**5,9**	4,3	4,8
Investointien tulorahoitus (%)	144,7	44,4	34,1	74,8	83,3	**36,5**	51,6	44,8

INVESTOINTIOSA

SIPOON VEDEN INVESTOINNIT	TA 2022	TS 2023	TS2024
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet	-2890	-3720	-4 600
Laajennusinvestoinnit, runkoverkosto	-2700	0	0
Laajennusinvestoinnit, harvaan asutut alueet	-500	-500	-500
Peruskorjausinvestoinnit	-700	-700	-700
Muut investoinnit	0	0	0
Bruttoinvestoinnit yhteensä, infra ja rakennukset	**-6 790**	**-4 920**	**-5 800**

Kaava-alueiden laajennusinvestoinnit ovat uusia alueita, joita kaavoitetaan ja joille toteutetaan vesihuolto, kadut, viheralueet ja muu infra. Näillä alueilla ei ole aikaisemmin ollut asemakaavaa. Samaan investointijakeeseen kuuluvat olemassa olevat kaava-alueet, jotka on kaavoitettu jo aiemmin ja joissa kaavaa nyt uusitaan. Kun esim. puistometsät kaavoitetaan asuinalueiksi, muistuttaa toteutus uusien alueiden toteutusta. Mikäli alueilla on toteutettuna kadut, viheralueet, vesihuolto ja muu infra, tarkoittaa tämä nykyisen kaavan tehostamista ja lisärakentamista verrattain pienin infrainvestoinnein.

Runkoverkoston laajennusinvestoinneilla lisätään joko viemärin tai vesijohdon kapasiteettia tai turvataan ja parannetaan toimintavarmuutta.

Peruskorjausinvestointi on korjaustoimenpide, jolla palautetaan olemassa oleva omaisuus enintään alkuperäiseen kuntoon ja joka perustuu kuntotutkimusten perusteella tehtyyn priorisointiin investointijärjestykseksi.

Harvaan asutut alueet ovat vesihuollon kehittämissuunnitelmaan pohjautuvia investointeja, joilla laajennetaan asemakaava-alueiden ulkopuolella olevaa vesihuoltoverkostoa kyliin. Samalla määrärahalla vesihuoltolaitos laajentaa verkostoaan erillisten hakemusten ja johtokunnan päätösten perusteella vesihuollon kehittämissuunnitelman toteuttamisohjelman ulkopuolelle jääneille alueille. Nämä alueet ovat tyypillisesti hyvin pieniä, mutta kustannustehokkaita.

Muissa investoinneissa käsitelty investointitarpeet, jotka syntyvät kolmannen osapuolen vaatimuksesta (esim. ELY-keskus) tai jotka tehdään paikallisen synergiaedun hyödyntämiseksi taikka toiminnan kehittämiseksi.

Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet

	TS 2022	TS 2023	2024
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet	**-2 890**	**-3 720**	**-4 600**
Nikkilä			
NG 5 Kartanonrinne			
NG 8 Nikkilän kartano-kokoojayhteys	-250	-600	-800
NG 8 Radan alitus		-100	-100
NG 8 Nikkilän kartano Osa I		-50	-150
NG 8 Nikkilän kartano Osa II		-75	-300
NG 8 Nikkilän kartano Osa III		-75	-300
NG 8 Nikkilän kartano Osa IV			
NG 8 Nikkilän kartano Osa V			
NG 8 Nikkilän kartano Osa VI			
NG 8 Nikkilän kartano Osa VII			
NG 9 Pohjanniitty	-100		
N 39 Nikkilän pelastusasema	-150		
N 45 B Kuntala		-250	-150
N 49 Korttelin 1015 asemakaavamuutos	-250		
N 51 Nikkilän kauppakortteli (uusi)		-50	-100
N 52 Sipoon Jokilaakson K 5036		-50	-150
N 65 Metsärinne	-100	-750	
N 60 Oikopolku	-130		
Söderkulla			
BOX 2 Boxin työpaikka-alue	-100		
K 8B Taraportin työpaikka-alue	-100		
K 8B Etelä-Pähkinälehdon kerrostaloalue	-200		
E 5 Söderkullan työpaikka-alue 2. vaihe	-40	-60	-450
M5 Massbyn eteläinen laajennus (uusi)	-40	-60	-400
Uuden Porvoontien liikerakennusten kortteli	-50		
S 17C Söderkullan keskustan asemakaavamuutos		-200	-400
S 20 Söderkullan kartano	-100		-500
S 26 Opintien asemakaavamuutos	-50	-200	
T6 Taasjärven itäpuoli	-400	-800	-800
T 9 Taasjärvi IV	-350		
B 17 Majvik	-300		
Talma			
TM 1 Puu-Talma	-50	-300	
TM 6 Talmankaari	-30	-100	
Bastukärr rekkatie	-100		

Sipoon Veden investointiohjelma niin uusille kuin kaavamuutosalueille on aikataulutettu kunnan investointiohjelman mukaiseksi. Mikäli kaavojen hyväksynnän aikatauluissa tai tonttien myyntien menekissä tapahtuu muutoksia, muuttaa se kohteiden investointien toteutusaikataulua ja kohteisiin varattuja investointimäärärahoja.

Nikkilä

Suunnittelu

Nikkilän kartano NG8
Keskeisimpiä suunnittelutehtäviä on Nikkilän kartanon alueen suunnittelu. Vuonna 2022 varaudutaan Nikkilän Kartanon (NG8) vesihuollon suunnitteluun 250 000 €. Nikkilän kartanon kaava-alueen NG8 toteuttaminen vaiheistus on jaettu alustavasti seitsemään osaan.

Muut Nikkilän hankkeet
Vuosina 2022–2024 suunnitellaan yhdyskuntatekniikkaa kaavoituksen rinnalla myös N 45 B Kuntalan ja N 65 Metsärinteen asemakaava-alueille.

Tavoitteena on mahdollisimman nopeasti kasvattaa erityisesti omakotitonttien, mutta myös pien- ja kerrostalojen tonttivarantoa Nikkilässä, koska nykyiset tontit on pääosin myyty ja omakotitalojen tontit ovat loppuneet. Lisäksi tärkeänä tavoitteena on muodostaa kaavavarantoa kunnan strategian mukaisesti, jolloin myydyt tontit ohjaavat uusien tonttien toteutusta menekin mukaan.

Toteutus
NG8 Nikkilän kartanon, N 45 B Kuntalan, N60 Oikopolun ja N 65 Metsärinteen kaava-alueiden toteutuksen on tarkoitus käynnistyä taloussuunnitelmajaksolla. NG 9 Pohjanniityn toteutus 2021–2022.

Talma

Suunnittelu

Asemakaava-alueen TM 1 Puu-Talman (ent. Laaksotien omakotitontit) suunnittelun on tarkoitus jatkua vuonna 2022.

Talman yhdyskuntarakennetta aloitetaan uuden kaavoitusohjelman myötä kehittää ensin radan pohjoispuoliselta alueelta TM 6 Talmankaaren osalta. Talmankaaren suunnittelu on ajankohtainen 2022–2023.

Talman aluetta suunnitellaan kokonaisuutena. TM 2 Talman keskustan eteläosan asemakaavoitus ja siihen liittyvän kunnallistekniikan alustava suunnittelu on käynnistynyt 2018 ja tavoitteena on, että kaava saisi lainvoiman vuonna 2023.Talman asemakaava-alueen TM 2 toteutuksen aloitus on sidottu KeNi-radan investointipäätökseen ja asemakaava-alueen kynnysinvestoinnit käynnistetään vasta valtion KeNi-radan investointipäätöksen teon jälkeen

Toteutus
Asemakaava-alueen TM 1 Puu-Talman (ent. Laaksotien omakotitontit) toteutuksen on tarkoitus käynnistyä vuonna 2023.

Söderkulla

Suunnittelu
S 17 C Söderkullan keskustan asemakaavamuutosta suunnitellaan vuosina 2023 ja 2024. Tarkoituksena on kehittää ja tehostaa Söderkullan keskustarakentamista Uuden Porvoontien alueella Tasbyntien ja Söderkullantien välillä. Alue on kerrostalopainotteista.

Uuden Porvoontien liikerakennusten korttelin katujärjestelyt suunnitellaan syksyn 2021 ja kevään 2022 aikana. Kaavan tulisi olla lainvoimainen keväällä 2022.

S 20 Söderkullan kartanon kaava-alueesta kehitetään omakoti- ja pientalopainotteinen alue. Asemakaava-alueen yhdyskuntatekniikan suunnittelua viedään eteenpäin yhteistyössä kaavoituksen kanssa 2022 ja vuoden 2024 aikana olisi aikaisintaan mahdollista käynnistää toteutus.

Taasjärven itäpuoli

Taasjärven itäpuolen kustannusarvioita ja kunnallistekniikan toteutusperusteita on täsmennetty vuonna 2021 alueen uuden viitesuunnitelman mukaiseksi. Kaavoitusohjelmassa uuden asemakaavan olisi tarkoitus olla lainvoimainen vuonna 2021. Asemakaava-alue on osa Taasjärven usean asemakaava-alueen kokonaisuutta. Järven itäpuolinen vesihuoltoinfra toteutetaan katurakentamisen yhteydessä.

Toteutus
K8B Etelä-Pähkinälehdon kerrostaloalue toteutetaan vuonna 2022.

T 9 Taasjärvi IV:n kaava-alueen toteutus käynnistyi vuonna 2021. Yhdyskuntatekniikan toteutus koordinoidaan kaavan valmistumisen kanssa, jotta tontteja päästään myymään vuoden 2022 keväällä.

K 8 B Tarapotin työpaikka-alue laajentaa Työpaikkakadun aluetta. Alueen viimeistely toteutetaan vuonna 2022.

M 3 Massbyn Danielsbackan asuinalueen yhdyskuntatekniikan toteutus ajoittuu pääosin taloussuunnitelmakauden ulkopuolelle; vuosille 2025 ja 2026.

S 20 Söderkullan kartanon yhdyskuntatekniikan toteutus ajoittuu kaavoituksen ja suunnitelmien valmistumisen jälkeen pääosin vuosille 2024–2025.

Majvik
Majvikissä rakennetaan vuonna 2022 uusi pieni alue. Suunnittelu aloitettu.

Laajennusinvestoinnit, runkoverkosto

Laajennusinvestoinnit, runkoverkosto	**-2 700**	**0**	**0**
Viemärikapasiteetin lisäys Nikkilä - Kerava	-2500		
Viemärikapasiteetin lisäys Box - Mellunmäki	-200		

Viemärikapasiteetin lisäys Nikkilä–Kerava

Vuoden 2019 aikana käynnistettiin yleissuunnittelu koskien viemärikapasiteetin lisäämistä pohjois- ja keski-Sipoon jätevesille. Rakennussuunnittelu valmistui vuoden 2020 aikana. Taajamien kasvaessa nykyisen siirtoviemärin välityskyky tulee täyteen lähitulevaisuudessa. Tällä hetkellä siirtoviemärin kapasiteetti vielä riittää, mutta uuden linjan käyttöönottoon tulee varata aikaa ainakin kaksi vuotta. Urakkaan sisältyy noin 10 km uutta siirtoviemäriä sekä kolmen suuren pumppaamon toteuttaminen. Rakentaminen alkaa lokakuussa 2021 ja valmistuu noin vuoden päästä aloituksesta.

Viemärikapasiteetin lisäys Massby – Mellunmäki

Vuoden 2020 aikana käynnistettiin yleissuunnittelu koskien viemärikapasiteetin lisäämistä etelä-Sipoon jätevesille. Yleissuunnitelma valmistui vuoden 2021 aikana. Vuoden 2022 aikana on tavoitteena saada rakennussuunnitelma valmiiksi. Suunnittelua hidastaa Östersundomin alueen kaavoituksen ja tulevaisuuden vesihuoltojärjestelyiden epäselvyys ja aikataulut. Nykyinen runkolinja kulkee pääsääntöisesti Mt 170 myötäisesti Boxista Mellunmäkeen. Taajamien kasvaessa nykyisen siirtoviemärin välityskyky tulee täyteen tulevien vuosien aikana. Suunnitteluun sisältyy noin 15 km linjasuunnittelua sekä useamman suuren pumppaamon suunnittelu. Suunnittelun yksityiskohtiin sekä suunniteltavan alueen laajuuteen vaikuttavat Helsingin seudun ympäristöpalveluiden kanssa tehtävän liiketoimintakaupan yksityiskohdista Östersundomin alueen verkosto-omaisuudesta sekä liiketoiminnasta.

Peruskorjausinvestoinnit

Peruskorjausinvestoinnit	**-700**	**-700**	**-700**
Peruskorjausinvestoinnit	-700	-700	-700

Vesijohtoverkon sekä jätevesiverkoston ja -pumppaamoiden saneerauksia Sipoon Vesi jatkaa kuntotutkimusten tulosten perusteella. Vesijohtosaneerauksissa keskitytään niihin osuuksiin, joissa on todettu putken kunnosta johtuvia putkirikkoja.

Sipoon Vesi vastaa Viikinmäen jätevedenpuhdistamon laajennusinvestoinneista ja peruskorjausinvestoinneista 1,5 %:n omistusosuutta vastaavalla osuudella. Em. kohteeseen varataan suunnittelukaudella vuosittain 80 000 euroa.

Muut investoinnit

Laajennusinvestoinnit, harvaan asutut alueet	**-500**	**-500**	**-500**
Vesihuollon kehittämissuunnitelman mukaiset alueet ja pienet jakelujohtojen laajennukset	-500	-500	-500

Sipoon Vesi jatkaa harvaan asuttujen alueiden vesihuollon sekä pienten jakelujohtojen laajennusten rakentamista kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelman ja johtokunnan erillisten päätösten mukaisesti. Nikkilä – Söderkulla välin kevyenliikenteenväylän hankkeeseen varataan pieni määräraha mahdollisten synergiaetujen hyödyntämiseksi.

RAHOITUSLASKELMAOSA

1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
TULORAHOITUS							
Liikeylijäämä	1 242	1 459	1 402	1 402	1 329	1 389	1 399
Poistot ja arvonalentumiset	1 100	1 201	1 100	1 100	1 150	1 150	1 200
Rahoitustuotot ja -kulut	-788	-732	-982	-982	-982	-982	-982
	1 554	**1 928**	**1 520**	**1 520**	**1 497**	**1 557**	**1 617**
INVESTOINNIT							
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-5 782	-2 304	-5 920	-3 000	-6 790	-4 920	-5 800
Rahoitusosuudet investointimenoihin							
Tulorahoitus ja investoinnit, netto	**-4 229**	**-375**	**-4 400**	**-1 480**	**-5 293**	**-3 363**	**-4 183**
RAHOITUSTOIMINTA							
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Myyntisaamisten lisäys	-226	286					
Korottomien velkojen muutos muilta	1 289	90	1 200		1 200	1 200	1 200
Rahoitustoiminta netto	**1 064**	**375**	**1 200**	**0**	**1 200**	**1 200**	**1 200**
Kassavirta	**-3 165**	**0**	**-3 200**	**-1 480**	**-4 093**	**-2 163**	**-2 983**